

Tractatus et sermones

<https://hdl.handle.net/1874/338687>

22

Membr. 197 × 140. 162 fol., quorum 1b, 2b, 3a, 67b, 98b—99b, 106b—107b, 145b, 146a, 162b vacant. Titulis rubris, litteris librorum initialibus nitide pictis, litteris capitulorum initialibus alternantibus rubris et caeruleis ornatus. Saec. XV.

S. Augustinus, Tractatus et sermones.

5. G. 32

Fol. 1a in fronte: „Liber continens diversa dicta beati augustini doctoris egregii conscriptus per confratrem nostrum hectorem ad laudem eiusdem doctoris.”

Fol. 2a: Index.

Fol. 4a—19b: De agone christiano (Migne, *P.L.* 40. 289).

Fol. 20a—27b: (GENNADIUS), De diffinitionibus recte fidei et ecclesiasticis dogmatibus (Migne, *P.L.* 58. 979; desunt c. 18, 22—51, 60—62).

Fol. 28a—37b: De duodecim abusivis huius seculi (Migne, *P.L.* 40. 1079).

Fol. 38a—52a: De decem cordis scilicet decem praeceptis (Migne, *P.L.* 39. 75).

Fol. 52a—55b: De conniventia decem plagarum egipti et decem praeceptorum domini (Migne, *P.L.* 39. 1783).

Fol. 55b—56b: De decimis reddendis (Migne, *P.L.* 39. 2266).

Fol. 57a—59a: Ad parochianos suos (Migne, *P.L.* 39. 2237).

Fol. 59a—61b: De castitate servanda et quod comparatur martirio (Migne, *P.L.* 39. 2301).

Fol. 76b—79a: De persecutione christiana et voto monachorum (Migne, *P.L.* 40. 1342).

Fol. 79b—83a: (PETRUS CHRYSOL.), De bono disciplinae (Migne, *P.L.* 52. 691).

Fol. 83b—85a: De versu psalmi CXVIII. 66. (Migne, *P.L.* 39. 1849).

Fol. 85a—87a: De obedientia et vera humilitate et contra superbiam (Migne, *P.L.* 40. 1221).

Fol. 87a—89a: De caritate (Migne, *P.L.* 39. 1533).

Fol. 89a—91b: De pugna spiritus et carnis sive spiritus contra carnem. Inc.: *Quotquot spiritu dei aguntur hii filii sunt dei.*

Fol. 92a—94b: De aeterna felicitate, excerpt. ex libro: *De civitate Dei.* Inc.: *Quanta erit illa felicitas ubi nullum.*

Fol. 94b—97a: Ut non solum lingua sed et vita et moribus laudetur deus et de purgatorio ac regno celorum (Migne, *P.L.* 39. 2211).

Fol. 97a—98a: „Ex quodam sermone B. Augustini De timore Dei.” Inc.: *Dominus noster J. C., qui ait ego sum via veritas et vita, ambulare nos.*

Fol. 100a—106a: De assumptione B. Mariae Virginis (Migne, *P.L.* 40. 1141).

Fol. 109a—145a: De spiritu et anima (Migne, *P.L.* 40. 779: c. I—L).

Fol. 147a—162a: De cura agenda pro mortuis (Migne, *P.L.* 40. 591).

Fol. 162a legitur: „Pertinet ad carthusienses prope traiectum.”

Ligatura lignea corio fusco intacta, utrimque insigni aurato viri nob. A. D[e]. Goyer ornata, saec. XVII, fibulis cupreis amissis, summis foliis auratis. In dorso ornamenta aurata exstant. Anno 1899 codex acquisitus est in auctione-Royaards van den Ham, *Catal.*, 632^e.

Liber quintus diuisa dicta beati augustini doctoris episcopi
scriptus per fratrem meum hectorum ad laudem eiusdem doctoris
Et pertinet ad caritatem ipse tractatu.

Hieronymus de recondatione beati augustini

Gaudium enim habeo magnum et consolationem presumens
de misericordia dei: quod unum mirabilem et multae scientie et
bonitatis augustinum proponens episcopum. omnium perfectione
et veritate redemptum post me relinquo: propter quem
multa fiducia habeo in christo ihesu sustentandi fidei meam.

Ex libro obitu beati hieronymi

Typis vulgatum in S. Bonavent. Opp. omn., V (Quaracchi 1891), p. 201—291.
Accedunt (fol. 83a—b) *Dicta s. Augustini de virtutibus psalmsorum* (Migne, P.L. 131, 142).

S. Bonaventura, Breviloquium s. Scripturae, fol. 32a—83a.

Henricus de Hassia, Tractatus de discretione spirituum, fol. 1a—30b.

Fol. 1—30, 84—132: saec. XV; fol. 32—83: saec. XIV.
initio inveniuntur tabulae veri incisa et in fine Alberti Düreri xylographia.
incriptionibus et litteris initialibus rubris aut caeruleis. In codicis
diversis manibus, partim (fol. 32—83) duabus columnis scriptus,
Memb. 156 × 110. 132 fol., quorum fol. 31 et 107 vacant. A

1585

Ligatura lignea corio fusco intecta, utrinque insigni aurato viri nob. A. D[e].
Goyer ornata, saec. XVII, fibulis cupreis amissis, summis foliis auratis. In dorso
ornamenta aurata exstant. Anno 1899 codex acquisitus est in auctione-Royaards van
den Ham, Catal., 632c.

V. G. 32

Hs.
5 G 32

H. 1585

¹⁵⁸⁴
Fol. 61b—64b: Duo sermones contra ebrietatem (Migne, P.L. 39. 2303; prior sermo excerptus est).

Fol. 64b—67a: Contra loquacitatem malam de versu psalmi: cohibe linguam tuam (Migne, P.L. 39. 632).

Fol. 68a—72a: De contemptu mundi ad clericos suos (Migne, P.L. 40. 1215).

Fol. 72a—76b: De vanitate huius saeculi et felicitate vitae aeternae et futuri saeculi (Migne, P.L. 40. 1213).

Fol. 76b—79a: De persecutione christiana et voto monachorum (Migne, P.L. 40. 1342).

Fol. 79b—83a: (PETRUS CHRYSOL.), De bono disciplinae (Migne, P.L. 52. 691).

Fol. 83b—85a: De versu psalmi CXVIII. 66. (Migne, P.L. 39. 1849).

Fol. 85a—87a: De obedientia et vera humilitate et contra superbiam (Migne, P.L. 40. 1221).

Fol. 87a—89a: De caritate (Migne, P.L. 39. 1533).

Fol. 89a—91b: De pugna spiritus et carnis sive spiritus contra carnem. Inc.: *Quotquot spiritu dei aguntur hii filii sunt dei.*

Fol. 92a—94b: De aeterna felicitate, excerpt. ex libro: *De civitate Dei*. Inc.: *Quanta erit illa felicitas ubi nullum.*

Fol. 94b—97a: Ut non solum lingua sed et vita et moribus laudetur deus et de purgatorio ac regno celorum (Migne, P.L. 39. 2211).

Fol. 97a—98a: „Ex quodam sermone B. Augustini De timore Dei.” Inc.: *Dominus noster J. C., qui ait ego sum via veritas et vita, ambulare nos.*

Fol. 100a—106a: De assumptione B. Mariae Virginis (Migne, P.L. 40. 1141).

Fol. 109a—145a: De spiritu et anima (Migne, P.L. 40. 779: c. 1—L).

Fol. 147a—162a: De cura agenda pro mortuis (Migne, P.L. 40. 591).

Fol. 162a legitur: „Pertinet ad carthusienses prope traiectum.”

Ligatura lignea corio fusco intecta, utrinque insigni aurato viri nob. A. D[e].
Goyer ornata, saec. XVII, fibulis cupreis amissis, summis foliis auratis. In dorso
ornamenta aurata exstant. Anno 1899 codex acquisitus est in auctione-Royaards van
den Ham, Catal., 632c.

Liber quintus diuisa dicta beati augustini doctoris et regni
scriptoris per fratrem nostrum hectoris ad laudem augustini doctoris
Et pertinet ad carthuf pro tractatu

Therommi de reconditioe beati augustini

Gaudium enim habeo magnum et consolationem presumens
de misericordia dei: quod unum mirabilem et multam scientie et
bonitatis augustinum proponens episcopum. omni perfectione
et veritate redimitum post me relinquo: propter que
multam fiduciam habeo in christo ihesu sustentandi fidei meam.

Ex libro obitu beati iheronimi

[Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.]

[Faint, illegible text in the middle of the page, possibly bleed-through from the reverse side.]

Ista continentur in hoc volumine de dictis beati augustini doctoris

- D**e agone christiano de certamine christianorum quod habere debet contra dyabolum et contra carnem
- D**e diffinitionibus ree fidei et ecclesiasticis cogitationibus ipse accipitur uero Augustinus si ab aliis
- D**e duodecim abusibus huius seculi iniquorum
- D**e decem cordis seu x preceptis
- D**e querelentia x preceptorum et x plagarum egypti ipse sine pro lege iustorum qui lege procedit
- D**e decimis reddendis
- S**ermo ad prophanos suos valde utilis
- S**ermo de castitate et quomodo gratia merito
- S**ermo contra ebrietatem valde utilis
- S**ermo contra ebrietatem seculi
- S**ermo contra loquacitatem malam

Augustinus de contemptu mundi ad clericos suos

- I**tem de seculi vanitate
- D**e castiana persecutione
- D**e bono discipline
- D**e versu pro bonitate et disciplina
- D**e obsequio et humilitate
- D**e caritate
- D**e pugna carnis et anime
- D**e eterna felicitate
- D**e penis purgatorum et
- D**e miseria huius vite et

- D**e Assumptione virginis marie ipse tractatus pro aliquo loco in assumpcione reginae in p[ar]te
- D**e Spiritu et anima ipse est tractatus Augustini ab aliis quibus danda non aliud fuerunt
- D**e cura pro mortuis agenda interim in ultra dicta ipse

The content in this volume is given for complete safety

The first section
The second section
The third section
The fourth section
The fifth section
The sixth section
The seventh section
The eighth section
The ninth section
The tenth section

The eleventh section
The twelfth section
The thirteenth section
The fourteenth section
The fifteenth section
The sixteenth section
The seventeenth section
The eighteenth section
The nineteenth section
The twentieth section

Liber de agone xpiano scribitur in eloquio Iacobi ierudi-
tis huili sermone conscriptus est: fidei regulam continens
et precepta viuendi In quo illud quod positum est. nec eos au-
diamus qui carnis resurrectionem futuram negant et imbecillat
quod ait apostolus Caro et sanguis regnum dei non possidebunt.
non intelligentes quod idem dicit apostolus oportet corruptibile hoc
induere incorruptionem et mortale hoc induere immortalita-
tem. Cum enim hoc factum fuerit iam non erit caro et sanguis
sed celeste corpus non sic accipiendum est quod carnis non sit fu-
tura substantia: sed carnis et sanguinis nomine ipsam corrup-
tionem carnis et sanguinis intelligendum quod apostolus nuncupasse
que vniuersum in regno illo non erit: vbi caro incorruptibilis erit
et aliter possit intelligi: ut carnis et sanguinis. opera
carnis et sanguinis diuine accipiamus quod apostolus et eos regnum dei
non possidebunt: qui perseueranter ista dilexerunt Hic liber sic
incipit Corona victorie non perimit nisi certatibus

Inapit liber beati Augustini epi. De agone castiano

Corona victorie non pmittitur **Cap. 7.**
 nisi certantibus In diuis autē scrip-
 turis assidue inuenim⁹ pmitti nobis
 coronā: si vincam⁹. S; ne longū sit
 multa comemorare: aput aplm̄ paulū niamfes-
 tissime legitur Opus perfect. cursum consummaui.
 fidem seruaui: iam superest michi corona iusticie
 Debem⁹ igitur cognoscere quis sit ipē aduersari-
 us: quem si vicerim⁹ coronabimur. Ipē est enim
 quē dn̄s nr̄ prior vicit: vt etiam nos in illo pma-
 nentes vincam⁹. Et dei quidē virtus atq; sapien-
 tia. et verbū per quod facta sūt omnia: qui filius
 dei vnus ē: super omēm creaturā semp̄ incōmu-
 tabilis manet. Et qm̄ sub ipō est creatura etiam
 que nō peccauit: q̄nto magis sub illo ē om̄is cre-
 atura peccatur. Ego qm̄ sub illo sūt om̄es sc̄an-
 geli: mltomagis sunt sub illo om̄es preuaticato-
 res angeli: quorū diabolus princeps ē. S; q; na-
 turā nr̄am. deceperat: dignatus est vngentus
 dei filius ipām naturā nr̄am suscipere: vt de ipā
 diabolus vinceretur. Et quē semper ipē sub se ha-
 bet: etiā sub nobis eū esse faceret. Ip̄m significat
 dicens. princeps hui⁹ mūdi miss⁹ est foras. Nō
 q; extra mūdū miss⁹ est. quomō quidā heretici
 putant: s; foras ab annis eorū qui cohērent
 verbo dei. et non diligūt mūdū cui⁹ ille princeps
 est: q; dominatur eis qui diligūt tp̄alia bona.

no

no

Su carusianoru prope Viteru

que hoc mūdo visibili continētur. Non qz ipse
est dñs hui⁹ mūdi: s; princeps cupiditatū earū
quib⁹ concupiscatur omē qd' transit: ut eis sub
iaceant qui negligūt eternū bonū: et diligunt
instabilia et mutabilia. Radix em̄ om̄i malo
rū est cupiditas: quā quicūq; appetentes a fide
errauerūt: et inseruerūt se dolorib⁹ mltis. **P**
hanc cupiditatē regnat in homīe dyabol⁹: et
cor eius tenet. Tales sūt omēs qui diligūt istū
mūdū. Mittitur autē dyabol⁹ foras: qñ ex toto
corde renūciatur huic mūdo. Sic em̄ renūciat⁹
dyabolo. qui p̄iceps ē hui⁹ mūdi: cū renūciat⁹
corruptelis et pompis et angelis ei⁹. Ideo qz ip̄e
dñs. iam triūphātem naturā homīb⁹ portans:
satote inq; qz via mūdū. Multi autem dicunt.
Quōd possum⁹ vincē dyabolū: quē nō videm⁹.
S; habem⁹ inq; m̄. qui nobis demonstrare digna
tus est: quomō invisibiles hostes vincantur. De
illo em̄ dicit **ap̄l⁹** **S**euens se carnē. p̄ncipatū
et potestates exemplauit: fiduciaaliter triūphās
eos in semetip̄o. Ibi ergo vincitur. Inimice nobis
inuisibiles qz potestates: vbi vincitur inuisibiles
cupiditates. Et ideo qz in nobis ipsis vincimus
tēporaliū rerū cupiditates: necesse ē vt in nobis
ip̄is vincam⁹ et illū. qui p̄ ip̄as cupiditates.
regnat in hoīe. Qñdō em̄ dictū est dyabolo.
terriā manducabis: dictū est pctōi. terra es et
in terrā ibis. Datus ē ergo in abū dyaboli pctōi

nō

no

no

5
Non sum terra: si nolumus manducari a serpe
te. Sicut enim quod manducamus in nostrum corpus con
uertimus: ut abus ipse secundum corpus hoc efficiat
quod nos sumus: sic malis moribus per nequam et
supbia. et impietate hoc efficiatur quisque per dy
abolus. scilicet filius eius: et subiatur ei. sicut subiectum est
nobis corpus nostrum. Et hoc est quod dicimus manducari
a serpente. Quisquis itaque timet illam ignem. qui
paratus est dyabolo et angelis eius: det operam triu
phare de illo in semetipso. eos enim qui foris nos
oppugnant intus vincimus: vincendo concupiscen
tias per quas nobis dominatur. Et quos iuenerit
sui filios: secum ad penas trahunt. Sic et apostolus
dicit quod in semetipso pugnet aduersus peccata et er
ores. Aut enim non est nobis colluctatio aduersus car
nem et sanguinem: sed aduersus principes et peccata
huius mundi tenebrarum harum: aduersus spiritualia ne
quiae in celestibus. Celum enim dicitur iste aer: ubi
venti et nubes. et procelle et turbines sunt: sicut
etiam scriptura dicit multis locis. Et intonuit de
celo dominus: et aues celi. et volatilia celi: cum ma
nifestum sit aues in aere volare. Et nos in consue
tudine hunc aerem celum appellamus: nam cum de se
reno vel nubilo querimus: aliqui dicimus qual
est aer. aliqui quale est celum. Hec dicitur ne quis ex
istimet ibi habitare demonia: ubi solem et lu
nam et stellas esse deus ordinavit. Que mala de
moma ideo apostolus appellat spiritualia: quia etiam

h. vincendo gaudia
vicia demonis

mali angeli in scripturis appellatur spūs Ideo
 autē rōres harū tenebrarū eos dicit : qm̄ patres
 homines tenebras appellat. quibz isti dnant. Ideo et
 alio loco dicit. Fuistis em̄ aliqui tenebre : nūc autē
 lux in dnō. Quia ex peccatoribz iustificati erant.
 Non ergo arbitremur ī sūmo celo habitare dyab^{lū}
 cū angelis suis vnde lapsū eē credim⁹ : sicut er
 rauerūt mamchet : qui dicit ante mūdi cōstitutō
 nē fuisse gentē tenebrarū. que cont⁹ deū rebella
 uit : in quo bello credit miser. deū sibi nō aliter
 potuisse succurrē : nisi ptem suā cont⁹ illā gentē
 mitteret : cui⁹ gentis pūcipes sicut illi dixerunt
 deuorauerūt ptem dei : et tempati sūt vt possit
 de ill' mūd⁹ fabulari. Sic dicit deū puenisse ad
 victoriā cū magnis calamitatibz et cruciatibz
 et miseris mēbrozū suorū : q̄ mēbra dicit eē mixta
 tenebrosis visceribz pūcipū illorū vt eos tēperaret
 et a furore cōpesceret. Et nō intelligūt tā facile
 gū eē sectā suā. vt credat omnipotentē deū. nō p
 creaturā quā fecerat. s; p ipām naturā suā bellas
 se cū tenebris q̄ nefas est credere : neq; hoc solū s;
 etiā illos qui victi sūt frōs eē meliores. qz furor eorū
 compress⁹ est : dei autē naturā que viat factam eē
 infirmā. Dicit em̄ eā p ipām gmetionē pdidis
 se intellcū et btitudmē suā. et magnis erroribz
 et cladibz eē implicatā. Quas nisi aliqui vl' totā
 purgari diceret. magnā tū ipietatē cont⁹ oīpo
 tentē deū affirmaret : cui⁹ ptem crederet tanto

C

dipote

cūm

Cūm

6

tye in errorib⁹ et peius eē iactatā. sine aliquo pec
cati crimine. **N**unc vero infelices audeat. **D**icit adhuc di
cere. nec totā posse purgari. et ipsam partē q̄ pur
gari nō potuerit. p̄ficere ad vinculū. ut inde inol
uatur et illigetur malicie sepulchrū. et sic ibi semp
sit ps ipā dei misera que nichil parauit. et affligi
tur metuū carē tenebrarū. **H**ec illi dicunt. ut simplices
aias fallat. **S**ed quis tā simplex ē. ut ista nō sciat.
eē sacrilega. quib⁹ affirmat. oipotēte deū. nō ita
te oppressū eē. ut p̄tē suā bonā et inocētē. tātib da
tib⁹ obruēdā et tanta imūdiatā. quā daret. et
nō totā liberare posset. et qd̄ liberare nō poterat
eteris vinculū obligaret. **Q**uis ergo ista nō exe
cret. **Q**uis nō intelligat impia eē et nephāda.
Sed illi qm̄ capiūt hoies. nō ista prius dicūt. que
si dicerent viderent. ac fugerētur ab omnib⁹. **S**ed
eligit caplā de scripturis q̄ simplices hoies nō
intelligūt. et p̄ illa decipiūt aias ipentis. q̄re
dō vñ sit malū. **S**icut i isto caplō faciūt q̄ ab aplō
scriptū ē. rectores tenebrarū hant. et spūalia ne
quiae i celestib⁹. **Q**uerūt em̄ deceptores illi et
interrogāt hoiem. scripturas diuinas. nō intelligēt.
vnde sint in celo rectores tenebrarū. ut cū respōdē
nō potuerit. triducatur ab eorū curiositate. qz
om̄s aia in docta curiosa ē. **Q**ui autē fidem
catholicā bene didicit. et bonis morib⁹ et vera
pietate munit⁹ est. quib⁹ eorū heresim nesciat.
respondet illi tam̄ nec em̄ decipi p̄t qz iam nouit

quid pertineat ad christiana fide que catholica dicitur
per orbem terrarum sparsam: et contra omnes impios et
peccatores negligentes a suis. dno gubernate secu-
rum. **Q**ui ergo dicebam? apostolum paulum dixisse
habere nos colluctationes adversus rectores tenebrarum
harum. et spiritualia nequiae in caelestibus? et probavi
istum aerem terre primum celum vocari. oportet credere
vere adversus dyabolum et angelos eius nos dominare
qui gaudet perturbationibus nostris: nam ipse apostolus alio
loco dyabolum principem potestatis aeris huius appellat
Quius ille loci ubi ait **S**piritualia nequiae in caelestibus
possit et aliter intelligi? ut non ipsos privatores
angelos in caelestibus esse dicent: sed nos potius de quibus
alio loco dicit **C**onversatio nostra in celis est: ut nos in
caelestibus constituti. **I**n spiritualibus preceptis dei
ambulantes? dominicem **D**ominicem adversus spiritualia
nequiae: que nos inde conantur abstrahere. **M**ag-
nis ergo istud querendum est. quod adversus eos quos non vi-
demus pugnare possimus et vincere: ne putemur stulti
adversus aerem nos debere certare **D**ocet itaque ipse ap-
ostolus dicens non sic pugno quasi aerem verberans: sed castigo
corpus meum et in servitutem redigo: ne forte cum ali-
is predicaverim: ipse reprobum inveniam **I**te dicit **I**mita-
tores mei estote sicut et ego christi. **Q**uare intellige-
dum est. etiam ipsum apostolum in semetipso triumphasse de
potestibus huius mundi. sicut de domino dixerat: cum
se imitatore esse profiteretur **I**mitemur ergo et nos il-
lum sicut hortatur: et castigemus corpus nostrum et in

negligentes a suis

122

no

7

seruitute redigamur: si mundum volumus vincere
 Quia per illicitas delectationes suas et popas
 et pnciosam curiositate nobis dominari potest huius mundus.
 id est ea que in hoc mundo pnciosa delectatione col-
 ligant amatores terreni temporalium: et dyabolus atque angelus
 eius seruire cogunt: quibus omnibus si renunciamus.
 redigimur in seruitute corporis nostri. Sed ne quis forte
 hoc ipsum querat. quomodo fiat ut corpus nostri seruituti
 subiciamur: facile intelligat fieri posse. si prius
 nosipsum subiciamus deo bona voluntate: et carita-
 te sincera. Nam omnis creatura velit nolit. in
 deo et domino suo subiecta est. Sed hoc admonemur
 ut tota voluntate. seruamus domino deo nostro: quomodo
 iustus liberaliter seruit: iniustus autem compeditus
 seruit. Omnes tamen diuine prouidentie seruiunt. Sed
 alij obaudiunt tamquam filij. et faciunt cum ea quod bo-
 num est: alij vero ligantur tamquam serui. et fit de il-
 lis quod iustum est. Ita deus omnipotens dominus vniuersae creaturæ
 qui fecit omnia sicut scriptum est bona valde: sic ea
 ordinauit: ut et de bonis. et de malis bene faciat
 Quod enim iuste fit: bene fit. Iuste autem sunt beati.
 boni: et iuste mali penas patiuntur. Ergo et de bo-
 nis et de malis bene facit deus: quoniam omnia iuste fa-
 cit Boni sunt autem: qui tota voluntate deo seruiunt
 Mali autem. necessitate seruiunt. Nemo enim leges
 omnipotentis euadit. Sed aliud est facere quod lex iubet:
 et aliud pati quod lex iubet. Quia propter bonum secundum
 leges faciunt: mali vero secundum leges patiuntur.

no

no

Iste est ad d. l. v. c. 1.
 7 lib. de delictis.

Nec vos moueat. q̄ in hac vita. sc̄dm̄ carnem
 quā portant iusti m̄lta graua et aspera tolerāt
Nihil em̄ mali patiūtur. qui iā possūt dicē qd̄
 ille vir sp̄ualis exultat et predicat apl̄is dicens
Glamur in tribulacioib⁹. sc̄etes qz tribulatio
 paciēciā opatur: paciēcia probationē: pbatio
 vero spem **S**pes autē nō confūdīt: qz tantus
 dei diffusa ē in cordib⁹ m̄is: p̄ sp̄m̄ sc̄m̄ qui da
 tus est nobis. **S**i ergo in hac vita. vbi tanta tor
 mēta sūt. possūt boni et iusti vni cū talia paciū
 tur nō solū equo animo tolerare. s̄ etiā in dei can
 tate gloriari: quid cogitādū est de illa vita. que
 nobis p̄mittitur. vbi nullā de corpore molestiā
 sentiemus. **N**ō nō ad hoc resurget corp⁹ ius
 torū. ad qd̄ resurget corp⁹ impioꝝ: sicut scriptū
 est: omēs resurgem⁹ s̄ nō omēs imutabimur
Et ne quis putet. nō iustis imutationē istā pro
 mitta. s̄ pon⁹ iustis: et eā existimet eē penale:
 sequit⁹ et dicit **E**t mortui resurget incorrupti
 et nos imutabim⁹. **C**ruaiaq; ergo mali sūt. sic
 ordmati sūt. qz vnusquisq; sibi. et omēs iūce
 sibi nocent **H**oc em̄ appetit. qd̄ p̄maiose dili
 gitur. et qd̄ eis auferri facile potest. et hoc sibi
 auferūt iūce qm̄ se p̄sequūtur **E**t ideo cruaiaat⁹
 quib⁹ auferūtur ip̄alia. qz diligūt ea: illi autē
 qui auferūt gaudet **S**z tal' leticia ceatas ē: et
 sūma miseria: ip̄a em̄ magis ip̄licat animā
 et ad maiora tormēta p̄ducit. **N**am gaudet

piscas quā hamū nō videns esca deuorat. s. cum
 piscator eū adducere ceperit. viscera ei⁹ torquet
 p̄mo: dem ab omī leticia sua. p̄ ipam esca de qua
 letatur ē: ad cōsumptionē trahitur. Sic sūt omēs qui
 de bonis t̄p̄alib⁹. beatos se putāt. Hamū em̄ ac
 ceperūt: et cū illo sibi vagantur. Veniet temp⁹
 vt sentiat: q̄ta tormēta cū auuiditate deuorauē
 rūt. Et ideo bonis nichil nocet: qz hoc eis aufe
 runt: qd' nō diligūt. Nam qd' diligūt. et vnde
 beati sūt: auferre ill' nemo potest. Cūctus
 vero corporis malas animas miserabiliter affligit:
 bonas autē fortiter purgat. Sic fit vt et malus
 homo. et malus angel⁹: diuine p̄uidēcie militet:
 sed nescit quid boni. de illis operetur de⁹. Nō itaqz
 pro meritis officij: s. pro meritis malicie stipēdiā
 tur. S. vt hec anime que habet volūtate nocēdi
 et racionē cogitandi. sub diuis legib⁹ ordinate sūt
 ne aliqd' iūstū quisqz patiat⁹: ita omnia et aialia
 et corporalia in genere suo et ordine suo diuine
 p̄uidēcie legib⁹ subditi administrant. Ido dom⁹
 dicit. Nōne duo passeres veniūt asse: et vn⁹
 eorū nō cadit in terrā. sine volūtate patris vestri.
 Hoc em̄ dicit volens ostēdere quicqz vilissimū ho
 mīes putat omnipotētia dñi gubernari. Sic em̄
 et volatilia celi. ab eo pascit. et tilia agrū ab eo
 vestari veritas loq̄tur: que capillos eadē nostros
 nūctos eē dicit. S. qm̄ multas animas rōnales p̄
 seipm̄ de⁹ curat. sicut i optimis et magnis angel

siue in hominibus tota sibi voluntate seruientibus. cetera
in vero per illos gubernat. verissime dicitur potuit etiam
illud ab apostolo. Non enim de bobus cura est deo. In scripturis
enim scriptum est. deus homines docet quod cum hominibus
agant: ut et ipsi deo seruiant. Quod autem agant cum
pecoribus ipsi sciunt: et quod salutem pecorum suorum gubernent
usu et pericia et ratione naturali. Que quidem omnia
de magno sui creatoris operibus acceperunt. Qui
ergo potest intelligere quod vniuerse creature conditor deus
gubernet eam per animas sanctas: que mysteria eius sunt
in celis et in terris: quod et ipse sancte anime ab ipso facte
sunt. et in eius creatura preminenti tenentur: qui ergo po-
test intelligere intelligat: et intret in gaudium
domini sui. Si autem non possumus hoc quod diu sumus in
corpore in quo peregrinamur a domino: gustemus sal-
tem partem quam suauis est dominus. quod dedit nobis pignus
spiritum in quo sentiamus eius dulcedinem et desideremus
ipsum vite fontem. Vbi sobria ebrietate mundum
mur et irrigemur sicut lignum quod plantatum est secus
decursus aquarum. quod fructum suum dat in tempore suo
et folia eius non cadunt. Dicit enim spiritus sanctus. filii
autem hominum in tegmine alarum tuarum sperabunt. In ebri-
tate ab ubertate domus tue et torrete voluptatis
tue potabis eos. quoniam apud te est fons vite. Talis
ebrietas non euertit mentem. sed tamen rapit sursum
et oblivione prestat omnium terrenorum. sed si possumus
toto affectu iam dicere. sicut ceruus desiderat ad
fontes aquarum ita desiderat anima mea ad te deus

9
¶ Si forte adhuc nō possum ꝑ ꝑꝑꝑ egritudine
aīme quas de seculi amore concepit. nec gustare
sum ꝑ ꝑꝑꝑ qm̄ dulas est dñs. vel credamꝑ di
vine auctoritati quā voluit eē in scripturis scās
de filio suo qui factus est ei ex semē dauid sꝑꝑ carne
sicut aplūs loquitur. Omnia em ꝑ ipm̄ facta sꝑꝑ
sicut i euā? scriptū ē. et sine ipō factū est nichil
qui nre imbecillitatis misertus ē. quā imbecillita
tem nō eiꝑ opere si mā volūtate meruimꝑ. Nam
deus hoīem inextermabile fecit: et ei liberum
volūtatis arbitriū dedit. Nō em eēt optimꝑ. si dei
pꝑꝑtis nccitate nō volūtate seruiret. facile ē oīno
ipm̄ ē existimo qd' intelligere nolūt. qui catholicā
deseruerūt fidē. et xpīam vocari noluerūt. Nā si
nobiscū fatentꝑ naturā nō sanari nisi recte faciēdo
faciātur eā nō infirmari nisi peccādo. Et iō nō
ē credendū aiām nrām hoc eē qd' deꝑ est. Et si hoc
eēt nec sua volūtate. nec aliqua nccitate in deteriꝑ
moueretur: qm̄ omīno inccmutabil' intelligitꝑ deꝑ
Sꝑꝑ ab eis qui nō in cōtentione et emulatioē et va
ne glorie cupiditate amatꝑ loqui qd' nesciūt: sꝑ hu
militate xpīana senauit de dño et in bonitate. et i
simplicitate cordis querūt illū. hanc eā imbecal
litatē nrām suscipere dignatus ē filius dei: et ver
bū caro factū ē: et habitauit in nobis. Nō qꝑ eter
nitas illa mutata ē: sꝑ qꝑ mutabile creaturā. mu
tabiliū hoīm ocul' ostendit: quā inccmutabili ma
iestate suscepit. Dūt autē stulti qui dicūt. quare

nō poterat aliter dei sapiā hoīes liberare nisi
susceperet hoīem et nasceretur de feīa: et illa om
nia a peccatorib⁹ pateretur. **Quibus dicitur**
Poterat oīno. **S;** si aliter faceret: siliter nrē
stulticie displiceret. **Si** em nō appareret oculis
peccatorū lumē ei⁹ eternū qd' vnaq; p̄ interores
oculos videtur: inquinatis mētib⁹ videri nō pos
set. nūc autē qz visibiliter nos cōmonere dig
natus ē. vt ad inuisibilia p̄aret. displicet aua
ritas: qz nō aureū corp⁹ hūit: displicet ipudias.
qz ex feīa natus ē oculū em̄ oderit ipudias qz
cōcupit et paruit feīe. **Displicet** supbis: qz cō
tumelias pacētissie p̄tulit **Displicet** delicatis qz
auariaty ē. **Displicet** timidis qz mortu⁹ ē **Et** vt vi
cia sua videatur defendē. nō in hoīe dicit hoc sibi
displicere: s; in filio dei. **Nō** em̄ itelligūt qd' sic
eternitas dei q̄ hoīem assupsit: qd' ipā hūana crea
tura q̄ mutatorib⁹ suis i pristina firmitate reuoca
batur. vt discernem⁹ docere ipō dno. ifirmitates q̄
peccādo collegi⁹ recte faciēdo posse sanari **Osten**
debat em̄ nobis ad quā fragilitate sua culpa hō
puenerit: et ex qua fragilitate diuō auxilio libe
retur **Itaq;** filius dei hoīem assupsit: et in illo
hūana p̄essus est. **Hec** medicina hoīm tāta est
q̄ta non potest cogitari **Nā** que supbia sanari
p̄t: si hūilitate filij dei nō sanatur. **Que** aua
ritia sanari p̄t: si paupertate filij dei nō sanatur.
Que inuidia sanari potest: si paciētia filij dei.

nō sanatur. **Q**ue impietas sanari pōt? q̄ can-
 tate filij dei nō sanatur. **P**ostremo q̄ timditas sa-
 nari potest: si resurrectioe corporis filij dei nō sana-
 tur. **E**rgat spem suā gen̄ hūanū. et recognos-
 cat naturā suā: et videat q̄ntū locū habeat i ope-
 ribz dei. **N**olite vosmetipos cōtēpnē viri: fili⁹ dei
 virū suscepit. **N**olite vosmetipos q̄tēpnē femine:
 fili⁹ dei natus ē ex femina. **N**olite tñ amare carna-
 lia: qz in filio dei nec mascul⁹ nec femina sum⁹
Nolite tñ amare tēporalia: qz si bene amaretur
 amaret ea homo quē suscepit fili⁹ dei. **N**olite
 timere cōtumelias et cruces et mortē: qz si noc-
 rent homi: nō ea pateretur homo quē suscep⁹ fi-
 lius dei. **H**ec omīs hortatio que iam ubiq; p̄dica-
 tur. ubiq; veneratur. que omēm obediētē amā-
 sanat. nō eēt in rebus hūanīs. si nō eēt facta
 illa omīa que stultissimīs displicēt **Q**uā dedig-
 natū imitari viciosa iactātia. vt ad virtutē per-
 apientā possit adducī: si erubescat imitari eū de
 quo dictū est anteq̄ nasceretur qz filius altissimi
 vocabitur. et p̄ omēs iam gentes p̄ negrē nec qd
 fili⁹ altissimi vocatur. **S**i mlti de nob̄ senti-
 m⁹: dignemur eū imitari qui fili⁹ altissimi vo-
 catur **S**i parū de nob̄ sentim⁹: audeam⁹ imita-
 ri piscatores et publicanos qui eū imitari suc-
Cur medicinā omibz q̄sulētē: omīa tumē-
 tia cōprimētē: omīa tabescentia reficiētē:
 omīa supflua ressecantē. omīa necessaria custo-

ad negad nō p̄

no

dientem & omnia p̄dita reparatē: omnia depraua
 ta corrigentē. **Q**uis iā se extollit contra filiū
 dei. **Q**uis de se desperet: pro quo tam hūilis
 eē voluit filiū dei. **Q**uis beatam vitam eē arbitre
 tur in hys que cōtēpneā eē coaut filiū dei. **Q**ui
 bus aduersitatib⁹ cedat: qui naturā hoīs a tan
 tis p̄secutionib⁹ custoditā credit in filio dei. **N**ō
 sibi clausū esse regnū celozū p̄tendit: qui cognos
 cit publicanos et meretrices. imitatos eē filiū dei.
Quia p̄uersitate nō careat: qui facta et dicta
 intuetur et diligit et sectatur illi⁹ hominē. in quo
 se nobis exemplū vite prebuit filius dei. **I**taq; iā
 et masculi et femine. et omnis etas. et omnis huius
 seculi dignitas: ad spem vite eterne cōmota est.
Aly neglectis tēporalib⁹ bonis: cōsolat̄ ad diuinā.
Aly cedūt eozū virtutib⁹ qui hec faciūt: et
 laudant qd̄ imitari nō audēt. **P**auca autē adhuc
 murmurāt. et inani luore torquētur. ut qui su
 a querūt in ecclā q̄uis videātur catholica. **A**ut
 ex ipō xpi noīe gloriā q̄rētēs heretica: **A**ut pec
 catū impietatis sue defendere cupiētēs iuda: **A**ut
 curiositatē vane sciētię p̄dere timētēs pagani.
Sz ecclā catholica p̄ totū orbem longe lateq; dif
 fusa. impetus eozū. temporib⁹ priorib⁹ frāgēs
 magis. magisq; ē roborata nō resistendo s̄ p̄ferē
 do. **N**ūc vero insidiosas eozū quōdēs fide irritet
 diligētia discutit: intelligēcia dissoluit. **C**rimi
 natores palearū suarū nō curat: qz tēp⁹ messis

et temp⁹ aruarū et temp⁹ horroarū caute di-
ligenter q³ distinguit Crimatores autē fru-
menti sui. aut errantes corrigit. aut mūdētes
inter spmas et zizania computat. Subiciam⁹
ergo aiām deo? si volum⁹ securitū subicere cor-
p⁹ nūm? et de dyabolo triumphare. Fides em̄ ē
prima q̄ subiugat aiām deo? demē p̄cepta vi-
uendi? quib⁹ custoditis. spes nū firmatur. et
nutritur caritas. et lucere incipit qd' antea tan-
tūmodo credebat. Cū em̄ cogitatio et actio boni
hoiēm faciāt? sic in cogitatione cauendus est
error? sicut in actione nequicia ē cauēda. Erunt
autē qui putat veritatē se posse cognoscere. cū
adhuc nequiter viuūt. Nequicia est autē. nū
dū istū diligere? et ea q̄ nascūtur et trāscūt pro
magno habere. et ea cōcupiscere? et pro hīs la-
borare ut acquirantur? et letari cū habūtaue-
rūt. et timere ne pereant? et cōtūstari cū pere-
ūt. Talis vita nō p̄t purā illā et sincerā et in-
cōmutabilē videre veritatē? et inherere illi? et
in eternū iā nō moueri. Itaq; priusq̄ mēs nū
purgetur. debem⁹ credere qd' intelligere nōdū
valem⁹? qm̄ verissime dcm̄ ē p̄phetā. nisi cre-
dideritis nō intelligētis. Fides in ecclā breuissime
traditur? in qua qm̄cānt' eterna que itelligi-
a carnalib⁹ nōdū possūt? et tēporalia. p̄terita
et futūra q̄ pro salute hoīm gessit et gestura est
eternitas diuē prouidence.

Quodam ergo in patre et **De fide catholica** **Cap**
filium et spiritu sancto. hec eterna sunt et in se
comutabilia? i. vnus deus. vnus substantia eterna
Deus ex quo omnia? p. que omnia in quo omnia. **C**
Nec eos audiamus qui dicunt patrem tantum esse nec
habere filium nec esse cum eo spiritum sanctum? si ipsum patrem
aliqui appellari filium: aliqui spiritum sanctum. Rescitur enim
principium ex quo sunt omnia: et ymaginem eius pro qua
sunt et formatur omnia: et scitatem eius in quo ordi-

Contⁿ pagina **N**ec eos audiamus qui indignatur et stoma-
chantur: quia non tres deos colendos dicimus. Rescitur
enim quod sit vna eademque substantia: et factis matibus
suis illuduntur: quia solent videre corporaliter vel ani-
malia tria. vel quocumque corpora tria. locas suas esse
separata. Sic putant intelligentiam substantiam dei: et
multum errant. quia superbi sunt: et non possunt discere
quia nolunt credere **Contra arianos** **Cap^o**

Nec eos audiamus qui patrem solum verum deum et
sempiternum dicunt: filium autem non de ipso gen-
itum. sed ab ipso factum de nichilo: et fuisse tempus quando
non erat: si tamen primum locum tenere in omni creatura:
et spiritum sanctum minoris maiestatis quam filium: et ipsum sanctum
esse post filium: et horum trium diuisas esse substantias.
tamquam aurum et argentum et eramentum. Rescitur enim
quod loquantur: et de his rebus quas pro oculis carne-
os videre consueverunt: varias ymagines ad disputa-
tiones suas transferunt. Quia re vera magnum est

mente conspicere generacione q non fit ex aliq tpe
 s eterna e: et ipam caritate et sate qua generam
 tor et generaty ineffabiliter copulatur: magnu
 et difficile est hec mente cospicere: ead si pacata et
 tranquilla sit. Non pt ergo fieri vt illi hoc videat
 qui terrenas generatodes nimis mtuetur: et ad istas
 tenebras addit adhuc fumum: que sibi cotentio
 mb9 et certamib9 cotidians exatate no cessat ha
 bentes animas. carnis affectib9 defluetes: tamq lig
 na humore sagmata: in quib9 ignis fumum solum
 vomit: et habere flamas lucidas no pt. Et h9 quide
 de omib9 heretias rectissime dia pt. **Credetes ergo**
icommutabile trinitate? creatam? ead in dispensati
one tpalem: pro salute generis huam ee natu deu

Nec eos audiam9 qui filiu dei Cap. v. Cont' Fotimianos

ymo xpm ihm. nichil ee aliud q hoiez dicunt:
 s ita iustu vt dign9 sit appellari fili9 dei. et hos
 em catholica disciplina misit foras: qz vane glorie
 cupiditate cecepti cotenciose disputare voluerut:
 anteq intelligeret quid sit dei virtus et dei sapia:
 et in principio verbu p qd' facta st omnia: et quod
 verbu caro fact est et habitauit in nob Cap. vi. Cont' manicheos

Nec eos audiam9 qui no veru hoine suscepis
 se filiu dei: neqz natu ee de femina: s falsam
 carne et ymagine simulata corpus humanum of
 tendisse videab9. Resaut em quod sba dei admi
 nistras vniusa creatura mqnari omo no possit:
 et tamen predicat istu visibile sole radios suos p

omnes feces et sordes corporum spargere et eos mundos et sinceros ubique seruire. Si ergo visibilia munda, visibilibus immundis contingi possunt, et non conquinari, quanto magis invisibilis et incommutabilis veritas, per spiritum animam, et per animam corporis suscipiens toto homine assumpto, ab omnibus eius infirmitatibus nulla sua contaminatione liberauit. Itaque magnas patiuntur angustias, et cum timeat quod fieri non potest, ne humana carne veritas maneat, veritate dicunt esse mentita. Et cum ille preceperit dicens, sit in ore vestro, est, est, non, non. Et apostolus clamet, non erat in illo est, et non, sed est in illo erat, isti totum corpus eius falsam carnem fuisse concedunt, ut non sibi videatur mutari christum si non suis auditoribus mentiantur.

*Cōt' apollinari-
tas.*

Nec eos audiamus qui trinitatem **Cap. vii**
 quidem in una eterna subiecta confitentur, sed hominem ipsum qui typali dispensatione susceptus est, audeat dicere non habuisse hominem mentem, sed solam animam et corpus. hoc est dicere, non fuit homo, sed membra corporis habebat humanam. Anima enim et corpus habent et bestie, sed ratione non habent que mentis est propria. Sed si excreantur illi qui eum negant humanum corpus habuisse, quod est infirmum in homine, miror quod isti non erubescant, qui hominem eum negant habuisse quod est optimum in homine. Multum enim est lugenda mens humana si vniatur a corpore suo. Siquidem in illo homine non reformata est, in quo ipsum corpus humanum iam dignitate forme celestis accepit. Sed absit ut credamus hoc quod confinxit tene

tina cecitas et supba loquacitas **Cap^o viii**

Nec eos audiam⁹ qui sic dicunt ab illa eterna
 sapientia suscepti esse hominem qui de virgine na-
 tus est: quod et alij homines ab ea sapientes sunt. qui
 perfecte sapientes sunt. **N**esciunt enim proprium illi⁹ hominis
 sacramentum: et putant hoc solum eum habuisse inter
 ceteros beatissimos: quod de virgine natus est. **S**ed ipse si
 bene considerat. fortassis credant ideo illum hoc preter
 ceteros meruisse: quod aliquid proprium preter ceteros habet
 etiam ipsa susceptio. Aliud est enim sapienter tamen fieri per
 sapientiam dei: et aliud est ipsam personam sustinere sapi-
 entiam dei. **Q**uius enim eadem natura sit corporis et
 ecclesie? multum tamen distare inter caput et membra
 cetera quis non intelligat? **S**i enim ecclesia caput est
 homo ille. cui⁹ susceptio est verbum caro factum est et ha-
 bitavit in nobis: membra cetera sunt omnes sancti quibus
 proficitur et completur ecclesia. **Q**uod ergo anima totum
 corpus non amat et vivificat: sed in capite et
 videndo sentio et audiendo et odorato et gustando
 et tangendo: in ceteris autem membris tangendo tamen
 et ideo capiti cuncta subiecta sunt ad operandum?
 illud autem supra collectum est ad consulendum quia ipse
 anime que proficit corpori quodammodo personam sustinet
 caput: ibi enim omnes sensus apparent. **S**ic uniuerso
 populo sanctorum tamquam unum corpus caput est mediator dei
 et hominum: homo christus ihesus. **E**t preterea sapientia dei
 et verbum in principio per quod facta sunt omnia. nec sic
 assumpsit hominem illum ut ceteros sanctos: sed multo

excellencia multo q̄ sublimi⁹ quōd ipm̄ solū
assum̄ oportuit in quo sapiā hoib⁹ appareret.
sicut eā visibiliter decebat oñdi. Quap̄pter alit̄
sūt sapiētes ceteri hoies quicūq̄ sūt v̄ esse potu
erūt v̄ poterūt. et aliter ille vn⁹ mediator dei et
hoim̄ hō crist⁹ ih̄us: qui sapiē ip̄s p̄ quam fuit
sapiētes quicūq̄ hoies. nō solū a beneficiū habz
sed etiā p̄sonā gerit. De ceteris em̄ sapiētib⁹ et
sp̄ualib⁹ animis recte dici p̄t. q̄ habeāt in se ver
bū dei p̄ qd̄ factū sūt om̄ia. s̄ i nullo eorū recte di
ci potest. q̄ verbū caro factū ē et habitauit in nob̄
q̄ in solo dno nro ih̄u x̄o r̄assie dicit. **Cap^m ix**

Det eos audiam⁹ qui solū corp⁹ huānū sus
ceptū eē dicūt. a verbo dei. et sic audiūt.
qd̄ dictū ē. et verbū caro factū ē vt negēt illū
hoiem v̄ aiām v̄ aliquid hom̄is huīsse nisi
carnē solam. Firāt em̄ mltū. nec itelligūt ideo
carnē solā noiatam eē in eo qd̄ dictū ē verbū ca
ro factū est. q̄ hoim̄ oculis p̄t quos factū est illa
susceptio. caro sola potuit apparere. Nam si
absurdū ē et valde idignū vt huānū sp̄m̄ homo
ille nō habuerit sicut super⁹ cap^o vi^o tractauit⁹
q̄tō magis idignū et absurdū est. vt nec sp̄itū
nec aiām habuerit. et hoc solū habuerit q̄ i
pecorib⁹ vili⁹ et est et extrem⁹ v̄ corp⁹. **A** mā
ergo fide etiā ista impietas excludatur. totū q̄ hōi

Dnē atq̄ p̄fām a v̄bo dei eē susceptū certam⁹
et eos audiam⁹ qui tale corp⁹ **Cap^o x**

14
Dñm habuisse dicit quale apparuit in colūba
quā vidit ihoēs baptista descendēte de celo et ma
nēte super eū in signo spūs scī Ita em̄ psuadere
conatur filii dei nati nō eē de femā. qz si carna
lib⁹ ocul⁹ eū oportebat on̄di potuit inquit sic as
sumē corp⁹ quōdō spūs scūs. Nō em̄ et colūba il
la de ouo nata ē auuit et tamē huāms ocul⁹ po
tuit apparē. Quib⁹ p̄mo vidēdū ē qz ibi legi⁹
in specie colūbe apparuisse ihoī spm̄ scm̄. vbi legi
m⁹ et xpm̄ nati eē de femā? et nō oportet i pte
ardē euā? et in pte nō credere Vnde em̄ credis in co
lūbe spē demonstratū eē spm̄ scm̄? nisi qz i euāge
lio legisti. Ergo et ego inde credo xpm̄ nati eē de
virgine. qz in euā? legi. Quare autē spūs scūs
nō ē nati de colūba. qz admodū xps de femā. illa
ē causa. qz nō colūbas liberare venient spūs scūs
si homib⁹ significare inocētā et amorē spūalē
qz in colūbe specie visibilis figuratū ē. Dñs autē
ihūs xpūs qui venient ad hoīes liberādos. in qb⁹
et mares et femē p̄tinet ad salutē nec mares
fastiduit. qz mare suscepit: nec femās. qz de
femā nati est. Huc accedit magnū sacmētū?
vt qm̄ p̄ femā nob̄ mors acciderat. vita p̄ femā
nobis nasceretur: vt de vtraq; naturā femina
et masculina iuste dyabol⁹ auāretur: qm̄ de
amborū subuersione letabat. Cui parū fuerat
ad penā si ambe in nobis nature liberāretur:
nisi etiā p̄ ambas liberārem. Neq; hoc itaq;

Dicam⁹ vt dñm ihm xpm dicam⁹ solū verū cor-
pus huīsse? spm̄ autē scm̄ fallaciter apparuisse
oail' hoīm: s; ambo illa corpora. vera corpora credi⁹
Sicut em̄ nō oportebat vt hoīes falleret fili⁹ dei:
sic nō decebat vt hoīes falleret eadē spūs s̄cis. S;
om̄ipotēti deo. qui vniūsa creaturā de nichilo fa-
bricauit: nō erat difficile verū corpus colūbe sine
alianū colūbarū misterio figurare: sicut ei non
fuit difficile verū corp⁹ in vtero marie sine vniū-
semē fabricare? cū creaturā corpora et i vīscer-
bus femē ad formādū hoīem: et in ipō mūco ad
formādū colūbā. imperio dñi volūtatiq; seruiret
S; stulti hoīes et insen qd' aut ipi face nō pnt
aut in vita sua nūq' viderūt: eadē ab om̄ipotē-
te deo fieri potuisse nō credūt

Nec eos audiam⁹ qui ppterca volūt cogere vt
vt inter creaturas filiū dei numerem⁹: quia
pass⁹ est. Dicūt em̄. Si pass⁹ ē. mutabil' ē. Et simu-
tabilis ē. creaturā ē: qz dei substācia nō p̄t immutari
Cū quib⁹ eadē nos dicam⁹. et dei sbām cōmutari nō
posse: et creaturā eē mutabilē. S; aliud ē esse crea-
turam: et aliud suscipere creaturā. filius ergo vni-
genit⁹ dei. qui ē virtus et sapiā dei. et verbū per
quod facta sūt om̄ia: quia immutari om̄o nō p̄t.
suscepit hūanā creaturā. quā lapsam erigere.
atq; iueteratā renouare dignat⁹ ē: nec in ea
p passionē ipē in detem⁹ cōmutat⁹ ē: sed eam
pca⁹ p resurrectionē i meli⁹ cōmutauit. Nec

propterea verbu[m] patris et vnicu[m] dei filiu[m] per que[m] factu[m] sunt omnia negandu[m] est natu[m] et passu[m] ee[m] pro nobis. Et martires em[en] passos dia[m] et mortuos p[ro]pter regna celoru[m]; nec tamen ea passione et morte anime eoru[m] occase sunt. Dicit em[en] d[omi]n[u]s. Nolite timere eos qui corp[us] occidunt: anime autem nichil p[oss]unt facere. Sicut ergo miles passos et mortuos dia[m] in corpore que[m] portabat, sine animaru[m] interfectio[n]e vel morte; sic filiu[m] dei passu[m] et mortuu[m] dia[m] in ho[m]i[n]e que[m] portabat, sine divinitatis aliq[ui]a[m] q[ui]n[que] morte.

Nec eos audiam[us], qui negat[ur] tale corp[us] d[omi]ni resurrexisse, quale positu[m] e[st] in monumento. Si em[en] tale no[n] fuisset, no[n] ipse dixisset post resurrectione[m] disapul[is]. Palpate et videte q[ui]n[que] sp[iritu]s ossa et nervos no[n] habet: sicut me videtis habere. Sacralegru[m] e[st] em[en] credere d[omi]n[u]m n[ost]ru[m], cu[m] ipse sit veritas, in aliquo fuisse me[n]tu[m]. Nec nos moveat q[uo]d clausis hostijs, cu[m] subito apparuisse disapul[is] scriptu[m] e[st], ut p[ro]pterea negem[us] istud fuisse corp[us] hu[m]anu[m]: q[ui]a cont[ra] natura[m] hui[us] corp[or]is videm[us] ee[m] p[ro] clausa hostia intrare. Omnia em[en] possibilita sunt deo. Nam et ambulare sup[er] aquas, cont[ra] natura[m] hui[us] corp[or]is ee[m] manifestu[m] e[st]. Et tu no[n] solum ipse d[omi]n[u]s ante passione[m] ambulavit: sed etia[m] petru[m] ambulare fecit. Ita ergo et post resurrectione[m], de corpore suo, fecit q[uo]d voluit. Si em[en] potuit an[te] passione[m] sua[m] clarificare illud sicut splendore solis: q[ui]a no[n] potuit et post passione[m] ad q[ui]ta[m] vellet subtili[us].

xii

115

in temporis momento redigeret: ut p clausa hostia

Nintraret. Exm
Nec eos audiam⁹ qui negat ipm corp⁹ secu
leuasse in celū dñm nr̄m: et gmedrāt i eua⁹ qd'
scriptū ē: nēo ascendit i celū nisi qui de celo descēdit
Et dicit qd corp⁹ qz nō descēdit de celo: nō potuisse
ascendē in celū. Nō em̄ intelligūt. qm̄ corp⁹ non
ascendit in celū. Dñs em̄ ascendit: corp⁹ autem
nō ascendit. s; eleuatiū ē in celū illo leuāte q̄ ascēdit
Si em̄ quisq; descendat de mōte. nud⁹: cū autē descē
dent vestiat se. et vestit⁹ itēuū ascendat: recte itaq;
dicit. nēo ascēdit nisi qui descēdit. Nec veste cōsi
deram⁹ quā secu leuauit: s; ipm qui vestit⁹ ē solū

Ndicit⁹ ascendisse. Cap. xiii
Nec eos audiam⁹ qui dicit⁹ negat ad dextera
p̄ris sedere filiū. Dicit em̄ Nūq; de⁹ pater habet
latus dextrū. aut sinistrū. sicut corpora. Nec nob
hoc de deo p̄re sentim⁹. Nulla em̄ forma corporis.
deus diffinitur atq; cōcluditur. S; dextera p̄ris. est
b̄tudo p̄petua que sab datur: sicut sinistra ei⁹ rec
tissie dicitur miseria p̄petua q̄ impijs dāt⁹: ut non
in ipō deo s; in creaturis hoc mō quo diuim⁹. itelligi
tur dextera et sinistra: qz et corp⁹ xpi qd' est ecclā.
in ipā dextera hoc ē in ipā b̄tudiē futuri ē. Sicut
ap̄lūs dicit: qz et siml' nos suscitauit: et siml' se
dere fecit i celestib⁹. Cuius em̄ corp⁹ nr̄m nodū ibi
sit: tamē spes nr̄a iā ibi ē. **M**terea et ipē dñs p̄
resurrectionē iussit discipulos quos piscates iuat:

ut in dexterā partem mitteret retia. Et cū fecisset:
 ceperunt pisces, qui omēs magni erāt: et omēs iustos
 signabat: quib⁹ p mittit⁹ dextra. Hoc significat qd
 eadē i iudicio dicit se agnos ad dextrā: et eos autē ad
 sinistrā eē posituri

Ca. xv

Nec eos audiam⁹ qui negāt diē iudicij futuri:
 et q meditant qd i euā^o scriptū ē. eū qui credi
 t in xpm nō iudicari: qui autē nō credit in illū ad
 iudicariū eē. Dicit em̄ si et ille qui credit nō veni
 et i iudiciū. et ille qui nō credit iā iudicatus est: vbi
 sūt quos iudicatur⁹ ē in die iudicij. Nō intelli
 gūt sic loqui scripturas. ut pteritiū temp⁹ pro futu
 ro tpe insinuet: sicut supra dixim⁹ qd apulus dixit
 de nobis. qd siml nos sedere fecit in celestib⁹. nō dū
 factū ē. S; qz certissimū ē futuriata dictū ē qd iā
 factū sit: sicut et tpe dñs discipul⁹ dixit. omnia q
 audim a prē meo nota fea vobis. Et paulo post
 dicit multa habeo vobis dicere: s; nō potestis illa
 portare modo. Quid ergo dixerat. omnia que au
 dim a prē meo nota vobis fea: nisi qz illud qd
 p spm̄ scm̄ certissime faci⁹ erat. qd iā fecisset lo
 cut⁹ est. Sic ergo cū audim⁹. qui credit in xpm
 nō veniet i iudiciū: intelligam⁹. qz nō veniet i
 dāpnationē. Dicitur em̄ iudiciū p dāpnationē: sic
 dicit apulus. Qui nō māducat. māducatē nō iu
 dicet: et nō de illo male existimet. Et dñs dicit.
 Nolite iudicāre. ne iudicet⁹ de vob. Nō em̄ tollit
 nobis idulgeciā iudicādi: cū et ppheta dicit.

Si vere iusticiam diligitis: recte iudicate filij hominum
Et ipse dominus dicat: nolite iudicare personaliter. sed
iudicium iusti iudicate. Sed illo loco ubi vetat iu-
dicare. illud admonet. ne capere aliquem cuius vel
cogitatio nobis non est apta: vel nefaria qualis post-
ea sit futurus. Sic ergo cum dixisset. ad iudicium non
veniet. hoc dixit: quia non veniet ad damnationem.
Cum autem non credit iam iudicatus est. hoc dixit. quia
iam damnatus est. prescientia dei: qui novit quid imine

Nat non credentibus? vvi
Et eos audiam? qui dicunt spiritum sanctum quem in
euangelio promissit discipulis suis dominus? Duo in pau-
lo apostolo venisse. aut in motano et presalla sicut cum
fruges dicunt: aut in nefario quo manichei. Aut in
manicheo sicut manichei dicunt. Tam cetera sunt ista.
ut scripturas manifestas non intelligant: aut tam
negligentes salutis sue. ut omnino non legant. Quibus
enim cum legent non intelliget. vel in eum quod post
resurrectionem domini scriptum est dicente dominus. Ego mittam
promissum patris mei in vos: vos autem sedete hic in ci-
uitate. quoad usque induam virtutem ex alto. Et
in actibus apostolorum postea quod dominus ab discipulorum oca-
lis abcessit in celum. decem diebus postea die penthe-
costes. non attendunt aptissime venisse spiritum sanctum.
Et cum venit illi in ciuitate. sicut eos ante monue-
rat impleuisse illos. ita ut loquerentur lingua
Nunc diuersae nationes quae tunc aderant: unusquisque
audiebat suam linguam intelligebat. Sed ista horum

deapiuit eos qui negligentes in catholica fide. et ipsas
fide sua qm scriptur manifestata e noluit discere: et
q e graui et mltu tolendu. cu i catholica fide neg
ligent versentur: hereticas aures diliget accomodat.

Nec eos audiamus qui sciam **xvii**
eccliam q vna catholica e negant p orbe ee dif
fusam: s; in sola affrica hoc e in pre donati pollere
arbitrantur Ita suidi sunt adusa ppheta dicente. Fili
meus es tu ego hodie genui te. Pete a me et dabo
tibi geces hereditate tua et possessione tua rios tere.
Et alia mltia. siue i veteris. siue i noui testa. libris
q scripta sunt: vt aptissime declarant eccliam xpi p orbe
terre ee diffusa. **Q**u cu eis obicimur: dicunt ia oia ista
fuisse completa anteq esset ps donati: si postea to
ta eccliam perisset. et in sola donati parte reliquias
eius remansisse contendunt. **O** lingua supba et ne
phanda: nec si vere sic viueret: vt vel inter se pace
postea custodiret. **N**unc autem no attendunt. iam i
tpe donato impleta fuisse q dicitur e. **I**n qua mensura
mensi fueritis in ea remetietur vob. **S**icut enim vna
diuidit conatne: sic ipse a suis cotidiana coasione
diuidit. **A**d hoc pertinet etiam illud qd dno dicit.
Qui enim gladio percussus. gladio morietur. **G**ladius
enim illo loco siqde in malo positus discordiosa lingua
significat: qua tunc ille ifelix eccliam percussit: s; no
occidit. **N**o autem dicit dno. **Q**ui occidens gladio
gladio morietur: s; qui gladio vsq fuerit gladio mo
netur. **E**rgo ille percussit eccliam lingua sua litigiosa.

qua nūc ipē cona dicitur vt oīno dispererat et mo-
riatur **E**t tamē illud qd' ap̄lus **petr**⁹ nō supbia
sua. s̄ q̄ius tū carnali amore dñi fecerat itaq̄ad
momentū recondidit gladiū. iste autē victo nō hoc
fecit **S**iquidē cū ep̄o cealiano tam̄ diceret audien-
tib⁹ ep̄is rome quos ipē petuerat nichil eorū que
intenderat potuit probare. et sic remāsio ī sasina
te vt suo gladio moreret⁹. **P**lus autē ipi⁹ qñ nō
audit p̄phetas et euāᵐ ī quib⁹ aptissimē scriptū ē
eccliam xpi p̄ omēs gētes eē diffusam. et aud⁹ sas-
maticos nō dei gloriā s̄ suā querētes. satis signi-
ficat seruū se eē nō liberū. et aurē dexterā se hīc
prestasā **P**etr⁹ em̄ errās ī amore dñi seruo nō libo
aurē dexterā prestadit. **E**t quo significat eos q̄ gla-
dio sasimatis ferūt⁹. seruos eē carnaliū desiderioꝝ
nōdū eductos ī libertatē sp̄s sc̄i. vt iā nō cōfident
ī hoīe et nō audire q̄ dextrā ē ī dñi glām p̄ catho-
licā eccliam latissimē puagatā. et audire sinistrā
hūane īflatiois errore. **S**z tū cū dñs ī euāᵐ dicit
cū p̄ omēs gētes euāᵐ fuerit p̄dicatū. tūc finē
eē futurū. quōd' isti dicūt q̄ iā certe omēs gentes
ceaderūt a fide. et ī sola pte donati remanz ecclia
cū manifestū sit. ex quo ista p̄s ab vni⁹ p̄sasā est.
nōnullas gētes postea credidisse et adhuc eē ali-
quas q̄ nondū crediderūt. quib⁹ cotidie nō cessat
euāᵐ predicari **C**ius nō miret⁹ eē aliquē qui se
xpianū dici velit. et adūs⁹ xpi gloriā tāta ipie-
tate rapiat⁹ vt audeat dicē om̄s p̄plos gentiū

qui modo accedunt adhuc eccle dei et in dei filii festi
nater credunt maniter face. qz no eos aliquis do
natasta baptizat. Sine dubio ista execraret hoies
et eos sine dilatioe relinqret si x^m qreret. si eccas
diligeret si liben eent si re dextera itegra tmeret

amr

Nec eos audiam⁹ qui quibus **Cap^m xviii**

neine rebaptizet psadut se tri ab vmtate.
et luciferam magis q^m catholica dia maluerit
In eo em q^m itelligit baptisma xpi no ee repeten
du recte faciut. Bencit em sacrametu sa lauacri
nusq^m ee nisi ex ecc^a catho^a sⁱ ea forma secu habe
sacrameta psasa. qua in ipa uce anteq^m psaderen
tur acceptant. hy sut em de quib⁹ aplus dicit ha
betes spem pietatis virtute aute eis abnegates. Et
em magna vnt⁹ pietatis pax et vntas qz vn⁹ e
reus hanc illi no hnt qz psasi ab vmtate st. Itaz
si qui ex ipis ad catholica veniut no iterat spem
pietatis qua habet. sⁱ accipiut virtute pietatis
qua no habet. Na et aputatos ramos denuo pos
se inseri si no pmasent i maredulitate aptissime
aplus docet. Qu cu luciferam itelligit et no rebap
tizent no iprobam⁹. sⁱ q^m etia ipi presadi a radice
voluerit quis no detestadu ee cognoscat. Et ideo
maxie qz hoc eis displicuit i ecc^a catho^a qd^m vere
catho^a pietatis e. Nusq^m em tam vigere debet
viscera mie q^m i catholica ecc^a. vt taq^m vera mi
ner peccatib⁹ filijs supbe insultet. nec correctis
difficile ignoscat. No em sine causa iter omnes

apłōs hui⁹ ecclē catholice psonā sustinet petrus
huic em̄ ecclē. clauēs regni celozū date sūt. cū pe-
tro date sūt. et cū ei dicitur ad omēs dicit⁹ amas
me pascē oues meas Debet ergo catho^m ecclēsia
correctis et pietate firmatis filijs libent⁹ ignoscē
cū ipi petro psonā ei⁹ gestāt. et cū i mari titubas-
set et cū dñm carnaliter a passioē reuocass. et
cū aurē ferri gladio psadisset. et cū ipm̄ dñz ter-
negasset. et cū in simulationē postea supsticiosa
laps⁹ ecclē videam⁹ veniā eē cōcessā eūq; correctū
atq; firmatū vsq; ad dñice passiois gloriā puenis-
se Itaq; p⁹ psecutionē q; p arrianos heticos facta est
at postea q; pax. quā quidē fides catho^m i dñō te-
net. eadē a p̄cipibz seculi reddita ē: epi qui p̄fidie
arrianozū i illa psecutioē cōsenserāt mlti correcti.
redire i catho^m delegerūt: dāpnātes siue q; credide-
rūt: siue q; credidisse se simulauerāt. hosq; ecclā ca-
tholica matris recipit similitūq; petri p⁹ fletū ne-
gatiois p gallicācū admōtū. Aut tāq; eūdē. post
pauā simulatōē: pauli voce correctū. Hāc illi ma-
tris caritate supbe accipietes et ipie rephēdetes? q;
petro p⁹ galli cātū surgētū nō gratulati sūt: cū lua-
fero qui mane orebatur cadere meruerūt **xxx**

Nec eos audiam⁹ qui negāt eccliam dei omnia
petrā posse dimitte Itaq; miseri dū i petro
petrā nō intelligūt et nolūt credere datas ecclē cla-
ues regni celoz: ipi eas de manib⁹ amouerūt Ipi
sūt qui viduas si nupsērāt tamq; adulteras dāpn

nāt. et sup doctrinā aplicā se predicāt et mūdi
 ores Qui nomē suū si vellet agnoscere mūdāmos
 se poa q̄ mūdōs vocaret. Nolentes em̄ si p̄cāue
 rint corrigi: nichil aliud delegerūt n̄ cū hoc mūdo
 capnar. Nā quib⁹ venā p̄cōz negāt nō eos ali
 qua sanitate custodiūt. s; egnis subtrahūt media
 nā et viduas suas vū cogūt quas nubere nō per
 mittūt. Nō em̄ prudētiōres sūt q̄ paul⁹ apls q̄ ait
 q̄ alo eas nubē q̄ vū.

Cap^m xx.

Nec eos audiam⁹ q̄ carnis r̄surrectionē futurā
 negāt et gmedōrāt qd̄ ait aplūs paul⁹ Caro
 et sāguis regnū dei nō possidebūt. Nō intelligētes
 q̄ ip̄e dicit apls. oportet corruptibile hoc induere in
 corruptiōez. et mortale hoc induē imōrtilitatē Cum
 em̄ hoc f̄m fuerit iā nō erit caro et sāguis: s; celest
 te corp⁹. Et et dñs p̄mittit cū dicit. Neq; nubēt
 neq; vxores ducēt s; erūt equales angelis dei. Nō
 em̄ iam homib⁹ s; deo vūēt cū equales angel̄ f̄a
 fuerit. Imutabit⁹ caro et sāguis et fiet corp⁹ celest
 te et angelicū et mortuū resurgēt icorrupti et nos
 imutabim⁹. vt et illud verū sit q̄ caro et sāguis
 regnū dei nō possidebūt. Ista fidei s̄plicitate et s̄ice
 ritate lactati nutriam⁹ i x̄o et cū puuli su⁹ maior
 abos nō appetat⁹. s; nutrimētis saluberrimis crescat⁹
 i xp̄o. accedētib⁹ bonis morib⁹. et xp̄iana iusticia
 i qua ē caritas dei et p̄rmi p̄f̄a et firmata. vt
 vnusquisq; n̄m de dyabolo immo. et angelis ei⁹
 triūphet i semetip̄o i xp̄o quē induit. Et p̄fecta

Istud v̄n actus
et declarat q̄
acmp̄d̄ sit 2

caritas nec cupiditate habet seculi nec timore scilicet
v. nec cupiditate vt acquirat res seculares. n. timo
rem ne amittat res tyales: p. quas duas ianuas in
trat et regnat innocens. Qui pmo dei timore: de hinc
caritate pellend. est. Debem. itaq. tanto auidi. appe
tere aptissima et euidentissima cognitioes veritatis.
qto nos videm. i. cari. p. fice et ei. simplicia. cor hie
inudatu. q. i. ipso interiore oculo videt. veritas. Ba
em. mudo corde mag. qm. ipi. deil. videbunt. At. et. i. cari
tate radicati et fudati. pualeam. cōprehēdere. ai. oi
bus. sas. que. sic. latitudo. et. altitudo. et. logitudo. et
p. fidu. Sare. em. eia. sup. emnēte. sciam. caritatis
xpi. vt. i. pleam. m. omēs. plenitudinē. dei. et. p. ista
ai. iusibili. hoste. certamina. qm. volētib. et. amātib.
iugū. xpi. leue. est. et. sarana. ei. leuis. coronā. victo
re. mereamur. Amen. 2

**Explicit liber bti augustini epi. De agone cristi
ano vl de agone christianoz**

Nota q. iste liber de agone xpiano et sequēs de ecclastic
dogmatib. sat. g. g. g. sibi. succedit. Na. i. pmo. coti
nentur. que. sub. respūda. tāq. heresi. g. mētia. Et. i. sequē
que. sic. firmi. tenēda. seu. credēda. tāq. catholica.

De sequēs tractat. a. quibusdā. nō. attribuit. bti. aug.
Na. in. hēnc. de. hassia. scrib. q. d. ccc. xxiii. epōz. i. quoda
consilio. generali. g. mē. t. m. in. eo. mlta. dca. augusti.

Inapit lib' bti augusti de diffinitioib' Redim' vnu' tre' fidei et ecc'asias dog'ab' esse deu' prem. et filiu'. et spm' sanctu'.

Patrem. eo q' filiu' habet? filiu' eo q' habet prem? spm' scm'. eo q' sic ex pre' procedes et filio Pater ergo p'ncipiu' deitatis? qui sicut nuq' fuit no' deus: ita fuit nuq' non pater a quo filius natus? a quo sp'us sc'us no' natus? q' no' est filius? neq' ingentus q' no' e' pater? neq' factus. q' no' est de nichilo: s' ex deo pre'. et deo filio deus procedens Pater etern' eo q' eternu' habeat fili' au' em' sit pat' fili' etern'. eo q' p' sit co etern' sp'us sc'us eternus: eo q' sit patri et filio coetern'. Non confusa in vna' p'sona' trinitas. vt sabelli' dicit? neq' sepata aut diuisa i' natu' in diuinitas. vt arri' blasphematur: s' aliter i' p'sona' pater? aliter in p'sona' filius: aliter in p'sona' sp'itus sc'us. Pater et fili' et sp'us sanctus. vnus in natura: in sca' trinitate p'sonales

Et filius

Non pater carne' assupsit **carne' in hoie' assupsit** neq' sp'us sanctus. s' filius tm' vt qui erit in diuinitate patris dei filius: ip'e' fieret in homine' hominis fili'. ne nomen filii ad alteru' transiret qui no' erit. in nativitate dei filii. hominis factus e' fili'. natus scdm' veritate' nature. ex deo. dei filius: et scdm' veritate' nature. ex homine. hominis filius. vt veritas gemit. no' a adoptione. no' appellatioe': sed in vtraq' nativitate. filii nome' nascendo habet:

et esse verus deus et verus homo vnus filius. **N**o
igitur duos carnos neque duos filios fatemur?
sed deum et hominem vnum filium. que propterea et vinge
ntum dicimus manentem in duabus substantiis. sicut
ei veritas contulit. non confusis naturis neque in
mixtis sicut thymothiam voluit. sed societate vni
tis. **D**eus ergo hominem assumpsit. homo in deum transi
uit. nec nature versibilitate. sicut apollinariste
dicunt. sed dei dignatione. ut nec deus mutaretur
in humanam substantiam assumendo hominem. nec homo in
diuinam glorificatus in deo. quia mutatio vel versi
bilitas nature et diminutione et abolitione fa
cit se. **C**reditur a nobis sine confusione conuic
ta trinitas: sine separatione disiuncta. **N**atus est
ergo dei filius ex homine et non per hominem. et non
per virginem sicut ebion dicit. sed ex virgine. car
nem ex virginis corpore trahens. et non de celo
secum afferens corpus. sicut marion origenis et
eutices affirmant. neque in fantasia. et absque car
ne sicut valentinus. et neque putatiue ymaginatum
sed corpus verum. non tantum carum ex carne sicut mar
tianus dicit. sed verus deus ex diuinitate. et verus homo
ex carne. vnus dei filius in diuinitate verbum patris
et deus in homine anima fuit et caro. anima non absque
sensu et ratione ut apollinarius. neque caro absque
anima ut euomius dicit. sed anima cum ratione sua
et caro cum sensibus suis per quos sensus veros in passi
one sua et animam passionem carnis sue dolores

Sustinuit. Quod castus nascendo homo non supsit non deita.

Nec sic natus ex virgine ut deitatis in ca^uta^{is} *et* nascendo homo acciperet, quod antequam ex virgine nasceretur deus non fuerit sicut artemon. beullus et marcellus docuerunt. sed eternus deus, homo ex virgine natus est.

Quod nichil sit mequale in trinitate. Et

Nichil creatum esse aut seruens in trinitate credendum est ut voluit dyonisius fons arrii, nichil mequale ut euuomius, nichil gratie mequale ut ethimius, nichil anterius posterius ve aut minus ut arrius, nichil extraneum aut officiale alteri ut macedonius, nichil persuasione aut surreptione insertum ut maicheus, nichil corporeum ut milito et tertullianus, nichil corporaliter effigiatum, ut antropomorphus, nisi sibi inuisibile a creaturis ut origenes, nisi creaturis visibile ut fortunatus, nisi moribus ut voluntate diuisum ut marcion, nisi ex trinitatis eencia ad creaturam naturam deductum ut plato et tertullianus, nichil officio singulari nec alteri inuincibile ut origenes, nisi confusum ut sabellius, sed totum perfectum ex vno et vno non tamen solitarium ut presumit filianus et praxeas pentapolitana damnabilis illa doctrina.

Capitulum quintum

Homousion ergo in eencia in diuinitate patri filio omousio in patre et filio spiritus sanctus omousio in deo et homini unus filius manens deus in homine suo in gloria patris desiderabilis videri ab angelis et ab omni creatura. Non homo factus est propter deum, vel christus cum deo sicut nestorius blasphematur, sed homo in deo, et in homine deus.

Erit resurrectio mortuorum *De resurre^o mor^o Cvi*
omnium hominum. si una et in simul. Non prima iusto-
rum et peccatorum scilicet. ut fabulat somnator. si una om-
nium. Et si id resurgere dicitur quod cadit. caro ergo
nostra in veritate resurget. sicut in veritate cadit. Et
non secundum originem immutatio corporum erit. et aliud no-
uum corpus pro carne. si eadem caro corruptibilis que
cadit. resurget incorruptibilis. tamen iustorum quam iniustorum
caro incorruptibilis resurget. ut vel sufferre possit
penas pro peccatis. ut in gloria eterna maneat pro
meritis. *De his qui vivum inveniantur. Cap. vii*

Omnium enim hominum erit resurrectio. Si omnium erit:
ergo omnes moriuntur? ut mors que ab adam duc-
ta est ita omnibus eius filiis ducatur: et maneat
illud privilegium in domino quod de eo scriptum est. non
dabis semini tuum videre corruptionem. Cuius enim caro non
vidit corruptionem. Hanc rationem maximam patrum turba tra-
dente suscepimus. Verum quia sunt et alii eque catholi-
ci et eruditi viri. qui credunt animam in corpore manentem
inmutatam esse ad incorruptionem et immortalitatem eos qui
in adventu domini vivum inveniantur. et hoc eis reputari
pro resurrectione ex mortuis quam mortalitatem inmu-
tatione deponant non morte. quolibet quis acquies-
cat modo. non est hereticus. nisi ex contentione heret-
icus fiat. Sufficiat enim in ecclesia legere. carnis resur-
rectionem. et credere futuram de morte. *Cap. viii*
Quod autem dicitur in simbolo. in adventu domini
vivos ac mortuos iudicandos. non solum iustos et

2058 1004
144

peccatores iudicari sicut diodorus et
ficari putant: s; et viuos. eos qui i carne iueme
di sūt credm. q. qui ad hoc mortui credūtur vl
imutandi sūt. Alij volūt vt suscitati cōtinuo vl
reformati an̄ mortuos iudicētur

Cap ix

Post resurrectionē et iudiciū nō credam q̄ restatu
tionem futurā quā origenes delinat. vt dōnes vl
m̄p̄i homēs post tormenta q̄ supplicijs expurgati
vl illi in angelicā qua creati sūt redeant dignita
tē vl isti iustoz societati dōnētur eo q̄ hoc diuie
quemat pietati. ne quid de rōnabilib; pereat cre
aturis. s; quolibet mō saluētur. s; nos ip̄i iudica
om̄. illi retributori iusto credm. q̄ qui dixit. q̄bit
m̄p̄i in suppliciu eternū. iusti autē in vitā eter
nā: ut p̄cipiat fructū operū suoz

de crea^o mūdi Cx

In principio creauit deus celū et terrā et aquā
ex nichilo. et cū adhuc tenebre ip̄am aquā
occuparet et aqua terrā absconderet. facti sūt an
geli omēs q̄ celestes virtutes. vt nō eēt oīosa dei
bonitas. s; haberet in quib; p̄ mltā an̄ spacia bo
nitatē suā ostendēt. et ita hic visibil' mūd' ex
matena que a deo facta fuerat factus est et ornat'.

Cxi

Nichil incorporeū et insibile natū
credendū est nisi solū deū. v. patrē et filiū et sp̄m
san̄. qui ideo incorporeus creditur. qz ubiq; est
et om̄a implet atq; consterngit. ideo insibilis
om̄ibus creaturis qz incorporeus est

Cap xii

Creatum om̄s corporea est. angeli et omēs

virtutes celestes corpore licet nō carne subsistūt.
Ex eo autē corporeas eē credim⁹ itellaūales crea-
turas q̄ localiter circūscribūtur. Sicut em̄ aīma
huāna carne clauditur. et demones qui p̄ subā
angelice nature sūt. xiii

Mortales eē credim⁹ itellaūales naturas qz
carne carent nec habent quo cadant vt resur-
rectione egeant post ruinā nctā. De creatioe aīe

Animas homī nō eē ab inicio mō Soli deo cogita
ceteras itellaūales naturas nec in simul xiiii
creatas. sicut origens fingit. neqz cū corporib⁹
p̄ coitū seminātur sicut luciferam et anillus
et alij latinoz presuptores affirmāt q̄ natē
q̄ sequētia seruātes. s̄ dicim⁹ corpus tñi p̄ giugū
copulā semīari. creationē vero aīme solū creato-
rem om̄ nosse. dei vero iudicio reseruandū esse
coagulari in vltia et conpmgi atqz formari. ac
formato iā corpore aīam creari et m̄fidi vt vi-
uat i vtero hōī aīma q̄stās et corpore et egredi-
tur vni⁹ ex vtero plen⁹ huāna subā. xv

Dez duas aīas i vno hōīe eē dicim⁹ sic iacob⁹
et alij quidā syz ox scribūt. vnā aīalē qua aīmat
corp⁹ et imixta sic sanguī. et alterā spiritālē que
rōnē m̄stret. s̄ dicim⁹ vnā eē eandemqz aīaz in
hōīe que et corp⁹ sua viuificat societate. et semet-
ipām sua rōne disponit. habens in se libertatē ar-
bitrii vt in sua subā eligat cogitatioe qd̄ vlt. xvi

Solū hōīem credim⁹ habere animā substātiā

que exuta corpore vivit. et sensus suos atq; inge-
nia vivaciter tenet? neq; cu corpore moritur sicut
arrus asserit. neq; post modicu intervallu. sicut
zenon dicit. qz sbaliter vivit

xvii

Aialiu vero aime no sut substancie? s; ai carne
ipa carnis vivacitate nascitur? et ai carnis mor-
te finiuntur et moriuntur. Et ideo nec rone reguntur
sicut plato et alexander putat? s; ad omnia nature
iatamenta ducuntur.

xviii

Dvabus substancijs constat homo Anima tñ et
carne Anima cu rone sua: et corpore cu sensib; suis
p quos tñ sensus absq; aime societate no movet?
corpus Anima vero eia sine cor' rona' suu tenet

xx

Non est tertius in sba hominis spūs sicut didim⁹
contendit. s; spūs ipē est aima. pro spiritali natā
vt pro eo q spūret aima i corpore spūs appellata
Aima vero ex eo vocatur q ad vivēdu ul' vivificā
dū aimet corp⁹ Tertiu vero qui ab aplō ai aima
et corpore introducat' spūi. grām sū spūs eē intel-
ligam⁹. quā orat aplūs vt integri pseueret i no-
bis. ne mō viciō aut minuat'ur. aut fuget' a no-
bis. qz spūs scis disciplic effugiet fictū

xx

Libertati arbitrii sui gmiss⁹ est homo statim
prima conditione. vt salua vigilantia mēas adm-
tente eia pcepti custodia pseueraret si vellet i eo
qd' arat' fuerat. Postq' vero seductione serpētis
peuam cecidit. et nature bonū pdidit panter et
vigore arbitrii. nō tñ electionē. ne nō esset suū.

qd' emendaret peccatū. nec merito indulgeretur. qd'
nō arbitrio diluiss' manet ergo ad querendū
salutē arbitriū libertas & rōnabil' volūtas? et
monete pri' deo. et iuitate ad salutē: v' eligat
v' sequat' v' agat occasione salutis hoc ē mspi-
ratione dñi. v' autē q'sequatur qd' elegit. v' qd'
sequitur v' qd' octōne agit dei eē libere q'sitem'
Imāū ergo salutis nrē deo miserāte habemus.

Ut acquiescam' salutifere mspiratōm nrē p'tatis
est. v' adipiscam' qd' acquiescendo admōicōm
cipi' dñi muneris est. v' nō labam' m adepto
salutis munere sollicitudis nrē ē. et celestis pari-
ter adiutorij. v' labam' prauitatis nrē est et

B igname *De baptismo Cxxi*
baptisma vnū est: s; m ecclā vbi vna fides
est: vbi i noīe p'ris et filij et spūs s'c'i tatur Et
ideo si qui apud illos hereticos baptisati sūt. qui
m scē trinitatis baptizat' q'fessioē et veniūt ad nos.
recipiūtur quidē q'i baptizati' ne scē trinitatis iuo-
catio v' q'fessio adnulletur: ante tñ instruat' quo
sensu scē trinitat' misterū m ecclā teneat' et si cō-
sentiat credere v' acquiescūt q'sitem. purgati iam
fidei integritate: q'firmētur man' impone Si vero
puuli sūt v' hebetes p'videat' p' ill' qui illos offerūt
iux' mo're baptizadi: et sic man' ipōne et crismate
q'muniti: eucharistie misterijs admittat'. Illos vero
qui nō scē trinitatis iuocāt' ap' hereticos baptizati
sūt. et veniūt ad nos: baptizari debē p'nuiciamus.

A q' dicitur nō
recipiunt

no rebaptizari. Neq; em credendu e illos fuisse
 baptizatos qui no in noie patris et filii et spūs sa-
 uū regulā a deo positā tincti sūt: ut sūt pauliaū
 et peluuiam borborite, fotinam qui nūc vocantur
 bonomiam, mōtamani et manichei varia q; impieta-
 tis germia vl' cetero istoz originē, siue ordib pestib;
 que sibi duo ignota p̄lapia introducaūt: vt certon
 et marion: vl' contraria vt manichei vl' tria vt bar-
 bant sethian q; ul' theodotū, ul' mltā vt valetinia-
 na, vl' xp̄m hoīem fuisse absq; deo: vt thiermō et
 hebion et artemon et fotin. Ex istis in quā si qui
 ad nos venerit no requirēdū vtz baptizati sint
 an non: s; hoc tm si credunt ecclē fide: et baptizē-
 eccā sacro bap̄tismate.

De sacramento eucharistie c. xxij

Quod die eucharistie colone accipe n̄ laudo n̄
 vitupero: omnib; tū dñicis dieb; coicandū
 et hortor et laudo: si vero tūc mens in affai peccā-
 di no sit. Nā hūc adhuc volūtate peccādi, quā
 magis dico eucharistie p̄ceptioē q; purgari. Et ideo
 q̄uis quis p̄ccō mordeat: peccādi tū no habeat de-
 cetero volūtate: et coicatur: satisfaciāt lacris et orō-
 mb; et q; fides de dñi misericordiē qui peccā pie q̄ficiē
 donare q̄suevit: accedat ad eucharistiā intrepid; et
 secura. S; hoc de illo dico: que capitalia et mortalia
 peccā no grauat. Nā que mortalia p; bap; crimina
 q̄missa p̄ueniūt: hortor pri; pub; p̄mā satisfacē.
 et ita sacerdotis iudicio recōaliatū q̄nuisom sonari:
 si vult, no ad iudiciū et cōdēpnationē sui, eucharistiā

percipere **S** et secreta satisfacione solui cuncta mor-
talia nō negam? s̄ mutato pu? seculari habitu. et
q̄fesso religionis studio p̄ vite correctionē. et uigi. p̄mo
p̄petuo luctu miserante deo ita dūtaxat ut quanta pro
hys que penitet agat. et eucharistiā omib⁹ dñis di-
eb⁹ supplex atq; submiss⁹ vsq; ad mortē suscipiat. **xxm**

Pentētia vera ē penitentiā nō admittē: et admis-
sa deflere. Satisfactio p̄mē ē. causas peccōrū deuitare
nec eorū suggestiomb⁹ aditū tabuere. **xxm**

In diuis̄ repp̄missionib⁹ nichil terrenū ul' transitō-
riū expectem⁹ sicut militiaam sperāt. nō nup-
tiani copulā sicut thetint⁹ et marcion. delectātur
nō q̄ ad cibū ul' potū p̄tinet sicut papia auctōe. h̄p̄ent⁹
et tertullian⁹ et lactanti⁹ acq̄esaut. **De q; p̄ mille**
ānos p̄ resurrectōez. regnū dei in terrā futurū et sc̄i
cū illo in delicijs regnāturos sperem⁹ sicut nepos do-
caut qui p̄mā resurrectōez iustoz. et ip̄ozū sedā con-
finit. et mē has duas resurrectōez mortuoz. gē-
tes ignorātes deū. in angul' terrā seruādas? que
post mille ānos regnū i terrā iustoz. istigāte dyab⁹
mouēde s̄t ad pugnā q̄t iustos regnātes: et deo p̄
iustas repugnāte. imbre igneo q̄pescēdas? atq; ita
mortuas. cū ceteris i impietate ante mortuis. ad eter-
na supplicia i corruptione refusatādas. **Ca. xxv**

Nullū credm⁹ ad salutē nisi deo auxiliāte ve-
nire. nullū iuitatū salutē nisi deo adiuuāte ope-
rari. nullū n̄ orātem auxiliū promereri. nullū
dei volūtate perire. s̄ p̄missū p̄ electōē arbitri⁹.

ne ingenuitas potestatis semel hoi attributa ad
seruile cogatur nccitate *De malicia a dno inueta xxvi*

Maliu ul' malicia no ee a deo creata s' a dno iue
tam qui et ipe bon' a deo creaty e'. s' qz libero arbi
trio utpote ronal' creatu a deo missy e'. ex cogitadi
malu accepit ptate. sciam boni gutit ad malu:
et mltia cogitaco factis e' muetoz mali: et qd' m se
pdiderat iudic' alijs. no qrenty solus perire. p sua
sit alijs: vt qui eet sue malicie iuetoz. fieret alioz
auctor: et ex eo malu ul' malicia paruit i cetens
rionales creaturas *De deo solus e' imutabil' Ca xxvii*

Qnde cognoscim' nichil ee natura imutabile nisi
solu deu. i. prem et filiu et spm san' qui mutari no
pe a bono. qz nata possid' bo' nec pt' qd' aliud ee q' bo'

Angeli vero qui i ea qua creati sut' bntudie p seue
nt. no natura possidet bo' vt no mutaret' cu' ceter'
s' arbitry seruates bona uoluntate. bonu' conditionis. et
fide dno suo. xpi et merito ab ipso dno sa' angeli vocat'
q' tenuerit arbitrio scitate nec socoz exemplo deua
rit' a recto *De bone sub nupae ca filioz Ca xxviii*

Bone sub nupae. s' cu' filioz. et compefcende
formacionis obtentu *Angeloz e' qm'etia: s' no sibi
suffiat ab bntudine si p solo amore pudiciae retinet'
s' si cu' affai. ca vacadi dno eligat' alioqui diuozati
mag' gungu videt' ee q' castitas* *Ca xxx. de v'gi'*

Virginitas vtroqz bono pcellior e': qz et natura
vnicat' et pugna. Natura corporis itegritate xpug
na pace castimorie q' pro solo amore pudiciae i pace e'.

Bonu est abū cū grāz *Et licet abstinē a quibz*
actioē sumē. et q̄q̄ deus p̄cepit edendū ē *ca*
abstinere autē ab aliquibz nō q̄ a mal. s̄ quasi
nō necessarijs nō est malū *moderari vero eorū*
vsū pro nēcessitate et pro tpe xpianoz ē *Cxxxiij*

Malas vero dicere nuptias ul' fornicatioē
appandas aut stupro. abos quoq̄ credē malos. vel
mali causas cāre p̄cipiebz. nō est xpianoz. s̄
p̄prie enchiriacoz et manicheoz *Cxxxiii*

Sacante deo virginitati nuptias coeq̄re
aut p̄ amōe castigādi corp̄is abstinē^l. vmo vel
caribz *credere meriti acrescē. nō h̄ xpīam s̄ iou*
mam est *De vetua virginitate marie v̄ xxxv*

Regni fide credendū ē btām mariā dei xpī ma
trē. et virgine genuisse: et post partū virginitatē
p̄māsisse *Nec blasphemie eludij acquiescēdū. q̄*
dixit fuit virgo ante p̄tū nō virgo p̄ p̄tū *Et ele*

Elemēta i. celū et terrā *mēta sūt q̄mū. d̄ xxxvi*
nō credam q̄ abolenta p̄ ignē. s̄ i meli q̄ q̄mū
tanta. figurā mūdi. i. ymagie; nō sbām piturā

Bonu ē facultates cū dispesatione erogāre *xxxvii*
paupibz. s̄ meli ē pro itentioē sequēdi dñm et
semel donare. et absolutū sollicitudinē egere cū xpō

Marituū duarū p̄ bap̄tisma matronarū *xxxviii*
clercial nō ordmadū. nec eū qui vnā quidē s̄ con
aubmā nō matronā hūit. n̄ illū qui viduā vl' re
pudiatā aut mētricē in mūmoniuū sup̄sit. *nec*
eū qui semetipm quolibz corp̄is sui mēbro indig

ont huc ioumonū
heronim⁹ scripsit
t etiā augustin⁹

one huc eluidū
heronim⁹ scripsit
legantē asserē
ū rusticam et
vix p̄m̄s lib̄s eru
ditū et h̄c ap̄ nō

natione aliqua. vlt in isto. in isto ve tiore superentus
 trauent. Neq; illu qui vsums accepisse quiat?
 aut in scena lusisse agnoscat. Neq; eu qui publica
 pma morla annua deflet: neq; illu qui aliqui in
 funa versu 2 insamuit. vl afflictione dra^h veratse.
 Nec illu qui p ambitione. ad imitatione simois ma
 gi pecunia offert

De ven^o scaz reliquiaz xxxix

Scoru corpora et papue btroz mrim reliqas
 ac si xpi mebra sincerissie honorata? et basil
 cas eoz noie appellatas. velut loca sca duno cultu
 maapata affai pmissimo et deuotioe fidelissia ad eu
 tas credm⁹ Si quis gra hanc smaz venit: no xpi
 an⁹ s; euuomian⁹. vigilaaan⁹ credit

Abazatis tm iter e salutis tismo vl mrio no e sala

BNullu cathaunū qm̄s in operib; bonis defit
 tu. vita eterna hie credam⁹ excepto martino: vbi tm̄
 bapuzm̄ sacrameta cōplentur. Habitand⁹ confite
 fice sua corā sacerdote: et interrogat⁹ respond; hoc
 et martir corā psecutore fiat: qui et ofitetur fide
 sua: et interrogat⁹ videt. Ille p⁹ ofessioez vl asper
 git⁹ aqua vl tigitur: hic vl aspgitur sanguē vl
 tigitur. Ille man⁹ impositione potestas. accipit
 spm̄ scm̄: hic habitaculu. loquēs. effiatur spiritus
 sancti: dū nō ē ille qui loqitur: s; spūs p̄is qui loqit⁹
 in illo Ille coicat eulcanstia in gmicōratioe mortis
 dñi: hic ipi xpo gmoritur Ille ofite⁹ se mudi actib;
 renūciatur: hic ipi renūciat vite Illi p̄ca om̄ia
 dimittit⁹: in isto extinguitur.

Cap xli

Ad ot huc vigila⁹
thero⁹ scripsit
et asserens eu
conueniet⁹ appel
lam abe coramta
tū q⁹ vigilati
et hē ap⁹ nos

In eucharistia nō debz aqua pura offerri vt quidā
sobrietatis causa fallūt? s; vniū cū aqua mixtū. **Q**
et vniū fuit in receptiois mē mysteria. cū dicit amō
nō bibā de hoc gemmē vitis? et aqua mixtū. nō qd
post cenā tabatur. s; et de latere ei qd lācea p̄fossū ē
aqua cū sanguine egressa: vniū de venā ei qd carnis vit
cū aqua expressū ostendit. **Cap. xlii**

Bona est caro nrā et valde bona. vtpote a bono
solo deo condita. et nō ē mala vt vlt sethian? et of
ficia? et p̄ria an? nec mali cū vt coaut flozm?
nec ex malo et bono cōpacta vt manchē? blasphem
mat? s; cū sit creatioe bona. arbitrio aīme effiat nob
vl bona ul mala: nō imuta^{re} sbe s; executiois merita
Quā em est q̄ stabit an tribunal xpi. in quo referet om̄
p̄na corporis put gessit siue bonū siue malū. **Cap. xliii**

In resurrectione ex mortuis serus forma nō mūbit?
s; vir mortu? resurget i for viri: et femia in for fore
carens sexū tñ in hac vita conditionis. nō sp̄e nati
ne nō sit vera resurrectio. si nō in id resurgit qd cadit.

An te passionē dñi om̄ scōz aīme in inferno **Cap.**
sub debito p̄uancatois ade detinebatur? conet **xliiii**
auctoritate dñi p̄ indebitā eius mortē. de seruli cō
ditione liberentur. **Q**uā aīe scōz cū aristo sūt. **C. xlv**

Post passionē dñi om̄ scōz aīe cū xpō sūt et ex
eūtes de corpore ad xp̄m vadūt: expectātes resurrectio
corporis sui vt in itegm et p̄petuā beatitudē: cū ipō
pariter imutē? sicut p̄ccōz aīme i inferno sub t̄o
re poste expectātes resurrectionē corporis sui vt cū ipō
ecia. ad penā conuertāt? etnā. **Q**uā p̄ccā p̄nt p̄ p̄maz abol
C. xlv

al' optimus

siue scōz in ipō vitē tñ
vnde in dñe

Pnia aboleri peccata indubitan^{na} credim⁹ Et si in vl
 timo vite spū admissoz peniteat: et publica vl suppli
 a lamētatiōe peccā pāntur Quia ppositū dei. quod de
 creuit saluare qd' penent: stat imobile Et ideo qz vo
 lūtas ei⁹ nō muta⁹ siue pro emētiōe vite tēp⁹ gredi⁹
 siue i⁹ supplia ofessioe. vita cōtinuo excedit: vema pō
 nū fidelit⁹ p⁹fulatur. ab illo. qui nō vlt mortē peccatorū:
 s⁹ ut queratur a p⁹ditōe penitēdo. et saluatz miseri
 tione dñi viuat **Si quis aliter de iustissia pietate dñi**
sentit: nō xpian⁹ s⁹ nouacian⁹ ē **Cap⁹ xlvij ex sol⁹**

Internas autē cogita⁹ **deus nouit secreta cord⁹**
 dyabolū nō vidē certa su⁹: s⁹ motibz eas corporis ab
 illo. et affectionū inditibz colligi experimēto didici⁹
Secreta autē cordis solus nouit ille ad quē dicitur:
tu solus nosti corda filioz homi **C xlvij**

Non omēs male cogitatioēs me⁹ a dya⁹ m⁹fectu
 exant⁹: s⁹ aliquoēs ex nri arbitry motu emer
 gūt. bone autē cogi⁹ sp⁹ a deo sūt **C xlvix**

Demonēs p⁹ inertiā opationē nō credi⁹ s⁹ baliter
 illabi aīe: s⁹ applica⁹ et oppressioe vni⁹ Illabi aīe
 menti illi soli possibile ē qui creant: qui nā⁹ subsis
 tens icorpore⁹ capabil⁹ ē sue facturē **Cap⁹ quinquage⁹**

Signa et prodigna et samitate. etiā peccātes i⁹ noīe
 dñi posse facere ab ipō deo didici⁹ Et tū alios hac
 p⁹sup⁹ iuuēt: sibi p⁹ ambitionē huāne glē nocēt **Et sig⁹ nō**
gloriat⁹ in falso tato: nō mentis debito **Cap⁹ sig⁹ nō**

Signa et pdigys clari posse fieri **font⁹ sm⁹ di.**
 xpianū. nō tñ⁹ sm⁹: si m⁹patibz et aspectibz moribus
 agat **Tempatibz autē et placatibz moribz etiā absq⁹**

signoz efficacia. et san et pfectu hoiem et de ho
mine fieri recte ardm. **¶** nullus car: pccō **¶** In

Nullus scōz ul' iustoz car: pccō: nec tñ ex hoc
desinet ee iusti ul' sancti: ai affai teneat sātatem
Non eni nature vmbz. s. pposita adumēto per dei
grām acquir' sātate: et ideo venat se omīs sāt
pñuāt pccōres: qz in veritate habet qd' plāgat:
et si nō reprehensione q'scē. certe mobilitate ul'
mutabilitate q'diaoms huāne **De celeb' pasce. l. m**

Dascha. i. dnice resurrectionis solēntas. an
transgressū vernalis equinoctij. et xij
line pfectionē nō pōt celebrari i eodē mēse nate

Propter nouellos legislatores. qui **Cap' l. m**
ideo aiām tñ ad ymaginē dei creatā dicūt. vt
qz deus incorpore' nō creditur. etiā aiām incor
porea ee creatā: libere q'sitem' ymaginē in eter
nitate: similitudinē in moribz inueniri. **Explic'**

¶ **Explicat liber bñ augusti epī De diffinitionibz**
recte fidei et eccl'asticis dogmatibz

In capit. liber bti augusti epi De. viii.

Doceat ab usua s^t **ab usius hui⁹ scilicet**

seculi. hoc est sapiens sine operibus:

senex sine religione: adolescens si obia.

Dives sine elemosina: femina sine pudicitia: dñs

sine virtute **xxx** Custian⁹ contentiosus: paup su

perb⁹: rex iniqu⁹ Epus negligens: plebs sine

disciplina: plius sine lege. **hys vii ab usius suf**

foctur iusticia. **h**ec sūt duodeci ab usua hui⁹ se

culi: p que seculi rota si in illo fuerit deapitur:

et ad tartari tenebras, nullo impediēte iusticie suf

fragio, p iustū dei iudiciū rotatur. **De sapiente si**

vitm⁹ ab usioms gradus ē **ne operibus.**

si sine operibz bonis, sapiens et predicator

fuerit: qui qd sermone docet: actibz exple negli

git. Auditorēs em̄ doctrine, dicta facē otepnuē:

ai predicatoris operi, a predicatoris verbis dis

crepare conspiciūt. **N**ūq̄ em̄ fit efficax constituc

as auctoritas: nisi eam effectu operis, cordi af

fixerit audiciēs. **P**sertim ai et ipē doctor, si in

vicioz amore delaps⁹ fuerit: alter⁹ doctoris me

dicamēti suis vulneribz adhibere pūpendit.

Unde et ipē dñs in euāgelio, de doctrina pariter

et de bono opere, mstruere volens discipulos, qua

lem in hys cautela haberet: admonebat dicens

Quasi sal euauerit: in quo salietur. **H**oc est.

Si doctor exuauit: a quo iterz doctore ementabi

tur. **E**t si lumē qd in te est tenebre sūt, ipē tene

bre quante erit? Si namq; ocul⁹ a videndi offi-
cio desuerit? quis a manu vlt a pede vlt a reli-
quo corpore illud misteriu eriget? Quappter
doctores cogitet. ne ampliori vmdice subiaceat.
si plurimis pditiois occasione habucantia⁹ pro-
tent. Na et ipse salomo. du multe sapietie. tras
gressione maruit? tota⁹ israhelice plebis reg
in dispsione. soli⁹ sui merito prestitit. Quib⁹
ergo committitur multa. maiora pdit? si non
recte dispensauerit. rectoris sui numeru que pe-
perit? du et cui plus gmittit? plus ab eo exigi-
tur? et seruus qui dm sui voluntate intelligit
no facit. acrozib⁹ flagellas. grauozib⁹ q; om-
nibus vapulabit. **De senex sine religione.**
caid⁹ ab ussione grad⁹ e. Senex sine reli-
gione. Cui cu mebra exterioris hois vetera sunt.
vires animi. t interioris homis mebra. in crementu
roboris no capiut. Plus em omib⁹ religiois ope-
ra dare semib⁹ copetat? quos pncas scli florae
tas transfacta deseruit. Sicut em in lignis ipa
reproba arbor coparet. que post flores. fructu
optimos cultori suo no exhib? sic et in homib⁹
ipse reprobus est. que flos iuuetutis deseruit?
et tn in sui corporis senectute. bonoz opez ma-
tuos fructu pferre puipe dit. Quid em stolidi⁹
cotendat? qn toti⁹ corporis habitu senectute

no

no

confectus ad interitū perit. Dū oculi caligāt.
 auris grauer audit? capilli fluūt. facies i pal
 lore mutatur? dentes lapsi numero minuūt? r
 cutis arefat. flatus nō suauit? olet? pectus suffo
 catur. nās? cachinat? genua trepidat. talos et
 pedes tumor inflat. **S**ua homo interior qui nō
 senesat. hys omibz aggrauatur? et hec omnia
 natura iam iamq; comū corporis pnuāat. **Q**uid
 ergo sup est. nisi vt dū huiusmodi defect? appropiat?
 nichil aliud cogitare. q̄ quomō future aditus vite
 prospere cōprehendatur quisq; senex appetat. **I**n
 uenibz em̄ incertus hui? vite termin? instat? sem
 bus a cūctis. matur? ex hac vita exitus. breuiter
 concordat. **S**auēde ergo sūt homi due ptes que in
 illis carne nō veterascat? et totū hoīem secū trahūt
 ad peccādū? cor salz et lingua. **C**or semp noua
 cogitationes machinari nō desmit? lingua impigre
 loquit? quecūq; cor machinari senserit. **C**aucat ergo
 semel etas. ne iste iuuenescētes ptaule. totū sui armo
 mam decapiāt? et p res meptas. reliquā corporis
 grauitatē illudat. **V**maug; nāq; q̄siderādū ē. quid
 etati emnēt dignū sit? ut hoc agat. quod nec vi
 tā nec etate n̄ misterū vilescat. **D**e adolefcēte sine

tullio

nō

hui? vite

Quia abusiōis grad? ē? **S**i adolefcēs obia
 sine obia dephendit? quo mūd? a recto
 tōnis ordme depuat? **Q**ualit nāq; in senectute
 misterū sibi spembit? qui i adolefcētia semorū
 obiaz exhibere q̄tepmit. **V**n et i puerbis apud

Veteres habetur. qd dñari nequeat: qui prius
 alicui seruitutē prebere denegat. **P**ter qd et dñs
 ihūs in tēpib⁹ carnis sue. dū ad legitimā etatē coc-
 toris nō puenit: obediens iustitioez suis patrē-
 bus prestauit. **S**icut ergo in semib⁹ pfectio morū
 et sobrietas requirit⁹: ita et in adolescentib⁹ obse-
 quiu et subiectio et obia uite debetur. **Q**uappt⁹ et
 i mādatis legis. primū in hys que ad hoīem pnt⁹
 patris et matris honor imperat⁹: qz qñus carnal p-
 nō supuixerit. aut indign⁹ fuerit: alicui tñ p-
 digno et uiuēt. patern⁹ honor usq; ad dignā eta-
 tem. a filijs prebend⁹ eē cōditur. **Q**uatuor em
 modis p scripturis sacris pres vocatur: hoc ē p-
 naturali: gente: admontioe. etate. **D**e p- naturali:
 iacob ad laban loqit⁹: nisi timor patris
 mei ysaac affuiss⁹: tulisses omnia que mea sunt.
Gente uero: qñ dñs de rubo ad moysen loquebat⁹:
 ego sū in quib⁹ de⁹ patris tui: de⁹ abrahā de⁹ ysaac.
 de⁹ iacob. **E**tate autē patris et admontioe p- dia-
 tur: cū moyses in cātico deuteo loquit⁹: **I**nterrogā
 patrem tuū et. d. c. **Q**z si ergo natural p- supstet. aut
 dign⁹ nō fuerit: admonēti tñ senior: adolescentis
 obia pbenda erit. **Q**uō? em in senectute honorat⁹
 apparebit: qui discipline labore in adolescentia. nō
 sustinuerit. **Q**uāq; em hō laborauerit: hoc et me-
 tet. **O**mīs nāq; disciplina in pnti uidet⁹ nō eē gaudi-
 f meroris: postea autē fructū pacatissimū cōtata-
 tis p eam reddet iusticie. **S**icut em fructus nō ueniunt

in arbore in qua pampin⁹ aut flos pu⁹ nō ap-
 paruerit ⁊ sic et in senectute honore legitimū as-
 sequi nō poterit: qui ī adoleſcētia diſciplinē alicui⁹
 exercitatiōib⁹ nō laborauerit. Diſciplinā ergo sine
 obiā qualiter fieri poteſt? adoleſcēs ergo sine diſcipli-
 na: adoleſcēs sine obiā ē. Qm̄ et ip̄a obiā que om̄
 diſciplināz nr̄ ē: maḡ exercitatiōe indiget ⁊ qui ſui
 normā ſtudiū a xp̄o dno ſuſcipit: qui obediēs patri
 vſq; ad mortē. aucaſ ignomiāz libet ſuſtinuit

Varij abuſioib⁹ De diuite sine elemoſina

Quod est: diues sine elemoſina? qui ſuper-
 flua vſus ſui que que aſtodiētia in poſterū reco-
 dit: indigentib⁹ et nichil habētib⁹ nō diſtribuit
 qd' efficit: vt dū in terra queſita. diligētī cum
 aſtodiūt: celeſtis p̄cie theſaurū phēne amittat:
 ad que theſaurū dñs ih̄us adoleſcētē diuitē iurta-
 vit: qui illū de p̄fectiōe interrogauit ita rēdeſ. Si
 viſ p̄fect⁹ eē. vade et vende oīa que habes et da pau-
 perib⁹: et habē theſ in celo. Que theſaur⁹ null⁹ uq;
 hom̄ h̄re p̄t: niſi qui paup̄ib⁹ ſolatia preſtat: aut
 qui p̄ ſuimetip̄i⁹ volūtate paup̄ ē. Nō ergo dormiat
 in theſauris tuis: qd' paupes dormire nō ſunt. Di-
 ues namq; et ſi mlti cōgregauerit ⁊ hijs fru ſol⁹
 nequaſ poterit: qz vni⁹ hoīs naturā. mltis reb⁹
 nō ſuccurrit. Quid ergo ſtulta ē. q̄ p̄t hoīs vni⁹
 victū et veſtūtī. totā celeſtis regnī iocūditatē p̄dere:
 et eternos aucaſ inſerni abſq; ſolatiōis preſtola-
 tione ſubire. Qd' ergo aliqui p̄ neceſſitatē amittit

no
 A phēne

tendū est: pro eterna remuneratiōe sponte distri-
 buendū ē. Omnia enī que vidētur temporalia sūt: q̄ autē
 nō vidētur etia sūt. **Q**uid namq; temporalia sūt: q̄ autē
 bus temporalia deserunt: et cū hinc transierit: eternā
 eterna solacia prestabūt. **I**dem diligē nō debem⁹ ea
 que nō semp habebim⁹: p̄serti cū exptē tōms qua-
 rā diuitē: thesauri sui et agri. et omnia que habet
 onduā: qui toto cordis intuitu illas res amat: q̄
 nūq; se diligit. **S**i enī aurū et argētū. et agros et
 vestimēta et abos. et metalla et bruta animalia quā
 dilexerit: et hec oīa vicem sibi amoris rependē nō
 posse. ipā rerū natā ondit: quid ergo a rōne loq̄
 est q̄ diligere qd̄ te amare nō valet: et negligere
 illū qui tue dicitōem cum dilectōe omnia prebet.
Proter hoc igit: nō diligi mūd⁹ s; diligi proxim⁹
 a dno precipitur: qz p̄xim⁹ vicē sui amoris
 p̄t rependē: qz mūd⁹ mūne posse. nō dubitatur.
Nec enī inimicū eē diligendū dno p̄cipit. ut
 illa dilectō amiciū illū ex inimico efficiat. **C**uiusq;
 ergo dices cupid⁹ qui vult eternas hē diuitias:
 distribuēdo egens prestet interū nō māsuras: **S**i
 enī qd̄ diligit nō vendiderit: nemo emē p̄t qd̄ cupit.
Auari namq; i iudicio a rāssis iudice mīcupantur
 maledicti. qz qui p̄tribūt eoz hītaacula. nō dicebāt
 benedictio dmi sup vos: bñdixi vob m noīe dmi.
Infelices ergo sūt avari diuites. qui p̄t res transi-
 torias i eternā capnatiōē dilabūt: et econuerso
 bñ sūt mīordes: qz ipi mīaz consequuntur **f**elice

est ergo mōrs? dū in hac virtute non subam: s
affectū deus requirit **De quinto gradu abusiōis?**

Quinty abusiōis gradus est: **Femina sine pu
dicia** Sicut em̄ omēs bonos mores pau
nt et custodit in viris prudētia: sic et in feminis
cūctos honestos actus nutrit et fouet et custodit
pudicia **Pudicia** nāq; castitatē custodit: aua
riā refrenat: lites deuitat: irā mitigat: libidinē
occupat: cupiditatē temperat: lasciuā castigat
ebrietatē cauet: verba nō multiplicat: gule gāpif
cētias oppugnat: furti oīno capnat. **Quid plu** al purgat
m. **Omnia** vicia restringit: et omēs virtutes et
quity corā deo et homib; bonis laudabile ē nutrit
Impudica nāq; vita, nec laudē ab homib; in pntā
scō: nec remuneratiōē a deo expectat in futuro.
Pudica vero vita famā bonā int̄ homēs possidit: **laus pudic**
et de spe future beatitudinis gaudet. **Pntib;** semet
ipsam mirabilem facit: posteris memoriā amabi
lem relinquit. **Bonis** sp̄ morib; delectatur et cō
sentit: et assiduis scripturarū meditatioib; et
eloquijs aīm figit: bonoz p̄cedentū exēpla cus
todit: et insepabilia p̄fectis guberna necat
Duob; ergo modis cōstat vere pudicię exterm
natio: .i. corporis habitu in sup̄ficię: et animi
affectu interno: p̄ exteriōrē modū iux̄ aplm̄ corā
homib; exēpla p̄ interiōrē modū corā deo p̄uide
opera bona. **Pudicia** nāq; corporis ē. alienas
res nō appetere: omēm inuidiciā deuitare:

ante horā congruā gustare nō velle. **K**isū nō crea-
tare? verba vana et falsa nō loqui: habitū p oīā
ordinatū. a positionēq; cōueniētem tū capillozū
q; vestīū sicut decet habere. **S**ū indignis cōtuberna
nō mīre? sup alioz intuitu neminē aspice. vagari
oculos nō pmitte: pompātico et illecebroso gres-
su nō mcedere: nulli inferoz in icepto bono opere
apparere: nulli cōtumeliā a rubore incutere: nem-
nē blasphemare. **b**onis nō iudicare? senes nō iride-
re: meliori nō controuersari? de hīs que ignoras
nō tractare: et ea que scis nō omīa proferre. **h**er-
em. p̄mis hoīem amabile reddūt: et deo a cōp-
tabile faciūt. **P**udicia vero aīe ē. plus p̄t̄i dei
oculos q; hoīm bona facē? appetitiōēs turpiū cō-
gitationū cōpescere? omīs meliores estimare? ne-
min iudicare: de seipō nichil q̄sistere? dei sp̄ auxilio
res omēs amittere: ante dei oculos se constituere?
heretica prauitate sensū nō maculare catholias
p̄ omīa q̄sistere: deo soli adherere. **C**astitatē inter-
ne mētis dñō xpō offerre? omīa bona opa cepta.
mortis tm̄i terminō finire: p̄ntes tribulatiōēs am-
m̄ fortitudie p̄uipendere? in terrā p̄ter proximū
nichil amare? cūcti amoris thesaurū in celo consu-
tuere: pro omī bono actu mercede in celestib; a deo
sperare. **P**udicia ornamētū nobiliū ē: exalta-
tio humiliū? nobilitas ignobiliū? pulchritudo de-
bilū? prosperitas laborātū: solaciū mestozū?
augmētū omīs pulchritudis? decus religionis?

defensio criminu. multiplicatio meritoꝝ: creatoris
om̄ dei amica est. **De sexto gradu abusioms sc̄z de**
extus abusioms gradus est: dñs sine virtute
dn̄s sine virtute. Et nichil proficiat. domi
nandi habere potatē: si dn̄s ip̄e nō habeat. virtu
tis rigorem. **S** hic virtutis rigor. nō tam exātus
fortitudme. que et ip̄a secularibz dn̄s nat̄a ē. mdi
get. qm̄ aīm̄ interiore fortitudmē. bonis moribz
ēctere debet. **S**epe em̄ dn̄andi pt̄as p̄ aīm̄ negli
gentiā pditur: sicut de hely sacerdote factū fuisse
comprobat̄. qui dū seueritate iudicis peccātes
filios nō coheruit: eoz v̄ndictā dn̄s velut conse
t̄ia feruenter nō pepat. **T**ua ergo nat̄a hys qui
dn̄antur. habē oportet: terroꝝ salz et ordmatioꝝ:
et amore. **S** nisi em̄ amet̄ p̄iter et t̄meatur: ordi
natio illiꝝ constare nō poterit. **P** beneficia ergo
et affabilitatē. p̄uere vt diligatur: et p̄ iustas vi
ditas. nō p̄ue iure s̄ legis der̄studeat ut me
tuatur. **P**terea quoqz dū mlt̄a pendet̄ in eo. ip̄se
deo adherere debet: qui illū in ducatu ostendit:
qui ad portandū mlt̄oz onera. ip̄m veluti forti
ore solitauit. **P**axillus em̄ nisi bene fixus. firm
ter alicui fortiori hercat: om̄e qd̄ in eo pendet a
to labitur: et ip̄e solutus a rigore sue firmitatis.
ai om̄ibz: ad terrā dilabit̄. **S**ic et p̄iceps nisi suo
conditorū pt̄maater adherent: et ip̄e et om̄is qui
sentat vicio cito deperit. **Q**uidā nāqz p̄ dominandi
offm̄ plus appropinquat. deo: quidā imposito sibi

no

et om̄ibz

sibi dignitatis honore deteriores fuit moyses enim
accepto populi ducatu familiaris dei collocacionibus
utebatur: saul vero filius eius postquam sceptra regni sus-
cepit: pro nobis superbia dei offendit. Rex salomon
postquam patris sui dauid sedem optinuit: de illius ultimis
omnes mortales velut ad numerosi populi gubernationes
sapienter munere ditauit: eodem vero ieroboam seruus
salomonis postquam regnum domus dauid parte occupauit:
ad ydolorum cultum decem tribus israel que erant in parte sama-
rie diuertit. **P** que exempla euident ostendit quosdam
in sublimiori statu ad maiorem perfectionem creasse: quos-
dam vero pro superalium dignationis ad deteriora defluere
P quod utriusque intelligit eos qui ad meliora contendunt
pro virtute animi et domini auxilium posse id facere: et eos
qui ad deteriora diuertuntur pro metibus imbecillitate
pauore et pro negligentia errare. **V**nde dominum absque virtu-
te fieri non decet: quam virtutem sine auxilio dei nemo
habet. **Q**ui enim multa tuetur si non habeat fortitudinem
domini animi non valet id agere: qui magnam magnam in-
festationibus vel aduersitatibus solet laborare. **O**mnis igitur
qui preest hec primitus tota animi intentione precaretur:
ut pro omnia de dei adiutorio omnino non dubitet. **S**i
namque ceperit in actibus suis auxilium habere dominus dominus
nullus hominum conceptum habere potest eius dignationem. **N**on enim est
potestas nisi a deo. **I**psa enim eleuat de stercore egenum:
et sedere facit cum principibus populi sui: et potentes de-
ponit de sede. et exaltat humiles: ut subditum fiat omni
mundum deo: et erigatur gloria dei. **De christiano contentoso**

Septim⁹ abusioms grad⁹ est **S**eptim⁹ g⁹ abusi

xpian⁹ contentios⁹? qui ai p⁹ncipationem
nois xpi p⁹ fide et baptisim⁹ suscepit: c⁹tra xpi dm
et p⁹posita mudi caduca delc⁹met⁹ diligit **O**me
em qd' contenditur: aut p⁹t p⁹na hui⁹ rei dilcoez
de qua agit: aut p⁹t alter⁹ amore q' sub odiosa
spe latet appetitur **Q**ueadmodu' verbi gra' bellu'
aimoso opugnatu' conflictu. cu' odiosa res sit:
p⁹ter amore victorie et libertatis pagitur **E**t ml
re alie spes dilce sub odioso labore vl' formidie sa
tis contetose expetit⁹. **V**n' patenti intelligitur
ibi nichil g⁹endi posse nisi p⁹t dilco⁹ne sperata saluet.
et subsequete amabile remunem⁹ **Q**ui ergo de
mudo p⁹te ex quacunq; causa cotendit: p⁹spicue
onditur q' illu' diligit **Q**uo⁹ ergo mudi diligi
p⁹hoem sp⁹s sc⁹i sermones interdicut⁹? quibz aut
nolite dilige mudi neq; ea que i mudo sut. **Q**u
di em amor et dei pariter in vno corde cohabitae
no pnt: queadmodu' eust⁹ oculi celu' et terra
nequaq; conspiciut⁹ **S**z requiredu' e' si i mudo sit
alig' qd' amari debeat: et quid sit ille mudi que
diligi eloquia diuina vetant **T**erra aut⁹ ai nasce
tibz ex ea et metall' et ai⁹antibz. et pulchritudie
vestiu' et oblectatioibz aboz. et hys que ad h⁹ p⁹
net no diligi p⁹capitur: s' p⁹xim⁹ p⁹t que facta
sut omia hec amari iubetur. **H**ec em omia p⁹da
velut no masura: ad celeste p⁹nam p⁹getes com
tari nequeut. **P**xim⁹ vero velut masura regis cohe

no

redes semetipſos licent iuice diligunt. **Q**uod ergo se
Imūdo manet. et cū mūdo pauper deficiat. ut
ipſe mūdus nō amari p̄cipit. **P**rimus autē qui est
pars regni celestis in terra. nē una elemēta regni
celoz appetit. nō in cogitue amatur. dū in summa illa
patria methū coheres habebit. **P**ro terra vero presēs
mūdus nō diligi impatur. ne a dei dilcōne alienus
seculi dilectō quisq; efficiatur. **N**on igitur debet con
tendi qd nō licet amari. **I**gitur xpianus qui nois
xp̄i similitudinē tenet. morū quoq; ei⁹ similitudinē
habere debet. **X**pianus em̄ nemo itē dicit. nisi q
morb; xp̄o coequat. **D**e xp̄o vero p̄ p̄pham scri
bitur. **E**cce puer me⁹ que elegi. electus me⁹. com
placuit sibi in illo anima mea. ponā sp̄m meum
sup eū. **N**on contendet neq; clamabit. neq; audiet
in platea vocē ei⁹ aliquis. **E**cce xp̄s nō contendit
neq; clamauit. **E**t tu si morū ei⁹ similitudinē. retinē cupis. ne cōten
das. ne abusu⁹ in ecclā xpian⁹ existas. **S**uis em̄
secutorib; xp̄us p̄cepit. nolite vocari ab hominib;
rabbi. vn⁹ ē em̄ mgr̄ v̄ qui ē in cel. **E**t p̄m nō
lite vocare sup terrā. vn⁹ ē em̄ pat̄ v̄ qui i celis
est. **O**mēs em̄ vos fr̄s estis. quib; ad supplicādū
impant cū dicit. sic em̄ orabit. **p̄** m̄ qui es
in cel. sufficit. nō tuū. **F**rustra ergo contendit si
bi p̄m vel p̄lam in terra. qui p̄m et patriam
se proficitur habē in celo. **S**uis p̄c̄ possessor nō
efficitur. nisi qui de terrene patrie ḡtione se
cur⁹ habetur. **D**e paupe supbo et octauo gradu

abusiōis

Octavus abusioms quid e paup superbus.
 Qui nichil habens in supbia extollitur:
 cu ecotiano diuitibz scilicet no supbe sape p aplm
 paulu impetur. Quid ergo stolidu fieri potest.
 qm illu qui p infima misera. velut in terra abiect
 tus et extremu mcedere et humil contrastari debue
 rit: sup alio supbie tumore. inflata mente cont
 deu erigere: p qd viciu lapsi conuerit: qui i su
 mo celi conditi erit culme. Quid ergo vte qd po
 tens in terra supbie: qui p omibz homibz debue
 rat huil apparere. **S**z ne de paupertate sua tristi
 tia habeant: quid a deo acceptari sut pauperes
 attendant. **I**pe etenim mag bti paupes spu: qm ipso
 ni e regnu celoz. **R**ecta namq dispensatioe. mise
 ricors iudex. celi regnu illi comittit: quibz regn
 tenaz pncipatione int mortales abstulit: vt ipse
 duces in celi sede appareat: qui in terra nichil pen
 tus parat. **C**auedu ergo pauperibz e. ne du p egre
 tate terrenu regnu ptervant: p metis eam imprude
 tia celoz regnu amittat. **C**u em dei dispensatione
 paupertate natam acceperit: in ipoz arbitrio pen
 det vtru paupes spu sint. **N**o em quibuscuq
 pauperibz celi regna pmittit: s hys tantu mo
 in quibz diuitiaz inopia. animoz huilitas comita
 tur. **P**aup em huil. paup spu appellatur: qui cu
 egenus foris cernitur: nuq in supbia eleuatur.
Oni ad appetenda celoz regna plus valet metis
 huilitas: qm pnciaz diuitiaz temporal paupertas

no
 7

Item huiles qui bn possessas diuicias habent:
 possunt pauperes spu appellari. **S**upbos autem
 nichil habentes: haut dubiu e. vtrudie paupert
 primari. **D**e quibz vtrisque sacra scriptum ita loqr
 Est qd dices cu nichil habeat: et e qd paup. cu
 mltras diuicias sit. **P**aup ergo in mltras diuicijs:
 e dices hnt spu: et nichil habens qd dices e:
 paup supb: mens affai. **R**obil ergo moxia e
 mentis humilitas: et mepte diuicie sut. amozu
 enormitas. **P**uidedu ergo e pauperibz. vt semetip
 sos quales sint mtelligat: et qz rebz cosequi qd
 cupit no valent: mentis timore supbie desinat.

Nonq abusione **D**e in quo **f**idete. **v**9 **g** d. **o**. **l**.
 grad9 e. rex iniqu9 qui cu iniquoz rector
 ee rebueat: in semetip9 nois sui dignitate no
 custodit. **R**ome em regis mtellaiat h9 retinet:
 vt subiectis omibz. rectoris officiu paret. **S**i qd
 alios corrigere poterit: qui pios mores. ne iniqui
 sint no corrigit. **Q**m iusticia regis exaltat so
 lu: et in veritate regis solidant gubnacula plo
 ri. **I**usticia vero regis e nemine iuste p poteta
 opprimere: sine psonaz acceptioe mt viru et pu
 mu suu iuste iudicare. **A**duens et pupill et vidu
 is defensor ee: cohibere furta. adulteria punire. in
 quos no exaltare: ipudicos et hystiones no nutre.
 inpios de terra pdere: paruitas et puuitos viu
 no sinere: ecas defende: paupes elemosinis alere.
 iustos sup regm negocia constituere: senes et sapie

Item videt no iniqui
 si rectoris iniquoz
 et oportet qd in
 semetip9 nois sui dig
 tate custodire debz

de fensura

35

tes et sobrios consiliarios habet? magorum et aro-
lorum. phitonissarumque superstitionibus non intendit? inani-
dum suam differre? patriam suam fortiter et iuste contra
adversarios defendere. **P**ro omnia in deo confidit? prospera
tibi animo non elevari? cuncta adversa pacatim tolerare?
fidei catholicae in deum habere? filios suos non sine re-
nupte agere? certis horum orationibus insistere? ante ho-
mines cognatas non gustare cibum. **V**e enim terre cuius rex
puer est? et cuius principes mane commedunt. **H**ec regnum
in prosperitate in principem facit? et regem ad celestia
regna meliora producit. **Q**ui vero regnum sine hac
lege non dispensat? multas nimirum adversitates im-
perii tolerat. **I**demque enim sepe pax populi rumpitur?
et officinula de regno suscipiunt? terrarum quoque
fructus diminuantur? et servitia populi impediantur.
Multa et variis doloribus prosperitate regni infiantur.
Carorum et liberorum mors tristitia confert? hostium man-
sus pulcraas undique vastant. **B**estiae armatorum et pe-
corum greges dilacerant? tempestas aeris et et he-
mispera turbata. terrarum fecunditate et maris mi-
nistria prohibet? et aliquando fulminum ictus sege-
tes et arborum flores? et pampinos exurit. **S**uper
omnia vero regis iniustitia non solum principis imperii
faciem obfuscat? sed etiam filios suos et nepotes? ne
post se regnum hereditate teneant obscurat. **P**ropter
propterea enim salomonis regnum domus istius. **D**ominus de manu
filiorum eius dispersit? et propter iniustitiam dauid regis. **L**ucorum
nam de semine eius super in iherusalem reliquit. **F**ate quantum

107
iusticia regis seculo valet: inuentibus pspicue pater
Pax plorū ē. tutamētū pūc. pleb' gnuitas: inuimē
tū gentis: cura languoz. hom' gaudiū: tēperes ac
ris. serenitas maris reue q' feciditas: solacū pau
perū. hereditas filioz: et sibi metipi spes future bā
tūdis Actū sciat rex. q' sicut in trono hom' p'mus
9stutus ē. sic et in pens si iusticiā nō fecerit pu
matū habiturū ē Omēs nāq' quoscuq' pccōres in
pnti sub se habuit: sup se modo iplacabili in illa
pena futura habebit

Decim' 9 abusiōnis grad' 9 ē epūs negligēs:
qui grad' 9 sui honorē nō hoies requirit: si
mysteriū sui dignitatē corā deo p quo legatioe fun
gitur nō custodit. P'mū nāq' ab epō quid sui nō
dignitas tenet inquirat: qm' cū epūs nomē gre
cū sit: speculatoz interpretat' Duare vero specula
toz ponitur: et q' a speculatoze requit: dñs ipē de
nūdat. ita inquies. Speculatoze dedi te domui isrl'
Audies ergo sermonē ex ore meo: nūciab' eis ex me
Si autē videns gladiū venētē. et tu nō annūciaueris
ut v' reuertatur impi' a via sua: ipē quidē ipi' 9
iniquitate sua moriet': sāguis vero ei' 9 de manu
tua requirū. Si autē annūciaueris. et ille nō fue
rit reu's: ipē quidē in iniquitate sua moriet': s' tu
aiāz tuā liberasti. Decet ergo epm. om' quibz in
specula positi' ē pccā diligēt' attendē: et postq' at
tendant. sermoē si ponuerit et actu corrigē. et si
nō potuerit iux' euāgelij regulā scelez opanos

si ezechiel. p' hē p'sona
epō officij sui vōnē dēni
ciat

declinare. Si autē inq̄ in euā° dñs peccauerit in te.
 finter tu⁹: compe illū mt te et ipm̄ solū. Si te au-
 dierit: lucrata eris frēm tuū: si te nō audierit adhi-
 be teci adhuc unū ul' duos: vt in ore duoz vl' triū
 testū. stet omē verbi. Si illos nō audierit: dic ecclē
 Si ecclā nō audierit: sit tibi sicut ethnici et pub-
 licani. Tali ordme expellend⁹ ē. quicūq; doctorū vl'
 epō adheret: et qui tali ordme expuls⁹ fuerit: ab
 alio doctore vl' epō recipi nō debet. De sacerdote nāq;
 scriptū est in lege. Viduā aut repudiatā nō accipi
 et vxore. Qui ergo excoicātā illā a catholico. sibi
 iūgit: ille recipi iura sacerdotij scim̄ qd' p xpiano
 tu gen⁹ electū est. excedit. hac rōne epm̄ ad eos qbz
 in speculatione posit⁹ ē. esse oportet. Ceter⁹ vōo qual
 in semetipō eē debeat. paul⁹ ap̄l⁹ expōit. vt ad
 gradū ep̄i venēs. sit sobrius prudēs: cast⁹ sapiēs:
 modest⁹ hospital. filios hñs subditos cū omī castita-
 te: testio⁹ hñs bonū ab hñs qui foris st: proficēs
 doctrine fidēle sermōe. Ante ep̄atū nō plures hñs
 vxores q' vnā: nō p̄uissor nō bilinguis: nō ebrius
 nō neophitus: vt p̄ hec ipē ondat in ope: qd' alios
 docet in sermōe doctrine. Caueat ergo negligētes
 ep̄i. qz in tpe v̄ndicte dñs p̄ p̄pham q̄queritur.
 Pastores mlti demoliti sūt vineā meā: et nō pasce-
 bāt gregē meū pastores: s; pascebat semetipos. S;
 p̄ca⁹ p̄uere h̄y quos q̄stituit dñs sup familiā
 suā. tunc ill' abū. in tpe suo mēsura tritici. puram
 salz et p̄batā doctrinā: quatin⁹ dñs venēte me

al' p̄phā meū

reant^r audire **F**uge serue bone et fidel^r qz super
pauca fusti fidel^r sup^r milia te constitua^r mtra i gau
diu dⁿi tui

Unde a^r abusiōis grad⁹ ē plebs sine disciplina
Que dū disciplina exatatioibz nō seruit: q^{ia}
se p^oditiois laqueo g^ostigit **I**ta em dⁿi. absq^{ue} disci
pline rigore nō euaditur: atq^{ue} idcirco psalmiste
uocabz. in disciplina plebi p^odica^r. **A**pprehēdite disci
plina. neq^{ui} irascit^r dⁿs **D**isciplina uero ē morū
ordmata correctio: et maior^u p^ocedētia regulaz ob
seruatio. **D**e qua disciplina ap^ost^o loquit^r ita dicit
In disciplina p^oseuerate: taq^{ui} filijs uob^{is} se offert dⁿs
Qz si extra disciplina estis: cui⁹ p^oncipes f^o estis:
emes. n. adulter. et nō filij estis. **Q**ui g^o adulter
fuit sine disciplina sub: celestis regni hereditate
nō capuit **F**ilij autē. paterne discipline correctioes
ferūt: et hereditate q^{ui}q^{ue} recipere posse nō desperāt
De qua etiā disciplina. ysayas quidē in disciplina
plebi p^odica^r dicens. **Q**uiescite agere puerse: disci
te benefacē. **E**t ad eādē psalmista g^osona uoce psal
lit dicens **D**ecidit a malo et fac bonū **I**nfelix ergo
est: qui abiit disciplina **A**udet em extra milites
aliqui. qui dⁿm t^onafigētes. nō ei⁹ saderūt tunicam:
qui ecclē xpⁱ scindit disciplina **S**icut em tunica
totū corp⁹ p^oter caput tegitur: ita disciplina omib⁹
ecclā p^oter xp^m qui ecclē caput ē. et sub disciplina nō
est: p^otegitur et ornat^r. **I**pā uero tunica g^oterta de
super fuerat p^o totū: qz eadē disciplina ecclē a dⁿo

de celo tribuitur et integritas De qua dñs cum ad
 prem ascendiss. postq̄ resurrexiss a mortuis: ad
 aplōs suos loquebatur, vos autē secete hic in ciu-
 tate: quousq̄ mduamū virtute ab excelso. Tum
 ta ergo corporis xp̄i disciplinā ecclē ē. Qui autem
 extra disciplinā ē: alien⁹ ē a corpore xp̄i. Non
 sciam⁹ ergo illam. s̄ foras am⁹ de illa. v̄ nō sol-
 uam⁹ quicq̄ de mācatis dñi: s̄ vnusquisq̄ i quo
 vocat⁹ ē. in eo p̄maneat apud deū *De p̄lo sine*

D *vocem⁹ et ab usiois grad⁹ ē lege. vii.*
 p̄lis sine lege? qui dū dicta et legū sata
 cōcepmit. p̄ diuisas errorū vias eūdo in p̄ditiois
 laqueū manit De quibz v̄is sub p̄sona p̄ua
 ricatoris p̄li. huānū gen⁹ q̄ p̄ha ita deplāgit.
 Nos autē sicut oues errauis: vnusquisq̄ i viā
 suā declināuit De quibz v̄is eadē eadē sapiā loq̄t⁹
 p̄ salōnē Multe vie vident⁹ homibz recte: et no-
 iussā eaz ducūt ad mortē Que vtiq̄ mltre p̄di-
 tiōis vie tūc mcedūt: tū vna regal' via. lex
 dei videlicet. que neq̄ ad dexterā neq̄ ad sinistā
 declinat. p̄ negligentā deserit De qua salz via
 dñs ihsus xp̄us. qui est fims legis ad iusticiā oī
 credenti denūciat Ego sū via et veritas et vitā
 nemo venit ad prem nisi p̄ me Ad quā viam
 omēs hoies cōiter iuitat dicit Venite ad me
 om̄s qui laboratis et onerati estis. et ego resi-
 tiā vos: q̄ nō est p̄sonaz acceptio apud deū vbi
 nō ē iudeus neq̄ grec⁹ masail⁹ et feriā. serui⁹ et

liber barbarum et sacra: s; omnia et in omnib; xp̄s
Omnes em̄ vnū sūt in xp̄o ih̄u. Dū ergo s̄ms le
gis est xp̄us: qui sine lege sūt: sine xp̄o sūt
Igitur ppl̄s sine lege: ppl̄us sine xp̄o est. Abusi
uū ergo in t̄pib; exiliū ppl̄m sine lege ul' sine xp̄o
fieri ḡstat: q̄n̄ apl̄is in cūctas gentes p̄dicatio
nis licētia data est: q̄n̄ tom̄trūū euā? sc̄ali
p̄ partes m̄tonuit: q̄n̄ gentes q̄ nō sectabāc̄
iusticiā apprehenderūt iusticiā: q̄n̄ qui lōge fue
rāt, f̄c̄ sūt p̄e in sāguē xp̄i. Qū aliqui non
ppl̄us: nūc autē ppl̄us dei in x̄o. Qū est t̄ps ac
ceptabile et dies salutis: et t̄pa refrigerij in cō
sp̄ciū altissimi. Qū vnaqueq; gens hab; testē
resurrectionis: q̄n̄ ip̄e p̄testatur dices. Ecce ego vō
bis f̄c̄ sūt om̄ib; dieb; vsq; ad ḡsumatiōē sc̄ali
Non fiam; itaq; sine xp̄o in hoc t̄pe t̄nsitorio:
ne sine nobis xp̄s eē m̄apiat in futuro. . .

Inapit lib augustini. de decē cordis sui decē

Omni⁹ et deus n^r misericors et p^rceptis
misericors: loquans et mltū mōis
et verax: q^o largiter progat miam in

pⁿa seculo: tam seuerē minatur iudiciū in futuro
seculo. Verba que dixi scripta sūt. et diuis aucto
ritatibz cōtinētur: qz mōis et misericors dñs: lo
quans et mltū mōis et verax. Multū delectat
omēs p^rctōres. et amatores hui⁹ scilicet: qz mōis et
misericors dñs: qz loquans et mltū mōis: s; si
amas tam mltā p^ricipia: time ibi et vltimū qd
ait. et verax. Si enī nichil aliud dicit. nisi mōis
et misericors dñs loquans et mltū mōis: q^o iam
cōuerteres te ad seuitatē et ipunitatē: et ad licētiā
p^rctōrū. Faceres qd velles: vterens scilicet. l' q^o tū tibi p^rmittēt: ut q^o m
libido iussisset. Et si quis te bene admonēdo obur
garet atq; terreret. vt cohiberet te ab imoderato n
fluu. eūdo post g^rupias tuas et deserēdo dēū tuū:
inter medias voces oburgātis obsisteres. ipudē
ti quidē fronte: velut audita diuinā auctoritate. et
legeres de libro dñico. Quid me terres de deo mōis.

Ille mōis ē et misericors: et mltū mōis. Ne talia
homēs dicerēt: vniū verbū addidit in fine: quo
ait et verax. Excussit leticiā male p^rsumētū: et
induxit timorē dolentiū. Gaudeam⁹ ad m^riaz dñi:
s; timeam⁹ iudiciū dñi. Parat: s; nō tacet. Ta
cet: s; non semp tacēbit. Audi dū nō tacet in ver
bo: ne nō tibi vacet audire dū nō tacēbit i iudicio.

logannus

no

Modo enim licet tibi causam tuam componere. Ante vltimum iudicium dei tui: componere causam tuam. Non est vnde presumas cum ille venerit: nec falsos testes adducas quibus ille fallatur: nec patronum fraudulentis circumventionibus. et linguosis artibus adhibebis: nec ambros aliquo modo: ut iudicem possis corrumpere. **Quid** ergo ages apud tale iudicium: quem nec fallere nec corrumpere poteris. **Et** tunc est quod agas. **Tunc** enim ipse erit iudex cause tue: qui modo testis est vite tue. **Clamamus** et laudamus: componamus causam nostram. **Qui** testis est operum nostrorum: ipse testis est vocis istarum. **Non** sunt manes: conuertatur ad gemitum. **Tempus** est concordandi cum aduersario tuo. **tam** logarithmicus est deus videndo iniqua et non puniendo: ut tunc sit cito futurum iudicium. **Mox** quippe humane vite prolixum: quod deo breue est. **Sed** et ipsi seculo et humano generi quod longe videtur: quid consolatur. **Nullus** si tota humani generis vltimus dies longe est. **Vniuersarum** dies vltimus longe est. **Hoc** dico. **Ex** adam multi animi euoluti sunt: multi animi fluxerunt: et demum fluent. **non** quidem tam multi: sed tamen usque in finem seculi transibunt animi. sicut et illi transierunt. **Logum** videtur quod restat: quia non erit tunc quum transactum est. **Et** tunc ex transacto presentis tempore: sperandum est finis reliqui temporis. **Fuit** tunc quidam dies qui diceretur hodiernus: ex illo usque ad hunc hodiernum. **non** enim quod fuit futurum. **preteritum** factum est. **Tale** habetur: ac si non fuerit. **Sic** erit quum restat extremum

Et sit et hoc longu. sit prolixu. qtu putaueris.
 qtu dicens qtu cogitaueris qtu tibi no format
 scriptura si frigit cogitu. vanaqtu vis die iudici
 plonga. Naq vltimu die tuu. vite tue quo exitu
 tus es de hoc corpore pductus es m longu. Sit ti
 bi senectus **sa** certa si pt. Cui aute potest. Rone
 ex quo homo incipit posse viuere iam pt et mori.
 Possibilitate moras. man vite facit. In hac terra.
 et m genere huano. ille solus nodu mori potest.
 qui nondu cepit viuere. Incerto ergo dies: tamq
 cotidian. **9** sperad. **9** e. Si aute tamq cotidian. spe
 tand. **9** e incertus dies: coponatur cu adusario du
 est teal i via. Via em vocatur hec vita. p quam
 omes traseut: et no recedit iste adusarius. Quis
 e aute iste adusarius. Adusari. iste no e dyabol. **9**
 Na nuq te hortaretur scriptura: vt cu dyabolo co
 cordares. Est alius ergo adusari. que sibi homo
 facit adusariu. Na ille si adusari. eet: teal i via
 no est. Ad hoc e teal i via. vt concordet teal. Sat
 em qz nisi m via seculi concordaueris: iam trahet
 te iudic. Iudex aute mistro: mister i carcere. Elo
 qua ista euagelica sut. Recordatur nobiscu vel
 qui legent: ul qui audierit. Ergo quis e aduer
 sarius. Sermo dei. Sermo dei: aduersari. tu. e
 Quare aduersari. tuus est. Quia contraria
 iubet que tu facis. **D**icit tibi. vnus est deus tuus:
vnus deus cole. Tu vis dimisso vno deo tuo tamq
 legitimo vno aime. fornicari p mltis demoia. Et

no

aliqui scripsit

p. 4 pag

quod est genus? non quod apte deserens et repudians
sicut apostate faciunt: sed tamquam manens in domo viri
tui admittis adulteros: id est tamquam xpianus non di-
mittis etiam: consulis mathematicos, aut aruspici-
ces, aut augures, aut maleficos: quod de viri como
non recedens adultera anima: et manens in ei9 quibus
formaris. **D**icit tibi **N**e accipias in vinum no-
men domini dei tui: ne existimes creaturam esse christum, quod
pro te suscepit creaturam: et tu contempnis eum qui equalis
est patri, et vni cum patre. **D**icit tibi ut spiritali-
ter obserues sabbatum: non quod iudei obseruat sabbatum
carnali otio. Vacare enim voluit ad iugas atque lueu-
nas suas melius enim faceret iudeus in agro suo alii-
quid vtile: quam in theatro desidiosus existeret. Et me-
lius femine eorum die sabbati lana faceret: quam tota die
neomenus suis impudice saltaret. Tibi autem dicit
ut obserues spiritaliter sabbatum: in spe future quie-
tis quam tibi promittit dominus. **Q**uisquis autem pro illa
quiete futura agit, quantum potest: quamuis laboriosus
videatur quod agit: tamen quod ad finem promissae quietis
id refert: nondum quidem sabbatum habet in re: sed habet
in spe. Tu autem ad hoc vis requiescere, ut labores:
cum ad hoc debeas laborare, ut requiescas. **D**icit
tibi honora patrem tuum et matrem tuam. **C**ontumelia
inrogas parentibus: quam non vis pati a filiis tuis.
Dicit tibi **N**on occides. Tu autem vis occidere iun-
ctam tuam: et ideo forte non facis, quod times iudicem
hominem: non quod cogitas deum. Ignoras quod ille testis est

Non male
ociosus

no
3
C

cogitationū. Illo vno quē vis mori: te homicidā
 tenet in corde. **D**icitur tibi **N**ō mechaberis: nō ibi
 ad aliquā aliā p̄t vrozē tuā. Tu autē exigis h̄ ab
 vrozē: et nō vis reddē hoc vrozē. **E**t cū debens i vir
 tute p̄cedere vrozē: qm̄ castitas virtutē: tu subito vno
 impetu libidinis cadis. **V**is vrozē tuā victrice esse:
 tu victa iaces. **E**t cū tu caput sis vrozis tue: p̄cedit
 te an̄ deū: cū caput es. **V**is domū tuā capite deorsū
 pendere. **C**ap̄ em̄ mulieris ē vir. **V**bi autē meli⁹
 vivit mulier q̄ vir: capite deorsū p̄det dom⁹. **S**i ca
 put ē vir: meli⁹ debz vivere vir et p̄cedē i om̄ibz boīs
 fas vrozē suā: vt illa mutet virū et seq̄t cap̄ suū.
Quod caput ecce castus ē. et hoc iubetur eadē vt seq̄
 tur caput suū. et p̄ vestigia ambulet capitis sui: sicut
 sic vniuersūq; dom⁹ habz cap̄ salz virū: et tāq; car
 nē feriam. **Q**uo caput ducit: illuc debet sequi corpus.
Quare ergo vlt cap̄ viri: quo nō vlt vt corp⁹ seq̄tur.
Quare vlt vir viri: quo nō vlt vt vroz sequatur.
Nec iubendo sermo dei adūsari⁹ est. **N**olūt hoīes
 facere: qd̄ vlt sermo dei. **E**t quid dicit: qz adūsari⁹
 ē sermo dei qm̄ iubet. **T**imco ne ego ip̄e adūsari⁹ sim
 quibusdā: qz hec loquor. **Q**uid ad me p̄inet. **F**orte
 me faciat qui terret vt loquar: vt nō timeā q̄relab
 hoīm. **N**ā qui nolūt castitate seruaē vrozibz suis
 et habuēt tales: nolūt me ista dicē. **S**i velint nolūt:
 dictura sū. **S**i em̄ vos nō exhortor. vt cū adūsario
 cōcordas: ego cū illo in lite remanebo. **Q**ui vobz iubz
 vt faciatis: ip̄e nobis iubet vt loquam. **S**i nō faciēdo

*Pro q̄ in sequētibz
 vrb̄ aug⁹ mltā l̄
 de adulterio et for
 q̄ h̄ de sermone l̄*

110

qd' iubet vt faciatis aduersary eius estis? no dice
do qd' iubet vt dicam? aduersary ei9 remanebi?
Nūq' i ceteris q' sup' dixi. multas imoratus sum? Hoc
em' psumi? de caritate v'ra: q' vnu' deū colitis.
Hoc presumi? de fide catholica q' i vob' ē q' filiu'
dei equale' p'ri creditis? nec accipitis i vana no'
me' dñi dei v'ri. vt putatis creaturā eē filiu' dei: qm'
omnis creatura v'antati subiecta ē. S; creditis em'
equale' p'ri eē. deū de deo. verbū ap' deū. v'bu' deū.
P' qd' facta s't omnia: lumē de lumē. coeternū illi qui
genuit. Et hoc verbū creditis assup'ssisse creaturā
de virgine maria: assup'ssisse mortalitātē: et passū
fuisse pro nob'. Ea legim' et credim'. vt saluem'
Nec i eo imoratus sū: vt q'q' faciatis p' spe' futura
faciatis. Non em' om' xpianoz mētes. de futuro
seculo cogitare. Qui em' de futuro seclō nō cogitat?
nec p'pterea xpian' ē. vt id qd' in fine deus p'mittit.
accipiat: nondū xpian' ē. Neq' in eo imoratus sum
vbi dicit sermo dei honora p'om' tuū et max' tuam
Multi em' honorāt parētes: et raro iuven' parētes
q' querētes de iprobitate filioz. q'uis nō desint S; tū
q' raro fit. tū breuit' monēdū fuit. Nec in eo vbi
dictū est. Nō occides. imoran' volui. Nō em' credo eē
hic turbā holadani. Illud vero malū late seipos
plus occupant: et in eo vehemēcia' irritantur ad
uersary ille: qui ideo clamat. vt sit aliqui amica.
Querele cotidiane sūt: quāq' ipse femē nec iā au
dent cōquere de v'nis suis. Ita iuadeb' omnia q' sue

no

o' fac' supra
ut p'mo eua' 7

tudo pro lege obseruatur. vt iā et mulierib⁹ forte
 p̄suasū sit licē hoc vnus: nō licere mulierib⁹. Solet
 em̄ audire adductas eē mulieres ad forū. que forte
 nī seruis iuente sūt: adductū virū ad forū qz inēt⁹
 ē cū dālla sua. nūq̄ audierūt. Cū sit par p̄cōn̄ m̄
 p̄cō par innocētiore fiat videri virū. nō diuina veri
 tas: s; huāna pueritas. Et si forte hodie acriorem
 quisq̄ pass⁹ fuerit vxorē suā et liben⁹ n̄m̄urātem
 au iam videbat⁹. qz licebat vno. et audiuit i ecclā
 qz nō licet vno? si ergo pass⁹ fuerit vxorē suā libe
 nus iam vt dixi murmurāte et dicēte sibi. nō licet
 qd̄ facis. siml̄ audiu⁹ xp̄iam sum⁹. qd̄ a me eri
 gis reddē michi? fidē tibi debeo fidē nī debes: fidē xp̄o
 ambo debem⁹. Et si me fallis nō fall̄ eū au⁹ sum⁹.
 nō fallis eū qui nos erit. hec atq; huūsmōi audi
 ens ille que nō solet? dū nō vlt̄ m̄ se fieri san⁹. m̄
 me fit m̄san⁹. irasat⁹. maledicat⁹. fortass̄ eadē dicit
 Quō forū ē vt huc ille veniret? aut vxor̄ mea ip̄o
 die i ecclā p̄cederet. Et hoc credo qz i cogitatione
 sua dicit? nā libere erūpere i voce nō audet. n̄ ante
 solā vxorē suā. fortassis em̄ si erupent et hoc dixerit:
 p̄t̄ illa respondere et dicē Quare maledicās. cui pau
 lo ante acclamabas. Certe cōtinges sum⁹. Cū lin
 gua tua disordās: meū cōcorditer quōd̄ viuē pote
 ris. Nos fr̄es pericula n̄ra intuem⁹: nō volūtates
 vr̄as attendi⁹. Fr̄a et medic⁹ si volūtate egr̄i attē
 dat: nūq̄ illū curat. Cū nō ē faciēdū nō fiat: qd̄
 prohibet deus. nō fiat. Cū deo credit: ab ip̄o audit

Itēd loqr̄ f. 7. qd̄
 mōmō p̄t̄re vbi
 vō dep̄h̄sō adulect
 p̄maba⁹ i foro ad ff
 t̄m̄d̄ et cōf̄f̄sionē

qd' dicam? **T**erre meli' erat quibusdam nolentib'
 corrigi. vt uel huc no' uenirem? si ista dicitur
 enim? vt q' iam uen' no' ea dicerem? **F**udi'
 teroano die memi' me dixisse sc'itati v're. q' si cy
 tharedi eem'. aut huiusmodi alig' populariter
 exhibetes p' studijs nugacitatis v're. que ia' assum'
 vt relinq's. tenuissetis nos vt darem' vob' diem
 et quisq's p' modulo suo conferret nob' mercedem.
 Quare abulare' delectati uanis ca'ctas nulli rei
 profuturis. ad tep' dulab' in posteru' amaris.
 Talib' etenim turpitudinib' ca'ctoni' anim' huam
 illecti enervantur et deadi' a uirtute. defluetes
 i' turpitudine. et ip'e ipas turpitudies postea sen
 tiunt dolores. et cu' magna amaritudine digerunt
 qd' cu' dulcedie temporali biberunt. **M**eli' ergo nos
 amara vob' ca'ctam' ad temp' q' postea dulcescat
 i' vob'. nec mercede aliqua exigi'. nisi vt faciatis
 q' dixi'. ymo no' faciatis si nos dica'. **S**i autem
 omib' ille dicat. qui neinem timet. et p' que fit
 in noie ipi'. et in gla' tme ipi' vt et nos nemine
 timeam'. omes audiu'. omes facia'. omes cu'
 nro adu'sario co'cordem'. **P**utate me cytharedu'
 ce'. **Q**uid vob' possu' ampliq' canere'. **E**cce psal
 teru' fero'. decem cordas habz. hoc vob' paulo ante
 ca'ctastis anteq' icapere loqui. choruz me' vob' estis
 None paulo ante ca'ctastis. **D**eus ca'ctiu' noui' ca'
 tabo tibi. in psalterio dec' cordaru' psalla' tibi. **I**p
 sas ante dec' cordas modo p'cutio. **Q**uare amara

42

est vox psalterii dei. **P**sallda tibi i psalterio decē
coram. nō vobis licet tanto q̄ vos nō faciatis de
calogus enī legis decē p̄cepta habz. decē p̄cepta sic
sūt distributa: vt tria p̄tineat ad deū.
septē p̄tineat ad hoīes. **T**ria ad deū que
iā dixi. **V**n̄ ē deus nr̄. ei nullā similitudinē
debem⁹ facē. et nō fornicari p̄ deū qui vn̄ est
qui de⁹ et xp̄s fili⁹ dei vn̄ ē cū p̄re. **E**t ideo
nō debet a nobis accipi in vanū vt putem⁹ eū
factū creaturā aliquā. p̄ que facta sūt omnia. q̄
ip̄e vn̄ deus pater ē et fili⁹ et sp̄s sc̄s. **I**n sp̄i
sc̄o. hoc ē in dono dei. requies nobis septimā p̄mit
tatur. m̄dē modo pign⁹ accepit. **S**ic enī dicit ap̄l̄us
Qui dedit nob̄ pign⁹ sp̄s. **S**i pign⁹ accepit vt ma
p̄iam⁹ in dño et in dō nr̄ eē t̄āquill̄. vt sm̄⁹ in
deo nr̄ m̄tes. sm̄⁹ in deo pacētes: enī eadē in illo
vnde pign⁹ accepit metū quieti. q̄ erit sabbatum
sabbatorū p̄t ip̄am requiē p̄mētē ad donū sp̄it⁹
sc̄i. **T**ertū itaq; p̄ceptū de sabbato q̄ dixi qd̄ iudei
carnalit̄ celebrāt nos sp̄italit̄ agnosca⁹. **S**c̄a q̄
sp̄s sc̄s septiformis dicit̄ p̄terea septimū diem
s̄ificauit de⁹. q̄ fecit omnia opa sua sicut i gene
si scriptū legi⁹. **N**ō habes ibi notatā s̄ificationē
nisi illo die vbi dicit̄. **R**equieuit de⁹ ab opib⁹ suis
Nō enī fatigatus erat de⁹ vt diceret̄ requieuit deus
ab operib⁹ suis. s̄ in illo verbo tibi laborāt̄ requiē
promisit. **V**t q̄ fecit omnia bona valde. et sic dicit̄
requieuit de⁹. intelligas eadē te post bona opera.

requieturū. sine fine requieturū. **N**ā omnia supe
noza que dicta sūt. v. dies superiores habet vespe
ram. **S**eptim⁹ iste dies nō habet vesperam **vbi**
vbi deus sāificauit requie. **D**icit̄ ibi. factū
est mane vt inciperet ip̄e dies. **E**t factū
nō dictū ē vesperare. velut finiretur dies. **S**i
dictū est factū est mane vt fieret dies sine fine
Sic incipit ergo requies nra q̄ mane. sed nō
finitur: qz in eternū viu⁹. **A**d hac spem q̄q̄
facim⁹ si facim⁹. sabbatū obseruam⁹. **I**psa
tertia corda hui⁹ decalogi. i. psalterij decacordi.
In trib⁹ em̄ cordis ad deū p̄tinet̄ p̄cepta. **S**i
diceretur nob̄ diliges dñm. deū ex toto corde tuo
et ex tota aīa tua et ex tota mēte tua. et de p̄m
mo nichil dicētur. nō eēt decacordū s̄ tri cordū.
Quia vero addidit dñs et diliges p̄ximū tuū.
tamq̄ teip̄m. et cōtexuit dices. **I**n hys duob⁹ mō
datis tota lex pendet et p̄hete. **T**ota in duob⁹
p̄ceptis ē dilectione dei. et dilectioe p̄ximū. **A**d
duo itaqz p̄cepta. v. ad dilcōne dei et p̄ximū. per
tinet̄ decalog⁹. **A**d p̄mū p̄ceptū tres corda: qz
deus trinitas. **A**d alterū vero p̄ceptū v. ad dilcō
ne p̄ximū septe corde quō viuat̄ inter hoīes.
Nā ip̄e numer⁹ septenari⁹ tāqz septe cordū
īcipit ab honore patētū. **H**onora p̄ximū tuū et
mrem tuā. **A**d patētēs em̄ suos hō apit̄ oculos
et hec vita ab eoz amicitia sumit̄ exordū. **Q**uis
quis autē suis patētib⁹ nō defert̄ honore. quib⁹

43

parcere poterit. Et dicit **apulus** Honora pa-
tre tuum et matrem tuam quod est mandatum primum. **Quo**
modo primum? quoniam quartum est. nisi quia septena-
rio numero est primum ad dilectionem primum. Primum
est in secunda tabula. **Scia** ideo due tabule legis ante
sunt. **Deus** enim famulo suo moysi in monte duas ta-
bulas dedit. in quibus duabus tabulis lapideis con-
scripta erunt decem precepta legis quod est psalterium de-
cedendum. **Tria** in una tabula ad deum pertinentia. sep-
te in altera tabula ad proximum. In altera ergo tabula
primum est. honora patrem tuum et matrem tuam. **Secundum** non
mechaberis. **Tertium** non occides. **Quartum** non fura-
beris. **Quintum** non falsum testimonium dices. **Sexum** non
concupisces uxorem proximi tui. **Septimum** non concupisces
rem proximi tui. **Hec** iugam quod illi tribus ad dilecti-
onem dei pertinentibus. in psalterio decem cordatum vo-
lunt cantare canticum novum. **Attendant** enim caritas vera
ut dicitur quod deus suggesserit. **Acceptit** legem populus
iudeorum. **Ista** in decalogo non observant. **Et** quicunque
obtemporabat. timore obtemporabat pene: non amore ius-
tiae. **Portabat** psalterium. non cantabat. **Satant**
enim voluptas. timet onus est. **Ideo** vetus homo
aut non facit: aut timore facit. **Non** amore satant
non dilectione. castitatis. temperantiae caritatis. sed
timore veteris. **em** homo est. et veteris homo canticum
veteris potest. **cantare** non novum. **De** autem cantet
canticum novum: sit novus homo. **Quomodo**
autem possit esse novus homo. audi non me. sed

aplm dicitur **E**xuite vos veterem hominem et induite
nouum. Et ne quis putaret. cum dicit. exuite vos
veterem hominem et induite nouum. aliquid deponendum
esse et aliquid accipiendum cum de mutatio paperet
hominem. subiecit et ait. **Q**uappter deponentes membra
cum loquimur veritate hoc est quod ait. **E**xuite veterem
hominem et induite nouum. hoc dicit. **Q**uante more
Seculum diligebatis. deum diligite. **N**ugatoria in
iquitatis. tyales voluptates diligebatis: penitus
diligite. **S**i dilectio facitis canticum nouum cantatis.
Si timore facitis tantum. portatis quidem psalterium.
Si autem nec facitis pietatis ipsum
psalterium. melius est tamen portare quam picere. **S**i rursus
melius est cum voluptate cantare. quam cum onere portare.
Rec peruenit ad canticum nouum. nisi iam cum voluptate
cantatis. **N**am qui portat cum timore adhuc in vetustate
est. **E**t quod est frater quod dicit: attendite. **N**on concordauit
cum aduersario suo qui in timore adhuc facit. **E**nim
enim ne veniat deus et capiat illum. **N**am nondum delectat
castitas. nondum illum delectat iusticia. sed iudicium
dei fornicatibus a factis temperat. **N**ondum concupiscit ipsa
dignat que semit in eo. **N**ondum illum delectat quod bonum est
nondum ibi habet suauitatem ut canticum nouum.
sed de vetustate penas timet. **N**ondum concordauit
cum aduersario. **T**ales enim homines plerumque supplentur
tantum tali cogite ut dicat sibi. **S**i fieri posset
non nobis immineret deus. **N**on talia prophetas
suos diceret quam homines detererent. sed veniet. tunc

48
omnibus indulgentiam ignosceret omnibus postea ve
nisset neque mitteret in gehennam. Jam quod iniquus es
iniquum vult esse deum. **V**ult te deus facere similem sibi. et
tu conans deum facere similem tui. Placeat tibi ergo
deus qualis est: non qualis illum esse vis. **P**uerus enim es. et
talis vis esse deum qualis es: non qualis est. **S**i autem
placet tibi qualis est. corrigens et dirigens in eam regu
lam tuam cor tuum a qua nunc alienus distortus es. **P**la
ceat tibi deus qualis est. **N**am te ipse amat qualis es: et
odit te qualis es. **I**deo tu misereris: quod odit te quibus
es: ut faciat te qualis nondum es. **N**am illud tibi non pro
mittit. quod faciat te qualis est. **N**on eris qualis est. sed ad
quendam modum. id est imitator dei velut ymago: sed non qua
lis ymago est filius. **N**am etiam ymagines in hominibus
diuise sunt. **F**ilius hominis habet ymaginem patris sui: et hoc
est quod pater eius: quod homo est sicut pater eius. **I**n specu
lo autem ymago tua. non hoc est quod tu. **A**lter enim est
ymago tua in speculo: aliter in filio. **I**n filio est yma
go tua secundum equalitatem substantie. **I**n speculo autem quantum
longe est a substantia. **E**t tamen est quaedam ymago tua: quibus
non talis qualis in filio tuo secundum substantiam. **S**ic in creatura
non hoc est ymago dei. quod est in filio: qui hoc est quod pater
id est verbum dei pro quod facta sunt omnia. **R**e cape ergo fili
tudinem dei: quam pro mala facta amisisti. **S**icut enim
in humo ymago ipsatoris aliter est. et aliter in filio:
nam ymago est ymago est: sed aliter impressa est in humo
aliter in filio: aliter in solido auro ymago ipsatoris
Sic et tu numerus dei es. **E**x hoc melior. quod tamen intelligi

ymaginē

et cū quā dā vita nūm⁹ es. va faas etiā cū
ymaginē genis: et ad cui⁹ ymaginē fais sis
Nam nūm⁹ nescit se habere ymperatoris **E**go
vt dicere ceperā: odit te deus qualis es: s; amat
te talem quale eē vlt: et ideo ille te vt iuu te
ris hortatur **C**ōcorda cū illo. et mape primo
bene velle. et odisse te. qualis es. hoc sit tibi
iūcū cōcordie cū sermone dei: vt incipias pmo
tu odisse te qualis es **C**ū ceperis et tu odisse te
tale qualis es. sicut te tale odit de⁹: mapias iā
ipm diligere deū qual' est **E**gri attendite **E**
ger egrotatem se odit qualis ē. **I**nde incipit cō
cordare cū medico: qz et medicus odit eū qualis
est **N**ā ideo vlt sanū eē: qz odit eū febricentem:
et ē medicus febris psecutor: vt sit homis libera
tor **S**ic auaricia. sic libido. sic odm. qcupiscentia.
luxuria. sic nugacitas spectaculatoz febres sūt
aīme tue: debes illas odisse cū medico tuo. **I**nter
cū medico. et libent' audis qd' iubet medicus:
libenter facis qd' iubet medicus. et proficiunt
iā sanitate: accipiūt etiā delectare pcepta. **C**ū
ros⁹ ē abus egri qm reficiūtur: et peiore horā
deputat egri refectiois sue q' accessiois: et tū
cognit se cōcordātes cū medico. **E**t qm iūta et
obluctātes. vncūt se vt aliq' accipiāt. **C**ū
auditate san maiorā pceptū sūt. vñ egri im
nora vix accipiūt. **S**; vñ hoc faciūt. **C**ū
oderūt febrē suā. et cū medico concordauerūt:

et siml psequerantur febre. medicis et egrotis
 Ca ergo et nos talia diamus. no odim nisi
 febres uras? ymo i nob ipse sermo dei febres
 vras odit: cui quo concordare debetis. Nam nos
 q sumus? nisi liberandi vobiscum. sanandi vobiscum.
 modo no me intueamini. s; sermone dei. Nolite
 trasa medicameto vro: no inem em aliud qua
 trasitem. Veni ad quita corda. homo qui tango
 psalteriu dece cordaru. Nūq; ptermissum etiam
 quita? ymo assidue passurus. In illa em video
 iacere totu gen9 huānu: in illa video plus labo
 ran. Ipam pauicnto quid dico? Nolite mecha
 ri post vxores: q no vultis vt mechentur post
 vos vxores vre. Nolite ire vos: quo eas sequi no
 vltas. Sine causa vos excusare conamini qm dicit
 Nūq; eo ad vxore aliena? ad ancilla mea eo vis
 vt dicat vxor tua? Nūq; eo ad viru alienu? ad
 seruu meu eo. Dicis. no est vxor aliena ad qua
 vado. Nūq; vis vt dicat tibi? no e vir alienus
 ad que vado. Absit vt dicat h' illa. Cheli9 em
 tolet te. q mutetur te. Illa em casta et sca feia
 et vere xpiāna e. que tolet fornicatē viru: et no
 tolet ppter carnē. s; ppter caritatē. No ideo non
 vlt ut facias qz et ipa no facit: s; qz tibi non
 expedit. Nā si ppter ea no facit vt tu no facias:
 si feceris faciet. Si autē deo illud debeat. si casto
 illud debeat q tu exigit: et iō reddit qz iubet
 ille: et si fornicat vir. castitate feia illa deo exhibet

Spūs em loquit^r in cordib⁹ bonarū faciāz loquit^r
tur int⁹. vbi nō auditur: qz nec dign⁹ ē si talis ē.
loquit^r ergo ille int⁹ et dicit et osolat^r filiam
suā hui⁹ moi verb⁹. De iurys viri tui torquens. qd
em tibi fecit. dicit^r sⁱ ipm noli mutari vt male fa
cias: sⁱ ipē te imitetur i bono. Nā i eo q male facit
noli eū putare caput tuū: sⁱ me dū tuū Nam si et
in eo q male facit caput ē. et scitū ē corp⁹ cap⁹
suū: eūt ambo p^r precept⁹ Vt autē nō sequitur mala
caput suū: teneat se ad caput ecclē cristū. Hinc de
bens castitatē suā: hinc deserēs honorē suū. Absens
sit vir. presens sit vir nō peccat illa: qz nūq⁹ est ab
sens tui debet illa vt nō peccet. Hec ergo frēs mei
facite. vt possis cōcorare cū adūsario. Nec ama
ra sint que dico: aut si amara sūt. curāt Potas
ta si amara ē accipiatur qz i piculo sūt viscera.
Amara ē. bibatur Melior ē modica amaritudo i
faucib⁹: q⁹ eternū tormētū i viscerib⁹: Mutate er
go vos quicūq⁹ faciebatis hoc. bonū castitatis i
facite. Nolite dicere. nō potest fieri. sedū est frēs
mei. turpe est vt dicat nō posse fieri. vir: qz femina
facit Scelus ē vt vir dicat nō possū. Qz p^r femina
vir nō potest. Qz em. Illa carne nō portat: p^r
oz a serpente decepta ē Caste vxores vrē ostēdit
vobis fieri posse qd nō volas facē. et dicatis fieri
nō posse. Sⁱ forte dices ideo illā facili⁹ facē posse
qz multa illi custodia ē. legis p^rceptū. diligētia
maritalis: terror etiā legū publicanū Est etiā

verecundia pudoris illius magnū mumentū.
 Multū custodie faciūt femā castiorē **V**irū castū
 facit ipā virilitas **N**ā ideo mulier maior custodi
 a: q̄ maior infirmitas. **I**lla erubescat vno. tu nō
 erubescas xpo **T**u liberior q̄ forior: q̄ facile vir
 as. ideo tibi q̄missa es **S**up illā et diligētia viri
 et terror legū et cōsuetudo morū et verecundia ma
 ior: et de q̄ sup te tm̄ **I**nuens em̄ facile pares vi
 ros quib⁹ nō timeas erubescere: q̄ faciūt illud mul
 a **E**t tāta ē pueritas generis huām: vt aliqui metu
 endū sit ne castus erubescat inter ipudicos **I**deo nō
 cesso tāgere quātā cordā istā p̄t pueris cōsuetudinē:
 et labem roa⁹ vt dixi generis huām. **S**i quis iter
 vos faciat hominū q̄ auertat de q̄: pellere illū
 vltas de patria: et ḡmuis si fieri p̄t excludere **S**i
 quis faciat furtū: oditis illū nec videre vultis **S**i
 quis dicat falsū testimoniū: abhomināmi nec vobis
 homo videbit **S**i quis q̄cupisat res alienas. rap
 tor et iniustus reputat **S**i quis volutat: cū anallis
 suis: amatur blandē accipitur: cōuertit vlnera
 in ioca **S**i quis autē existat qui dicat se castū. nō
 facere adulterū: notū autē sit q̄ nō faciat: erubesc
 at accedere ad illos nō sui filios. ne insultet. ne iri
 dat: ne dicat nō eē virū. **A**d hoc delapsa ē huāna
 pueritas. vt vir habeatur victo a libidine: et vir
 nō habeatur victor libidinis **T**riumphātes exultant
 et nō sūt viri: iacet prostrat et vir sūt **S**i specta
 res. ille tibi videretur forior qui iaceret sub bestia:

115

q̄ qui perimeret bestia. Sz qz dissimulat a pug-
 na interiore et delectat vos pugne exteriores. idē
 nō vltas p̄mē ad cātaū nouū vbi dicitur. Qui dō-
 cet manū meas ad plū et digitos meos ad bellū.
 Item bellū qd' seculū agit homo dimittas qz gaudis
 cētias malas frenās auaritiā. elidens superbiam
 suffocās ambicionē. trucidās libidmē. has pugnas
 facis in occulto. et nō vincis in ap̄to. Ad hoc dō-
 centur manū me ad plū. et digitū me ad bellū. nō
 ē hoc ī spectaculū mīs. In ill' spectaculū nō idē est
 venator qz cytharista. In spectaculo dei vnū est.
Tange easde decē cordas et feras occides. Vtrūqz
 simul facis. Tangis p̄mā cordā qua vnū colitur.
 deū. et cecidit bestia sup̄sticiōis. Tangis scdā qz nō
 accipias nomē dñi dei tui ī vanū: cecidit bestia ex
 vobis nephandarū heresū que id putauerūt. Tangis
 terciā cordā vt pro spe future quietis facis quā
 facis interficiatur crudelior ceteris bestiis amor seculi
 huius. p̄pter amorē em̄ seculi huius laborat hoīes
 in omnib' negocijs. Tu autē in omnib' opib' tuis
 bonis labora nō p̄pter amorē huius seculi. s; p̄pter eternā
 requiē quā p̄mittit deus. Vide quō? Vtrūqz simul
 facis. et cordas tangis. et bestias occidis. Idem et
 cytharista es et venator. Nō vos delectat talia sp̄-
 tacla vbi nō p̄merem' oculos cōditoris s; oculos
 receptoris. Nonora p̄m̄ tui et m̄x tua. Tangis
 quartā cordā vt honorē parētib' defendas: cecidit
 bestia impietatis. Nō mechaberis tangis quātā cordā

cecidit bestia libidinis **N**o occides tangis sextam
 cordam. cecidit bestia crudelitatis **N**o furtu facies
 tangis septimam cordam cecidit bestia rapacitatis.
Non falsu testio **N**o dices tangis octavam cordam cecidit
 bestia falsitatis **N**o concupisces vxore panni tu
 tangis nonam cordam. cecidit bestia adulterine cogi
 tationis **A**liud e em no face aliq tale pter vxore
 aliud no appetere aliena vxore **I**deo duo pcepta st
No mechaberis. et no concupisces vxore panni tu
No concupisces rem panni tu. tangis decimam cor
 dam cecidit bestia cupiditatis **I**ta cadent omibz
 bestiis secun et inoces i dei dilcone et huana so
 cietate versatis **T**angis cordis decem tot bestias
 occidis **S**am multa capita sut sub istis bestiis
In singul cordis no singulas bestias sed greges
 bestiaru interfas **S**ic ergo cuncta nouu cu amo
 re. no cu timore cantab **S**oli dice tibi qn forte
 aliquid luxuriater vis agere. **V**xore no habeo?
 fiao qd volo. no em post vxore mea pecco **I**a
 nosti preciu tuu. ia nosti quo accedis quid ma
 duces quid bibas. ymo que maduces que bibas
Abstinete a fornicationibz **N**olo forte dicas michi
Ad fornicatione vado. ad meretrice pgo ad pstatu
 ta eo. nec illud pceptu violo qd dictu est **N**o me
 chaberis qz vxore no heo nec p illa aliqd facio
 nec illud pceptu violo qz dictu e no concupisces vxo
 re panni tu **Q**ui ad publica vado in qd pceptu
 maneo **N**o inuenim corda quo nemo ligem? fugi

tuum istū. **N**ō fugiat. habet unde ligetur si a
met te **N**ō em̄ ligamētū s̄ ornāmētū in ipis decē
cordis inuenim̄. **D**ecē em̄ p̄cepta ad duo illa re
feruntur scilicet audim̄. vt diligam̄ deū et prox
mū. et duo illa ad vnu illud. **V**nu ē autē **E**d
tibi fieri nō vis alij ne feceris **I**bi cōtinetur decē
ibi ḡtinetur duo **E**t dicitur furti si faciā id facio
q̄ pati nolo. **S**i occidā id facio qd' ab alio pati nō
lo **S**i parentib' meis honorē nō defera. qm̄ volo ut
michi deferatur a filiis meis id facio qd' pati nō
lo **S**i sim mech' et aliq' tale moliar id facio qd'
pati nolo. **N**ā qui interrogat' dicit **N**olo vt vxor
mea tale aliq' faciat. **S**i concupisco vxorē pximi mei
nolo quisq' concupiscat meā id facio qd' pati nolo **S**i
concupisco rem pximi mei. nolo vt auferat' meā
id facio qd' pati nolo **C**ū vero ad meretricē eo. cui
facio qd' pati nolo. **Q**uid gram' ē ipi deo. **I**n
telligat scias vā **E**tem qd' tibi nō vis fieri alij
ne feceris ad duo p̄cepta p̄tinet. **Q**uo p̄tinet ad
duo p̄cepta. si hoi nō feceris q̄ pati nō vis ab hoi
ad pximū p̄ceptū p̄tinet ad dilectōē pximi ad sep
te cordas **S**i autē q̄ nō vis pati ab hoi. ipi deo
vis facē. quid ē hoc. **N**ō facis alteri q̄ pati nō
vis. **C**arior tibi scs ē homo q̄ deus. **E**rgo quō
facio inquis ipi deo. **C**orruptis teipm̄. **E**t vnde
iuriā deo facio q̄ corrupto meipm̄. **V**nde tibi fa
cit iuriā qui voluerit forte lapidare tabulā tuā
pictā. in qua tabula ymago tua ē in domo tua iam

ter posita. ad vanū honorē tuū nec sentiens nec
 loquēs nec videns. **S**i quis illā lapidet ⁊ nōne
 tibi fit guttelia. **C**ū vero ymaginē dei q̄ es
 tu. corrupis in te p̄ fornicationes et p̄ diffluen-
 tias libidinis. attendis q̄ ad n̄llū vxoꝝ accessis-
 ti attendis q̄ p̄ vxoꝝ tuā nichil fecisti. q̄ vxo-
 re nō haberet nō attendis p̄ libidines illicitas
 fornicationis cuius ymaginē violasti. **P**ostremo
 deus qui scit. q̄ tibi vtile sit. qui vere sic gubernat
 seruos suos ad vtilitatē ip̄oꝝ nō ad suā. **N**ō em̄
 indiget seruis q̄ adiutorio. si tu indiges d̄ni auxi-
 lio. **I**p̄e ergo d̄ns qui facit q̄ tibi vtile sit vxoꝝe cō-
 cessit nichil ampli⁹. hoc iussit hoc precepit. ne p̄
 illatas voluptates corruas templū eius q̄ ec̄ cepis-
 ti. **N**ūq̄ ego hoc dico. **A**plm̄ audite. **N**escitis q̄ tem-
 plū dei estis. et sp̄s dei habitat i vobis. **S**i quis
 templū dei corruerit. corruet illū de⁹. **V**idens quo-
 mō minat⁹. **N**ō vis corrueri domū tuā quare cor-
 rumpis domū dei. **C**erte nō facis alteri q̄ pati nō
 vis. **N**ō ē ergo quo euadat. **T**enet⁹ ille qui se te-
 net nō putabat. **O**mnia em̄ peccata hoīm aut ad
 corruptelā p̄tinet flagitioꝝ. aut ad facinora no-
 cendi. **Q**uia deo nocere nō potes in facinorib⁹ in
 flagitijs eū offendis. in corruptelis eū offendis.
 in te illi facis iniuriā. facis em̄ iniuriā gr̄e ipsius
 dono ipsius. **S**eruum si haberes velles vt seruiret ti-
 bi seruis tu⁹. **S**erui tu meliori d̄no tuo. **S**eruum tu-
 um nō tu fecisti. et te et seruum tuū. ille fecit.

Vis ut seruat tibi ai quo factus es: et tu no vis
seruire ei a quo factus es Ergo ai vis vt seruiat
tibi seruus tuus homo: et tu no vis seruire dno
tuo: facis deo q tu pati no vis Ergo illud vnu
pceptu gtmnet duo: illa duo cōtinēt decē: illa de
cē gtmnet omnia. Cāntate ergo i psalterio decēcor
tarū. cāntū nouū. Vt autē cāntū nouū cāntis:
estote homines noui Diligite iusticiā habet pul
chritudine suā: illā ideo no vltis videre: qz aliud
amatis Nā si aliud no amaretis: eā vtiqz videre
tis: quādo illā exigitis. Quare finitas fidem?
qn illā exigitis de seruo tuo: Cū pulchra res est
fides. s̄ tūc pulchra ē qn de seruo exigit: tūc vi
detur qn ab altero expeditur: qn de te exigit no
videtur. Anū vides? fidē no vides: Sicut lucet
annū ad oculos corporis: sic lucet fides ad oculos
cordis. Apertis ad illā oculos cordis: qn vis vt ex
hibeat tibi illā seruuus tuus. Si tibi exhibuerit:
laudas seruū: et p̄dicas eū et dias P̄clarū seruū
habeo: fidelē seruū habeo Et laudas in seruo: no
exhibes dno: et eo scelerat qz vis vt meliorē tu
habeas seruū: q te deo Iubet enī deo seruo tuo:
vt bonus sit erga te Quo iubet vxor tue. vt et si
tu mechaberis no mechatur: sic iubet seruo tuo vt
et si tu no seruus dno tuo. seruiat tibi S̄ h̄ totū
vide vt ad monitiōes tuā valeat: no ad p̄māe tuā
Item seruus ille q et seruit indigno digne. q m
digno tibi bene seruit et fideliter seruit: et pure

49
te diligere deo debet nō tibi. Iustum est ergo ut et
tu attendas q̄ sub dno es: ad quē et ille attendit
ut seruiat tibi. Imple ergo qd̄ dictū ē. **Et tibi
fieri nō vis: aly ne feceris.** S; ipm̄. aly. cū dicit
vtrūq; attende: et primū et deū. **Canta** i psal
teno decē cordarū? **canta cāticū noniū: cōcorda cū
sermone dei.** Cū ē teū i via cōcorda cū adūsa
no tuo: ne cū discordia venias ante iudicē. **Si
facis qd̄ audis: q̄cordasti cū eo.** Si autē nō facis?
nras cū eo: et nondū q̄posuisti quousq; facias
Ut autē concordatis abstinere vos a detestabilibz
corruptelis? a detestabilibz inquisitionibz. a mathe
maticis. ab aruspiciis: a sortilegis ab auguribz
a sacrilegis. **Abstinete vos q̄tū potestis: a iugato
ris spectaculis.** Si que delectationes seculi subre
pūt in animā? excercete vos in elemosinis i ieiunijs:
in oraoibz. **Hīs em̄ purgātur cotidiana peccata:**
que nō possūt n̄ subripē in aiām: ppter fragilitatē
huānā. **Soli illa cōceptū qz immora sūt: s; time
qz plura sūt.** Attendite fixō merum multa sūt: non
tamē magna. **Nō ē bestia q̄ leo ut vno morsu
guttur frangat: s; plerūq; bestie minute multe ne
cant.** Si proiciatur quisq; in locū pulicibz plenū?
nūq; nō moritur ibi. **¶ a. Nō sūt quiddā ma
iores? s; infirma ē natura huāna: que etiā mi
nutissimus bestis interm̄ p̄. Sic et si modica
peccā attenditis. qz modica sūt: cauete. qz plura
sūt. ¶ qz minutissia sūt. grana harena. Si harena**

ampli⁹ in nauim mittantur: mergunt illā ut pereat
Quod minime sunt gutte pluuie. nōne flūiā implent
et demoliantur. Ergo ista nolite contempnere. **S**ed dic
tū est. Et quis potest esse sine istis. **N**e hoc dicas
quod habere nemo non potest. deus misericors videt nram
fragilitate: posuit quod remedia. **Q**ue sunt reme
dia. **E**lemosinarum. ieiuniorum. orationum: ipsa sunt
tra. **U**t autem verum dicas in oratione: profice implende
sunt elemosine. **Q**ue sunt profice elemosine. **U**t ex quo
tibi habuerat: des ei qui non habet: et cum te ledit ali
quis. ignoscas illi. **S**ed ne putetis frater quod faciem suam
cotidie adulteraret elemosinis cotidianis mutandis
sunt. **A**d illa scelera maioram non sufficiunt cotidianae
elemosine ut ea mutent. **A**liud est ut mutet vitam:
aliud est ut toleret vitam. **I**lla vitam dicit. **U**t si mechus
eris: noli esse mechus. **S**i fornicator eris: noli formi
cari. **S**i homicida. noli esse homicida. **S**i ibas ad mathe
maticum et ad ceteras pestes sacrilegas: iam desine. **A**t
vitam hec nisi fieri desinat. cotidianis elemosinis
posse mutari. **I**lla dico cotidianae peccata: quae aut per
linguam facile committuntur ut est verbum durum: aut cum labio
aliquis in risu immoderatum: aut in huiusmodi nugis
cotidianas. **I**n ipsis excessibus peccata sunt: cum ipsa vxor
si excedit cohabitandi ne modum. procreandis liberis debita
iam peccata est. **A**d hoc enim ducit vxor. **P**atet id etiam tabula
indicat: ubi scribitur liberorum procreandorum causa. **Q**ui
tu ut vxore amplius quam necessitas procreandorum liberorum cog
voluerit: iam peccatum est et ipsa talia peccata cotidianae. **E**lemo

50
sine mutent. In ipis almetis q̄ vna q̄cessa sūt: si
forte excedis modū et accipis ampli⁹ q̄ necesse ē pec
cas. Cotidiana sūt ista q̄ dico s̄ tū peccā sūt: et nō
sūt leuia q̄ plura. Q̄ vero cotidiana et plurima?
timēta ē ruina mltitudinis: et nō magnitudinis. Talia
peccā dia⁹ facit cotidianis elemosinis posse mutari.
Et facite elemosinas et nolite cessare. Attendite vna
vram cotidianā: ipis peccā scaturiet. minutis ipis
dico. Et cū facis elemosinā nō superbe facias: nec
sic ores quādamodū ille pharise⁹. Et tū q̄ ibi dicit:
Jeiuo bis in sabbato: decimas do omni que possideo.
Et nodū erat fusa saguis dñi. Tātū p̄m̄ pro no
bis accipi: et salte nec tū erogam⁹. q̄m̄ phari
seus. Et habes alio loco apte dicte dñm. Et si ha
bitauerit iusticia v̄a plusq̄ scribam⁹ et phariseo
nō mirabitur i regnū celoz. Ergo illi cat decimas:
tu ceteris si dederis: aliqd magnū te fecisse gloria
tis. Attendis em̄ quid alius nō faciat: nō quid te
iubeat de⁹ facē. Metis te de copatioe peiorib: nō
de iustione meliorib. Nō q̄ ille nō facit ideo tu
magnū aliq̄ facis: s̄ q̄ gaudetur ad quedā mi
nima opa v̄a: q̄ tāta est stultitas n̄ra vt ad mo
dica gaudeat: q̄i secum vobis blandim⁹ de mini
mis elemosinarū gram⁹: et aceruos peccōzū obli
uisam⁹. Protulisti forte nescio quid p̄m̄. qd ali⁹
aut nō habuit: aut nō protulit cū haberet. Noli
attendē post te quis nō faciat: s̄ q̄ te iubeat fa
cere. Postremo quare i istis affectioib⁹ secularib⁹

no vob sufficiunt quos p̄cessistis? si vultis ee diui-
tes equales diaozib⁹ vobis. **N**o attenditis pau-
penozes quos transceditis. vincte vltas diaozes. **S**i
in elemosinis habeatur mod⁹. **H**ic dicit. iam. quousq̄
facio? et illic no dicit. q̄tas diuitib⁹ diaoz su. **N**o
attenduntur egestates innumabiliu medicoz? no
respiciuntur postenozes multitudines paupm. sed
paucitas p̄cedenti diuitu ante oculos ponit. **C**ur
in bono opere no attendit ille zacheus? qui dimi-
diu veni suaru dedit pauperib⁹. **S**i optare co-
gitat? vt attendat. salte ille pharise⁹? qui om-
que possidebat decimas dabat. **N**oli peccare the-
sauris caducis thesauris vams? noli sub ymagi-
ne pietatis augere pecunia. **F**ilys meis seruo. **M**agna
excusacio. **F**ilys meis seruo. **V**idea? **S**i
uat tibi pater tuus? seruas tu filys tuus: fily tu
fily suus. et sic p̄ omes? et null⁹ scire e p̄cepta
dei. **Q**uare no illi poa? impedis oia? qui te fe-
cit ex nichilo? **Q**ui te fecit? ip̄e te pasat. ex
hys que fecit: et filios tuos. **N**eq; em meli⁹ co-
mittis filios tuos p̄rimomo tuo: q̄ creator tuus.
Et mecaur quide hoies mala e auaricia. **P**al-
liare se voluit nomie pietatis et dealbare? vt quasi
p̄pter filios videatur seruare hoies: qd' p̄pter au-
riam seruat. **N**o vt noueritis qz sic pleriq; con-
tingit? dicitur de quoda. **Q**uare no facias elemo-
sina? **Q**uia seruat filys suos. **C**ontigit. vt am-
tat vnu. **S**i p̄pter filios seruabat? mittat p̄ illu

no

no

partem suā Quare illā tenet i sacculo? et illū
 relinquit ab animo. Redde illi qd' suū ē: redde illi
 qd' illi seruabas, mortuū ē inq' Sz p̄cessit ad deū:
 pars ipā pauperib9 debetur Illi debetur, ad quē
 preuit: xp̄o debetur Ad ipm̄ em̄ preuit: et ip̄e
 dixit **Q**uoniam ex minimis istis fecit: michi fecit Sz
 quid dicit. **S**eruo fratrib9 ipius Si uiuere iller:
 nō erat cū suis fratrib9 diuisur9. **O** fides mortua.
 mortuus ē em̄ fili9 tuus, **Q**uanti9 dicit9 mortuo
 debes: qd' uiuo seruabas. mortu9 ē fili9 me9: sed
 tunc p̄tem filij mei. seruo fr̄ib9 ipi9 Si credis qz
 pro illo mortu9 ē xp̄us: mortu9 nō ē ip̄e Si autē
 ē in te fides: uiuit fili9 tu9. uiuit prois9: nō de
 cessit. **P**recessit **Q**uia fronte uēatur9 es ad filiū
 tuū qui p̄cessit: cui p̄ceden nō mittis partē suā
 in celū. **A**n nō potest mitti i celū. **P**otest, p̄s9.
Audi ipm̄ dnm̄ dicēte **T**hesaurizate uob' thesauros
 i celo. Si ergo ille thesaur9 meli9 ē custodit9 i celo?
 nūq' nūc nō mittend9 ē filio. qm̄ si miss9 fuerit, nō
 perbit. **T**enebit9 hic ubi p̄t' perit9: nō mittet9 illuc
 ubi xp̄us est custos. **C**erte ea que hic tenes, et
 nō vis mitte p̄ filiū tuū: quib9 gmedas. **P**au
 torib9 tuis gmedas partē illi9 qui p̄cessit: et xp̄o
 nō gmedas ad quē p̄cessit. **A**n ydone9 ē tibi pau
 rator tu9: nūq' ydone9 xp̄us. **V**idetur fr̄es qz
 mētaū ē q' dicūt hominē: filijs meis seruo. **Q**uē
 tūcū ē fr̄itres mei: mētaū ē. **A**uari sūt hominē
 Vel sic certe cogātur q' fiteri q' nolūt cū erubescūt

nō

tacere q̄ sūt **F**idat. vomat i confessioe: q̄portant
pecto p̄m̄atur. arripula iniquitatis: euomat eā cōfessio:
s; nō tamno more redatur ad vomitū. **E**stote
xp̄iam. Valde parū ē. vocari xp̄ianos. **Q**uia dona
tis ioculatorib; q̄ta turpib; p̄soms. **D**onatis eis
qui vos occidit. **P** ip̄as em̄ exhibitiōes voluptatū
interficiūt animas vras. et infamatis quis plus to
net. **S**i infamatis quis plus seruet: nō cētis ferēdi.
Quis plus seruet infamie: auaricie ē. **Q**uis pl;
dnet infamie: profusions ē. nec auari te volē d;
nec profusū. **C**ollocare te vola que habes: nō proice.
Certatis quis vicit in p̄cis. nō tatis operā quis
sit melior: atq; utinā nō operā daretis quis sit pe
ior. et dicatis xp̄iam sum. **A**d fauorē ppli proiciatis
res vras: cont̄ iussa tenentis res vras. **E**te nō iubet
xp̄us: rogat xp̄us: eget xp̄us. **E**surium dicit xp̄us:
et nō deditis m̄ māducare. **E**gere voluit p̄t̄ te:
ut haberes vbi seminare terrenā q̄ dedit: et mercedē
vitā eternā. **R**olite pigri eē. et male securi. **M**ores
emendate: p̄ca redimite. **E**t cū hec feceritis. deo gr̄as
agite: a quo accepistis bene viuere. **E**t sic ei gr̄as
agite: ut nō insultetis hys qui nō bene viuūt: s;
eos ip̄os. morib; vris horrenti. **H**ec faciendo habetis
p̄fectā. q̄tū in hac vita p̄t̄ iusticiā. **C**onuersantes in
bons operib; i. in ordib; i. i ieiunijs. i. clemosinis. p̄t̄
minuta p̄ca: et abstinēdo vos ab ill' magnis p̄cis.
cōcordatis cū aduersario: et securi dicitis in oratiōe.
Dimittite nob' debita m̄a: sicut et nos dimitti' debitorū

no

no

bus mis habebas em q cotidie dmittatur. qui ha
 beas q cotidie dmittatur Sic ambulado secum in
 via no timebis latroama diaboli q xpūs viam
 et vl qstrata magna scipm feat. pducit ad patri
 am Omis ibi securitas. omis quies? vbi et ipsa
 me opa cessabit: qm nulla ibi erit indigentia
 mscroz Snt ergo illud sabbatū sabbator. q hic de
 sideram vbi iuvenem? Amet

no

**Sermo bti augusti epi De conuentione decē pla
 garū egypti: et decem pceptoz dñi.**

Non e sine causa frēs dilectissimi q pceptozū
 legis dei nūb. cū plagarū numero quib⁹ egip
 tus pcutitur. exequan videatur. Nā sicut decē pcepta
 sūt legis. quib⁹ ad cultū dei plus admonetur: ita
 decē plage eliguntur: quib⁹ supbia egyptioz affliga
 tur **C**ōsiderem⁹ ergo cur et ibi x pcepta: et hic decē
 plage memorātur. Ideo sine dubio qz in istis erant
 volnem: et in ill medicamēta: et opus erat vt tā
 periculof plagarū decē volnem⁹: decē pceptoz me
 dicamēta subuenirēt. **V**n rogo frēs nolite hoc oio se ac
 apere: qz si auxiliāte deo diligerē attēditis. poteritis
 agnosce x pcepta: ill decē plagis p ordmē contra se cē
 contraria. **N**ā de pmo pcepto: prima plaga pcutitur:
 De scō. scōdā: de tertio tertia: et sic vsq ad vñiūm p
 ventur. **P**rimū i lege est pceptū: de vno deo. **N**ō erit
 inq tibi aliu dū. pter me. **P**rima plaga egyptioz: ē
 aqua in sanguine quersa. **C**ōpara p^m pceptū. pu
 me plage. **D**eū vñū ex quo sūt omā: in silitudinem

**Primi pcepti
 Prima plag**

accipe aque ex qua generatur vniuersa ad quam
autē rem pertinet sanguis? nisi ad carnē mortalem
Quid ē ergo conuersio aque in sanguinē? n̄ quilli qui
credē in deū noluerunt. sicut dicit **ap̄tus paulus**. ob
scuritū ē insipientis cor eorū. **Dicitis** se esse sapientes:
stulti facti sūt. **Aqua** ergo in sanguinē vertitur: q̄
sensū egyptiorū obscurū et tenebrosū effiatur. Et iusto
de iudicio factū ē ut de illo flumine sanguinē biberēt
in quo hebreorū puulos necare consueuerat. **Secū**
ceptū est nō assumes nomē dei tui in vanū. **Quē**
in accepit nomē dei sui in vanū: nō mūdabit. **No**
men dñi mī ih̄u xpi veritas ē. **Ipsē** em̄ dicit. **Ego** sū
veritas. Et q̄ veritas mūdāt: vanitas inq̄nat. **¶**
Videam q̄ huic p̄cepto scd̄. cōtrariā plaga. **Quē**
est illa scd̄a plaga. **Hanc** in habūdācia. **In** vniū
heresia itelligit̄ atq̄ phi. **Habes** cōgruēter signi
ficatā philosophorū ut hereticorū p̄iūtate: si cōstāt
tanaz loquacitate. **Phi** em̄ et heresia: q̄ i xpo hu
mana om̄ia esse dicit. vane sūt: clamantes in palu
dibz limos. **¶** supbia et manes cōtentiones. **Harē**
p̄iūtū vocā habere possūt: cōtēnā sapie insinuare
nō p̄nt. **Qui** em̄ xp̄ianē veritati cōtradiūt: et
in sua vanitate accepti decipiūt. vane sūt: cōdū
afferentes auribz. nō tibos mētibz. **¶** **Tercū** p̄
ceptū ē memēto maī die sabbati s̄ficare. **In** isto
p̄cepto. insinuat̄ quēdā vacatiōis iudicis. s̄
requies cordis: tranquillitas mētis. quā facit bona
consecrā. **Ibi** em̄ est s̄ficatio: q̄ ibi est sp̄s dei

5° cōm. p̄cep^o

7ª plaga

3° p̄cep^o

quēdā
no

53
Deniq; videte vacatione Sup que mag; dñs requesta
nisi sup huile et quietu. et tene'te verba mai.
Inquieti ergo: **Q**uesiliu a spu sco. rixarum
amatores. calupniari sematores. cōtētiōis mag; q;
caritatis amatores; in quietudie sua. nō admittūt ad
se quietē sabbi spūal'. Spūale em sabbm nō obser-
uat nisi illi. qui se temperate opib; terrenis actō
modat. vt in loci et ordm et si nō semp; terre pl'
frequētā insistat. Scdm illud apli. Attende loci et ter-
time. Et itez. sine intermissioe orate Qui em tales
sūt. cotidie sabbm spūaliter colūt Qui vero in qui-
eti sūt. iugiter terrenis actib; implicātur. de quib;
scriptū ē. impedimēta mūdi fecerūt eos miseros: sab-
bati. & requie habere nō pnt. Cont' istoz inquietu
dñe dicit. vt tamq; sabbm habeāt i corde: et sa-
ficationē spūs sc'. Esto mag; inasuetus ad audiendū
verbū vt intelligas: cessa ab iniquitate tua. Non
sit tumultus quide i corde tuo. q; corpori volātia fru-
tasnata. ad similitudinē muscarū inquietatis ul' copū-
gentis te: deū itellat. & audi dicitē tibi. Vacate et
videte: qm̄ ego sū de. Tu p inquietudinē vacare nō
vis: cōtētiōnūq; tuarū corruptioe cecatis: exigis vi-
dere qd nō potes. Attende 3^m plagū huius tertio
pcepto gratiā Scimus nate sūt in terra egipti de
limo musce minutissime: & inquietissime et mordante vo-
lantes: i oculis irruētes: nō pmitte'tes hoies quies-
cere. Dū abiguntur et irruūt: dū expulse iterū redeūt
Quales sūt iste musce: tales sūt homines inquieti:

no

5^a plagu

no

qui sabbati spūaliter obseruare. i. bonis operib⁹
 studere: lcom ul' orōm insistē. nolūt **Q**uia sine
 dubio sūt. factismata cordū **O**stentiosoz. Quō
 em corp⁹ huānū ab istis musas affligit. rita cor
 cor dūlf cogitatioib⁹ inquietatur: atq; cōpūgit.
Tenete pceptū: cauetē plagā. **S**equit' eū pceptū
Honora p̄m tuū et m̄m tuā. **H**uc cōtinua est
 quarta plaga egyptioz: anōmia i. musca camina
 Greci em vocabulū ē. **Q**ui em parētes honorare dī
 simulat: musca eū camina. i. nequitia dyaboli spū
 ritualiter affligit et cauat. **C**aminū ē em parētes
 nō agnosce. **N**ichil tā camini: q' ai illi qui genuerūt
 nō agnoscutur. **Q**uinta pceptū ē. Nō mechaber.
Quinta plaga: mors in pecora. **O**m̄s em qui aut vō
 re p̄ua itempate. excepto filioz desiderio v̄at: aut
 certe q' ē am̄e grauiſsimū. qui vxori. aut filie alieni
 aut analle aut sue vl' alteri⁹ insidiat: vict⁹ cupid
 tate bestiaz tāq' amisso hoīs noīe erit pec⁹. **N**ō q'
 cōuers⁹ in naturā pecoris? s' in forma hoīs. siliūdia
 pecoris habēs: qui nō vult audire dicere dēi. **N**olūt
 fieri sicut equus et mul' quib⁹ nō ē intellectus.
Et illud hō cū i hōre eet nō itellexit q' pat⁹ ē iument
 isipicētib⁹: et filis suis ē ill'. **S**i pecus ee nō times:
 vl' saltē mori sicut pecus time. **S**extū pceptum.
Non occides. **S**exta plaga: pustule i corpore. et
 vesice bulliētes et scaturētes. maēdia vlcēri de fa
 uilla formās. **T**ales sūt aīme homināiles. **A**rdet
 ira: et p̄ iū hominū firmitas perit. **A**rdet hoīs

1° pceptū
ta plaga

2° pceptū
plaga

3° pceptū
1° plaga

inuidia: ardent et gra. **N**a et qui vult subuenire
 feruet: et qui vult occidere: ille pceptor: ille morbo
 Ille bonis operab: ille sanosis vlcerib: **O** si pos
 sem: videre animas hominaz: sine dubio pl: pla
 gem: q: putrescencia corpora vlcator. **E**quit
preceptu septi. No fumbens. Et vij plaga. chu-
ro in fructib. **N**o p furtu q: dei pceptu sub
 duas: de celo pdis. **N**emo em: habet iustu lucru:
 sine iusto dapno. **C**ui fuerit: verbi gra: acquirit
 vestem: si celesti iudicio pdit fidem. **V**bi lucru: ubi
 dapnu: **V**isibile veste: invisibiliter fidem. **L**ucru: su
 a ceitate: dapnu: q: ia vinit sine equitate. **E**rgo q:
 suo malo desiderio foriseca fuerit: iusto iudicio dei
 ita seaus gradmatur. **O** si posset fures aut latro
 nes ul: imptores inspice agru: cordis sui: profecto
 lugeret: du: ibi no: iuenerent qd: in os aine int
 teret: tamen: et si in furto suo iueneret: qd: guttans
 auditate sorberent. **M**aior e: fames aine: q: cor
 poris. **M**aior fames et pculosior plaga: et gra
 uior morz: q: per: e. **M**ulta p ista fame aie: mor
 tu abulant: et viuetez portat funera sua. **V**i
 uere quid: vident: i corpore: s: mal: actib: mor
 tu pbant: in corde. **E**t multa i aia famelicu: de
 vams deliis gloriatur. **D**emq: bonu: arstianu:
 scriptura mty ce: diuite dicit. **A**bscondit: niq:
 cordis thesaur: homo qui e: ante deu: diues. no:
 ante homines: s: ante deu: diues. **V**biq: de: videt
Quid ergo tibi prodest: si vbi homo non videt

Con^m pcep^t
 vij plaga

no

iii^m p^{re}cept^{um}
viii^m plag^a

ix^m p^{re}cept^{um}

x^m p^{re}cept^{um}
plaga

furiis? et ubi deus videt. iusto iudicio grandi-
naris. **O**ctauum preceptum: Falsum testimonium non
dices. **O**ctaua plaga: Locusta. Locusta est animal den-
te noxiu. Quid autem vult falsus testis. nisi nocere
mordendo? et consumere meum. Et ideo nos amo-
net apostolus: ne nos falsis criminibus appetamus. Si
magis mordetis iucem et comeditis: videte ne ab inua-
sumam. **N**onum preceptum: Non concupisces uxorem
proximi tui. **N**ona plaga: dense tenebre. Si enim
peccatum est uxorem proximi excepta. cum filiorum agnoscere?
putas quale peccatum est non solum in sua peccare. sed et
alienam appetere? Vere dense sunt tenebre. sicut
enim sic dolet in corde patientis: quomodo? et si uxor illi
appetatur. Et qui hoc facit alteri: nichil est quod sic nol-
let pati. **A**lia mala solent homines patienter acci-
pere: hoc autem nefas vni vniquemque inueniri potest:
qui tollerabiliter patitur. **O** quod densas tenebras
patitur qui talia faciunt: et talia concupiscunt. Vere
excitantur furoris horribili. Furor enim idem est. uxo-
rem alienam commaculare velle atque polluere. **D**e-
cimum preceptum est. Non concupisces ullam rem proximi
tui. **H**uc mandato plaga quinta est decima: horis
primogenitorum. Omnes res quas habent homines heredi-
tate seruant: et in hereditate nichil primogenitibus carum
est. **Q**ui voluit res alienas tamquam iuste possidere: heredes
se querunt fieri a morientibus. Quid enim tam iustum
videtur: quam rem sibi derelictam possidere? **D**icit enim
aliquis **D**imissum est michi in testamento: lege sicut

Videtur iusta ista voce Tu laudas q̄ iure posside
 te: deus dampnat iuste ḡcipiscete. Vides qual es
 qui optas te ab aliquo herede fieri. nō ergo vis
 ut habeat heredes? quib' q̄ nichil ē cari q̄ p̄moge
 ntis? promde in p̄mogenas tuas p̄mertes? qui
 ḡcipisceto res alienas: v' q̄ tibi iure nō debebatur
 q̄ iure vmbra p̄quiris. P̄dis ergo p̄mogenas tua
 Et faale ē quidem fr̄es copaliter p̄de p̄mogenas
 mortales em̄ sūt heredes: siue ante parētes siue post
 parētes moriūt: moriūtur. Istud molestū ē ne per
 hās occultā et iustā ḡcipiam: p̄mogenas cordis
 tu p̄dis. P̄mogenas cordis n̄i fides est. Nemo em̄
 bene operatur: nisi fides p̄cesserit. oīa opera tua bo
 na. fili' sūt sp̄uales: s̄ inter istos tibi p̄mogenas
 fides est. Quisquis rem alienā occulte cōcipiscat:
 eterna fide p̄dit. Erat em̄ p̄mū sine dubio simu
 latoz: obsequēs nō caritate s̄ fraude. Velut amāb
 eū: a quo se cupit fieri herede. Amare se dicit eū
 quē mori desiderat: et ut veni ei q̄ se videat posses
 soz: optat ut p̄mū nō derelinquat heredem. **C**hec
 sint res ḡp̄as. et quodāmo ḡm̄netas. decē p̄cep
 torū et decē plagariū cautos nos faciat: ut habe
 am q̄ securi' n̄ris in p̄ceptis dei. Res inq̄ nostras
 m̄tiores: et in archa m̄e ḡsaēae repositas. **I**p̄e
 sūt thesauri n̄ri: quos nob' nec fur nec latro n̄
 vian q̄ mala potent aliqui auferre: vbi n̄ tinea
 nec rubigo ē metuēda. Iste sūt em̄ vere diuitiae:
 v' bona consaēna: iustitia: m̄ia: castitas: atq; so

nō

breuitas. Qui talibus rebus plenus est diues creatus si
 de naufragio nudus euaserit. Sed hoc si diligenter
 attenditis: et que sunt mala fugerit, et que bo-
 na sunt volueritis auxiliante domino excercere: tunc po-
 pulus domini: et de iniqua egyptiorum societate. et spi-
 ritualium nequitiarum persecutio liberati: ad terram
 re-promissionis potentis feliciter puenire: auxi-
 liante domino nostro ihesu christo. Qui uiuit in secula seculi.
 Amen.

Sermo beati augustini episcopi de decimis reddendis.

Dropicio christo fructus terrarum. id est sunt dies in
 quibus messes colliguntur: et ideo gratias age-
 tes deo qui dedit: de offerendis imo de reddendis
 decimis cogitemus. Deus enim qui dignatus est totum da-
 re decimam a nobis dignatur repetere: non sibi si no-
 bis sine dubio profutura: sicut per prophetam ipse promi-
 sit dices. Inferte mihi omnem decimam in horreis meis
 ut sit ab eis in domo mea: et probate me in hijs dicit
 dominus: si non aperuerit uobis cathanas celi. et re-
 dero uobis fructus usque ad habundantiam. Ecce pro-
 bauit: quod uobis decime magis quam deo proficiunt.
 O homines stulti: quod mali imperat deus. ut non me-
 reatur audiri. Si enim dicit inimicus anime tue. et
 torcularis tui. non tacebis offerre michi: et si tur-
 dauens dare. peccatum est: quicquid peris non dedisse. Et
 iterum dicit honora dominum deum. de tuis iustis labori-
 bus: et deliba ei de fructibus iusticie tue. ut implea-
 tur horrea tua frumento: uino quoque torcularia

56
tua redundent. Non prestas hoc gentibus: quod cito re-
cipies magno cum fenore. Quis forte cum proficiat?
quod pauperibus datur. Si credis: tibi proficiat. Si
dubitas: perdidisti. Deame fructus tributa sunt avari
egenam. Redde ergo tributa pauperibus: offer li-
beramiam sacerdotibus. Et si decimas non dederis fruc-
tuum: deo contradias terrenorum: quod habet agricola?
quicquid pascat: integerrimum est dei. Inde decimas ex-
petit: unde viues. De militia? De negotio? De arti-
ficio: redde decimas. Aliud pro terra deponimus: aliud
pro usura vice pensamus. Redde ergo homo quod pos-
sides: reddere quod nasci meruisti. Haec enim dicit dominus
tribuit singuli redemptionem suam animam deo: et non
erunt in eis morbi neque casus. Ecce habes in scrip-
turae sanctae cautionem domini tui: quam tibi promissit
quod si decimas dederis non solum habundantiam fructuum.
recipies: si etiam iam sanitate corporis consequeris.
Cum enim decimas dando: et terrena et caelestia possis
munera promereri: quare pro auaritia tua: duplici te
benedictione fraudas? Redime te homo dum viuis:
Redime te ipsum dum potes. Redime te magis dum pauper
in manibus habes: redime te: ne dum mors te auaritia
perueniat: et vitam simul et pauperem perdas. Sine causa
hec dimittis uxorem: forsitan alterum habebit maritum.
Sine causa hec marito dimittis o mulier: qui aliam
sine mora cupit habere uxorem. Frustra parentibus
ac propinquis iungis. Redde te post mortem tuam fideliter
redimet: quia tu te redimere noluisse. Depone iam

auaricie sarcinā de ceruicibus tuis? cōdēpnā auidi-
lissimā dñāim? q̄ dū te durissio iugo p̄mit: uigū
xpi te suscipere nō p̄mittit. Sicut em̄ uigū auar-
icie in infernū p̄mire: ita uigū xpi i celū leua-
te consueuit. **De**ome em̄ ex debito requiritur?
et qui eas dare noluerit: res alienas inaudit.

no

Et quā pauperes. in locis ubi ip̄e habitat. illo
decimas nō tante mortui fame fuerint: tūcōm
homicidiorū reus ante tribunal eterni iudicis
apparebit: q̄ rem a dño pauperib⁹ delegatā.
suis vsib⁹ reseruauit. **C**um ergo sibi aut p̄m
ū cōparare? aut p̄cōrū desiderat indulgēciā pro-
mereri? redditus decimis. etiā de nouē partibus
studeat elām dare: ita tū vt q̄q̄ excepto victu
mediocri. et vestiti rōnabili sup̄fuerit? nō lūxi-
uose reseruetur: s; in thesauro celesti p̄ elām pau-
perū reponatur. **Q**uicq̄ em̄ nobis deus plusq̄
opus ē dederit? nō nob̄ specialiter dedit: s; p̄ nos alijs
erogandū dedit. **S**i nō dederim⁹: res
alienas inaudit. **F**aciā hoc admonete fr̄es? vt ca-
tici turpia et luxuriosa. castitati et honestati immu-
ta: familie v̄re ex ore nō profertur. **N**on est
iustū vt ex ore vbi eucharistia xpi ingredit: emittat
tū luxuriosū et amatorū profertur. **H**oc em̄
si scdm̄ q̄suetudinē vram liberet auditis et xpo
auxiliatē imple attendatis? et in hoc sc̄lo. sc̄m̄ so-
lemnitates multo cordē et casto corpe tū gaudio cele-
brabitis: et i futuro ad ip̄oz q̄sorm̄ felicit̄ p̄uenietis.

no

Ite sermo eius ad proximos suos valis valde et

Rogo vos fratres hmi vt attēa **9** necessarius.
 cogitem **9** quare xpianū sum **2** et crucē cristi
 in fronte portam **9**. Scire em̄ debem **9** q̄ nō suffiat
 nobis. q̄ nomē xpianū accepim **9**: si opera xpiana
 nō fecerim **9**. Sicut ip̄e dñs i euā. dicit. **Q**uod p̄dest
 q̄ dicitis m̄ dñe dñe **9** et nō facitis que dico. **S**i
 milite xp̄i te dicis. et iugiter te cruce xp̄i signas **9**
 et elemosina **9** vices nō faciens. caritate et iusticiā
 vt castitate habere nolueris: nichil tibi prodesse no
 me xpianū poterit. magna res signū xp̄i. et cruce
 xp̄i: et ideo tam p̄ioso signaculo res magna et p̄
 aosa signari debet. **Q**uid em̄ prodest. si aureo anu
 lo sigillū facias **9** et putidas paleas introcludas.
Quid prodest si signū xp̄i in fronte et in ore pom
 mus **9** et m̄ty in aīma. carniā et peccā recludim **9**.
Qui em̄ male cogitat. male loquitur. male opatur:
 si se em̄icare noluerit: qm̄ se signat. parū illi **9** nō mi
 nutur. s̄ augetur. **N**ula em̄ dñi ad furtū aut ad
 adulteriū vadit **9** si pedem ipegerrit signat se. et tū
 de malo opere nō reuocat se: et nescit miser q̄ sig
 no auas includit in se demones magis q̄ excludit.
Qui autē de se ai dei adiutorio vicia et peccā repu
 lent **9** et qd̄ bonū ē cogitare simul et implere cōte
 dent: iuste signū auas in labijs suis apponit **9** q̄
 talia opa conatur agere: que signū xp̄i mereat̄
 accipere. **E**t q̄ scriptū est. regnū dei nō in ser
 mone. s̄ in virtute est: et item. fides sine opib **9**

no

mortua ē: vt nomē xpiani nō ad iudiciū s̄ ad re-
mediū habeam. **Reduertam** 9 nos ad opa bona: dū
in nra sūt p̄tate remedia. **Et** ut hoc auxiliante
deo possitis implere: **pacē** et ip̄i habete: et eos q̄
discordes sūt ad cōcordiā reuocare cōtendite. **Quēta**
cū fugite: **purū** velut mortē p̄petuā expauescite
Nolite falsū testimoniū dicē. **Furtū** nolite facere
Ante omnia ut iā dictū ē: scdm vires vr̄as elām pau-
perib; exhibete. **Oblatioēs** que ī altari q̄scantur
offerte. **Erubescē** em̄ debet homo ydone;: si de ali-
enis oblatiōib; cōitauerit. **Qui p̄nt** autē cereo-
los aut oleū q̄dm cōmilib; mittat: exhibeant
Symbolū ut orōnē dñicā. et ip̄i deuote dicite: et si-
lyb; vr̄is ostendite. **Nā** nescio qua fronte se xpiani
dicat: qui paucos versiculos ī simbolo ut oratioē
dñicā p̄sonare dissimulat. **Et filijs** quos ī bap-
tismo excepistis: fateor vob; fideiuffores p̄ ip̄is ad deū
extitisse. **Et ideo** tam illos qui de vobis nati sūt. q̄
illos quos de fonte excepistis. semp; castigare atq̄
corrigite: vt caste et iuste et sobrie viuāt. **Et vos ip̄i**
apud vob; agite: vt si vos filij vr̄i imitari voluerit.
nō vobiscū ī igne ardeat: s; s̄m̄l vobiscū ad p̄miā
eterna p̄ueniat. **Qui causas** audiūt iuste iudicē:
nec munera sup; inocētes accipiāt: ne forte dū acci-
pūt pecuniā: p̄dāt aīam suā. **Nemo** em̄ habet
iustū lucrū: sine iusto capno. **Vbi** lucrū abī et cap-
nū. **Lucrū** in archaī capnū in conscia. **Nullus**
se inebriet. **Nemo** in cōuiuio suo cogat aliū plus

invasio

bibere q̄ oportet: ne p̄ ebrietate. et sua et illius
 aiam p̄dat. **O**mn̄ die dn̄ico ad eccl̄iam quēntē. **S**i
 em̄ infelices iudei tāta deuotioē celebrāt sabbatū.
 vt̄ in eo nulla terrena opa exerceāt. q̄to magis
 xp̄iam in die dn̄ico soli deo vacare. et pro anime
 sue salute debet ad eccl̄iam quēntē. **Q**ū ad ec
 cleſiā cōuenitis: pro pct̄is vris orate. nolite rixas
 p̄uocare: nolite lites q̄mittere: et sc̄dala cōatate
Qui em̄ ad eccl̄iam venēs lites q̄mittit et sc̄dala
 conat̄: ibi se litigāto volnerat: vbi se orando
 sanare potuerat. **I**n eccl̄a stantes nolite secularia
 verba fari: sed lēones diuinas p̄aēs audite. **Q**ui
 em̄ in eccl̄a verba secularia fari uoluerit: et ipse
 pro alijs m̄gnā redditur: cōnem: dū verbu dei.
 nec ip̄e audit: nec alios audire p̄mittit. **D**ecās
 de fructib; vris reddite eccl̄is. **Q**ui fuit sup̄b;:
 sit hūilis. **Q**ui erat adulter. sit castus. **Q**ui sole
 bat furti facere. ul' alienas res iuadere: de pp̄ria
 substācia icapiat pauperib; etrogare. **Q**ui fuit
 iuidus sit benign;: sit paciens. **Q**ui fuit inuā
 dus. et qui fecit iniuriā: ato peccat veniā. **Q**ui iu
 na sc̄a est: ato indulgeat. **Q**uoq̄s aliqua in
 firmitas sup̄ueniat: corp; et sāguinē xp̄i ille
 qui egrotat accipiat. **O**leū benedictū a p̄sbite
 ris **eccl̄ie** fideliter et hūiliter petat: et inde
 corpusculū suū unget. **V**t illud q̄ scriptū est
 impleat in eo. **I**nfirmatur quis ex vobis: indu
 cat p̄br̄os eccl̄e: et orent sup̄ eū. ungetes eum

no

no

oleo? et oratio fidei saluabit infirmū. et alleua-
bit eū deus: et si in peccatis sit dimittetur ei **V**icere
frēs hūm. qz qui in infirmitate ad eccliam currit
et corporis sanitate recipere: et peccatū indulgē-
tiā merebitur optinere **C**ū ergo duplicia bona
possim? in ecclia iuenire? quare p̄ maculatores. p̄
fontes et arbores. et dyabolica filacteria? **P**er
aruspicias. sortilegos et diuinos? multiplicia sibi
mala in se hōmes conantur inferre? **S**icut iā
supra dictū est. filios vros et filias vras ac fam-
lias admonete semp. vt iuste et caste et sobrie
viuāt? nec solū eos verbis: s; et exemplis ad bo-
na opa prouocate **A**n̄te om̄ia vbiq; fieri
sue in domo sue in itinere? sue in cōuiuio sue
in cōuētū. verba turpia et luxuriosa. nolite ex
ore vro proferre: s; magis vicinos et p̄rimos
vros iugiter admonete vt semp q̄ bonū et hono-
rū est loqui studeant? ne forte male loquēdo. detra-
hendū. et in sac̄ festiuitatib; choros ducēdo can-
tico luxurioso turpia proferendū? de lingua sua
vnde debuerūt deū laudare: in se sibi videantur
vulnera infligere **C**onsiderate nūc frēs hūm
si iustū ē. vt ex ore xp̄iano vbi corp; xpi igne
ditur: luxuriosū canticū et amatorū quasi
venenū dyaboli profertur **Q**uinto autem
vultis vobis ab alijs fieri hoc alijs facite: qz
vobis nō volas fieri. nulli ali; feceritis. **S**ua
rem si implere volueritis: ab om̄i peccatō potestatis

animas vras liberare. Quia et qui hinc no no
 uit. istas duas smas memoriter tenere: et cu
 dei adiutorio. et potest et debet adimplere. Nos
 em fratres lmi. cogitates periculu nrm pater
 na vos sollicitudine admonem q: si nos liben
 ter audiat. et nobis facatis gaudiu: et vos
 feliciter puenetis ad regnu Amet. *Item*

Sermo bti augustini epi de castitate seruanda et q gpa

Nemo dicat frs q tpb9 nris mar // *martino*
 taru non sit: et certamina ee no possint
 habet em pax martires suos. *Pr*a sicut dixim9
 frequeter. uacidia intigare: libidinem fugere:
 iusticia custodire: cupiditate contempnere: pars
 magna est martiry. Contempneda namq; cupi
 ditas est: que quide velut ignis qto ampli9 ac
 apit: tanto ampli9 requirit. Inuidia vero est
 intiganda: que plus noaturis nocet q nocendis
Q aut libidme ee fugiedam dixim9: aplo cor
 tore eudent didiam9: qz cu omib9 vicijs resis
 tendu ee pdwert: cotin libidme no dicit resisti:
 si aut fugite fornicatione. Reliquis em vicijs
 deo auxiliare debe9 in pnti resistere: libidinem
 vero fugiedo supare. Sic et in scripturis alibi
 legitm9. Noli attendere in facie virginis: ne sca
 talizet te voluis ei9. Nam ut beatus ioseph
 ipudica dnami possit euadere: palliu quo ap
 prehens9 erat reliquit. et fugit. Contra libi
 dnis impetu apprehende fugam: si vis optime

no.

victoria. **N**ec tibi sit verecundū fugere: si castita-
tis palmā desideris optinere. Videte frēs quō
ab omibꝫ xpianis. papue tñ a monachis et a
cleras indigna et inhonesta familiaritas fu-
gientia ē: qꝫ sine ulla dubitatione. qui famili-
aritate mulierū vitare nō vult. cito labitur in
ruinā. **S** forte negligens quisqꝫ et minus de aīe
sue salute sollicitus: videt et dicit. Ecce ego fami-
liaritate habeo mulierū extraneas: et tamen
arma castitatis custodio. Infelix ē et nimis pe-
riculosa presumpcio. Multi em̄ ai se putabant
vincere. victi sūt. **S** adhuc addet aliquis et di-
cet. Ego inter extraneas mulieres habito et con-
tinēciam seruo: et volo habere qd' vnicā. Quid ē
volo habere qd' vnicā? nisi volo habere quo per-
am. **S** ego inqꝫ libidinis impetū. tamqꝫ aduer-
sariū meū iugiter retinere volo. Vide ergo ne co-
tra te incipiat captivitas ipā prevalere: et vnde
putabas optinere triumphū: inde eternū incurras
oppobriū. **I**nter omnia em̄ xpianoz certissima
sola duriora sūt prelia castitatis: ubi cotidiana
pugna et inuictoria. **G**raue namqꝫ castitati
sortita ē inimicū: cui cotidie resistitur: et semp̄ ti-
metur. **E**t ideo sicut dan' est. nemo se falsa securi-
tate decipiat. vt de suis vmbꝫ periculose psumat:
s̄ audiat aplm clamātē. fugite fornicationē. **D**an'
em̄ ille sc̄ssimꝫ. in mille passus vidit mulierem
nuālm et adamauit: et statim hominidū siml'

70
fecit et adulterum. Et qui cum mulieribus habitan-
tes putat se castitatis optime triumphum ignorat
se dupliciter apud deum reos existere: dum et seipsum
in periculum mittit: et alijs exemplum puerise fami-
liaritatis ostendit. Quanti enim pro illorum inhonesta
tam familiaritate castitatis decore perdiderunt: illos
aime qui perierunt ab illis in die iudicii requirede scit:
qui illis exemplum perditionis ostendit. Et ideo frater contra
blandimenta mortiferam et contra adiutores dyaboli
qui familiaritate suspectam habere non metuit nec
erubescit, ne nos suo exemplo decipiat: dei adiuto-
rum implorem: ut de laqueo venarum nos liberare
digneatur: scientes quod in malis que super diem huius
bus christianis deesse martiria non possunt. Sicut
castitas veritas et iustitia christi est: sic ille qui eis
insidiatur persecutor christi est. Ille vero qui castitatem
veritatem iustitiam in se habet et in seipso
custodire voluerit: martyr erit. Et ideo qui hoc to-
tam virtute animi et ipse diligit, et ut alij diligant
verbis simul et exemplis ostendit: et ubique veri-
tas et iustitia vel castitas laborat. quia preualet
et se vltro ingent, et secundum vires suas defensare con-
tendit: non vna sed plures coronas domino remunerari
te recipiet. Et ut hec optime mereatur cum dei ad-
iutorio non solum extraneam mulierem sed etiam ancillam
suam et omni aliam familiaritatem collocacone que
vitare proauerit. Quia quanto vilior est illorum condicio:
tanto minus facilius. **Un salomo** Nunquam alligabitur

A bonis et castis cor
diana certamina no
desunt ac

aliquis igne in sinu suo ut vestimenta eius non comburantur? aut quis ambulabit super prunas et plante eius non comburentur? Et illud parum meretur as. vix est dimidiu panis. **O** quanta iniquitas o quanta peruersitas? ut animam quam Christus suo sacro sanguine redemit: luxuriosa quisque propter unum momentu delectatione libidinis. dyabolo pessimo inimico suo vendat ac tradat. Vere nimium miseranda et plangenda conditio est. ubi cito preterit quod delectat: et permanet sine fine quod cruciat. Sub momento enim libidinis impetu transit: et permanet sine termino. anime infelicias obprobrium. **Sed** dicit aliquis Iuuenis homo sum. facio quod me delectat modo: et postea penitentiam agam. **Quo** si dicat? peritio me gladio: et postea ad medicum vado. **Heu** miser homo. nescis quod unum horu periculu vulnus accipitur: sed vix longo tpe ad sanitatem peruenire reuocatur. **Qui** enim fornicas dicit se penitentiam acturum: quare non timet ne eum subitanea febricula. vel aliquo casu subita mors superueniens capiat: et pereat dilatio. et succedat eterna damnatio. **Et** quia de infelici libidine vni locuti sumus: credendum est quod dicit propheta. **Confracta** est malleus vniuersae terre: **Quis** enim per aduentu domini nostri ihesu christi. per vniuersa monasteria monachorum: et per clericos vel etiam laicos castitate seruantes. quia confectus malleus ille videbatur: **Quo** tamen multo periculus est. adhuc multo plures sunt qui ab illo malleo cotidie confinguntur: quia illi qui de collisione illius liberentur. **Vni** iterum atque iterum rogo

no

67
ut diligētia & cōsiderem: et q̄m̄ possu & timea & illud
q̄ dñs i euā^o dicit Qui viderit mulierē ad gausis
cendū eam iā mechata ē eam 2°. Pro qua re sicutiā
dictū ē. nō solū ab extraneis mulieribꝫ. s; etiā a via
nis et domestias et ancill' nr̄is refrenāca ē. et se
creta familiaritas et oculoꝝ icauta fragilitas:
ne illud eueniat m̄d: q̄ dñs p̄ p̄phetā terribiliter
clamat dicens **Mors** intravit ad aīas nr̄as. p̄ fenestras
nr̄as. **P** quas. **P** visu oculoꝝ: auditū aur
ū. et **S**i p̄ linguā tuā amico tuo aut famulo tuo
iussers vt ad te meretrice adducat: aut tu ipse
ai meretrice locutꝫ fueris: p̄ os tuū mors intrat
ad aīam tuā. **S**i aut malū consiliū libenter au
diens: si detrahēte aut luxuriose loquēte. aut can
tica turpia proferente nō respicias: p̄ aurū fenestras
mors intravit ad aīam **E**t qz dñs dixit Qui
vident mulierē 2°. **V**olūtas prona faciendi. reputa
p̄ opere fa **S**i autē aliquis mulierē libidinoso oculo
cōsiderat: p̄ fenestras exteriꝫ ad secretū cordis
venenū mortis instillat **T**alis enī cogitacō et si
aliqui impeditur casu vt nō impleat volūtatē suā:
nichilominꝫ actiois criminē ḡtepnat: a dño **E**t si
illa casta ē cū qua libidinis malū voluit exerce:
tū ille iā adulter tenetur i corde **I**deo qz audiamꝫ
scripturā dicēte **O**mnī custodia serua cor tuū. **E**t
ut **A**utē oculos meos ne videat vāritatē **Q**uō si
aliquis carbonēs apphēderit: si cito eos proiecerit:
nichil ei nocebit **S**i vero diuā tenere voluerit

sine vulnere abire nō poterit Ita ille qui ad con-
cupiscendā oculorū defixerit intuitū. et libidinis ma-
lū in corde suscipiens morari in corde suo libere p-
miserit: excutere a se sine aīme plaga nō poterit
Ideo iugiter clame⁹ cū ppheta Oculi mei semp
ad dñm: qm̄ ip̄e euellet de laqueo pedes meos
prante dño nr̄o ih̄u xp̄o *Sermo b̄i augustini epi
contra ebrietatem. valis et notabilis valde*

Licet ip̄ino xp̄o fr̄es km̄ creta uos ebrietate
malū velut in ferm̄ foueā deuitare ut ex-
panescat: et nō solū ip̄i nō velitis amplius bibere:
s̄ nec alios adiuuare ut cogere plusq̄ oportet acci-
pere: tñ q̄ nō p̄t fieri. ut nō sint aliqui negligē-
tes qui sobrii eē nō valent: vos qui sp̄ q̄uina soler-
a exhibetis. nolite ad vram̄ iuriā reuocare: quia
nobis nec̄ ē aliquos ebriosos arguere **C**ū em̄ fra-
tres km̄ ebrietatis malū. sit graue nimū et odi-
bile deo: ita p̄ vniūsu mūdū a plurib⁹ i osuetū.
dñe missū est: ut ab ill̄ qui p̄cepta dei cognosce-
voluit. nec iā putet: n̄ cretat: eē peccatū: in tñ
q̄ i q̄uibus suis irideat eos qui nimis bibē p̄t:
et p̄ inimicā amicitia adiuuare hoīes nō erubescat.
ut potū ampl⁹ q̄ oportet accipiat **C**ui em̄ al-
terū cogit. ut se plus q̄ opus ē inebriet: n̄m̄ q̄m̄
lū ei erit si carnē ei⁹ gladio vulneret: q̄ ebrie-
tate aiām ei⁹ occideret **E**t q̄ corpora nr̄a terrena
sūt: quō: pluuia nimū grandis et diutina si
fuerit. terra infuditur et in lutū resolutur. ut

62
nulla in ea cultura fieri possit: sic et caro nostra
quasi habundantia potu erit inebriata nec spirituale
cultura accipere: nec fructus anime nascos poterit exhi-
bere. Et ideo quod omnes homines sufficienter pluvia
in agris suis accipere desiderant. ut et cultura valeant
excrescere. et de fructuum ubertate gaudere: ita et in
agro corporis. hic tamen debet habere quod oportet: ne
per nimiam ebrietatem corporis terra velut in palude
conuersa: magis vermes et serpentes vicia generem
re: quam fructus bonorum operum possit afferre. Omnes enim
ebriosi tales sunt: quales paludes videntur esse. Quid
enim in paludibus nascatur: non ignorat caritas vestra.
Totum quod ibi nascatur: nullum fructum habere cognosca-
tur. Nascentur ibi serpentes. et diuisa genera vermium:
que magis prout horrore generantur quam vitium. Tales sunt
ebriosi: ad nullam utilitatem apti. Qui frequenter in
ipsa ebrietate. non seipsum nec alios recognoscunt: nec
ambulare valet nec stare: nec dicere aliquid nec audire.
quod ad rationem pertinet non prout. Frequenter etiam usque ad vo-
mitum se ingurgitare non erubescunt: et ad mensuras
sine mensura bibere. Qui poterit vincta laude mere-
tur ex carne. Sed qui tales esse voluit: miserabiliter se
excusare conatur. dicens. In guttum habebis amicum meum
si quocumque illum ad quicquam iuuauit corpori ei gratum volu-
erit ipse non dederit. Sed non sit tibi amicus. qui te volue-
rit facere deo inimicum: qui et tuus et suus est inimicus. Si te
et alium inebriaueris: habebis hominem amicum: cum habe-
bis inimicum. Sed iam quod sciam sapienter: si iustum est ut a deo

bibere

no

te separet: dū te ebrioso cōiūgis Ad extremū tu cū
noli adiuuere? noli cogē? s; in p̄tate illi? dimitte:
vt q̄tū sibi placuerit bibat: vt se si inebriare volu
erit: vt solus pereat: et nō ambo peccetis Consi
deret ebriosi: si nō peiores aīalib; brutis iudicandi
sūt. Sū em̄ aīalia amplius q̄ ill' opus ē bibē nolūt:
illi duplū et quadruplū q̄ eis oportet potū accipi
unt. Et vñ tñū aut q̄tuor diez potauerūt refectioē
habē rōnabile? vno die cū grādi p̄cō grēdūt p̄dere
pōt q̄ expendē: atq; vñ tñū p̄deret: et non
etiā ipi p̄deret. S; q̄ ista suggerit. forte inscī
ebriosi q̄ nos et murmurat? et q̄ius nō desunt
qui inscī. deo tñ p̄ncio multi erūt. qui libenter
salubre cōsilū audierūt: de isto tā grāui p̄cō p̄ dei
māz libambūt. Ipi tñ qui calumpniā. et cont
amiciā suā ebrietate loquetib; inscī: libera a nō
bis voce audiat: q̄ quicūq; ebrioso p̄māz de ipā
nō egent. s; usq; ad finē in ipā ebrietate p̄māse
rit: meternū p̄cō peribit. Quia nō mētū sp̄s
sūs p̄ aplm̄ dices. Neq; ebriosi regnū dei posside
būt. Et iō quicūq; s; ebriosi. melius faciat. et nō
nob; s; sibi insciant: et cū dei adiutorio de luto se
tas se exautē: vt de cloaca ebrietatis. Dū adhuc
penitendi tempus ē. festinet q̄ta p̄nt celeritate deo
auxiliatē cōsurgē. Ebrietas em̄ q̄ infernū puteū
quousq; quosq; susceperit: nisi digna subueniant
p̄mā. et emētiō fuerit subsēcuta: ita forte sibi
vendicat: ut eos de ipō tenebroso infernū puteo. ad

potū

nō

caritatis vel sobrietatis luce redire penitus non permittit. Ego fratres dum hec suggerero: absoluo me apud deum. Quicumque me audire contempserit: et ad bibendum pronus fuerit. vel in convivio suo alios adjuvare. cogere. voluerit: pro se et pro illis in die iudicii reus erit. Et quod peius est. aliqui clerici qui hec prohibere deberent: ipsi cogunt bibere plura quam expedit alios. Alio modo manant et seipos corrigere. et alios castigare: ut cum ante tribunal christi venerint: nec de sua ne de aliorum ebrietate murrant supplicium: sed magis dum et ipsi se emendant et alios castigare non cessant: pervenire ad eternum premium mereantur. *Itē Sermo eiusdem contra ebrietatem. scilicet*

no

Hrequeret caritate vram fratres karissimi. patria pietate monum. ut ebrietatis malum. tanquam inferni foueam vitare deberetis: sed ipsi infelices ebriosis. qui se immo vno ingurgitant: deudent. et vituperant eos. qui vobis bilit hoc tamen quod suffiat bibere volunt. dicentes eis. *Quibusate et vobiscum sit nobis: quare non potestis bibere quia nos. Dicit enim eos non esse viros. Et videte infelicitate ebriosorum. Se dicit viros. qui inhonesti. in ebrietate cloaca iacet: et illos dicit non esse viros. qui honesti et sobrii sunt. Nemo dicat fratres karissimi in istis vobis mures non sunt. Sordide mures sunt. Martir enim testis interpretat. Quicumque ergo pro veritate testimonium dedit: et omnes causas cum iusticia iudicauerit: quod quod testimonio veritatis vel iusticie prevalent: totum et dominus pro martirio computabit. Ac sic ille qui ebrietati recessit: si cum de adiutorio perseverare voluerit: et pro*

no

ipā re aliquas p̄tulerit tribulatiōes: omnia ei dñs
ad martiriū glām reputabit. **V**eli nūc scire fr̄es km̄
quācūq; dñs plures seruos habet: si ul' vnū ex illis
velit fieri ebriosū: et de q̄ habeat ebriosū. **I**deo em̄
fr̄es tanta ifeliatate se mebruat hoies: qz putat ebu
etate. aut p̄uū aut nullū eē p̄cām. **S**z p̄ ista igno
rātia maxime sacerdotes in die iudicij redduntur
rōne: si q̄missi sibi p̄p̄is que ul' q̄ta mala de ebrietate
nascaūtur: assidue noluerūt p̄dicare. **Q**ui ergo cre
dit p̄uū eē p̄cām: si se nō emētauent. et pro ipā ebu
etate p̄māz nō egerit: cū adulteris et hominibus et
na illū pena sine remedio truaabit. **S**im illud q̄ ipi
bene nostis b̄tm̄ ap̄lin̄ p̄dicasse. **N**eq; nūq; fornicari
neq; ydol' seruientes neq; molles neq; masculoz gaudi
tores neq; auari neq; adulteri neq; ebrosi: regnū dei
possidebūt. **V**idete ebriosos cū p̄dicās vicis iūgi. **E**t
ideo diffimat ac deliberet vnusquisq; apud se. ebrietate
grauē eē p̄cām. **E**t tūc aut nūq; aut difficile
cū ebrietatē poterit superare. **C**ū em̄ non solū in
futuro sed p̄t̄ ebrietate torquēdi sūt hoies: s; in p̄c
senti p̄ ipam ebrietate mltas frequēt infirmitatib; fati
gātur: et hoc quidē nō solū laycas. s; et clericos q̄ p̄
ius est. **M**ulti sūt & maioris ordis clerici: qui cū ali
sobrietatis bonū deberet iugit̄ p̄dicare: nō solū h' nō
faciūt: s; etiā se et alios mebruare nō erubescūt nec
metuūt. **S**z agnoscat et doleat. quicūq; tales sunt:
qz qui se noluerūt emētare: et p̄ se et pro alijs. ne
cessē est eterna supplicia sustinere. **I**llud vero q̄le est

64
q̄ iam transacto quino et completa sit? ai apli q̄
bibere nō possūt nec debeant: tūc q̄ nouelli. et q̄
ip̄a hora sup̄ueniāt. Diuisis noibz mapiūt bibere:
nō solū uiuoz hom̄n: s; et angeloz et reliquoz
antiq̄oz scōz: estimātes q̄ max^m honore ill' ip̄e
dant: si se in illoz noibz inima ebrietate sepeliāt:
ignorātes q̄ null' tā graue iurā fas angelis. et
fas hom̄bz agnosatur irrogare: q̄ illi qui in corū
noibz bibendo. p̄ ebrietate suā aīas pbāt' oīde
Dūc eāā aliqui: qui sola hac ex causa aliqua sal
sa abana sibi ordmāt fieri: ut p̄ ip̄am falsitudi
nē. inima se possint ebrietate obuere. Hoc em̄ si
pagani quidē ignorāter faciūt. nec mirandū est
nec minus dolendū? qz et in deo sp̄em nō habet: et
antiquā parētū suoz q̄suetudinē seruāt. xp̄iam
vero quos de 9 de tenebris eduxit ad lucē? de morte
uocauit ad vitā: quibz omēs scripturę clamant
ebrietate fugē. sobrietate diligē? quare turpissimās
illoz ebrietates imitātur? de quoz p̄fidia liberari
p̄ dei grām meruerūt. Et ideo rogo et p̄ tremendū
diē iudicij vos adiuuo? ut q̄ntū potestis ebrietatis
malū auxiliāte dno fugatis? et iā nob̄ mapiat
vercandū eē: q̄ huc usq; gentibz et paganis. i ebri
etatis turpitudine. vos uolustatis files exhibē. Et
ideo. qz deo p̄p̄io ill' dissiles estis in fide: similes
eē in ebrietate nō debent. Que eāā si reliq̄ parā
xp̄iam nō admittāt? sola ea si frequēs fuerit ebu
ctus. et emēcatio ac p̄nia nō subuenit in inferno

ut loquitur de longis
finalibus et vltimis
na purga 2 trahit

paupertat: fm illud qd ia dictu est. neq; ebrosi reg
nu dei possidebunt **S**z dicit aliquis. ego regnu dei
nolo: etna tui requie optime desidero **N**emo se de
cipiat frēs **D**uo em loca st: et terra no est visa
Qui cu xpo regnare no merent: ai dyabolo abs
vlla dubitatioe peribit **E**rgo frēs hui du her hu
mliter. et cu grandi caritate p sollicitudie patria
gmones: apud deu absoluo qsaam mea. **Q**ui ve
ro me libent audire et fidelit qd ei pdicatu e ipse
voluerit: habebit pmiu eternu. **Q**ui aute correp
serit: timeat ne eternu necesse sit. sine villo sine
sustinere suppliciu **S**ermo bti augustini epi cont
loquacitate mala de vsu psalmi **C**ohibe lingua tua

Dominus nr ihu cristu et venit ad homines?
et abcessit ab homib9: et venturus e ad hoies
Et tamen hic erat qn venit? nec recessit qn abcessit.
et ad eos venturus e quib9 dixit ecce ego vobiscu su
vsq; ad consumatione seculi **S**cdm ergo forma serui
qua suscepit p nob9: quoda tpe natus e et occisus
est: et resurrexit: et no ia moritur: n° mors ei vl
tra dnabitur **S**cdm diuinitate aute qua equalis
e patri: in hoc mudo erat: et mud9 p ipm fact9 e:
et mud9 eu no cognouit **D**e h° audistis mo euam
qd mouent nos: cautos nos facies et volēs ee
expeditos: et paratos ad expectanda nouissima:
no habet fine: beati qui pncipes facti fuerit **E**rit
aute tuc securi: qui mo non st securi **E**t iter tuc

65

timebunt: qui nō time nolūt. Ad hac expectationē
et ppter hanc spem: xpīam facti sum? Spes mī
non ē de hoc scō. Nō amem? scdm. Ab amore hui?
scī vocati sum? ut aliud scdm spem? et diligam?
In hoc abstīnē nos debem? ab omib; illicitis gāpīfā
cīs: hoc ē lūbos accītōs habere? et femere et lucē
in opētib; bonis: hoc ē lucernas ardentēs habere.
Dicit em ipē dñs alio loco euā? Nemo accēdit lucer
nā et ponit eā sub modio. s; sup candelabū: ut lu
ceat omib; qui in domo st. Et ut oñderet vñde dice
bat: subiecit et ait. Sic luceat lumē vrm corā hoī
bus: ut videant bona scā vrā: et glorificēt prēm
vrm qui in celis ē. Ideo lūbos mōs accītōs eē voluit:
et lucernas ardentēs. Quid ē lūbos accītōs habē?
Declina a malo. Quid ē lucernas ardentēs habere?
hoc est: et fac bonū. Quid ē qd' adiūxit et ait? et
vos siles estote homib; expectātib; dñm suū qñ ve
mat a nupcīs? mli qd' in illo psalmo sequitur in
quire pacē et psequere eā. Hec tria. h' ē abstīnē?
a malo. et opatio boni. et spes pmi eterni? cōmēo
rata sūt in actib; aplōz vbi scripū ē: qz docebat
eos paul' de cōtinētia et iusticia: et spe vite etne.
Ad cōtinētia ptinet: sūt lūbi vri accītī. Ad iust
cia ptinet: et lucerne ardentēs. Ad expectacōnē
dñi ptinet: spes vite etne. Ergo declina a malo:
hec ē cōtinētia: hñ sūt lūbi accītī. Et fac bonū:
hec ē iusticia. hec sūt lucerne ardentēs. Quere pacē
et sequere eam: hec ē expectatio futuri seculi. Et

similes estote hominibus expectantibus dominum suum: quoniam
veniat a nuptiis. Habentes autem ista precepta et
promissa. quid querimus in terra dies bonos? ubi
eos invenire non possumus? Scio enim quod eos queratis
quoniam aut egritudinis: aut in tribulationibus estis: que
habundat in isto seculo: quoniam quoniam etas vergit ad finem:
senex plenus est querelis: et nullis gaudiis. Inter
omnes tribulationes quibus continentur generis humani:
non querunt homines nisi vitam longam et dies bonos.
Hominis vita tanta brevitatem constringit: ad universum
seculi illius latitudinem: quoniam una gutta ad universum
mare. Quid ergo est vita hominis? etiam illa que longa
dicitur. Longa vita dicitur: que in seculo isto brevis
est: et sicut dixi habundat gemitibus usque ad decrepitan-
ti senectute. Hoc totum modicum et breve est. Et tamen
quomodo queritur ab hominibus? quanto labore? quanta di-
ligentia. quanta cura? quanta vigilancia? Quare querunt
homines ut diu vivant? et senescant? Num
autem diu vivere. quod est nisi ad mortem currere? Habu-
isti hesternum diem: habere vis et crastinum diem.
Sed cum iste transierit et crastinus: minime illorum habere
Ideo optas ut luceat dies: ut appropinquet tibi.
quo tu non vis pervenire. Exhibes aliquam sollicitudinem
amicis tuis: audis ibi a bene optantibus. Dicit tibi:
multos annos vivas. Evemat quod illi dixerunt. Ad.
Ut veniat annus et annus. Et non vis ut veniat finis
annorum. Studia tua cotinua sunt. Ambulare vis:
et pervenire non vis. Verumptamen ut dixi si tanta

66
cura est hominibus. ut cotidiana magis petunt quam
laboribus cupiant ut tardius moriantur? quanta
cura agendum est. ut nunquam moriantur? Unde nemo
vult cogitare. Cotidie in isto seculo quaeritur dies bo-
ni ubi non inveniuntur? et nemo vult sic vivere ut
illuc perveniat. ubi inveniuntur. Ideo admonet eadem
scriptura: et dicit **Quis est homo qui vult vitam?**
et diligit videre dies bonos. Sic interrogavit
scriptura scire volens quod illi videretur? scies quomodo
hominibus vitam quaereret. et dies bonos. Pro desiderio ipsorum
interrogavit: tamquam sibi de omnium corde videretur: ego
volo. **Quae** admodum etiam ista hora. qua vobis loquor
et audistis me dixisse. quis est homo qui vult vitam et di-
ligit videre dies bonos? omnes vidistis in corde vestro: ego
sciam et ego qui vobis loquor: vitam volo et dies bonos.
Quid queratis vos: hoc quaero et ego. **Quid** si aurum vobis
omnibus esset necessarium? et ego ad aurum una vobiscum perve-
nire vellem: et esset alicubi in agro vestro in loco vestre
partem subdito? et videre vos quaerentes aurum. et dicere
vobis quod quaeratis videretis in aurum? et ego vobis dicere. au-
rum quaeratis et ego aurum quaero. sed non ibi quaeratis ubi pos-
sum inveniire: ergo audite ubi possum inveniire?
vobis non collo locum sed ostendo? imo sequimur omnes eum
qui novit ubi sit quod quaerimus? sic et nunc quaerimus deside-
ramus vitam et dies bonos? non vobis possumus dicere. nolite
desiderare vitam et dies bonos? sed illud dicimus? nolite
quaerere in hoc seculo vitam et dies bonos: ubi boni esse
non possunt. **Pro**ne vita ipsa morti similis est? Dies

autē ipi p̄cātes transeūt : q̄ hodiern⁹ dies hest⁹
nū̄ excludit. Crastin⁹ iudeo nasat⁹ : vt̄ excludat
hodiernū̄. Ipi dies nō stat. tu quare cū̄ illis vis
stare. Desideriū̄ ergo v̄m̄ quo voltis vitā̄ et dies
bonos. nō solū̄ nō reprimo : s̄ etiā̄ vehemē̄ ac
cēdo. Prox⁹ quente vitā̄ : q̄rite dies bonos : sed
vbi p̄nc̄ iuēnri ibi querāt. Vltas enī̄ audire me
cū̄ consiliū̄ ei⁹ qui nouit vbi sūt dies bon⁹ : et vbi
sit vitā̄. Audite nō a me : s̄ mecū̄ siml. Aut enī̄
nobis quidā̄. Venite filij audite me. Sōcūm⁹ et
stem⁹ : et aures erigam⁹ et cordē intelligam⁹ pa
trē qui dixit : Venite filij audite me. Timorem
m̄q̄ dñi docebo vos. Ad quā̄ rem vult docere : et
cui rei vult ē̄ timor dñi. Sequit⁹. Quis ē̄ hō qui
vult vitā̄ : et diligit videre dies bonos. R̄ndem⁹
omēs. Nos volum⁹. Ad sequit⁹ audia. Cohibe
linguā̄ tuā̄ a malo : et labia tua ne loquā̄. Coli
modo dic ego. Iā̄ dudū̄ qm̄ dicebā̄ quis ē̄ hō qui
vult vitā̄ et diligit dies videre bonos : omīs̄ m̄deba
ego. Sya : m̄deat m̄ aliquis ego. Cohibe linguā̄ tuā̄
a malo : et labia tua ne loquā̄. Coli. Dic mō̄ ego
dies bonos et vitā̄ vis. cohibere linguā̄ a malo nō
vis. et labia tua ne loquā̄. Coli. Ad mercedē̄
alacer : ad opus piger. Et cui nō operāti reddi
merces. Vtinā̄ vl̄ operāti in domo tua mercedē̄
reddas. Nā̄ scio q̄ nō operāti nō reddis. Quare
Quia nichil opanti nichil debes. Et de⁹ posuit
mercedē̄. Quā̄ mercedē̄. Vitā̄ et dies bonos. Et

nō

cont̄ loq̄ata
rem malā

no

67
qui sūt dies boni. **V**ita sine fine: requies sine la-
bore. **M**agna mercede **p**oliuit. **I**n tāta mercede
polita videam? quid uellit. **I**am em̄ mercede tāte
pollucationis. et amore mercedis acēli: parēm?
uillioni ei? **u**ues m̄is: latem lacertos. **Q**uasi ius-
sury ē onera grandia nos portare? forte aliqd̄ fodē:
forte aliqd̄ machinā engere. **N**ō tibi iussit rem labo-
nosam? si mēbrū qd̄ inter om̄ia mēbra cito moues: **I**gnarus? **I**gnarus? lingua
ipm̄ tibi frenare p̄cepit dicens. **C**ohibe linguā tuam
a malo. **N**ō est labor engere fabricā? et labor ē re-
nere linguā. **C**ohibe linguā tuā a malo: noli loq̄
mendaciū? noli loqui criminationes: noli loqui ca-
lumpniā? noli loqui falsa testimonia: noli loqui blas-
phemiā. **C**ohibe linguā tuā a malo. **V**ide quō nascē-
ris si quis de te male loquatur. **Q**uō nascens alteri
qd̄ de te male loquit? sic nascere tibi. qn̄ de altero
male loquens. **L**abia tua ne loquātur colū. **Q**d̄ est
m̄is in corde tuo: hoc dicatur foris. **N**ec aliud p̄cty
regat: et aliud lingua profert. **D**edma a malo
et fac bonū. **N**ā quō dicitur sū a vesti nudū? qui
adhuc uult spoliare uestitū. **Q**ui premit concanē
suū? quō habet suscipere peregrinū. **E**rgo p̄ or-
dme prius dedma a malo: et fac bonū. **P**rius acci-
ge libos: et tūc accende lucernā. **E**t cū feceris?
secus expecta uitā. et dies bonos: quere pacē
et sequere eā. **E**t tūc bona fronte dices dnō. **S**ecus
qd̄ uillisti: redde qd̄ promissisti.

Ignarus? lingua
et tenuis. et optis
instrumentū ad e-
mādā cor.

no

Augustin 2 de contemptu mundi ad de

Dicite fratres karissimi salutiferam viam suam
patris vestri doctrinam: qui non terrenam
sed eternam concupiscitis hereditatem: qui
non vultis sortem accipere in terra morientium: sed
cum psalmista decantare. portio mea in terra viventium

Qui egiptum reliquistis: et ad terram promissionis festinatis. **A**udite itaque habentes aures
audiendi primum premissum: ad hereditatem celorum vos vocantem et dicentem Venite filii audite me: timore domini
docebo vos **Q**uis est homo qui vult vitam? **Q**uis
es qui ad vitam vis ingredi? **S**ervata mandata dei

Quorum mandatorum alia sunt specialia: alia vero
communia. **S**pecialia sunt proprie canonicorum sive clericorum
et monachorum: communia omnium catholicorum **S**pecialia igitur
sunt hec **S**i vis perfectus esse: vende omnia que habes

et da pauperibus: et sequere me. **E**t iterum **O**mnis
qui reliquit domum aut agrum: aut primum aut matrem:
aut fratrem aut sororem aut filios: aut agros propter me:
centuplum accipiet. et vitam eternam possidebit. **E**t

ad discipulos **V**os qui secuti estis me in regeneratione
tunc cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue:
sedebitis et vos super sedes iudicantes vii tribus istis
hec itaque fratres quanto singularia tanto preciosa: quanto
cariora tanto deo gratiora **D**icit iterum **S**alvator
inter cetera **Q**ui non renunciauerit omnibus que possidet:
non potest me esse discipulum **Q**ui dixit omnibus:
nichil proprium a suis discipulis possideri voluit

no

Qui quicquid possidet in terra: remotus est a christi
disciplina. **Q**ui autem non est discipulus christi:
quomodo presumit sibi ligandi atque soluendi potestatem?
Intendite fratres verba euangeliisti dicentis **I**nteruenit
ihesus ianuis clausis ad discipulos: et insufflans
dixit eis: accipite spiritum meum: quorum remiseritis
peccata remittentur eis: et quorum retinueritis reten-
ta sunt. **Q**uoniam illi habebant proprium quibus magister
indirent: nichil tuleratis in via: de quibus **luc**
euangelista refert: erant illis omnia contra. **V**idete
quid petrus dixit ad ihesum **E**cce nos reliquimus
omnia: et secuti sumus te. **Q**ui omnia reliquerunt:
nichil sibi penitus retinuerunt. **V**nde ergo sibi arro-
gant ligandi atque soluendi in terra potestatem: qui
in terra presumunt possidere facultatem? **Q**uid non
erubescunt dicere: dominus pars hereditatis mee: ubi
est illud apostolici: que conuocatio christi ad belial? **Q**ui
terrenas possessiones relinquere nolunt: cur per
cata populi quomedum? **S**i decimas cum filiis leui acci-
piunt: quomodo inter ceteras tribus partem accipient?
Si nominis sui ethiologiam attendunt: cur clerici a for-
te dicti sunt. nisi quia dominus eorum fortis est. vel hereditas
sua? **C**ur saltem clericatus sui signa quibus a lay-
cis discernuntur non impendunt? **N**on enim sine causa
capita eorum raduntur et tondentur: sed proprietas
sua et euidentissima ratione. **N**am hys signis secur-
nuntur a laycorum conuersatione. **Q**uod ut multas deo
propiciate proficiat: amonitionem utilissime duxerim

inferere. **D**idici⁹ multoz patrū auctoritate? cere
brū eē sedem sapiētie: xpm̄ vero paulo attesta
te. dū virtutem et sapiām eē. **C**ū itaq; cerebrū
sit in capite: sapiā vero iux̄ patrū auctoritate
in cerebro habeat sedem: et sic p̄ sapiām sibi infu
sam cūta membra regant̄ a capite q̄d p̄ cerebrū
est. qd̄ eē sedes sapiē? **S**ic inter nos et verū sapi
eā quā vt dixi⁹ xp̄s e. qui eā iux̄ aplm̄ ca
put nrm̄ e. **D**icit em̄ caput mulieris e vir. caput
vero vni xp̄s: xp̄i autē caput est deus: vt oste
tam⁹ nullū obstaculū interesse: pilos capitis in
ea parte madm⁹: in qua nouā sapiām. v xp̄i
messe cognosam⁹. **P** hoc signātes malā terrena
m̄ terū sollicitudinē nrē mentis: ad deū cōtemplan
dū impedire. **S**am⁹ em̄ q; quisq; q̄to magis ter
renis occupatioib⁹ implicat̄: tanto magi⁹ a sui
conditoris visione impeditur. **V**n̄ apls. **N**emo
militās deo implicat se secularib⁹ negotiis. **I**te Qui
sine vxore est: cogitat que sūt dei. **H**inc moyses
aut. **L**euite iudat pilos carnis sue. **L**euita it̄cepta
assupty. **Q**uisq; nāq; in officiis diuīs assupty
e: pilos carnis. v supfluas cogitatioēs cordis in
dere debet. **C**aput igit̄ uidere: sigt̄ cogitatioēs
terrenas et supfluas a mēte refecare. **N**ec itō
sue p̄ pilos et capillos signāt̄ cogitationes
supflue. **S**icut em̄ pili non sūt ps corporis. s̄
quā superfluitas e procedēs ex corporis hūdre:
sic bona t̄palia nō sūt nobis naturalia: s̄ aliena

no

no

et superflua. Hinc itaq; fideles xpi qui ad eter-
 na vita medullitis suspirant: qui mundu ai suis
 oblectatioib; sub pedib; coculant: qui in certu
 nichil posside volut: s; ai aplo dicit nra cofusa-
 tio in celis est: capilloz minima parte in capitib;
 retinet: ut p eoru abrasione se minima terrenoz
 sollicitudine habere designet. Quapp; etiā
 illa minima pticula capilloz retinet: qz du i hoc
 mudo sut: a terrenis cogitatioib; oino vacu ee
 non possit. **Q**uisquis igitur clericus ad forte
 dni vocatus. qui coma nutrit et capillos radere
 vel tondere erubescat: profecto se non de deo sed de
 mudi forte ee testatur. Quato em quisq; carnis
 carnes diligit. fouet et nutrit: tanto cor suu no
 in celis: s; in terra fixu ee ondit. Quato autē
 radit et edomat: tanto se no terrena s; eterna di-
 ligere comprobat. Si vero ut pdicit carnes idcir-
 co radim: ut inter nos et deu nichil interesse co-
 probem: profecto patet qz ai in orone pssit
 aliena velamina capitib; mis appone non debem.
Pserti ai aplo dicit: Vir no debet orare velato
 capite: ymago em dei est. Cessent itaq; cleri-
 psalmodie yms qz spualib; insistentes. capil-
 los intus cetera qz velamina in capitib; por-
 tare: ne du ai deo loquimur. famulatu suis sig-
 na occultantes. eius indigni iudicemur. pua-
 atione: au; salubri doctrine psum no obedire.
Qui em no obedit aplo. grandiat euagelio.

70
iuxta eiusdē apli vocem dicentis: an experimē
tū eius queratis qui in me loquitur xpūs Iterū
Si angelus veniret de celo et aliud euā^g nūcia
verit vobis: anathema sit. Extirpetur ergo pe
nitus de clero talis presumptio: ne q̄ absit a deo ex
pellatur ei⁹ orō. Hys igitur signis clericalib⁹
prelibatis, quib⁹ a laicis discerni debem⁹: ad
propositā admonitioē redeam⁹. ¶ Audiu⁹ aplm
iohannē dicentē. Solite diligere mūdū: neq̄ ea
que in mūdū sūt. Audiam⁹ et psalmistā. mūdū a
matōres inceperunt: filij hoīm vt q̄ diligatis va
nitatē: et queratis mēntiū. Salomō quoq̄ sub
sequit^r dicens: Vanitas vanitātū et omnia van
tas. Libet intueri q̄ bene cōsonāt organa spūs
sā. Monet apulus vt nō diligam⁹ mūdū: inue
nitur psalmigraphus in ei⁹ amatores: clamat
salomō cuncta subiacere vanitati. Quare nō di
ligam⁹ mūdū nec sequam^r mēntiū. ecclstes de
clarat: ac si diceret. Ideo nō sūt amāda yma:
q̄ transitoria: mēntia: q̄ que promittūt nō
cōferūt. bona igit^r nō sūt. Cū em̄ bonorū om̄
nuctor sit deus. a fidelib⁹ suis queri et diligi
queq̄ bona p̄cipiat: si mūdāna verā bona ceht.
nec ipē quidē cōtēpneret: nec a suis sequatib⁹
cōtēpm p̄aperet. Quid itaq̄ veritas de se testa
audiam⁹. Volpes foueas habet: filij autē hoīs
nō habz ubi caput suū reclinet. Atē si mundi
gloria vana nō esset: non se abscondiss^r cū tūbe

no^r

cu regē facē voluissent. **I**ter si mūdi glā vana
nō esset? si diuitie terrene vera bona essent, nō eēt
possessorib? īproparet dñs dices **ve** vob diui-
tes et? **E**t alibi. **f**acili? ē camelā p forame ari-
transire: q̄ diuitē intrare in regnū celoz. **A**udi
am? ead? q̄ suis dicat mutatorib? **S**i vis pfer-
tus eē. **v**ade et vende oīa que habes et da paup-
rib? **I**te nisi quis renūciauerit omib? q̄ possidet
nō p̄t me? eē discipul? **I**te nec p̄t me **d**uobus
dñs seruire. r̄ deo et māmone. **V**idit peccatus
ingr? suos discipulos luctaturos cū nudo? qui si
haberēt vn? tenerentur. **d**eum? deicerentur. **F**uit
igit? arma suis et mīs hostib? : dū nos prima-
uit terrenis possessionib? **R**ud? nāq? latrones
nō solet timere. **Q**ui vero se mūdānis implicat?
tela parat quib? confodiat? **Q**ui ergo nō vlt
confodi? nud? procedat p viā hui? **f**ili? exily. **S**er-
tass? queret aliquis. **C**ū de? sequaces suos mūdānis
iubeat postponere? que sūt q̄ iubet appetere? **A**u-
di ipm dicentē. **Q**uerite regnū dei. **I**te **T**hesauri-
zate vob thesauros in celo. **Q**ueret item aliquis.
Si de? vlt? homines terrena odire? q̄ debet dilige-
re? **I**sta sūt q̄ p̄cepit dilige. cū p moysen respōdit. **D**i-
liges dñm deū tuū ex toto corde tuo: et primū tu-
ū tamq̄ teipm. **P**rim? in terrā tm̄ diligi p̄cipit
q̄ celestis regm hereditatē nobiscū confortatur?
in quo caritate diuina p̄fusi scriptum testatē q̄ ait
vt aues nros sicut nosipos diligam q̄ p̄cipiatē deo

71
ibi factum suū: p̄ que et recepta sine fine viuem?
Qui eadē cū p̄pter mala opa nrā similia ei? eē?
prior dilexit nos: et cū eē? seruū mutiles in fi-
lios suos nos adoptauit et heredes? filiū suū vni-
genitū tradens pro nobis: vt nos eriperet a pe-
tue mortis laqueo. Quis nā puer tā benignum
p̄m̄i digne p̄ diligere? Quis ei? tantis bene-
ficijs aliq̄ dignū p̄ retribuere? Hec tanta bene-
ficia admirans psalmista ait. Quid retribuā
dn̄o? pro omnib? que retribuit michi. Cui p̄
inquisitionem. demē subūgit. Calicē salutari ac-
cipiā? Quātilacūq; sit hec retributio. calicē
dn̄i s̄ accipere: nulla tamē alia ita digne videt?
passionem dn̄ice congruere. Hac vtiq; rōne. vt sp̄ad
modū sanguinē suū dedit pro nrā redemptione:
sic et nos nrā fūctam? pro sui nois confessione
s̄? quō pro xp̄o suū fundet sanguinē. qui pro
eo nō vult abicere mūdi vanitatē? cū nos plus.
q̄ nrā diligam? Quō pro xp̄o vitam tradet?
qui cont? ei? p̄cepta hec vana et falsa possidet?
Ip̄e em̄ dicit. Si diligitis me mādata mea serua-
te. Loquit? eadē ihoēs ap̄lus. Qui dicit se dilige-
re deū et mādata ei? nō custodit? mendax ē. Cōtra-
tū itaq; se. et nō deū diligere: qui mādata eius
nō vult custodire. Cū xp̄s p̄t nos fr̄s sit paup̄
et egen? nos pro ip̄o aut pauperes eē erubesci-
mus. Quāq; eius pauperies nō facit diuites?
veritate attestate. regnū celoz nō diuitū s̄ pau-

periri esse. **D**icit namq; paupib; **B**ea pauperes
spu: qm ipoz e regnu celoz. **S**i est regnu celoz
pauperu: restat ut infern; sit diuitu. **H**oc quoq;
nobis declarat euā dicens **H**omo quida erat
dies: et p; pauca subiugit. **E**rat autē et quida
mendic; noie lazari: qui iacebat ad ianuā eius
vlcerib; plen;. **F**actū ē autē ut moreretur
mendic;: et portaret; ab angel; in sinu abrahe.
Mortu; ē autē et dies: et sepult; ē in inferno.
Nō reputet quisq; hec verba eē augustim. **N**ō
sūt homin;: s; veritatis: q; nec fallere p; n; falli.
Quisquis ergo vis regnare cū xpō: et elige pau
perem cū ipō: ut requiescas cū lazaro mendic;
Nemo enī p; gaudere cū seculo: et regnare cū
casto. **A**udi aplm dicēte **P** multas tribulatioēs
oportet nos intē in regnū celoz. **E**t iuxta veritatē
vocē xpō mo nos oportet bibere calicē dnr;: ut sic
p;tingam; ad regnū confessionē. **Q**ui autē vult
epulari cū diuitib;: parat se epulas verimb; iehē
ne. **I**n qua pro gaudio momētaneo: accēbit pē
tue cū capite suo dyabolo. **I**nfelix cōmerciū: pro
tam breui gaudio: celesti priuan; regno. **F**elix pau
ptas: p; quā celestis acquiritur hereditas. **F**elix
cōmerciū pro perituro eterna reape: et q; ineffa
bile bonū est: cū xpō sine fine regnāe. **C**ontra
ineffabil; miseria: p;petua cū dyabolo pati sup
plicia. **Q**uappter hūc vos illud euāgelicū
rumnātes: quid prodest homi si mūdū vniuer

no

no

no

si lucretur anime vero sue detrimentu pacaatur:
 vel q̄ cōmutationē dabit homo pro anima sua?
 Volūtate pro xpō nūc ponam⁹ q̄nq; dimitte
 ca: ne q̄ absit pro transitorioz amittam⁹ eter
 na **Hauriam⁹** antidoti momentanee amaritu
 dms: ut q̄nq; papiam⁹ imense gaudia salutis
 Sic mō curam⁹ ut in futuro comprehendam⁹:
 ubi iuuenimur ubi iudicabimur. **Nō** perdam⁹
 temp⁹ acceptabile: nō em̄ erit ap̄ inferos loc⁹
 p̄mē. **Dū** igit⁹ vacat: dū su⁹ in via: aduersario
 mō. legi dei consentiam⁹. **Lex** quippe diuina. nē
 ito dicit⁹ adūsari⁹: q̄ nris carnalib⁹ omnino
 cōtradiat voluptatib⁹. **Aduersario** itaq; mō.
 euāgelio. dū rex expectat dū nos adhuc ad pa
 cem iuicat. nūciōs mittam⁹: cū eo pacis fed⁹
 meam⁹: vt cū venerit magn⁹ ille pater fami
 lias non ut seruos inuitales pumentos: sed ut
 filios hereditandos iuemat: scilq; introducat
 ad nuptias: ut de suis beneficijs sibi perhēnes
 reddam⁹ gratias ihu xpō dno nro: **Qui** cū pa
 tre et spū scō viuut et regnat. in secula seculo
 rū. **Amen**

nō

nō

Item **augustin⁹** **De vanitate hui⁹ seculi:**
et felicitate vite eterne. et futurū scilicet
hac vita positi fratres ita agite: vt cum
 hinc migraueritis. et caro vestra a verimb⁹
 ceperit deuorari in sepulchro: anima ornata

bons operibz al fas omibz letetur in cel' Re
trahat vos a malis operibz ul' peccis: mētū
corū quos premisistis. Attendite calamitates:
considerate diuitū sepulchra. vel eorū qui ante
paucā tpa vobiscū erant. quid sub ul' quid fuerūt:
vel q' eis diuitie et cupiditas scilicet profuit. Ecce nō
ex eis. nisi cineres soli remāserūt. Qui si soli mō
loqui possent: hec vobis diceret. **U**t quid infelice
tantū pro seculi vanitate discurratis. **U**t qd' vos
vicijs et criminibz repletis. Considerate ossa
mā: et ul' sic vob' horreat cupiditas et miseria
vestra. **Q**uōd' nos estis nos fuim' : qd' nos sum' vos
eritis. **I**sta omnia frēs h'mi sollicita consideratione
pensate : et hec considerātes expauesate. **D**iem
mortis ante oculos semp' ponite : ad emēdatio
nem quātū potestis festinate. **N**olite negligere
q' vos pius dñs peccātes sustinet : q' quāto diu
aius expectat ut emendētis : tanto grauius vni
dicabit si neglexeritis. **S**i forte putatis q' finis
mūdi tardius veniat : ul' suū vnusquisq' cōsi
deret finē. **E**cce dū libenē ac iocūdisime mora
tur homo i mūdo : multa q' m' lōga tpa disposita
agenda : repēte rapitur i morte : et ex improviso
aufertur a corpore. **S**i ille est beatus. qui antea
sp' illā habuerit ante oculos : et festinauerit
in illa hora mortis paratus iueniri. **Q**uōd' si
volas scire h'mi : cū magno metu magnis q'
coloribz anima separatur a corpe. **V**eniunt

no

no

43
enī angeli assumere eam ut ponat illā ante
tabulā xpī iudicis metuendi. Et tūc illa me-
morans opa sua mala et puerſa que die noc-
tu q̄ gessit: contremiſit: et querit ea fugere:
inducas q̄ petere dicens. Date michi vel vni⁹
hore ſpaciū. Sūt q̄ loquētia ſimil opa ei⁹ dicit
Tu nos egisti: tua opa ſum⁹: non te deſere⁹
ſ; teai ſemp erim⁹: teai p̄gem⁹ ad iudiciū.
Hec quidem p̄cordis anima agit: que cū hor-
rendo timore ſepat⁹ a corpore: et p̄git plena pec-
catis et ingenti confuſione. **C**uſta vero anima
cū ſepatur a corpore. nō timet. nec expauſcat:
ſ; magis cū magno gaudio egreditur: et cum
exultatione p̄git ad deū: deducētibz ſe angel-
ſab. Illā horā fratres nō timete. ne tūc timea-
tis: illā nūc p̄cauete. ut tūc ſecuri eē poſſitis
venētote iugiter q̄ in medio laqueorū dyaboli
ambulatis: et ideo ſemp parati eſtote. ut qn̄
dn̄i p̄ceptū fuerit miſſū: liberi ab omī labe
p̄cā. ad requiē tranſire poſſitis. **N**ō arbitre-
mini vos diu in hoc mūdo māſuros: qz in mi-
nū prouent. ut p̄ dn̄icū miſſū p̄ceptum:
nec vni⁹ hore momētū concedatur in hac vita
conſiſtē. **C**auete igit⁹ ne in exitu v̄ſo. triſtitiā
faciatis angelis: et gaudiū inimias. **S**atote
vero qz cū anima a corpore euellitur: ſtatī ſi p̄gnāta nō ē
i paradīſo pro bonis meritis. collocatur: aut
certe pro peccatis in infernū tartarū p̄cipitabit⁹

no

Elignite modo qd' volitis: et hoc iam in vita vna
disponite. Aut perpetualiter gaudere cu' suis: aut
sine fine cruciari cu' impijs. Itaq; fatires. vel
pene vos terreat: si pnia no' invitat: et
presens scdm. si despiciere no' valetis: vl' cu' ius-
ticia possidete. **Q**ui in adolescentia exiit: sal-
tem iam in senectute resipiscat: et mala que
peccando comisit: penitendo iam expurget.
Ecce paulatim defiat mundus: et cuncta que vi-
dentur velociter tanq; nebula. aut tanq; vesp-
tina umbra transent. Ecce qd' olim pnu'ciaba-
tur: pnta iam tpe pspicue ceruntur: subtrahit-
tur vt ipi videtis omnia bona: et crescit cotidie
mala. **N**olite ergo frs iam mundu' diligere:
que tanta ceruntis cu' velocitate transire. **N**olite
in eius amore anchora' cordis iam figere: que
sic ad fine' conspiciatis declinare. **P**resertim cu'
ap'lis clamet: q' annu'cia hui' mundi imma-
nit deo. **S**i eni' ipse mund' nos diligeret. Dilige-
re vtiq; no' eet. q'nto magis nuc' du' ipse nos
odire probatur. quos tantis malis insequitur.
a nobis omnimodis sperned' atq; fugiend' e'.
Vita ergo eterna ex omnib' q' p'cordis vestris
amate: qua' nuq' in secula finatis. **I**lluc festi-
nate: vbi semp' vivatis: et ubi iam mori nu'
q' timeatis. **S**i eni' sic amatis ista' misera' flu-
tam q' vitam. vbi cu' tanto labore vivitis: et

no^o

no^o

14
ubi vix currendo. satagendo. sudando. suspirando
necessarijs corporis satisfactis: q̄tomagi ama-
re debens eternā vitā. ubi nullū laborē sustinebi-
tis. **Ubi** semp sūma securitas. sūma felicitas felix
libertas. felix beatitudo. **Ubi** implebitur illud qd
dn̄s in euāgelio dicit: erūt homines similes āge-
lis **Et** illud **Tūc** fulgebūt iusti sicut sol in regno
p̄ris mei **Qualis** putatis tūc erit splendor am-
marū? q̄n̄ solis splendore habebit lux corporū?
Ibi iā non erit vlla tristitia: nullus ibi labor nullus
dolor nullus timor nulla mors: s; p̄petua semp san-
ctas p̄seuerat **Nulla** ibi consurgit malicia. nulla
carnis miseria: nulla egritudo: nulla omnino ne-
cessitas **Non** erit ibi fames non sitis: nō frigus
non estus nō lassitudo ieiunij: nō ulla temptatio
inimica. **Non** peccandi volūtas: n̄ delinquendi
possibilitas **S; totū** leticia totū exultatio pos-
sidebit: hoīes q; sociati angelis. sine ulla carnis
infirmitate vernabūt. **Erit** ibi iocūditas infi-
mita b̄tudo sempiterna: i qua qui semel adipis-
catur: semp tenetur **Nichil** hoc loco magnificen-
tius. nichil glorioſius. nichil clarus. nichil pulchrius
nichil verus. **Nichil** illa bonitate sincerus: nichil
illā habundātia copiosus **Ibi** iā non formidā-
bitur fortiss; hostis. qui cupit iugiter animas
iugulare: nec fraes omnino turbulētā tortoris.
Non mauciet timore. barbarorū inuāntas: nec
vlla vlcera timebitur adūsitas **Nemo** i loco illo

glorioso. indiget vestimento? nō ē illic fagus.
non estus. nec vlla aeris inequalitas? nullus
ibi esurit? nullus tristatur? nullus ibi est pegrin?
s; omēs qui illic venire meruerint. securi in p̄pria
patria vuent. **N**on vltra adūsabitur caro spi-
ritu? s; menarrabiliaci angelis sempitna a xpo
p̄ma tabuū? et qd' oculis nō vidit sicut apls
diat. nec auris audiuit. nec in cor homis asce-
dit que p̄parauit deus diligentib; se. **E**cce quale
b̄titudinē pditurus erit? qui modo se dū licet emē-
dare noluerit. **I**dcirco nos frēs dno auxiliāte dedis-
nemur vltra seruire p̄ccō? quib; tanta b̄titud.
p̄paratur in celo. **D**ū ergo tempus est festinem? p̄pi-
ciū nobis habere dñm? despiciam? que terrena
sunt? vt adipiscam? celestia. **C**ogitem? pegrinos
nos eē in hoc seculo? vt liberius festinemus ad
celos. **V**elociter em̄ transeunt? et cito tamq̄ vmb̄
pereūt. cuncta q̄ hic videntur. **M**endaciam? fante-
hmi. quales erim? in die iudicij. dei et angelorū
ei? aspiciū presentādi? qñ opa nrā erūt nobis an-
oclos nrōs ponenda? qualis erit illa confusio.
cu cōtagent pro p̄ccāis suis in conspectū dei om̄s
hōm et angeloz erubescere? qui hic nec vnu
quidē hōiēm. se peccāte vlt nūc in spicere? **V**el
qui pauor erit deū uatū videre? que placatū
nō valet vniūsitās comprehendere? **I**llū ergo
diem semp timeam? que modo p̄uidere nullatē
nō possum. **I**llū diē uigiter pauescam? et vel

no

no

75
sic actus nros reuocem? Considerem? qui ter-
ror in die illo est: cū dñs de celis ad iudicandū
seculū uenerit? qui metus erit deū uidere: ad cui?
aduentū vnuersa elementa quacūtur? celū cū
terra contremisat: virtutes qz celorū cōmouebūt?
Tūc nimirū precamentibz angelorū tubis: omēs
gentes quecūqz sub celo fuerint. et omīs homo
tam viri qz femine: in eo sexu vnusquisqz quo na-
tus fuit in mūdo. boni et mali scī et pctōres? vel
quacūqz ab inicio nati et mortui fuerūt: siue a bes-
tijs deuorati siue ab igne consūpti? siue etiā ~~ca~~ ab
aquis absorpti: omēs siml in momento tps. in
ictu oculi resurgent. in ipis sine dubio corporib?
atqz in ipā carne quā hic habuerūt? salz in virtū
pfectū in mensurā etatis plenitudis xpi. in qua
et ipē dñs resurrexit a mortuis: et omēs ante
iudiciū xpi uenerūt: pante qz eū electi et reppi
ocul' suis uidebūt: sicut et ipē dñs in euangelio
dicit Tūc uidebūt filiū homīs uenire in nubibz
celi cū uirtute mag' et maiestate? constipatum
agnibz angeloz: et congregabūtur ante eū oēs
trib? terre? et sepabit eos abinuice: sicut pastor
segregat oues ab hedis. Et statuet iustos quide
a dextris: impios autē a sinistris Tūc dicit ad
eos qui a dextris erūt Venite benedicti p'ris mei:
possidete pamtū uobis regnū a constitutioē mū-
di. Esurui enim et dedistis michi māducare. Siti-
ui et dedistis michi potū: et cetera q' audist' in euā?

Tunc omnibus aspicientibus ostendet liuores. firmusque
clauorum? in ipso sine dubio corpore quod pro nobis
peccatis uoluerat? et ita peccatores compellens
dicit. **E**go te homo de terre humo manibus meis
formavi. et in paradisu meum quod non merebaris collo
caui? sed tu me mea que iussa contempnens. deceptore
sequi maluisti? unde et iusta pena damnatus inferi
in supplicis deputatus es. **P**ostea inferis tui carnis
assumpsisti terris inter peccatores habitauisti? contra me
lias et uerbera pro te sustinui? ut te eriperet cola
phos et sputa suscepi? ut tibi dulcedinem paradisi red
deret? acetum cum felle bibi. **P**ropter te uerubus coronatus
aqua affixus. lancea uulneratus sum? propter te mortuus
in sepulchro positus sum? **A**d inferna descendi ut te
ad paradisu reduceret? turratum adiu. ut in celo reg
nares. **A**gnosce ergo impietas humana. que pro te
philii. **E**cce liuores quos pro te suscepi? ecce clauor
foramina quibus affixus in cruce pependi. **S**uscepi do
lores tuos ut te sanarem? suscepi penam ut tibi in
ter gloriam. **S**uscepi mortem ut tu haberes vitam immor
talem? conditus iacui in sepulchro. ut tu regnares in
celo. **H**ec omnia pro uobis sustinui? et ampliora horum
quod uobis debui facere et non feci. **D**icite mihi nunc
vel ostendite quod passi estis propter me dominatore ues
trium? vel quid bonum egistis pro uobis? **E**go cum
essem inuisibilis et impassibilis propter uos pati
sponte dignatus sum? propter uos incarnatus sum?
cum eodem diues propter uos egenus factus sum? **B**ed uos et

humilitate mea et precepta mea semp tenueris:
 seductore magis q̄ me secuti estis. **E**cce mō nō
 potest iusticia mea aliud iudicare, nisi q̄ merent̄
 opera v̄ra. **E**rgo qd̄ ipi elegistis: tenere. **C**ontemp
 sistis lucē: possidete tenebras. **A**masis mortē: ite
 in perditionē. **S**ecuti estis dyabolū: ite cū illo in
 ignē eternū. **Q**uis putas erit tuē meror, qui luc
 tus, que tristitia, que angustia: cū hec fuerit ad
 versū impios prolata smā. **T**ūc erit mal' dura
 separatio a dulcedine consortii scōrū: et tuē in pytra
 dita in p̄tatem demonū, ibūt in ipis corporib' suis
 cū dya^{lo} in suppliciu eternū: et p̄manebūt semp
 sine fine in luctu et gemitu. **P**aul quippe exiliati
 a beata paradisi patria: cruciabitur in gehenna
 p̄etua: nūq̄ lucē visura, nūq̄ refrigeriū adeptu
 ri, s̄ p̄ milia milū ānorū in inferno cruciandi:
 nec inde in secula liberandi. **U**bi nec qui torquet
 aliq̄n fatigatur: nec qui torquetur aliq̄n moue
 tur. **S**ic enī ibi ignis consumit, ut semp referuet:
 sic tormenta agūtur ut semp renouent̄. **I**uxta
 qualitātē vero culpe, penā vnusquisq̄ sustinebit
 gehenne: et similit̄ culpe rei: suis similibz uigū
 tur cruciandi. **N**on ibi audietur aliud nisi fletus
 et planctus atq; stridores dentū: nō ibi erit aliud
 consolamentū: q̄ flāme et terrores penarū. **A**r
 debuit q̄ miser in igne eterno semp: in secula se
 culorū. **Q**uisti autē ibūt in vitā eternā: i ipā
 sine dubio carne quā hic habuerūt: et sociabit̄

no

angelis sanctis in gloria sempiterna: nunquam
iam ulterius moritur. nunquam corruptione visum:
sed semper leti. ac dulcedine christi iugiter faciat.
fulgebunt sicut sol in gloria et in claritate: quam
parauerunt de diligentibus se. Et erit tunc quod
plus alio obediens deo fuit: tanto amplius
illuc mercedem accipiet: quantum hic amplius deum
amauit: tanto propius eum videbit. **Benedicite**
ergo dominum deum nostrum fratres: qui ad leticiam spiri-
tualem congregauit nos. **Sicut** in humilitate cor-
dis semper: et gaudium nostrum penes ipsum sit. **Non** de
prosperitate aliqua huius seculi inflemur: sed
nouerimus felicitatem nostram non esse: nisi cum ista
transierint. **Modo** gaudium nostrum fiet in spe futu-
ra sit: totum desiderium vita eterna sit. **Omnia** suspi-
ria nostra christo anhelent: ille unus pulcherimus qui
fides dilexit ut pulchros faceret. desideretur: ad
illum unum curratur: illi in gemiscatur: et dicatur
semper magnificetur dominus. qui voluit pacem ser-
uare eius.

Et voto monachorum
Sermo beati augustini episcopi de persecutione christiana
Arequentem diximus fratres karissimi: quod spiritus christiani
persecutione patitur. **Quid** enim iste in ma-
ligno positus est. **Aduersari** enim eius dyabolus regit
in mundo: et nos putamus quod non patiamur perse-
cutionem. **Quae** enim res non persequitur christi
animum. **Quam** si nos alii persequantur: si christo
seruire volumus: et parentes nostri nos persequantur

Et quiaq; nra dissimil' est: psequitur nos et odio nos habet. **Q**uam' si nos aly psequantur: **I**pm corp9 nrm nos psequit' **S**i qmedero paululu' et ipm corp9 robustu' fuerit: sanitas corporis mei psequit' aiām meā **Q**uocūq; me verterō: psecutio ē michi **S**i videro mulierē: ocul9 me9 me psequitur: et cupit interficere animam meam. **S**i videro diuitias. si aurū. si argentū si possessiones: si delicias corporales. si pulchra vestimenta: quodcūq; videro et desiderauerō: hoc psequitur aiām meā **N**on ergo putem9 tantū in effusione sanguis eē martiriū: semp enī est martiriū xpīans ac religiosi **A**dolēscētē libido psequit': vult libido sanguinē ei9 effundere **Q**uā perclitatur aiā et qm in periculo est constuta: tūc stat ihes9 a dextris p'ib. et pugnat p adolescentulo suo. **S**i ergo sūt ~~et~~ martina et in pacis tpe: sūt et negationes **N**emo ergo dicat nō eē martiriū. **E**t martiriū ē: et negatio est. **E**go qui hodie videor eē inouat9: si rupeo ppositū meū: xpm negau' **S**i emī in pace nego: in psecutione q' facerē **N**on torqueor nō exuroz: et denego **Q**ui in psecutione negat. veniam habet: plage pro eo precantur **Q**uid emī dicit? **N**oluit pugnare caro mea: in colluctatiōē deseat **N**on cessat anim9: cessat corp9 **A**liud me9 cogitat: aliud corp9 cōpellit: et tamē nō habz excusationē. **N**ulla emī plaga est: que debeat

he

amorem xpi superare. Quid enim tibi dicit. **Hoc**
In incendio exurebas? in cauleo pendebas: pro
me torquebas? et dicit non potui sustinere tor
menta. **Et** quomodo sustinuit petrus: quomodo paulus
quomodo ceteri inter sustinuerunt? et habuerunt
corpora que tu habes. **O** monache qui ieiunium
fugis? putas te ignem fugere. **Hoc** ergo dico:
quoniam omni tempore sint martiria et prevaricationes.
Denique et apulus qui loquitur de viduis que sanctis
duxerunt maritos. **Quid** dicit. **habentes** in
damnationem: quia prima fide nuptia fecerunt. **Vid**
quid dicit. **O** vidua antequam michi promitteres
cum es vidua in tua erat potestate ut nuberes: ex eo
tempore quo confessa es quoniam michi permaneres: ex eo tempore
mea esse cepisti. **Si** volueris secundum maritum ducere:
me transgredisti. **Adultera** enim es: quia iam michi iuncta
eris. **Sic** et tu monache antequam michi promitteres:
in tua erat potestate facere quod velles. **Vox** tua li
gavit te michi. **Nunquam** te fame compulsi. **Nunquam**
tibi necessitate feci. **Nunquam** liber non eras. **In**
tua fuit potestate promittere. **Promissisti** enim meus
esse cepisti: meum nolo dimittere. **Non** tibi licet
ea licentia dimittere, qua promissus es. **Promit**
tere tuum fuit: dimittere non est tuum. **Si** dimi
seris: non te habeo in illo gradu, quo te prius
habui. **Primum** liber eras: eras quidem de fami
lia mea: non eras ante oculos meos? non eras
de ministris meis: sed tamen eras de familia mea

sequitur de voto
confessio monachorum

75
Non eras minister meus? tamē de familia mea
eris? non eras meū: s; tamē meus eras. Et
quī michi militare cepisti? si recesseris, non te
habeo quasi de familia: s; quasi fugitiuū. Hoc
totū quare dico. Quā in nrā est potestate pro
mittere seruitutem deo: nō est in nrā potestate
dimittere. Promisisti: premiū habes? negasti:
penam habes. Vtrūq; ppter professionē tuā dixi?
et iterū atq; iterū dicam? Promisisti: premiū habes
Non est meū vtrūq;: tuū est eligere q; velis. Ha
bes viā vite et mortis: elige q; volueris. Hoc to
tū dico frēs hūm: ne quis de vobis putet se habe
liberā ptātem et dicere Ergo illi qui vxores hnt
qui sūt in ciuitatibz, qui militant, qui negocia
tur? ergo totus mūdus in periculo est et soli mona
chi saluantur. Non est equa vrā et illoz cōditio
Illi scientes imbecillitatem suā nō promiserūt face
re qd' adimplere non poterant. Illi quidē sūt cris
tiani: s; est xpianus q; secularis? est xpianus quasi
negociator: est xpianus q; miles. Et cornelius cen
turio miles fuit: s; saluatus est. Ego sū monachus?
qui desui cōsecularis et factus monachus? aut em
monachus saluor: aut aliter nō saluabor. Nō ē
itaq; aliq; mediū. Si voluero dimittere vitam
monachi, et sequi secularē? nō habebit me dñs
q; scilicet: s; q; puaricatorē. Non ergo licet nob
dimittere: qd' habui in pposito. Dicat aliquis
Et q; facio, si peccavi in isto pposito? Quid facit

no

116
no^m
sū nec secularis nec monachus. Ergo aliquis
peccatū. peccō maiore cupit emētare. Ergo hō dico
Non nobis licet dimitte q̄ habem⁹ in p̄posito.
licet dignitatem p̄positā p̄dicens in hac vita q̄st
tut⁹. esto penitens q̄ monach⁹. nō q̄ seculari.
Aliquis dicat. fugi dñm meū: et ne me cōtat.
s̄ debeo fugere. Si te penitet q̄ fugisti: debes ad
dñm conuerti. Nemo dicat. penitet me q̄ fugi:
et semp debeo fugere. Sive s̄cī sim⁹. sive peccōres
sim⁹: nō nobis licet mutare p̄positū. Si s̄cīs es:
beatus es monach⁹. Si peccōres es: miser es mōch⁹.
Tamen monach⁹ es. Non licet mutare p̄positū.
licet dignitatem p̄positā p̄dicens. Hec in cōe lo
quor⁹: et q̄ vobis dico: michi quoq̄ loquor⁹: ne
quis se putet. h̄e potestate mutādi p̄positum.
Rem vobis dico nouā. q̄ in compatione dico:
non q̄ hoc facere precipiā. Duos fac monachos
cornuisse: hoc est vterq̄ peccauerit. vn⁹ de ipis
simpliciter. verbi grā. ad secularē cōuersus ē vitā:
dixit vxorē et dixit. Nō possū sustine: nō possū
monach⁹ p̄seuerare. Alius vero qui peccauerit
itellexit peccatū suū. et nulli confitetur: tamen plū
git q̄ feat dieb⁹ ac noctib⁹: dñi miām dep̄catur.
Non dico q̄ bene fecerit q̄ peccauerit. ad cōpa
tionē tamē ei⁹ qui publice sceleratus ē: iste s̄cīs
est. hoc totū quare dico. Non vt spem. dem p̄
catorib⁹. et p̄ ipām dem occasione peccandi. s̄
hoc dico eadē. q̄ si ut assolet casu quisq̄ misit

71
gante dyabolo et suadente peccauerit. nō licet
ei mutare ppositū: s; ad pmām. que medica
lapsorū est. tota animi auuiditate confugiat.
Dñs autē potens est. et preterita indulgere: et
ad presens et me et vos ab omnib; insidijs dya
boli tutos liberare: cui est honor et gloria in se
cula seculorū Amē

Sermo bti augustini epi de bono disciplinē

Multi sūt qui sane doctrine aduersantur:
iusticiā culpant. et disciplinā imperiū
eē iudicant: ac rationabile castigationē supbie
assignāt: cū non sit imperiū. nisi ubi aliquid
iubetur iustū: nec sit supbia. nisi ubi negligi
tur disciplina. Disciplina igitur ingrā est reli
gionis: ingrā vere pietatis: que nec ideo mare
pat ut leat: nec ideo castigat ut noceat. Dem
q; mores hominū iusta corrigis: inflāmata custo
dit: ita salomōe dicēte. **Fili ne deficias ad disa
plinā dñi: neq; fatigeris cū ab eo increparis.**
Quē enī diligit dñs increpat: flagellat autē
oem filiū quem recipit. Nichil profecto ē q; nō
disciplina aut emendet: aut saluū faciat. Quā
si quis sapiens apprehendit: nec graciā amā
ciarū perdit: nec periculū dāpnatiois incurrit.
Nemo disciplinā irrationabile putet: sub qua
videt vniuersis. que in celo et sub celo sūt. ver
bo operāte cōpositis: omnipotentis dei stare cōsi
liū. In pūcipio enī operis sui: dñs nichil prius

qm̄ disciplina fecit Nam cū assistente sapien-
tia. celū suspenderet. terrā pararet. maria con-
cluderet: et suis locis suis q̄ temporibz cursū so-
lis lune q̄ globū disponeret: om̄ia sub disa-
plina constituit Quid autē nō eēt tenebrosū.
q̄ nō inconstitū. q̄ nō haberetur absurdū.
nisi constitutis legibz coactū mare seruaret ele-
mentis. Quāq̄ sine disciplina agitur sol' cursus.
Qui quibus diurni itineris necessitatē infatiga-
tus impleuerit: ad officii suū matutinū occur-
rit: et se in parte celi cotidie terrarū spacia lus-
traturū ostendit Tanta ē discipline ratio. ut
inter temporū metas lege conscriptas. ita in de-
fessi itineris. alternis viabz fideliū cursū ageret:
ut nec luna defectiois sue dapna effugiat: nec
solem diurni lucis flāma destituat. Quāq̄ sine
disciplina ē q̄ tanti maris fluctus hūili tenui-
litore continētur: et in suo fine frequēter ma-
tata ventis. aliorū aggere vnda concluditur.
Omnia profecto insipiens natura confunderet: nisi
mūdū discipline ratio gubernaret. Nec ideo
proposui dicere: ut euāgelias disceratis obedi-
re preceptis: et celestibz obtemperare ināditis.
Quid autē rōnabilem aiām. et ad dei ymagi-
nem factā expediat. facile p̄t homo intellige-
re: cū videt gratis p̄ voluntatem dei cōstitutioni-
bus discipline. etiā elementa seruire. Audite
p̄phetā dicentē. Seruite dñō in timore. et exultate

80
ei cui tremore apprehendite disciplinā: ne quādo
irascatur dñs et pereatis de via iusta. Bene
omnib⁹ causis timor obtemperat discipline:
qui pro hoc ipō q̄ imminentes periculorū causas
aut unū iudiciū cauere nouit: p̄tatem obtinē
tis salutis obtinuit. Quid igitur adultero cas
tū? Quid fur cēt tutū? Quid latroni non
p̄uū? Quis nō expanesceret q̄ caua lucorū
secreta siluari? Quid nō presuptio possideret?
nisi furore amorū sub metu pene disciplina cō
pesceret. At nisi constitutus cēt ordo viuendi:
nūq̄ profecto finē poneret natura peccandi.
Nihil ē q̄ non gula suadeat: si gula disciplina
consentiat. Nihil ē q̄ nō perdat luxuria: si
amore uiciorū a te discedat disciplina. Nihil ē
q̄ nō habendi cupiditate anim⁹ occipet: nisi
auaricie uiciū disciplina condepnet. Quā sub
metu discipline uicia latent. Jam nō est in quo
fides unq̄ erubescat: si homo futurū dei iudi
ciū respiciat. et causa reddende rōnis intendant.
Nec est in quo uindex scelerū flāma desinat:
si intuitu discipline. aut res que sūt honeste
cogites: aut que sūt pudende castiges. Nulla
ubi nomē crudelitatis imponit. ubi p̄ amore
discipline animē admissi sceleris supplicio vin
dicatur latronib⁹: tū smā iudicādis iustis legib⁹
seruat: et nō solū presentib⁹ s̄ etiā futuris ma
nū porrigat. Quis igitur non licet crederet.

nō

se debere peccare, si in pudicas et impijs actibus non
prescriberet disciplina. Videamus quod lex loqua-
tur Non occides, non adulterabis: non falsum tes-
timonium dices. Hec sunt discipline legis: quibus
etiam distractio sine secularis obsequitur: in pug-
nando turpia, ressecando criminosa. Nam adicit
scriptura Iudex non est vindex positus boi operis:
sed mali: ita ut etiam vicarium pene genus exigat:
cum dicat oculum pro oculo dentem pro dente. Sed
ista antiquae sine severitate facile vitare possunt:
si flammam futurum iudicij cogitemus. Absolute au-
tem docet paulus apostolus posse contemptum secularis
arma iudicij: qui dicit Si vis pacem non time-
re: quod bonum est fac. Sed hoc non otiose tractatum
sunt. Nam cum de his terrenis pacibus apostolus doctri-
na commemorat: sensibus nostris celestis iudicij
partes insinuat. Nam cum docet servendum se-
culi legibus: admonet necesse hominem futuris caue-
re temporibus. Si vis non timere pacem quod bonum
est fac: hoc est dicere Si vis futurum non timere
iudicium: ergo hanc primam constitutionis formam a
seculi legibus caret caue debemus et vincere. ut
possimus a nobis illud per iudicium perpetue mortis
excludere. Quia quos ista temporalis non affligit pe-
na: hos illa meternum insatiabili tormentorum
persequitur: dolore. Nemo autem illud hominibus
carnem evasisse se estimet: quem excusatum secularis
iudicis corrupti summa absoluerit. Nec ille adulter

81
faciunt pretermiffiū putet: qd' indulgēcie lege
deprehensū euasit. **N**emo cū sanā dexterā uidet
falsitatis. reo debita iure supplicia iudicat fuisse
concessa. Defūctis corporib' salua sūt animar
nisi fuerint apud deū p' lacrimarū interces
sione purgata. **E**xpectat enī reū suū gehemā:
debitis armata supplicijs. **A**d confusione magis
p'ntis uite: nō ad absoluteōne armis pertinet
auctoritas sine secularis. **I**lla ergo sūt an' oīa
cogitanda supplicia: ubi homo uiuet pena du
rante? ubi nec tormēta corpori: nec desūt mēbra
torrōi. **Q**ue tamē facile uitare possim'?: si ha
benas discipline teneam'. dicente aplō vis non
timere p'ntem bonū fac: et habebis laudē ex ea.
Quis sapiens nō ad hec discipline bona d'ni le
tus apponat? ubi potest homo nō solū armis
penā uitare. s' etiā graciā laudatiōis acquirere.
Audite p'pheta dixerim. **A**pphendite disciplinam:
ne qn' irascat' d'ns. et pereatis de via iusta. **I**n
hoc loco puto ad illos p'tinet ista smā. ad quos
hondū disciplina puenit? qui adhuc i' deuijs
morantur: capti antiquo sup' stationis errore.
Probant' enī nūq' sub lege uiuissē: qui admo
nent' ut apprehendant' studiū discipline. **S**equi
m' ps'. ne qn' irascat' d'ns et pereatis de via iusta.
Ergo si illos p'pheta reos statuit. ad quos discipli
na nūq' puenit? quid de ill' iudicandū putam'
quos disciplina destituit. **I**nter utrorūq' actus

nō

auctoritas prophete loquens inquit plane
culpam non puenisse ad disciplinam: quam legem
discipline respuisse Ecce dicit propheta Qui spernit
disciplinam: odit animam suam Et vere ut dicitur: ita
est. Nam hostis est et inimicus anime sue: qui spernit
discipline monitis: dyaboli occupat officium
Dicit aliquis. disciplinam satis duras legibus con-
stituta loquatur ista satis miser. quos ad omne
facinorose ille dyabolus auctor moris iuitat: quorum
mentes insatiabilis gula possidet: super quos regit
ebrietas: quos turpis luxuria captiuos tenet:
et a quibus nunquam superbia ingrata discessit. Illis
autem quibus est studium honeste fidei seruare continen-
tie: humilitati pietatisque seruire: dulce disciplinam
onus est. et leue iugum domini: quod non grauat nisi
perditos et periculosos. Erubescit dicere. in confusioe
humane negligentiae. quare apud aliquos paru-
proficiat disciplina: cum videam in pastorale ma-
gisterium etiam apud multa animalia non perire.
Ordine discipline. tam dociles equorum animi. cum
in gyrum ducti flexuosis gressibus membra componunt:
et sub vim habent retinaculo ita luxuriose con-
sentunt: ut currendi et standi modum sub quatuor
legum moderatione. disponere seruetur: ita quos
natura nudum diuidit. studio discipline coniungit.
Videte quod foras bouum corpora plaustris subiaceant:
que in tanto imperio animi parant: ut timetia
naturaliter leui iugo colla supponant. Ita disci-

fuit

pline constitutionibus seruunt. etiam que in feritate
 nascuntur. **Un** inuoz aliquo acens hoïem. cui lect
 sapiã. intellãis prudẽcie. passim pcepta disciplinẽ
 negligere: cū videam⁹ mutū animal uiaa auic
 iussis obtemperare: imperio deseruere: atq; ita ad
 omẽm obediẽciam animos aptare. ut cū op⁹ fuerit
 armatis legiombz occurrat: et hostilibz se telis
 iussz obiciat. **Audite in hoc loco pphetã dicentẽ**
Cognouit bos possessore suū: et asin⁹ presepẽ dñi
suū: isel autẽ me nõ cognouit. Veroz dicere: ne
vrãm negligentiã pulset ista smã. Non autẽ
cognouit dñm: qui conditionis sue. nõ cognouit
officiũ. Ostendã sane quomõ dñs possit. aut
inueniri. aut cognosci: si tamẽ est aim⁹ uicẽtis
Si vis uidere dñm. require mendicã. respice ad
pauperem: suscipe peregrinũ. visita infirmũ.
currẽ ad carcerẽ. Si vis uidere deũ: vnicula capa-
ritatis absolue: nodos iniquitatis absade. mĩde
Audi de hoc dñm dicentẽ Esurui. et dedistis mĩ
mãducare: sitiui et dedistis mĩ bibere: hospes
suū et suscepistis me: nud⁹ et vestistis me. Non eo
itq; ne despicias nudũ: nec ceco manũ subchã:
nec inuolutũ pãnis contempnas. In hac em̃ veste
primũ dñs cū a magis quereatur. iuentus est
Et qz de disciplina fecim⁹ mentionẽ. sub qua fi-
des xpiana uiget: necẽ est ut oĩa in aures urũs
bite ornãmẽta deserãtur: ut intelligat vnusquisq;
parũ sibi prodesse cõuersationis famã. nisi in cõceptu

mūdi amauerit disciplina. Ergo cui studiū est
xp̄m colere: pri^o cordis et corporis suscipiat idu-
menta. Omnis igitur vita religionis p̄fesse: inte-
gritatis debet famā sicut: ne quē expectat coro-
na virtutis: pudoris capno ferans. Corporis
integritas fidem munit: integritate fides icon-
tamāta custodiat: ut manēte vtriusq; partis
beneficio: immaculatū hoīem faciat regnare cū
xp̄o. S; in hoc solū constat conūrsationis ratio
vt boni sim⁹. Laborandū ergo illi ante oīa est.
vt qui bonitate sequitur: bon⁹ eē iudicetur.
Nam quīs hoc purū corpus immaculatū q; cus-
todiat: lacrimam vitam ad deū portat: cuius
acty vultus infumant: licet sciam⁹ q; sciam solā
bonis actibz posse sufficere. S; quāto melius est
vt semp de te bene sentiat: qui semp arca ianuā
suā vānis suspitionibz frequēter egrotat. Insi-
tū est em̄ naturaliter vulgo: ut de bonis semp
male iudicet. S; tu qui curā bone fame colis:
studio tuo grām integre opinionis acquirere. Vita
ergo unā ita sit liata: ut sit omibz nota. Inte-
gritas religioni: pudor seruat huilitati. Cui
amor tenet seruāde integritatis: an omnia falsi
ad se nō admittat famā erroris. Magnū ē quidē
et gloriosū et usq; ad celū oīm ore preferendum
nūq; malis actibz locū dēdisse: s; nullo fort⁹ est:
nūq; falsis suspitionibz laborasse. Quid em̄ tibi
p̄est sobrietas: si vicia ebrietatis exerceas.

83
Quis non te ebriū iudicet? si me effluētes vno
calices. saltatū gyros muteris. Quis te castū
putabit? si te vident meretras mixtū fabulis.
sermo sermone compositas. aut loquēte turpia?
aut inhonesta resonātem. Laudo quidē consētia
castitatis: s; odi colloquiū meretras In quo loco
dicat fortasse aliquis Suffiat mī pūna consētia
Quā ad innocentia pertim; tibi soli suffiat? s; pū
tendū ē ne facilitate tua alter peccet? et alienū
peccatū in te redūdet Iux illud qd̄ dicit scriptura:
ve illi per quē scandalū venit Quis autē prea
oso sermo corp⁹ vestias. et mudo vellere membra
cōponas? non sine macula die tūnsigis: si ca
nim audentis ora contigens In omī ergo actu tuo:
vitā tuā disciplina committitur Si vis placē xpō?
elabora ut professionē tuā fides adiūuet: fama
cōmendet Precedat uos paciētia huilitatis socia:
assistat pudicia integritatis mgra. Fugiat cupi
ditas erubescat ebrietas? luxuria actus suos luge
at: supbia cōfusa discedat Quicūq; igitur est
qui festinat deū agnoscere: sub hoc discipline
ordine. xp̄m potent inuenire Multa quidē erūt
adhuc dilāssimi. que discipline ratio suadebat
aperire? que mterū putauim⁹ differenda: ne oia
sis aurib; fastidiū pareret longa rō Sane ne
quid in hoc opere subtraxisse videam⁹: elabora
bim⁹ vt ea que religiosis actib; apertū sequētī
tpe differam⁹ **Sermo eiusdē de versu ps Bonitate**

et disciplina et scientia doce me *abus*

Proter cetera quibus beatus *dauid* infirmitatibus
narum medetur animarum: sub quadam trinitatis
regula. orandi nos forma tenere: tamquam peritissi-
mus magister erudit dicens **B**onitate et disciplina
na et scientia doce *Sollia* itaque fratres intendite:
quas sibi potissimum virtutes tribui rex *phetaus*
deprecatur **B**onitate et disciplina magis et scientia
doce me domine. Vere nouit recte viuere: qui recte
nouit orare **N**on enim petit mundanarum diuitiarum
thesauros: non regni firmitatem: non tyra prolixiora vi-
uendi: sed bonitate se doceri simul et disciplinam poscat
Bonitas enim facit amabilem disciplinam: et disci-
plina efficit inculpabilem bonitatem **N**ec quocumque
latere puto: quod bonitas sine disciplina delictorum
mater est: et disciplina sine bonitate tristis quam
amantudo viuendi: scientiam prauam sibi panem im-
patrat: ut nouent scienter sapienterque distinguere. qui
sunt termini bonitatis: et quam debeat habere disci-
plina mensuram: ne forte aut nimie remissionis
uicio bonitas inconsulta fedetur: aut disciplina
durius ipsa sui austeritate crudelescat **D**is frater
bonis esse peccanti. **B**enigne quidem fac: et ut uer-
sis bonis vigore ei adhibe disciplinam: ut tua illi
bonitas proficiat in salutem **Q**ue utique si nulla
cohercentis censura in reprobatione teruens: prima
osa erit ei hec bonitas tua. qua permittis perire
peccatorem: quem potens saluare correctum *Ruffin*

84

si nimio discipline rigore nullā sās bonitatis pre-
tendens medicinā? dū rigore tuū refugit peccās:
peccā egritudine nō curabis. Et que tandē vīedi-
ratio erit. que ve iusticia erit. vt solutor leuitas
cohibentiā prebeat peccōi? aut imoderata seueri-
tas a lapsu nō reuocet delinquēte? **Vt** autē boīta-
tis hui⁹ discipline qz magisteriū. in mīs fuisse
maioribz plen⁹ pfect⁹ discam? vl pauca de plu-
ribz venerabiliū patrū recenscam? exempla **In**
plena sine dubio bonitatis ac discipline illius
formā beati petri? cū sicut vere bon⁹ oblatos si-
bi dicitur curasse infirmos: et vt discipline ce-
lestis amator iusta vltione pmissse mētae phi-
betur. **Nimirū** bonitatis ei⁹ grām testat enēas
ille debilis? qui claud⁹ ab infancia sedens i porta
templi dñi atqz medicās. in noīe xpi ihū. apli cu-
tantis ipso antiquā recepit sanitatē. **P**baueit
eā discipline ei⁹ seueritate ananias et saphira?
qui distrahetes agnū que vendere nemo cogebat.
dū de paci qritate mēantur aplō? morte sibi fal-
sitate merita sūt. **Quo** fco edocuit gloriosissim⁹
petr⁹ messe sibi bonitate ac disciplinā? dū teme-
dū prestat infirmo: et cōpetentē sumit de mē-
taab⁹ vltione. **Q**z eū recte scām qz fecisse. celestis
iudicij consens⁹ ostendit. **D**e pfectione vero scāe
eius quis ambigat? qui xpm dñi vni dei filiū
eē de celo sibi reuelate prē cognouit. **E**t qz boni-
tas ac disciplina scāa qz non decant: pascentas

illi dñs suas cōmendauit oiuailas **T**enuit boni-
tate ac disciplina eam gloriosissim⁹ **p**aul⁹ qui
vt eius scripta testantur discipul⁹ suis et virgā
correctionis: et spm̄ mansuetudinis p̄tendebat. **P**ro-
p̄ q̄ faciebat eū omibz amabilem bonitas: et disa-
plina terribilem. **N**am eam inter ipā mundi p̄-
mordia. vt bonitate ac disciplina xpi doceret
ecclesiā: et remoueri iussit peccatē a cōione scō-
rū: et eundē recipi correctū. **D**e scā autē ei⁹ q̄ nos
dicem⁹: cū omēs eū nouerint in celestibz didi-
cisse. que doceret in terris. **I**bi talia se memit
edocū: qualia mortalibz loqui non liceret. **H**uit
nichilom⁹ bonitate et disciplina testas dñic⁹ et
baptista ihoēs: qui resipiscentes a peccatis suis. p̄phe-
tice pietatis affatu. p̄mē baptismo diluebat: atq̄
vt vere legalium p̄ceptoz custos imobit⁹: et herodē
regē de illiata accusabat vxore: et cūctis ad se cō-
currentibz purgationis vite p̄cepta mātābat.
Sac̄ae autē illi⁹ p̄titudinē quis p̄t agnoscere:
qui qd̄ pro salute mūdi venit e celo. p̄m⁹ oibz
reuelauit. **V**idens itaq̄ fr̄es quo orādī cōpēdio
et qua pauatate verborū. p̄fectionē viuendi
venerabil⁹ p̄pheta querebat. **B**reuissimo namq̄
sermone conclusit: quomōdō sp̄ualiu habz mltitudi-
d̄ virtutū. **S**i ergo ille p̄phetam p̄cipuus. docen-
se a deo. ad sc̄iores vias tantopere precabatur:
quid facere nos oportet. qui et tardi sensu. infir-
mitate corpem⁹: et noxia remissionis vite q̄suetudinē

depravamur. Nos inq̄ magis orare debem⁹
 dicētes **B**onitate et disciplina et sciam̄ doce nos
 dñe. quaten⁹ i nobis bonitas maliciā vincat.
 vicia ac voluptates disciplina castiget. et igno
 riae ceitate sciētia veritatis illuēt. Si em̄ scie
 ns omnipotentē deū. filiū ei⁹ vngentū vniū
 eē sbe. spm̄ quoq; sc̄i pan̄ credidens eternitate
 regnātē. nulla vngēte vlt paganor vana per
 suasio vlt arnanor p̄fca reptauit impietas. f̄ fu
 tur iudici sc̄ia cor tuū mētē q; repleuerit. ha
 bebis in tuis morib; disciplinā. **R**urs⁹ si discipli
 ne ip̄i⁹ mensurā regulas q; seruaueris. congrua
 tenebis in omib; bonitate. q; bonitas repamētū
 ē discipline. et disciplina condnētū ē bonitatis
 Caue ergo fias. ne ita velis bon⁹ videri. vt abi
 aas disciplinā. aut ita ardua secteris discipli
 nā. vt remoueas bonitatem. **Q**uibus b̄tis cauid
 idcirco sc̄iam̄ peccatur aduiḡ. vt dicit̄ mentis mē
 iudicio. scire possim. qualit̄ in nobis eē possit
 et distictior bonitas. et blandior disciplina. **Item**

Sermo b̄ti augustini epi. De obedientia et vana

Nichil sic deo placet quō **h**uilitate et q̄ supbiā
 nobiā **C**ham maledict⁹ fuit. et p̄ mltā
 secula manet qd̄ dicit̄ semen amaan et non
 iudic. q; p̄i non est obsecr⁹. **S**ecundū **s**em̄ q̄ obse
 cut⁹ ē patris benedictionē hūit in omnia secula.
 hoc itaq; dico: nō est filior iudicare de patrib;
 Nemo vadit ad m̄gim. et docet m̄gim suū.

Veniſti ad me vt docere te litteras? ſi tibi ſcripſero
et dixerio tibi ſcribe quomodo ego ſcribo: vt q̄
mutari debes que m̄grm̄ elegiſti. Ab aliq̄ dicitur
eb: et vadis ad penitentiore m̄gr: hoc totū quare di
co. Vt obiam exhibeam patribus nris. Qui
p̄b: nō obſequitur: deo nō obſequit. Dicit
enī dñs. Qui vos cōtepm̄: me cōtepm̄. Qui
cōtepm̄ aplos: cōtepm̄ xpm̄. Qui cōtepm̄
p̄b: cōtepm̄ xpm̄ qui in p̄b: eſt. hec dico:
q̄ hic in nob̄ ſūma et ſola ē virtus obediencie.
Si ieiunaueris dieba ac noctib: orōne q̄ feceris:
ſi in ſacro fueris vt in anē: ſi nichil aliud feceris
niſi q̄dāq̄ p̄ceptū eſt in lege: et tibi viſū fueris
q̄ ſapies. et obedies p̄i non fueris: omēs virtu
tes p̄didisti. Vna obia plus valet: q̄ omēs vir
tutes. Ieiunū vt cōmētia. niſi te diligēt accē
dens: ſupbia tibi facit. Supbia autē: inimicū ē dō
Nihil ſic odio hab: de: q̄ ſupbia. Quicūq̄
nō obedit. nō facit de ſcitate: ſi de ſupbia. Ico
enī nō obedit: q̄ ſe meliore putat illo cui nō obe
dit. Simpliciter dico nob: omnia peccata odio hab: de:
mētiaū. p̄uiriū. furcū. latrociniū. adulteriū. for
nicationem: in quib: ſi quis deprehēſus fuſſet
nō poſſet oculos lenare: ſi ſic eū haberem: q̄
excābile: ſi quis ſupb: eſt. mltō peccatū facit q̄
adulteriū: et tū loquim: cū eo. Qui fornicator
ē. p̄t aliq̄ dicere. Dicit me caro mea: ſupauit
me a doleſcentia mea. Non dico q̄ ſemp̄ facere

86

debeat: siquidē et hoc odio habet deus: s; in cōpa
aone mali dico. Si uicūq; aliud peccatū fecerit: uer
bi grā. si furtū fecerit excusari p̄t. Quid enī dicit
p̄ccera furtū feci: q; algebam. q; fame mouebar.
q; egrotabā. **Supbia** q; dicere potest. **Ideo supbia**
malū est: q; excusationē nō habz. **Cetera**
uia eis nocet qui ea committit: ceterū supbia pl
omnib; nocet. **Hoc ergo dico: ne cogitatis nō eē pec**
cātū supbia. **Quid enī dicit ap̄l̄us.** Ne quis ma
dat in iudiciū dyaboli. **Vides ergo qm̄ quicūq; ista**
tur in iudiciū dyaboli madit. **Hoc ergo dico s; qd**
scriptū ē. **Deus supbis resistit: hūilib; autē dat g**
rā. ut omnia inq; peccā fugiam; maxie supbia.
Dico uob; q; agat: qui p; supbia sibi sapiēs uidet.
Si quis ei de sub; dederit consiliū et dixerit ei. sine
non debes sic agere? nō eū dignat; audire: q; se
magis sapiētē putat. q; illū qui dat consiliū. **Et**
quid dicit in corde suo: qui sibi uidetur eē sapien
tior. **Ego ergo nō habeo consiliū.** **Nū tu es sapi**
ētor me. **licet nō dicat: tū ex eo q; cōtempnit consili**
ū sub;: in corde hec loquit. **Ergo hoc dico: qui sup**
bia habz: sine causa habz alias virtutes. **Habz vir**
tutes: ymo nō habet: s; uidet; habē. **Quin enī h**
habz qd; deo contrāriū ē: quō p̄t hēre aliq; q; deo am
nī sit. **Supbia i mōstero fit. Si ieiunam; erigi**
mur: orōne facim; p; peccis: et in supbia erigim;
Aliquis ieiunat pro peccis suis: et pro peccat; suis
agens pmām: i supbia erigit. **Ideo ieiunas. ideo**

nō
est

oras. ideo precepta facias ut contra deū facias.
Monachus si supb⁹ est. multū ei meli⁹ fuerit. si
virorem duceret. Ego simpliciter dico: et libera
fronte dico. Hoc dico: qz quacūq; superbus est.
meli⁹ ei erit. et hoc ad cōpationē mali dico. ut
omnia alia vicia haberet: et ex malis suis meli
uaretur ad p̄mā: et nō omēs despiceret. Si autē
post peccatū ageret penitentiā: vtiq; dei mīas mere
retur. **Q**ui autē supb⁹ est. omni maloz habet
p̄cipiū: et nō agit p̄mā. qz q̄ iustus sit. **P**roterea
supbia contraria est deo: qz deo nō subiatur. **S**ic
enī se habet q̄ iustus. **S**upb⁹ nō agit p̄mā pro
malis: et gloriatur q̄ pro bonis. **H**oc q̄re dixerit
et vos ip̄i intelligitis: et alioz ruine. n̄ā debet
eē exempla. **P**roterea veni⁹ in mōsteriū: libera
tem seculi p̄didim⁹: ut seruitute xpi accipiam⁹.
Dem̄ ista de fr̄ib⁹ loquor qui solent longi⁹ se
dere a monasterio: non eis debet nasci superbia
de exemplo. **I**n cenobio vixisti: placuit tibi ut
maneres i deo m̄liario: nō proterea debes simi
m̄ scōrū fr̄m̄ cōtepnere. **N**ec te ideo viliorē pu
tes: si ad fr̄es veneris ad ciuitatē. **S**i necessita
tem haberes. ures et videres mulieres: et si ne
cessitate huisses. ures in plateas: recte qz non
ures. **A**d sinaxim fr̄m̄ non vadis. **Q**ui qui
manes in secreto. aut melior es a fr̄ib⁹ qui se
in cenobis: aut peior es. **S**i melior es veni ut
eis exemplū vite tue tribuas: si autē deterior es:

87
venit ut discas que nō scis **S**upbia nascit̄ qñ
aliquis dicit se secretū sedere: fr̄es nō dignat̄
videre et visitare: et in supbiā erigitur **H**oc
p̄pterea loquor. p̄ntē scō fuitre qui facit opere:
ut hoc q̄ ego loquor. hūc sciat̄ op̄ facere.
Demq̄ mlti s̄ p̄s. qui vere p̄s sūt. qui re-
gūt animas scōrū: qñ aliquos vident iuvenes
ire ad deserta. et ad cenobiū nō venire. et in
supbiā esse: vadūt et vni eis faciūt: et addu-
cunt eos nō ut noceat. s̄ ut tollat̄ eis supbia.
Nec hoc p̄pterea dico. ut illi qui manēt in se-
cretis. et veniūt ad cenobiū et fr̄es visitant̄:
ab hys qui sūt in cenobis arguātur q̄ sūt
ipacēt̄es. nec q̄ hūiles **N**emo dicat de vobis
Ecce ille qui i heremo sedet: q̄ nō patit̄ venit.
Ppterea venit. ut supbiā deponat: p̄pterea venit
ut te edificet: et non destruat **V**idete qual vite
sūt **V**ivunt i deserto: et in glām nō habz eoz qui
i deserto sūt **D**eus itaq̄ omp̄s: om̄a que locu-
ta sum⁹. orōmb⁹ scōz nos quoq̄ implere faciat
Nichil enī grāte ē dicere: s̄ facere **E**t si qd̄ facē
nō possū et loquor: v̄deo loquor. ut qui potest
facere faciat: **Q**ui habz aures audire audiāt.
in xpo ihu dno nro amē.

Sermo bñ augustini **De karitate.**
Divinam scripturam multiplicē habūdāciā
latissimā q̄ doctrinā. sine ullo errore cō-
prehendit: et sine ullo labore custodit: cui⁹ cor

plenū ē caritate? dicente aplo: plenitudo autē
legis est caritas? et alio loco. finis autē pcepti
caritas de corde puro et consca bona: et fide nō
ficta. Quid ē autē pcepti finis? nisi pcepti
adimpletio. Quid est pcepti adimpletio? nisi
legis plenitudo. Ergo ibi dicit plenitudo
legis caritas: hoc etiā hic dicit. finis pcepti
ē caritas. Nec dubitari ullo mō pōt: q̄ templū
dei sit nō homo. in quo habitat caritas. Dicit enī
et iohes. De q̄ caritas est. hoc autē dicētes apli.
et nobis pcellētiā caritatis q̄medantes: nō vtiq̄
aliud. nisi qd̄ q̄medant tuctare potuerūt. Ip̄e
quippe dñs pasces eos verbo salutis. verbo car
tatis. qd̄ est ip̄e p̄amis viuus qui de celo descendit.
mandatū inq̄ nouū dō uob̄ vt vos diligat̄ iuicē.
Et iterū. in hoc facit omēs. qz discipuli mei estis.
si vos iuicē dilexeritis. Ille ergo qui venit per
carnis irrationē. carnis perimere corruptionē.
et vetustatē vniuersi mortis nr̄e. sue mortis no
uitate dissoluere: mādato nouo. fecit hoīem
nouū. Res enī vetus erat. ut homo moreretur.
Qz ne semp̄ valeret in hoīe: res noua facta est. vt
deus moreretur. Sz qz in carne mortuus ē. nō in di
uitate? p̄ sempiternā vitā diuitatis: nō p̄misit esse
sempiternū interitū carnis. Itaqz sicut dicit apl̄s
mortuus ē p̄pter delicta nr̄a: et resurrexit p̄pter
iustificationē nr̄am. Qui ergo cont̄. mortis ve
tustate. attulit vite nouitate: ip̄e cont̄. veteri pec

catu opponit nouu mandatu Quapp quisq ve
 tus pccm vis extinguer. mandato nouo extingue
 cupiditate: et amplectere caritate Sicut em in die
 omni maloz e cupiditas: ita in die omni bonozu
 caritas **Tota** magnitudme diuozu eloquozu
 et latitudme secura possidet caritas: qua deu pri
 mu q: Docet em nos celestis vn 9 mgr et dicit:
 Diliges dnm deu tuu ex toto corde tuo. et ex tota
 anima tua: et diliges pximu tuu tamq teipsum.
 In hys duob9 mandatis. tota lex pendet et pphie
 Si ergo no vacat omes paginas scas pscantur.
 omnia uolucra sermonu euoluere: omnia scriptu
 raru secreta penetrare: tene caritate ubi pendent
 omnia: ita tenebis q ibi dedisti: tenebis etia qd
 no dedisti Si em nosti caritate. aliq nosti. unde
 et illud pendet qd forte no nosti: et in eo q i scrip
 turis intelligis caritas patet: et in eo qd no intel
 ligitis caritas latet Ille itaq tenet et qd patet et
 qd latet i diuis sermonib9: qui caritate tenet in
 morib9. Quapp frs sectami caritate dulce ac
 salubre vniculu mentiu: sine qua diues paup e:
 et in qua paup est diues hec in adu'sitatib; tole
 rat. in prosperitatib; temperat: in diuis passio
 mb; fortis: in bonis operib; hilans In ceptati
 one tutissima. in hospitalitate latissima: in
 uerbis frater letissima: inter falsos paciētissia
 In abel p sacrificiu grata. in noe p diluuiū secu
 ra: in abrahe peregrinatioe fidelissima: i caud

no

et dicitur

no

tribulationibz māfuetissima In trib⁹ pueris
blandos ignes innocenter expectat: in macha
beis seuos ignes fortiter tollemt. Casta in su
sana erga virū: in āna post virū: in matru
p̄ter virū. libera i paulo ad arguēdū: hūil
in petro ad obediendū. huāna in xp̄ians ad
confitendū: diuina in xp̄o ad ignoscendū. **S**
ego de caritate q̄ mai⁹ aut vber⁹ possū dice
q̄ p̄ os apli laudes ei⁹ intonat dñs. sup̄ emne
tem viam demōstrātibz atq; dicētibz. **S**i linguibz ho
minū loquar et angeloz: caritatē autē nō habe
am: frūs sū sicut examētū sonās. aut cymbala
tinnens. **E**t si habuero p̄phiam. et facerō oīa sc̄i
ficientia et oēm sc̄iam: et si habuero oēm fidem
ita ut mōtes transferā: caritatē autē nō habeo:
nichil michi prodest. **C**aritas magnanima est.
benigna est: caritas nō emulatur. nō agit p̄cā
nō inflatur. nō dehonestat: nō querit que sua sūt
nō iritatur. nō gaudet sup̄ iūquitate: congruenter
autē veritati. **O**mnia tolerat. omnia credit: omnia
spernit: omnia suffert. **C**aritas nūq; cadet. **C**aritas
est: s̄mā ista hūmāne p̄phie virtū sc̄iamētōz salus
sc̄ie solidamētū fidei fructus: diuicie pauperū. vni
morientū. **Q**uid tā magnanimū? q̄ p̄ ip̄s
mori. **Q**uid tā benignū? q̄ et inimicos diligit.
Sola est quā felicitas aliena nō p̄mit: q̄ non
emulatur: sola ē quā felicitas sua non extollit
q̄ non inflatur: sola est quā cons̄ciā mala nō

84
pungit. qz non agit peram. Int' opprobria scari
mē. inter odia beneficia est: inter imis placata
est. Inter insidias innocēs est. int' iniquitates
gemens: in veritate respirans. Quid illa forma
nō ad retribuēdas iniurias s; ad nō curādas ini
urias. Quid illa fidelis nō vanitati. s; eternita
ti. Nā ideo tollent omnia in pnia vita: qz cre
dit omnia de futura vita: et suffert omnia que
hic imitatur: qz sperat omnia que ibi pmit
tuntur. merito inq; cadit. Ergo seruem' caritatē
et eā scē cogitantes. afferre fructū iusticie: et
p; vberis q; ego dice potui vos iueneritis in ei
laudib;: appareat in vris morib;: oportet em'
vt semilis sermo nō solū sit grauis: s; etiā breuis.
Augustin' de pugna spiritus et carnis. siue
Quotquot spiritu dei aguntur: **spūs vtrā carnē**
hu filij sūt dei. Non sūt filij dei: si nō agū
tur spū dei. Si autē spū dei aguntur: pugnet:
qz magnū habet adiutorē. Non em' deus sic
expectat pugnātes: quomō expectat plius ve
natores. plius venatori fauere pōt: periculatē
iuuare non potest. Sic ergo et hic. Caro conu
piscat aduersū spm: spūs autē aduersū carnē.
Et quid ē. ut non ea que vultis faciatis. hic
em' periculū est mali intellectus: sic nūc officia
um qualiscūq; expositoris. Vt non ea q; vultis
faciatis. Attendite scī. quicūq; pugnat. Pachi
antib; em' loquor. Intelligit qui pugnat: nō

intelligit qui nō pugnat. Nā qui pugnat:
nō dico intelligit me: s; p̄uenit me. Quia vult
homo castus: ut nulla om̄ino surgat in mētib;
eius concupiscētia aduersana castitati. Pace
vult: s; nondū habet. Quā em̄ ad illud ventū
fuerit. ubi nulla om̄ino exurgat concupiscētia
aduersāca. nullū erit hostis cū quo luctemur:
nec expectatur ibi victoria: q; iā de hoste triu-
phatur. Audi ipam victoriā. ipō aplō dicēte.
Oportet corruptibile hoc induere incorruptioē:
et mortale hoc induere immortalitē. Cū autē
corruptibile h̄o induerit incorruptioē. et mortale
hoc induerit immortalitē: tūc fiet sermo qui scriptus
est. Absorta ē mors ī victoria. Audi voces triumphā-
tū. Vbi ē mors contentio tua. Vbi ē mors acule-
tus. Passisti vulnerasti: dixisti. S; vulneratus
est pro me: qui fecit me o mors. O mors vulnera-
tus ē pro me qui fecit me: et de morte sua victor.
Et tūc triumphātes dicturi sūt. Vbi ē mors contentio
tua. Vbi ē mors aculeus tuus. Nōdo autē qui
caro concupiscit aduersū sp̄m. et sp̄s adūsū car-
nem: contentio mortis est: nō qd̄ volū q; facim;
Quare. Quia volum; ut nulle sint concupiscē-
tiae: nō possu;. Velim; nolim; habem; illas: ve-
lim; nolim; tallant; blandiunt; stimulat;
infestant. Surgere volūt; p̄mittitur: nodū exi-
gunt; q̄dū caro concupiscit adūsū sp̄m: et sp̄s
aduersū carnē. Nūq; h̄o eadē cū mortu; fuerit.

90

homo. Absit. Depom̄s carnē: quomō te cum
talibz gaudijs carnis. Si bene pugnaſti. rea
pens ad quietē: de qua quiete coronādus es.
nō capnād: ut poſtea pducaris ad regnum.
Ergo q̄dū hic uiuitur fr̄s: ſic ē ſicut et qui
ſenuit in iſta milicia. Amores quidē hoſtes
habem: ſ; tamē habe. Fatigati ſūt quodāmo
hoſtes n̄ iam eā p̄ etate: ſ; tū eā fatigati.
non ceſſant qualibz ſc̄q; motibz inſeſtare ſenec
tutis quietē. Acrior em̄ ē pugna iuuenū. noui
eam: trāſiui p̄ eam. Caro ergo gaudiſat aduſq;
ſp̄m. et ſp̄s aduſq; carnē: ut nō ea que uolās
faciaſ. Quid em̄ uolās o ſc̄o bom̄ p̄uatores.
o fortes milites xpi. qd̄ uolās. Ut nō ſint oīo
gaudiſcentie male: ſ; nō poteſtis. Ecce ē bellū.
ſperate triumphū. Quid em̄ interū pugnat. Caro
gaudiſat aduſq; ſp̄m. et ſp̄s aduſq; carnē. ut nō
ea que uolās faciaſ: ut oīo nulle ſint gaudiſ
centie carnis: ſ; facite qd̄ poteſtis. qd̄ aut ip̄e apl̄s
alio loco q̄n̄ amēd̄are iā cep̄er̄. Non regnet pec
cātū in v̄ro mortali corp̄e. ad obediendū deſideris
e. Ecce quō nolo Deſideria mala ſurgūt. ſ; noli
obedire. Arma te ſume inſtrumentū bellorum.
Precepta dei. arma tua ſunt. Si b̄n̄ me audis.
et qd̄ loquor amabis. Non inq; regnet peccātū
i v̄ro mortali corp̄e. Qd̄ū em̄ portatis morta
le corp̄: pugnat cōtra uos peccātū. Si nō regnet.
Qd̄ eſt nō regnet. Id eſt ab obediendū deſire

no

no

no

ris ei. si corpori obedis. regnat. Et qd est obe-
 dire. nisi exhibeatis membra v^{ra} arma iniqui-
 tatis p^{cc}o. Nichil hoc doctore preclari. **Ad** vis
 iam vt exponā tibi. **Fac** qd' audisti. **Non** exhibeas
 membra tua arma iniquitatis p^{cc}o. **Dedit**
 tibi de q' p^{cc}atē p' spm' suū: vt membra tua tene-
 as. **Surgit** libido: tene tu mēbra. **Noli** exhibē
 mēbra tua arma iniquitatis p^{cc}o. **Noli** arma
 te aduersariū tuū. contra te. **Tene** pedes ne eadē
 ad illata. **Libido** surrexit: tene tu membra: tene
 manū ab omī scelere: tene oculos ne male at-
 tēdant: tene aures ne uerba libidinis libēter aud-
 ant: tene totū corp' q: tene laterā: tene sūmā: ne
 yma. **Quid** facit libido. **Surgere** nouit: vi-
 cere nō nouit. **Surgendo** assidue sine causa:
 disat et nō surgere. **Redeam** q' ergo ad uerba.
 que obscura de aplō p^{cc}osuerā: et plana ecē iam
 videbim' q' **Hoc** em' p^{cc}osuerā: qz nō dixit aplō
 spū ambulate et g^{cc}upiscētias carnis ne habue-
 ritis: qz necē est vt habeam' q' illas. **Quare** q'
 dixit g^{cc}upiscētias carnis ne feceritis: qz fecerit
 eas: si g^{cc}upiscit' spm' g^{cc}upiscere. **facere** ē. **Sed**
 ait aplō **Jam** nō ego operor illud: s' qd' habitat
 in me p^{cc}at' **Ergo** quid tibi cauendū est. **Hoc**
 sine dubiōne p^{cc}ificas. **Surrexit** libido: dāpnabil
 surrexit. **Suggestit**: non audiatur. **Audet**: nō
 se cōpescat. et velles vt nō auderet. **Et** ubi ē
 vt nō ea que uolūis **faciatis**. **Noli** autē

91
membra: audeat sine causa et consumat se. In te
ergo fuit ipse concupiscentie. **Fraedū ē. fuit Ido**
duxit. ne profeceris: ut nō proficiat. **Deceuiſti fa-**
cer: profeciſti. Profeciſti etiam. ſi deternas fraedū
et adulteriuſet ideo nō facias qz locy nō ē iuenty.
qz oportunitas nō datur: qz forte caſta eſt illa
de qua videns eē qmotus. Ecce iā iſta caſta eſt:
et tu adulter eſ. Quare. qz tu profeciſti concupiſ
qz eſt profeciſti. id eſt in animo faciendū eē adulte
riū deceuiſti. Iam qz abſit. ſi et membra nō fue
rint opata: i morte deuolutus eſ. Suscitauit rē
mortuā in domo. filiā archyſmagogi. In domo eāt:
nondū erat elata. Sic eſt homo qui flagitiū de
ceuit in corde: mortuū eſt: ſi inty lateat. Si dū uſqz
ad ppetrationē membrorū puenerit: elatū ē foras
et et uiuentē filiū uidue ſuſcitauit deus: qndo
extra portā ciuitatis mortuū eſſerebatur. Sic
ergo audeo quid dicere. Deceuiſti in corde tuo:
ſi reuocaueris ab actu tuo: ſanatus eris anteqm
petres. Si em̄ egeus in corde piaz. qz rem ma
lam et ſcelestā et flagicioſā dampnabilem qz dece
ueras: ibi ubi mortuū latebas intus: ſic inty ſur
rexiſti. Si autē profeceris: iam foras elatus eſ:
ſi habes qui tibi dicat. Iuuenis tibi dico ſurge
Ecce ſi ppetraſti et peniteat te: de primo redi:
noli in ſepulchriū uenire. Sz et hic michi tūc eſt:
qui eadē perducty eſt ad ſepulchriū: iam ſupra ſe
habet pondy moleſtū: terra pmititur. qultū em̄

excercitatus est in flagitijs **C**onsuetudine sua in
ima pregrauatur **C**lamat et xp̄us: lazare p̄di
foras **H**omo em̄ iam pessime consuetudis putet
merito ibi xp̄us proclamauit: nec solu clamauit
s̄ magna voce clamauit **A**d xp̄i em̄ clamore eadē
tales licet mortui, licet sepulti, licet putentes, resur
gūt tamen et ip̄i **D**e nullo em̄ iacenti desperadiū
est: sub tali suscitatore.

Quanta De eterna felicitate Aug⁹ lib^o de ciuitate dei
 erit illa felicitas. ubi nullū erit malū: nul
 lū latebit bonū. Vacabitur dei laudibz: qui erit
 omnia in omnibz. Nam qđ aliud agetur. ubi neq; vl
 la desidia cessabitur: neq; vlla indigentia labora
 bitur: nescio Admoneor etiā scō cantico: vbi lego
 vl audio **U**t qui habitat in como tua dñe: in sc̄la
 sc̄loz laudabūt te Omnia mēbra et viscera corrup
 tibil' corporis. que nūc videm⁹ p vsq; necessitatis
 varios distributa: qm̄ tūc nō erit ipā neccitas.
 s; plena certa secunda sempiterna felicitas: p fiaēt
 laudibz dei Omnis quippe illi de quibz iam sū locu
 tus armonie corporalis neru. nō latebūt intrinsec
 et extrinsec⁹ p corporis cieta dispositi: et cū ceteris
 rebz que ibi magne atq; mirabiles videbūtur. ra
 tionabiles mentes in tanta artificas laudē rōnabi
 lis pulchritudinis delatatione succendet. **Q**ui motz
 illic talū corporū sint futurū temere desinire nō
 audeo: qđ excogitare nō valeo **T**amē et motz et
 status sicut ipā species. decens erit. quicūq; erit:
 vbi qđ nō decebit nō erit **C**erte vbi volet spiritz
 ibi erit pan⁹ et corpus: nec volet aliqd sp̄s: qđ
 nec sp̄m possit decere nec corp⁹ **V**erū ibi gloria
 erit: vbi laudantis nec errore quisq; nec adula
 tione laudabitur. **V**erū honor qui nulli negabi
 tur digno: nulli deferetur indigno: s; nec ad eū
 ambiet vllus indign⁹: vbi null⁹ pmittatur eē
 nisi dign⁹ **V**erū par. ubi nichil aduersi n' a seipō

nec ab aliquo patietur. **P**remiū virtutis erit
ipē. qui virtutē dedit: ei q̄ seipm̄ quo meli⁹ et
maius nichil possit esse p̄misit. **Q**uid est em̄
aliud qd̄ p̄ prophetā dixit. **E**ro illoꝝ deus et ipi
erūt michi plebs: nisi ego ero vnde fatientur?
ego ero quēcūq; ab omib; honeste desiderintur:
et vita et salus. et victus et copia: et gloria et
honor et pax et omnia bona. **S**ic em̄ et illud
recte intelligitur qd̄ ait ap̄tus: vt sit de⁹ omnia
in omib; **I**pē finis erit desiderioꝝ nroꝝ. qui sine
fine videbitur: sine fastidio amabitur: sine fa-
tigatione laudabitur. hic mun⁹ h̄ affectus. hic
actus p̄fect⁹ erit omib; sicut ipā vita etna cois.
Ceteri qui futuri sūt pro meritis p̄miorū etiā
gr̄nd⁹ honorū atq; gloriarū: quis ē ydone⁹ cogi-
tare? quāto magis dicere? **Q**uā tū futuri sūt: nō
est ambigendū. **A**tq; id etiā b̄tā illa ciuitas mag
nū in se bonū videbit: q̄ nulli superiorū vllō in-
feriorū iudebit: sicut nūc nō iudent archange-
lis angeli ceteri. **T**am nollet eē vnusquisq; qd̄
non accepit. quibus sit pacatissimo concordie vi-
culo ei qui accepit obstructus: qm̄ nec in corpe
vult eē oculus esse qui ē digitus: cū membrum
vniq; cōtineat totū carnis pacata compago.
Sic itaq; habebit donū alius alio mun⁹: vt h̄
quoq; donū habeat. ne velit ampli⁹. **N**ec itō
liberū arbitriū nō habebūt. qz patā eos delatū
nō possūt: magis quippe erit liberū a delatōe

93
peccandi: usq; ad delatione no peccandi indeclia
bile libertati. **N**a primu liberi arbitrii qd hoi
tatu est. qm primu creatus est rectus: potuit no
peccare: s; potuit et peccare. **H**oc autē nouissimu
eo potenti 9 erit: quo peccare no poterit. **V**er h
quoq; dei munere: no sue possibilitate nature
Aliud ē em esse deū: aliud pceptē dei. **D**e9 nata
peccare non potest: pceptē vero dei. ab illo ac
cipit ut peccare non possit. **S**eruandi autē gra
dus erant diuī muneris: vt primu daretur li
berty arbitriū quo non peccare homo posset: no
uissimu quo peccare no posset: atq; illud ad eo
parandū mentū: hoc ad recipiendū pmiū pme
ret. **S**; qz peccauit ista natura ai peccare potuit
largiore gra liberatur: ut ad eā pducat liberta
tem in qua peccare no possit. **S**icut em pma in
mortalitas fuit quā peccādo adā pdidit posse no
mou. nouissima erit no posse mou: ita primu
libery arbitriū posse no peccare. nouissimu non
posse peccare. **S**ic em erit inamissibil' volūtas
pietatis et equitatis: quomō est felicitatis. **N**a
vtq; peccādo. nec pietate nec felicitate tenu9:
volūtatē vero felicitatis. nec pdita felicitate pdi
dim9. **C**erte de9 ipē nūq; qm peccare non potest
ideo liberi arbitriū habere negand9 est. **E**rit
ergo illis ciuitatis et vna in omib9 et insepara
bilis in singulis volūtas libera ab omī malo
liberata. et impleta omī bono: fines indefaeter

eternorum iocunditate gaudiorum? oblita culpam
oblita penam, nec ideo tamen sue libertati omnes
oblita: ut libertati suo non sit ingrata. **Quia**
ergo attinet ad scientiam rationalem memor presentium
erit malorum suorum: quia attinet ad experientiam sen-
sus profusus inemor. Nam et peritissimum et medi-
cum sicut arte sciuntur, omnes fere morbos cor-
porum nouit: sicut autem corpore sentiuntur, plu-
rimos nescit, quos ipse non passus est. **Ubi** ergo
scientie malorum due sunt. vna qua potentia men-
tis non latent: altera qua experientiam sensibus in-
herent. aliter quippe sciuntur vitia omnia per sapientiam
doctrinam, aliter per insipientis pessimam vitam:
ita et obliviones malorum due sunt. aliter namque
obliscantur eruditus et doctus: aliter ex parte et
passus: ille si penam negligat: iste si miseria
careat. **Secundum** hanc oblivionem quam posteriore loco
posui, non erunt memores scientie presentium malorum.
Carebunt enim omnibus, ita ut penam deleant et sen-
sibus eorum: ea tamen potentia scientie que magna in eis
erit non solum sua presentia: sed etiam damnatorum eorum
sempiterna miseria non latebit. Alioquin si se mi-
seros fuisse nesciatur sunt: quod sicut ait **psalmus**
inimicus domini eternum contumeliam. **Quo** cantico in glo-
ria gratie christi cum sanguine libertati sumus, nichil
erit profecto illi iocundi: cum tamen ibi proficitur vi-
cate et videte quoniam ego sum deus. **Et** erit vere ma-
num sabbatum, non habens vespertinam. **Ad** comestum

94

dn̄s i primis operib⁹ m̄di. ubi legitur Et re-
quieuit de⁹ in die septim⁹. ab omnib⁹ operib⁹ suis
que fecit? et benedixit deus die septimū et s̄si-
cauit illū: qz in eo requieuit ab omnib⁹ operib⁹
suis que inchoavit de⁹ facere. Dies em̄ septim⁹
etiā nosipi erim⁹? qm̄ eius fuerit? benedictione
et s̄sificatione pleni atq; refecti Ibi vacantes vide-
bim⁹ qm̄ ip̄e est deus? qz nobis ip̄i eē volum⁹
qm̄ ab illo exadm⁹ audientes a seductore. eritis
sicut dy: et recedentes a vero deo. quo faciēte. dn̄s
esset. ei⁹ p̄tatione. nō desertione. Quid em̄
sine illo fecim⁹? nisi qz in via ei⁹ defecim⁹? A
quo refecti. et gr̄a maiore. p̄fecti? vacabim⁹ iē-
ternū. videntes qz ip̄e est deus quo pleni erim⁹?
qm̄ ip̄e erit om̄ia in omnib⁹. Nam et ip̄a opera
nra bona. qm̄ ip̄i⁹ pot⁹ intelligit? eē qz nra: tūc
nobis ad hoc sabbatū adipiscendū ip̄utatur? qz
si nob̄ ea tribuerim⁹ serulia erūt: cū de sabbato
dicat? om̄e op⁹ serule nō faciētis. Ip̄e qd' et p̄
Ezechiele p̄phetā dicit? Et sabbata mea dedi eis
in signū int̄ me et int̄ eos: vt sciret qz ego dn̄s
qui s̄sifico eos. Hoc p̄fē tūc facim⁹? qm̄ p̄fecte
vacabim⁹? et p̄fecte videbim⁹? quia ip̄e ē dn̄s
Ip̄e est nris etati veluti diēri. si scdm̄ eos arti-
culos t̄pis ap̄utetur. qui i scripturis videntur
expressi: iste sabbatism⁹ euident⁹ apparebit qm̄
septim⁹ iuēnt? Vt p̄ma etas tāq; dies prim⁹:
sit ab adā vsq; ad diluuiū. Secūda m̄ vsq; ad abra-

ham. nō equalitate tpm: s̄ nūō generatiōnū.
Denas quippe habere reperūtur. Sic iā sicut eu-
angelista mathe determinat: tres etates vsq; ad
xpi obsequiū aduentū: que singule dems et
quaterms generatiōnū explicātur. Ab abraham
vsq; ad dauid vna: altera inde vsq; ad trāsmig-
ratiōē in babiloniā: tertia in vsq; xpi carnalē na-
tuitatē. Fuit itaq; omēs quāq; **h**ec nūc agit
nullo generatiōnū nūō metienda: p̄ id qd̄ dic-
tū est. Nō est vni nōsse tpa ul' momēta: que p̄-
posuit in sua p̄tate. Post hāc tamq; in die septi-
ma requiescet deus: et eūdem diem septimū qd̄
nos erim: in seipō deo faciet requiescere. De ill-
poro etatib; singul' nūc diligent' longū ē dispu-
tare. **H**ec tū septimā erit sabbim nrm: cuius finis nō
erit vesp̄a: s̄ d̄m̄us dies velut octau' etern'. Cui
xpi resurrectiōē sacatus ē: eternā nō solū sp̄s.
Verū etiā corpus requiē p̄figurās. **A**bi vacabim'
et videbim': et videbim' et amabim': amabim'
et laudabim'. **E**cce quid erit in fine. sine fine. Pa-
quis aliq; nō est finis: nisi p̄uenire ad regnū au-
null' est finis. **D**ñs. **S**ermo b̄i augustini epi
ut nō solū lingua s̄ et vita et morib; laudet' de' et de

Resurrectio et clarificatio dñi purgatorio ar-
mū ihu xpi. **F**res h̄m̄ ostendit nob' vitam
quā accepturi sum'. cū veniat tabuere digna
dignis: mala malis. bona bonis. **M**odo quidē
mali omēs cantare nobiscū p̄nt alla. **S**i autē

nō

in malicia p̄seuerauerit: cantuū vite nr̄e futūre
 labijs aīme dicē nō poterūt. Ip̄am vero vitā que
 tūc erit. in ea veritate qua nūc significat̄. optinē
 nō p̄nt: q̄ noluerūt meditari an̄q̄ veniet. tenere
 qd̄ venturū erit. **S**ūc ergo fr̄es km̄i exhortam̄ vos
 ut laudētis deū. Et hoc est. q̄ nos ul' uob̄ om̄s dicam̄
 q̄ dic̄. **g** allā laudate deū. **D**ias tu alteri dicit ip̄e t̄
Cū se om̄s adhortatur. om̄es faciāt qd̄ hortat̄. **S**z
 laudate de totis votis: ut nō sola lingua et vox nr̄a
 laudet deū: s̄ et conscia nr̄a. vita nr̄a. facta nr̄a. **E**ten̄
 laudat̄ mō in eccl̄a q̄ congregam̄: cū autē quisq̄
 discedit ad pp̄ria: q̄ cessat laudare deū. **N**on cesset
 bene viuē: et sp̄ laudat deū. **T**ūc desim̄s laudare:
 q̄ a iusticia. et ab eo qd̄ placet illi declinas. **N**ā si
 a vita bona nūq̄ declinas: lingua tua tacet. vita
 tua clamat: et aures dei ad cor tuū. **Q**uō? em̄
 aures nr̄e ad uoces nr̄as: sic aures dei ad cogitati
 ones nr̄as. **N**ō p̄t autē fieri ut habeat mala facta:
 qui habet cogitationes bonas. **F**acta em̄ de cogitatioe
 p̄cedūt. **N**ec quisq̄ p̄t aliq̄ facē. ul' ad aliqd̄ facē
 dū membra mouē. nisi p̄ p̄cesserit iussio cogitatioe.
Quō de interiori palatio quicq̄ iussent ip̄ator per
 imperiū romanū emānat: quicq̄ vidētis aq̄ per
 puīas quēstis moti. fit ad vnā iussione ip̄atoris
 int̄ sedentis. **M**ouet solimō ille labia cū loquitur:
 et mouetur om̄s puīa cū fit qd̄ loquit̄. **S**ic et in
 vnoquoq̄ cor. int̄ est impator in corde. **S**z et si bona
 bona iubet. et bona fiūt: si mala mala iubet. et mala fiūt.

no

Cū ibi sedet xps: quid potest iuberet nisi bona. Cū pos-
sedit dyabolus: quid possit iuberet nisi mala. In tuo autem
arbitrio erit. quid: an pares loquar an dyabolo. **Q**uid
reddat: an parauerit: ipse impabit. Ergo fratres
nō tñ ad somnū attendite. cū laudatis deū: si totū lau-
date: cantet vox cantet vita: cantet facta. **E**t si est
adhuc gemitū. tribulatio: spes transitum omnia: et
illū venturū diem. quo sine defectu laudabit. **A**ntea
tonet veniat ille dies. in quo cōiūcti angel. deū sū-
vlla fatigatione. et sine ullo sine laudare merea-
mur: ut ad illud ineffabile gaudium venire possim.
bonis operibus studeam: insisteret: ac cotidie q̄ facias
mās m̄ta appiaētes. si aliquid in stola anime me. aut
p̄ negligētia derelictū: aut p̄ luxuriā sorditū: aut
p̄ iracundiā abusu: aut p̄ invidia concussū: aut p̄ auaritia
tenebrosū eē cognoscam: dū adhuc in p̄tate
mā eē: cū dei adiutorio festinon: vulnera curare:
repare p̄dita: et ad candore iusticie. ea que obscura
fuerūt reuocare: ne forte sub bonis operibus nudi. et
vicioz p̄m̄s sordidantibus involuta: cū ante tribunal
eternū iudicis venerim. illa terribil ad nos s̄mā dicit
gat: distedite a me maledicti in igne eternū: qui parati
ē dyabolo. et angel ei. **E**t ideo quātū possū fructū ius-
ticie studeam: afferre: timētes illud qd dñs dicit
Omnis arbor q̄ nō facit fructū bonū eradet: et in
igne mittet. **H**ec s̄mā euertēt ondit: qz nō solū
malū fecisse: s; etiā bonū nō egisse dāpnabile erit.
Et ideo ista que dixi: attentis cordibus iugit cogite.

no

no

96
ne nos tunc peniteat. sub aspectu ignis eterni qui
interrogabit medullas. ossa. et cogitationes nostras.
Quo tunc unusquisque puniendo optabit. ne unquam
alienam mulierem concupiscit: ne unquam corporis sui vestem.
ne unquam baptismi oleum maculasse: ne unquam
precessit consilia et monita sacerdotum. **N**am si sacerdoti-
bus gravis pericula est. aliena peccata non arguere: quanto
periculosius erit propria noluisse corrigere: atque ea non
solum non emendasse: verum etiam defendisse. et defendendo
accumulasse. **E**t ideo expiandum. erit illic ieiunium
bit coarctatio: quibus tunc medicabilis satisfactio.
quibus salutiferam dissimulantem sanare querisio
Ardens enim inferni putei aperietur: descensus erit:
reditus non erit. Illic fidei veste nudati. et capitaliter
mortui impetum demergentur: eiaculati in tenebras exter-
nores: ubi non visitabit sol eternus. **I**n tenebris exteriores
infeliter exclusi: infeliter includendi. **D**e hoc puteo
propheta orat atque commendat. **N**eq; absorbeat me perfidum:
neq; virgeat super me puteus os suum. **I**deo autem
dixit. neq; virgeat super me puteus os suum: quia cum sine
proprio remedio infelices peccatores acciperent: clauderentur
super se: aperiretur deorsum: ac dilatabitur in perfidum. **N**ul-
lum spiritum: nullus liber anhelitus: clausuris desuper
virgentibus relinquetur. **D**etrudentur illuc male uten-
tes rem naturam: ultra nefactur a deo. qui deum scire
noluerunt: mortui vite. et morti sine fine victimi.
Felices qui nunc bene utentes. vel facultatibus suis. vel
corpore suo contenti. et de suo largi: in se casti. in

no

no

alios nō auenti: ab huius p̄fidi flāma se redimūt
hec pena i illos manebit? qui amisso et nō repa-
p̄ p̄mas baptismo: in etnū peribūt. Ad quos dicit:
paleas autē coburet igni meretricibili. **H**u vero a
temporalibz penis digna gesserūt de quibz ap̄le dicit.
si autē op̄s auferat detrimētū paacet. ip̄e autē salu-
erit. sic tñ p̄ ignē? **P** Flumiū igneū de quo p̄phetica
sermo ḡmemorat. et flumiū igneū aurebat ante
eū: p̄ flumiū igneū et vada feruētibz globis horre-
da transibūt. **C**ūta fuerit peccā materia: tāta et
p̄trafendi mora. **C**ūta exegerit culpa: tñ sibi
ex hoīe v̄ndicabit quēdā flāme rationali d̄sa
plima. **E**t q̄tū stulta iniquitas gessit: tātū sa-
piens pena disciuet. **E**t q̄ sermo diuinus quodā
in loco enee olle aiām peccatrice cōpans dicit. po-
ne ollā supra prunas vacuā donec concalēscat.
os eius et defluat omē stagnū ei? illic sermoes
d̄o leuū peccōz. que puritate nobis nature infere-
rūt. exūcabūt. **I**llic os stagnū ul' plūbiū diuisor sub
repētū delictōz. que diuinā ymaginē obscurauerūt.
q̄sumētur. **C**ue om̄a hic ab aiā separa p̄ elemo-
sinas et lacrimas op̄ēdiosa t̄nsactione potuisset.
Ecce sic exige habz ab hoīe rōne? qui seipm homi-
dedit: et q̄fixus claus legis mortis reuixit. **C**ue
cū ita sint dilassimū intelligat. q̄ effugere intolle-
randa supplicia et incendia eterna nō poterūt: nisi
qui p̄m in se ignē carnal' ḡcupie. ac mltimo de m

alia

no

no

no

indignitatis extirrent. Et id fr̄s h̄m̄i cōdūtam Ino' ad
 meliora: dū in nra s̄t̄ p̄tate remedia. Curiam q̄
 dū luce habe: ne trāseūtia salutis t̄pa negligam?
 hic extingnam? morte. moriedo p̄c̄is: hic vitā vi
 te mentis cōparem? q̄tē ex quodā sermōe b̄ti auḡm̄i.

~~de timore dei ubi loquitur de infirmitate v̄t̄is et felicitate~~

Dns n̄r ih̄s xp̄s qui ait ego sū via veritas
 et vitā? ambulare nos voluit p̄ seipm̄: et ad
 seipm̄. Quia em̄ ambula? nisi p̄ viam? et quo ā
 bulam? nisi ad veritatē et vitā? vitā salz̄ eternā:
 que sola vitā dicta ē. Nā ista vitā mortal̄ in qua
 nūc sum q̄: ex illa vitā opatioē. mors eē quātur
 que tāta mutabilitate variatur? et nulla stabili
 tate firmatur: et cursu breuissio terminatur. Non
 b̄ta vitā ē nisi vera vitā: nec vera vitā ē. nisi et̄na.
 Ille qui ait Ego sū via veritas et vitā? in fide nob̄
 via ē: in sp̄e autē veritas et vitā. Vidē? autē nūc
 p̄ sp̄em in enigmate? et h̄ est fides: tūc autē facie
 ad facie. Timeat xp̄ian̄? anq̄ p̄fca caritas foras
 mittat t̄oīem? cretat et itelligat se p̄gimari a dno
 q̄dū viuit i corpe qd̄ corrūpit? et aggruatur auar:
 ac tanto minor sit timor. q̄to patria qua tendim?
 ppior. Maior em̄ timor debz̄ eē lōge p̄gimātū? in
 noz̄ pp̄quātū? nullq̄ p̄uenētū. Tres sūt moti
 in hōīe? motus mēt̄is. motus corp̄is: motus sensu
 alitatis. Motus mēt̄is i uolūtate ē: motus corp̄is
 in opere: motus sensualitat̄ mediā in delatatione.
 In solo motu mēt̄is libez̄ arbitriū est. In motu cor

no

idus i eua?

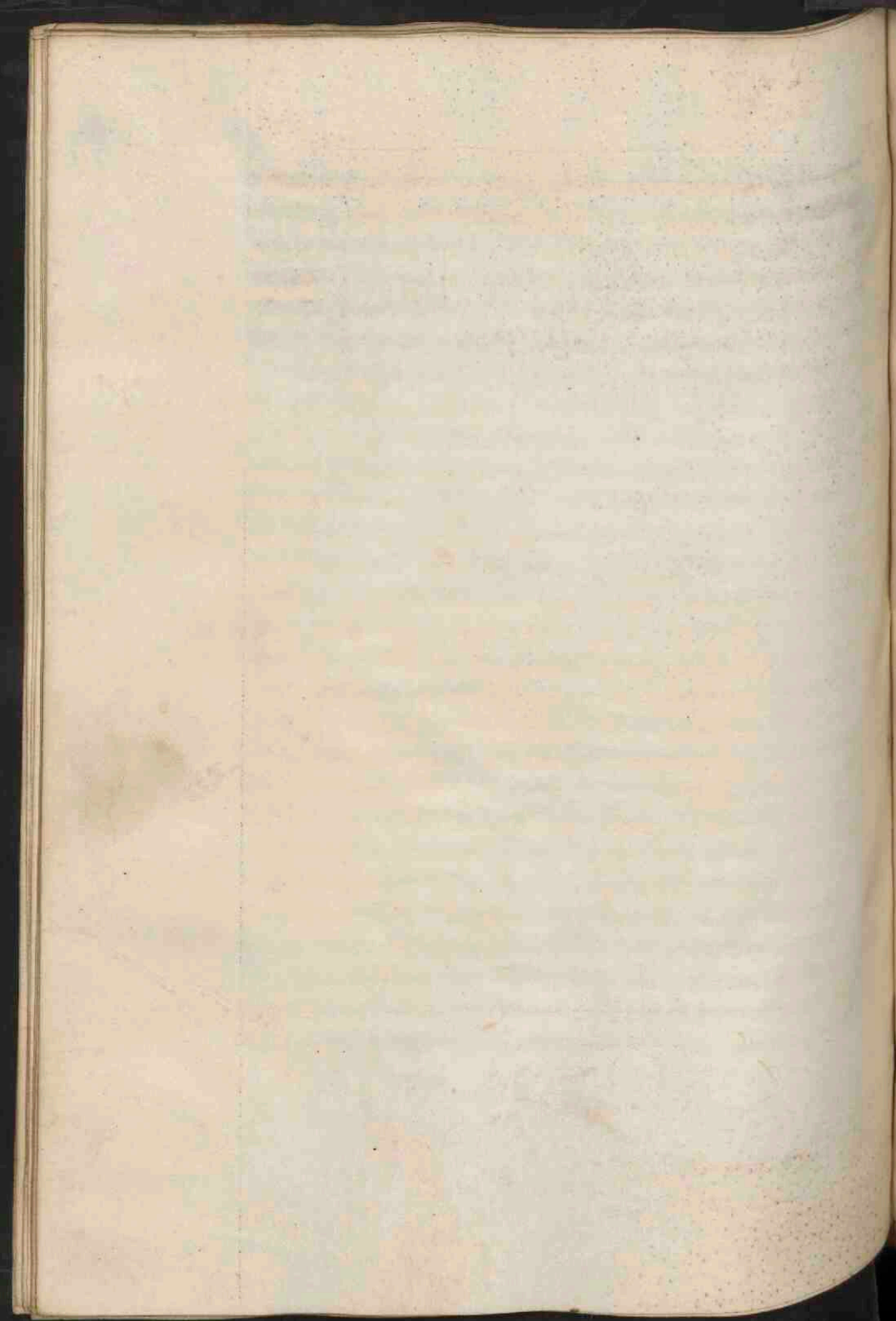
pons et sensualitatis: illa q̄ sequitur liberz arbitrii
Sic em̄ p̄ma dispōsio fuit nature. **N**ā motus mētis vo-
lūtarij ē appetit̄. **I**n volūtate liberz: ē in appetitu ar-
bitrii. **M**ens igit̄ p̄ se mouet̄: et ē p̄ma volūtatis
motus. **M**otus uolūtatis sc̄it̄ motus corporis. **M**ēs ergo
sicut dixi p̄ se moueri habet: s̄ sc̄dm se moueri nō de-
bet: s̄ s̄m volūtate creatoris sui. qui forma illi est
et exemplar: et p̄posita regula quā sequat̄. **E**t
p̄ hoc si sc̄dm deū mouet̄: hoc ē iustitia: si p̄ter
deū ul̄ ḡtra deū mouet̄ hoc est iniustitia. **E**rgo motus
mentis iustitia semp̄ est ul̄ iniustitia: motus at̄ cor-
poris: s̄ est obia. **C**ū n̄ mēs mouet̄: libere mouet̄
q̄ volūtate mouet̄ et p̄ se mouet̄: et eis ē q̄ moue-
tur. ul̄ ad meritū si bene. ul̄ si male ad culpā. **C**ū
autē corp̄ mouet̄: necessitate mouet̄: q̄ ab alio mouet̄
hoc ē a mente: nec suū ē q̄ mouetur. s̄ illi a quo
mouetur: siue ad meritū si bene. siue ad culpā si
male. **I**te motus mētis d̄natur motui corporis. lege na-
ture subiecto: et q̄n̄ abutit̄ illo vitium ē imperit̄. et
debitū obedientis. **S**ed nec culpatur qui ducit̄: s̄ culpa-
tur qui ducit̄: q̄ in subiectū libertate abuntur.
Porro uoluntas si iusticiā tenuiss̄. haberet nō solū
motū corporis obedientē: s̄ motū sensualitatis ofen-
tente. **N**ūc vero q̄n̄ r̄titudine suā ip̄a nō tenet̄:
habet quidē adhuc ex indulgentia creatoris. motū
corporis obedientē: ex v̄ndicta d̄m. motū sensualita-
tis ḡndicere. **C**uius violētia aliqui infirmata sc̄it̄:
aliqui autē roborata coheret et moderat̄. **S**i autē

98
motus sensualitatis dnāt motu mētis? dnatur et
motu corporis. qui subiectus est illi: et tūc peccatū
regnare incipit in mō mortali corpore Si autē nō
dnatur. utitur mens seruitio corporis sui? et exhi-
bet membra sua arma iustitiae: et sūt siml. motus
mētis et motus corporis? scorsū autē motus sensuali-
tatis: et pfiatur iustitia: et inq̄tas cohibetur

Explicit

nō

2
ait

In apertis prefatio beati Augustini episcopi:
de virginis et matris domini in sermone de assumptione per hanc
resolucionem temporali et assumptione per hanc

A quid intelligam responsurus? te deus omnipotens pater
voto supplicia exoro: ut qui mactas nubibus et pluunt
umbrem? qui tangis montes et fumigat: qui aperis
terram et germinat: quid dicam iubeas quid proficere prebeas:
ad quod sermone dirigam aperias. Venerabile enim michi
est domine et precordibus meis reuerentissimum. de matre filii tui
loqui. et de sanctissimo eius corpore lingua sermoneque occu-
pare: que sola meruit deum et hominem paritum suscipere:
facta thronus dei et aula regis eterni: secundum quod tu nos
coauisti per sanctos tuos patriarchas prophetas et apostolos.
figuris et sermonebus. quibus nos credimus et certi sumus
quod nunquam fefellisti: falli nec fallere nouisti. Qui ostendit
tens filium tuum coeternum tibi et consubstantialem. in carnem
dum et incarnatum per virginis uterum de quo carnem assump-
sit. qui corporalia cuncta tecum creauit: auctor a misteria
trinitate et deus ab homine factus homo: ab ea naturam
sumens non originem. sanctificante spiritu sancto in ea uterum humanum
et purificante atque mutantem ad conceptionem filii tui. Cuius
dignitatis et gratie effectum nec cor concipere: nec lingua
valet exprimere. Non enim nisi talis conceptus talis que
partus. deum deuerat: qui uenerat redimere quos uo-
luit creare. Creare siquidem maiestate: redimere humilitate.
Humilitatis naturam sumens sanctam de corpore sanctificato:
et immaculatam de immaculato. Inestimabile enim sanctitati
omnis gratiam quam concipiendum prebuit: conceptus et natus

nō abstulit. Que quā in corpore valuerit v̄ḡinis.
illi soli notū est: qui de eius natura naturā suscep-
quā condidit. Per quē te queso dñe: q̄ per illum
bona cūta tribuas. que ut tribuas eligis: ut me
inoffense de tanta s̄citate loqui tribuas. Et si non
totū ut est. qd̄ impossibile om̄i huāne lingue est:
tñ ip̄m ex parte qd̄ est. dicatur ut est. Sonet ergo
p̄aofissimū natura. sui p̄aositate? et s̄cissimū cūta
s̄citate: inestimabilissimū fidissima veritate. Que
q̄ huāna rōnem excedūt. sp̄s tuus adsit qui suo s̄c̄o
sp̄ritu. inducat nos in om̄em dicendū veritate:
ut q̄ de eo corpore et anima loquēdū est. qd̄ ip̄e p̄ter
naturalem vsū s̄cificauit. et grām contulit: nō ali-
ena nos dicere paciatur. s̄ p̄p̄ia. ad laudē et gloriā
tuā deus omp̄s pater: et ad honorē eiusdē filij tui
p̄ virginē nat̄: et eiusdē sp̄s s̄c̄i dei et dñi nr̄i: cum
quo est tibi et regnū et imperū: in om̄ia secula se-
culorū Amen. *Sermo beati Augustini epi: De assumptio-
ne v̄ḡinis marie.*

Quia profundissime et sua dignitate gl̄ose v̄ḡinis marie
altissime sū responsurū questiom. lectorē meū
obsecro ut pro me deprecetur: et si qua a me pleniter
cognouerit. dom̄s dei gratus existat: sin autē min⁹
nr̄e compaciatur huilitati: quia licet min⁹ valeam⁹:
vera tamē dicere p̄caldubio volum⁹. **E**t de s̄cissimo
igitur corpore p̄etue virginis marie. eiusq̄ s̄c̄e
cūte assumptione. q̄tū dñs donauerit loqui suscipi-
entes: hoc primū dici. qd̄ in diuīs scripturis postq̄
dñs in cruce matrē disapulo amendauit. ut cūtra

101

castis tueretur obsequijs. nichil de ea reperit: p̄ter
id qd' lucas q̄mēorat in actib' aplōrū. q̄mēora
tis eisdem noiātm dices. **H**y omēs erūt p̄seue
rantes vnammīter in oratione cū mulierib' et
maria mīe ihū: et frābus eius. **H**oc dīam? quia
tanto que magna sūt cautius tractanda existūt:
p̄to specialib' auctoritatū testimonijs. nō possūt ad
liquidū roborari. **S**z quēdā scripturā scā. veris
indagationū studijs querenda reliquit? que nō se
supflua estimāta: dū vera indagatōe fuerit pate
facta. **F**ecūta ē em̄ veritatis auctoritas? et dū di
ligenter discutitur: de se gignere qd' ipā ē cognosca
re. **S**epe em̄ discussa verā cōueniētiā parit: quā ma
nifestas sermōib' abscondit. **E**t sepe sermōib'
apertis insinuat: in quib' nichil nisi qd' sonuit
querendū inuitat. **V**t est q̄ abrahā genuit ysa
ac. ysaac genuit iacob. iacob genuit iudā et frēs
eius. et cetera talia: in quib' sola tenentia est lūā
Quēdā autē sic cōmendat: vt pariter et lūā et
misticā intellcā instruat **V**t in transitu maris
rubri. et māna celesti: et tabernaculo dei. atq; ar
cha testamenti: ubi futurorū signa. baptismi sal
epi. et ecclē ostensa est p̄rogatiua. **Q**uēdam tātm
misticē: cū deū dīcat insufflāsse in faciē adā spi
ritaculū vite: qui os ad spirandū non habet nec ma
nus ad operandū? q̄uis p̄pheta dīcat: man' tuc
dne fecerūt me et plasmauerūt me. **S**ub etiam
quēdā. que q̄uis q̄mēorari ex toto omīssa sūt.

vera tamen ratione creditur ad qd ipa quem eia
rei quodammodo qadmod' dux et preuia creditur.
Nichil em de melchisedech sacerdotis dei excelsi iusti
cia loquitur: cu et carpa pcessisse tante laud' merita
cognoscatur. **N**ichil de enoch et helve postq' rapti
sub vite felicitate gmentat: cunctis liquide scienti
bus eos bre' viuere: quos dñs hinc in futurum refer
uandos voluit rapere. **Q**uid ergo de marie mor
te. quid de eius assupsione dicendū est. vñ diuina
scriptura nichil comendat: nisi querendū incoe qd
consentiat veritati. **F**iat qz ipa veritas auctoritas:
sine qua nec qz nec esse valeat auctoritas. **M**edres
em condraoms huane. mortē illā subisse teporale
dicere nō metuum: quā idem certe eius fili' qui d'
et homo est. lege sortis huane sustinuit: et hoc qz
homo de eius susceptus et profusus ē vtero. **S**ed
si dicam qz eam. mortis vmaulis teneri. et resolutā
in coem putredine verne ac cinere: deliberandū est
si tante sacra couemat: tante aule dei prerogative
Sann' em dictū pmo parenti qz puluis es et in
puluerē ibis: qd si de morte dicit: generat' ē sinā
Si de resolutione in puluerē: hanc qcem casti ca
ro euasit. de carne marie supra: que corruptione
non sustinuit. **D**e hac em scriptū est pphetam
dicentem **Q**m non derelinques aiām meā in infer
no: nec tabis san' tuū videre corruptionē. **D**e quo
autē scō dictū sit. archangel' prodidit: qui ad ma
riam ait. **E**t qd' nascetur ex te san': vocabitur

102

filius dei **Et** vere san. et san scōrū: unde et illa
scā scōrū dicitur. que illa seruabant quib⁹ ille
figurabatur: qui ueraciter solus san⁹ scōrū dicit⁹
Hic enī est de quo idem archangel⁹ gabriel dam
eli loquitur: inter cetera que futura ondit. dicens
Et impleatur visio et pphena: et ungar⁹ scōrū.
Hic enī sanctus corruptionē nō uidit: qui tertia
die cū triūpho de inferis rediens resurrexit. **Caro** ei⁹
que de maria assūpta ē. et si mortua est ex infirmi
tate: reuixit ex dei uirtute. **Sz** hoc ille qui qñ volu
it mori: qñ uoluit resurgē potuit **Excapitur** ergo
ab illa generali sinā. de uirgine supra natura: q
si non marie congruit: tñ filio que genuit. **Post**
hec que ade dicta sūt. de quib⁹ excapitur marie fili⁹:
continentia sūt que eue dicta sūt. si cūctis femis sūt
generalia: et si in aliquo exapiatur maria. **Sarp**
tā quippe est mulieri quoq; dixit deus: multiplica
bo erupnas tuas et cōceptus tuos **In** dolore paries
filios: et sub uiri ptāte eris: et ipē dominabit⁹ tui.
Erupnā maria sustinuit: cui⁹ aiām gladius passi
oms xpi ptransiuit **Sz** concept⁹ nō multiplicauit
nec sub uiri. r. mariti ptāte degiuit: q̄ integerimis
visceribus de spū scō xpm concepit: et uirginitatis
integritate manēte uirgo permāsit **Quē** qz sine
pcā colluuiōne. et sine uiril admixtiōis detrimē
to suscepit sine dolore genuit: et sine integritat viola.
pudore uirginitatis integro pmanfit **Hoc** enī po
tuit efficere de matre: qz sic elegit nasa de⁹ de hoīe.

Mana ergo et si coicit erumpis eue: nō coicit
ptuendo cū dolore **P**romeruit em̄ hoc singula
ris sātus eius. et singularis grā: qua suscepōe
dei singulariter estimata est digna. **N**on inea
to ergo excipitur a quibuscū generalib⁹ vera est
macione: quā tāta seruat gracia: et attollit dig
nitatis prerogatiua. **Q**ui em̄ xpi potestas possio
mūdi ostendit vniuersitas: q̄tū gracia. mare
monstrat integritas: que sicut diuersa ē a natum.
ita diuersa est ab usu. **Q**uid ergo. **A**n tāta di
uersitate. si eam dicam⁹ huāne soras mortē subis
se: nec tamē vnicui⁹ eius retineret: per quā tenet
voluit nasci et carnis substācie coicare: nūquid
impū erit. **S**ed em̄ ihesū omnia posse: qui
de seipō ait: data est michi omnis ptās in celo et
in terra. **S**i ergo voluit integrā mrem vnguita
tis seruare pudore: cur nō velit incorruptam a pu
tredinis seruare fetore. **D**icat qui cognouit sen
sum dñi: et qui consiliari⁹ eius fuit. **N**ūq̄ nō
p̄met ad benignitatē dñi. matris seruare hono
rem: qui legem non soluere venerit s̄ adimple.
Lex em̄ sicut honorē mris precepit: ita et in hono
macionē tāpnat. **Q**ui em̄ in vita. pre ceteris illā
gracia concept⁹ sui honorauit: puū est credere sin
gulari saluatiōne. eadē et in morte. speciali grā
honoralle. **P**otuit em̄ a putredine et a puluere
alienam facere: qui ex ea nascens potuit vir
gine relinquere. **P**utredo em̄ et vermis oppo

163

brū est huāne condiciōis? a quo opprobriū cū
ihesus sit alien⁹. natura manē excipitur? quā
de ea suscepisse probatur. **C**aro em̄ ihesu: caro.
mare est. **E**t multo speciali⁹. q̄ ioseph. uide. cere
torū q̄ fratrū eius? quib⁹ dicebat. frater em̄ et
caro nr̄a est. **C**aro em̄ xp̄i q̄ius gloria resurrec
tiōis fuerit magnificata? et potestate sup̄ oēs
celos assumptione glouificata? eadem tamen natu
ra carnis mansit et manet. que suscepta est de
maria. **I**p̄e em̄ est. qui conceptus et genitus: atq̄
a mortuis suscitatus est p̄ gloriā patris. **S**icut pro
fecto ip̄e testatur post resurrectionē: qm̄ ap̄l̄is dicit
videte man⁹ meas et pedes meos: qm̄ ego ip̄e sū.
Quid em̄ est ego ip̄e sum. nisi q̄ alter non sū q̄
qui tūc eram qm̄ pass⁹ sum. **I**n hoc siquidem
cognoscere potestis: q̄ in manib⁹ et pedib⁹ da
uorū signa cognolatis. **I**p̄e ergo idem qui celos
ascendit et carnē quā de nr̄e suscepit. sup̄ astra
transiuit? honorās omēz humanā naturam:
et multo magis maternā. **S**i igitur natura ma
tris est filius: cōueniēs est ut sit et filij mater?
nō q̄tū ptinet ad equā admittitōne: s̄ q̄tū
ptinet ad eandē reciproā substāciā ut homo de
hoīe. caro de carne. mater a filio. filius a nr̄e:
nō ad vnitatē p̄sone. s̄ ad vnitatē corporal̄ nature
Si em̄ vnitatem potest facere gr̄a sine p̄iuetate
sp̄alis nature? q̄tō magis vbi gr̄e vnitatis et corpo
ris est sp̄alis natiuitas? **V**nitatis namq̄ gr̄e est

ut discipulorum in castro: de quibus ipse dicit **P**ater
scilicet serua eos in nomine tuo: ut sint unum sicut et nos.
Et iterum de omnibus iustis. **N**on pro his tantum rogo: sed pro
eis qui credituri sunt per verbum eorum in me: ut omnes
unum sint. sicut et tu pater in me: et ego in te. **H**oc
est. ut ipsi sint per gratiam: quod nos sumus per diuinitatem.
Hanc quippe gratiae unitatem. que cunctis in christum
credentibus seruatur. si matre nec minus sapientium
estimatione non tollitur: quanto magis cum gratie unitate.
ipsa specialitas nature. unum effiat matrem et filium.
filium et matrem. **V**idendum etiam est. quid de hiis
quos secum per gratiam unum esse voluit: consequenter ad
iuxit. **A**ut enim. **P**ater quos dedisti mihi volo ut vbi
ego sum. et illi sint mecum: ut videant claritatem
meam quam dedisti michi. **O** magnam et inestimabilem
bonitatem dei: qui habere secum suos in gloria
vult: ut sua claritate fruantur: qui hic sua
fide iuncti: unum cum eo esse. digni iudicantur. **S**i
ergo eos secum habere vult: ac per hoc potest. qui
omnia potest: quid estimandum est de matre. vbi digna
sit haberi: nisi in presencia filii. **Q**uoniam
contueor. quantum intelligo. quantum credo: matre anima
fruitur claritate casta: et gloriose conspectibus
eum semper videre sitiens. et semper conspiciens: dum
inestimabiliter pasatur. excellenciori quocumque specie
in castro corporis sui quod genuit. clarificatum in dextera
patris: et si non suum per quod genuit: tamen suum quod genuit

104

Et quare nō suū p quod genuit. Si nō obuiaue-
rit needū perspecta auctoritas: vere credo. et p qd
genuit. Quia tanta sanctificatio dignior celo ē:
q̄ terra. Thronū dei. thalamū dñi: domū atq; tab-
naclū xp̄i: dignū est ibi eē. ubi ip̄e est. Tam p̄o-
sū thesaurū. dignū est celo seruari q̄ terra: tan-
tam integritatē merito incorruptibilitas: nō pu-
tredinis aliqua resolutio sequitur. Illud ergo sa-
cratissimū corpus. de quo xp̄us carnē assūpsit. et
diuinā naturā humane vniuit: nō amittes quod
erat: sed allumes qd non erat: vt verbū caro fieret
hoc ē deus homo fieret: etiam vermib⁹ tranditū. qz
sentire non valeo: dicere pertimesco. Et tōi forte pu-
tredinis: et futurū de vermib⁹ puluere. de quo si ni-
hil alius sentire q̄ de pprio: nichil dicere nisi q̄ ad
modū de pprio: qd absq; vlla ambiguitate soluedū
ē in mortē. Post mortē futurū est putredo: p̄ putre-
dine vermis: post vermē vt dignū ē abiectissim⁹ pul-
vis. Q̄ de maria credendū. nō videtur consentibile:
qz estimacionē procul pellit. incompabil' grē mun⁹
Q̄ me dicē. inlitarū asideratio rerū inuitat: quarū
et quedā est illa: quā sius alibi mīstris ip̄a veritas ait
Qui michi mīstrat me sequatur: et vbi sū ego ibi
et mīster me⁹ erit. Si em̄ hec est generalis smā o-
mū p fidem et bonā opationē xp̄o mīstrantium:
quāto magis quorū modo et specialiter est marie.
Mariā namq; operis exhibitione. et fidei rigidissi-
ma veritate mīstrā fuisse: oīs qui sanū sapit itelligit.

Absq; dubio em̄ opere ministratrix extitit: que hūc
in utero gessit: partu q; p̄fusū aluit et fouit. at
q; vt euangelū ait. in presepio reclinauit: et a
faae herodis fugiens in egiptū abscondit: et om
nem infanciam eius pio m̄tib affectu prosecuta
fuit: ita ut vsq; ad crucem in qua vidit filium
pendentem. iam virū p̄fectū. ab eius indubitan
ter non recessit. conseruata: nō solū gressibus pe
dum tamq; pro reuerencia dei. uel tamq; ei; dñi:
verū etiā imitatiois affectu. **M**aria ergo minis
tratrix xp̄i. spiritualiū operū qualitatib; sicut
deuotissima extitit: ita absq; dubio religiois fā
et vere credulitatis caritate secutrix fuit. **N**on
em̄ potuit nisi eius diuinitatis esse credula: que
se nouerat hūc nō virili semie sedm̄ ordmē naturę
sed diuio spiramine nūcaante archangelo gcepis
se: videns semper famulāciū angelorū ei adesse
frequētiā. vt cōcipiendo et nato qñ videlicet fā
est cū angelo mltitudo celestis exercitus clamātiū
et dicentiū. gloria in excelsis deo: et in terra pax
homib; bone voluntatis. **E**t in egiptū fugituro
et inde iterū redituro: quib; liquide cognoscere
potuit: q; talia obsequia non nisi deū deuerat.
Vnde et stelle anūciatio: et magorū de longissis
partib; in sperata adductio: q; maxmū illi exti
tit indicū veritatis. **S**imuliter et symeonis at
q; anne p̄phetali dignitate insolitus ceteris et
hūc specialis occurfus: que oīa pauldubio ma

105
na conseruans: hys cunctis alaus ad fidē roborata
ta pro corde conferebat: in tantū vt oīo nō muta
būca. si terra de filij potestate. tamq̄ de dei veni
uitute deficiente in nuptijs vmo dixerit. vniū
non habent: sciens plane ipm̄ hoc potuisse. qd̄
eū contigit diuīo miraculo compleſſe. **E**cce igit̄
maria. fide et opere. xpi admīstratrix: et deuota
vsq̄ ad mortē secatrix. nō plus gressu. q̄ imitati
oms affectu vt credendū est: si ibi nō fuerit vbi
aristus vlt suos eē: vbi ergo erit. **E**t si ibi:
nūq̄ equali grātia. **E**t si equali grātia: nūq̄
equa dei censura qui vniūq̄ reddit. s̄m̄ merita.
Si ergo merito pre omib⁹ viuenti mātē data est
grātia: morte erit minuēda. **A**bsit Quia si om
nū scōrū mors est preciosa: mātē est p̄ciosissimā
quā tanta commata est grātia: vt mater dei di
catur et sit. **C**onsideratis ergo hys vniūf: ve
ra ratione confitendū censeo: mariā in xpo. et
apud xpm̄ esse **I**n xpo. q̄ in aristo viuū mouem̄
et sum⁹. **A**pud arstū. gloriose ad eternitatis gau
dia assumptam: benignitate arsti honorat⁹ suscep
tam ceteris: quā hic grātia honorauit pre ceteris:
atq̄ ad coem̄ huilitatē nō eē adductā post mortē
putredinis videlicet vermis et puluens: que suū
et oīm genuū saluatore. **I**n au⁹ si p̄tate est.
scōrū de capite capillū non perire: est et illam
āma et corpore integrā posse seruare **D**e au⁹
potestate si null⁹ dubitat ecclesiasticorū quin

possit in rem sine corruptione seruare? cur du-
 bitandum est voluisse, qd' pertinet ad tante benigni-
 tatis gratiam? Si elegit diuinam voluntas, sola
 gratia inter ceptantes vehementer ignem flam-
 mas, non solum puerorum corpora seruare illesa, ve-
 rum etiam ipsa vestimenta seruare inusta? cur abnu-
 at in matre propria, qd' elegit in veste aliena? Non
 seruare in ventre ceti, preter naturalem usum voluit
 incorruptam sola matrem? matrem incorruptam, preter
 naturam non seruabit gratia? Seruatus est camelus
 ab intemperatissima fame leonum? non seruata est
 maria tantis donata meritis dignitati? Nec
 cuncta que diximus, quia naturam vel usum seruata
 non cognoscimus: in mare integritate plus potu-
 isse gratiam quam naturam non dubitamus. Diuinitatis
 enim sunt opera que dicimus: et ideo possibilis: quia
 sunt omnipotentia. Christus autem dei virtus est et dei
 sapientia? cuius omnia que patris sunt: sua sunt et velle
 velle autem omnia que sunt iusta et digna. Sic per hoc
 digne videtur letari maria letitia inenarrabili in
 matre et corpore, in proprio filio? cum proprio filio: per pro-
 prium filium. Nec illam sequi debere corruptionis culpam
 nam: quam nulla secuta est parturitione tantum filium
 integritatis corruptio. Ut sit semper incorrupta:
 quam tanta perfudit gratia? sit integra viuens:
 que omnem integram vitam et perfectam genuit.
 Sic cum illo: quem in suo gessit utero? sit apud
 illum: illa que genuit, fouit, et aluit illam.

omnia sunt posse a sunt

Maria dei genitrix? dei nutrix? dei admistratrix: et
 dei secutrix. De qua ut iam dixi. qz aliter sentire nō
 audeo: aliter dicere nō presumo. **S**uscipiat hunc
 sensū interna karitas: quē spiritu sūb inspinuit
 ostensa sūt ex parte: que taliter hortata sunt me
 dicere. **S**i autē refingere quis elegerit. cū dicē nō
 vlt. cristū hoc nō posse? profert quare nō cōue
 niat velle: ac p hoc non esse. **E**t cū veraciter dei
 conalū de hys nosse se manifestauerit. incipia cre
 dere: de quib⁹ non possū aliter sentire. **M**irabor il
 lū altitudinē diuī consilij. iuestigasse: quā me cū
 aplō digna reuerencia videoz debere admirari di
 cente. **O** altitudo diuiciarū sapiēcie et sciēcie dei:
 q̄ inconprehensibilia sūt iudicia eius: et iuestiga
 biles vie eius. **E**t qz scdm eūdem aplm. ex parte
 cognoscim⁹ et ex parte pphetam⁹? dixi de hys. et
 si non q̄tum: quēadmodū tamē me dicere debuis
 se credidi. **S**i igitur vera sūt que scripsi: tibi grās
 ago arste? qz de scā virgine matre tua. nisi q̄ pi
 um et dignū visum est: sentire nō potui. **S**i ergo
 dixi ut debui: approba xpc obsecro tu et tui? si
 autē non ut debui: ignosce tu et tui. **Q**ui cū deo
 patre et spū sancto uiuis et regnas deus: p oīa
 secula seculoz. **A**men. *¶*

no

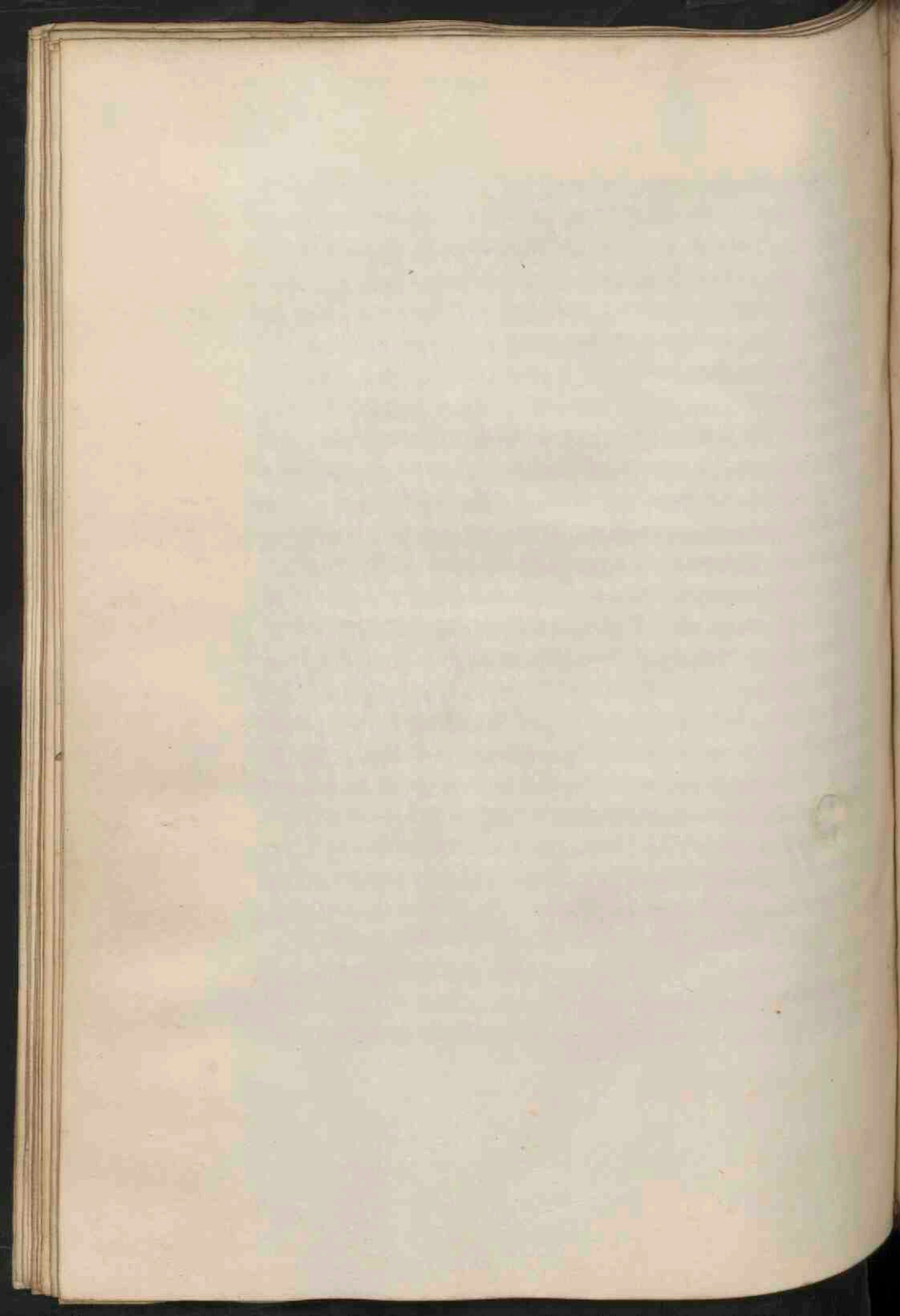
Explicit sermo bti augustini epi De assumptione bte
et gloriose virginis marie In quo rationabiliter pbat
p sit assumpta in celū anima et corpore.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint handwritten text on the left margin.]

[Faint red text at the bottom of the page, possibly a signature or title.]

107

Aug⁹ de spu et aia fr⁹ quosd⁹ S⁹ in thomas
 de aquino dicit no⁹ d⁹ accid⁹ que⁹ find⁹ aucto⁹ illig
 Est in⁹ ang⁹ ab aliquo vaten⁹ dicitur et⁹ in⁹ deo⁹ coplat⁹ et
 edius sicut patet Quia in⁹ in⁹ vaten⁹ vaten⁹ vaten⁹
 et⁹ et⁹ dicitur⁹ sicut⁹ naturalia⁹ Est⁹ nita⁹ p⁹ dicit⁹ dicit⁹ ang⁹

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Nō q̄ rubricæ et capitales lre et anotationes
capitolorum huius libri a diuisis variatur De quibus nō ē
curādū cū p̄ns lib' ex quodā satis auctentico scripto sic
exemplari et satis correcto

Inapit tractatus de spiritu et anima doct.

Omnia dictū ē nichilnalus et vtilis valde. ut meipm cognosca: sustine nō possū. ut me habeā incognitū. Magna namq; negligencia ē. nescire qd illud sit quo celestia tam profunde cogitam? quo naturalia tam subtili indagacione iuestigam? et de ipō quoq; creatore nō tam sublimia scire desideram? Non ē res peregrina nec longe querenda. anim? quo ista sapiam? si semper nobiscū est: adest: tractat: loquitur: et inter ista nescatur. Datū ē illi tā ingentū rerū secreta scire: et seipm cognoscere nō pō. Paucas siquidē luceo ipso animo anim cernere: id est ut ipē se anim? videat. Fieri autē non pō nisi diuina quada providēcia: ut iuveniendi facultas detur religiosis animis: seipsos et deū suū pie et caste ac diligētē querētib? Idcirco reddā me michi ymo et deo meo cui maxime me debeo: et videbo qd sit anim? et que sit patria eius. **Qd sit anim? et que sit patria ei? Qd ratio et rōnacio Ca**

at dicit

Anim? ē substācia quedā rāciōis | **p**itulu primū particeps. regendo corpori accommodata. Anim? sapiēcia illustrat? et suū priapiū respiciat et seipm cognoscat: et qd sit mdecorū ut extra se querat qd in seipō possit iuvenire itelligit. Corporeis vero passioibus consopitus et per sensibiles formas extra semetipm abductus. oblitus ē qd fuit. Et qz nichil aliud fuisse se memit. nichil preter qd videt se eē credidit: solo sensu circa corpora. et ymaginacōe circa corporū similitudines atq; locorū versatur: et in eis sine vigiliādo

ne

sine dormiendo distrahitur. Si vero ab hac distrac-
tione per puram intelligentiam ascendens in unum se colligit
rationalis dicitur. Ratio quidem est animi aspectus quo
per seipsum verum intuetur. Ratiocinatio est rationis inqu-
sicio: quarum illa opus est ad videndum: ista ad inquire-
dum. **A**nimum invisibilem est. Neque enim aliter invisibilia cer-
nere valeret. Visibilia per corpus videt. invisibilia per se.
Et in eo se videt: quia invisibile se esse videt. videtur tamen
cum corpore per corpus: sicut sensus in terra manet.
et per litteram videtur. *Quo alia videt. deum. se. angelos et*

Animum corpus dominator. rector. habitator. *ista ista*
videt se per se: et per seipsum semetipsum videt: nec
querit auxilium corporaliu oculorum. Immo ab omnibus
corporeis sensibus tanquam impedimentis atque per streperibus ab-
trahit se ad se: ut videat se in se. et noverit se apud
se. Et cum vult deum cognoscere. eleuat se super se mentis acri-
tate. Non enim aliquid tale deus est qualis animus est. Non tamen vi-
detur nisi animo presentia: nec ita videri ut animus presentia. Incom-
mutabilis veritas est et sine defectu substantiae. Non est
talis animus: si deficiat et proficiat: nouit et ignorat: et
meminit et obliuiscitur: modo vult modo non vult. Dif-
fusis cogitationibus atque consiliis: huc atque illuc vagatur.
Considerando spectat omnia videt absentia. transmarina vi-
su ambit et paruit: aspectu abdita scrutatur: et vni-
uerso momento. sensus suos per totum orbis fines et mundi secreta
transfert. Descendit ad inferna. deum versatur in celo:
adhaeret christo coniungitur deo: ipse siquidem est pater et
et habitatio eius. ad eius similitudinem factus est. **Q**uisquis
ergo se tale reddi desiderat qualis a deo factus est. scilicet deus.

quale

ad quod

videat ad se et stet in se: et sic intra semetipm apd
semetipm querat et videat, unde sit homo, et ex qua par
te sui factus sit ad ymaginē dei et similitudinē ei⁹. *De
parab⁹ homin⁹ et potentijs aīe et qd sint et unde oriur*

Ex duabz substācijs cōstat homo *oib⁹ sens⁹ Cap⁹ 5m*
Aīma et carne. Aīma cū rōne, carne cū sensi
bus suis, quos tamē sensus nō mouet caro absq; aīe
societate. Aīa vero rōnale suū tenet sine carne Est
siquidē aīma rācional⁹ cōcupisabil⁹ irascibilis **P**ri
ncipali⁹ habit⁹ ē illuāri ad aliqd agnoscedū infra se
et supra se, in se et iuxta se. Cognoscat siquidē deū su
pra se, se in se, angelū iuxta se, et qd⁹ celi ambitu
cōmetur infra se. **P**er cōcupisabilitatē et irascibilitatē
habit⁹ ē affia ad aliqd appetendū ul' fugiendū, amā
dū ul' odiendū, et ideo de rōnalitate aīme omīs sens⁹
oriur, et de alijs omīs affect⁹. **A**ffectus vero quadri
partit⁹ eē dīmosatur, dū de eo qd amam⁹ iā gaude
m⁹ ul' gaudendū speram⁹, et de eo qd odim⁹ iā do
lem⁹, ul' dolendū metu⁹, et ob hoc de cōcupisabili⁹
gaudiū et spes, de irascibilitate dolor et metus oriū
que quidē quatuor affect⁹ aīme, omī sūt viciōz aut
virtutū qī quedā pīcipia et cōis materia. **A**ffectus
siquidē omī operi nomē impōit. **E**t qm virt⁹ ē ha
bitus mētis bene cōposite, cōponēdi institūēdi atq;
ordmādi sūt aīm affect⁹ ad id qd debet et quomō de
bent, ut in virtutes proficē possint, alioquī in viciū
facile corruēt. **C**ū ergo prudētē modestē fortiter et
iuste amor et odiū institūntur, i virtutes exurgūt
pīdeciā salū rēpēciā fortitudinē atq; iusticiā que

*Un⁹ oriū⁹ affe
tus et quot sūt*

quasi organes atq; cardines s^t om̄ virtutū. Et hⁱ
om̄ia cū affectuose atq; virtuose i aīa instituitur
p̄ odium mūdi et sui proficiat i amore dei et proximi
et p̄ contemptū tpaliū et inferiorū crescat i desiderium eter
norum et supernorum. Sensus vero aīe vn⁹ ē i aīa
et idē q; ip̄a. et cū corpus nō sit corpore⁹ dicit^r q; cor
pus nō transcendit vl⁹ q; corporeis exēct^r instrumentis
vñ et ob numerū instrumentorū quibz p̄t^r d^r cū int^r
nō sit nisi vn⁹ veriptamē p̄t^r varia exācia variat^r
et varie nūcipat. Dicit^r namq; sens⁹ ymaginatio
ratio. intellect⁹. itelligēcia: et hec oīa i aīa nō aliud
s^t q; ip̄a. alie et alie mē se p̄rietates p̄t^r varia exā
cia. s; vna exācia rōnal⁹ et vna aīa. p̄rietates q̄
diuersē s; exācia vna. scdm exācia mltā s^t. scdm ex
sētia vnū sūt i aīa et idē qd ip̄a. Et sicut mūd⁹
iste visibil⁹ quiqueptita quadā distinctōe ordinat⁹ ē
terra. salz. aqua. aer. et ethere. siue firmamēto. ip̄o
quoq; sup̄mo celo qd^r empireū vocāt^r: sic aīe i mūd⁹
sui corporis peregrinat^r. quibz progress⁹ s^t ad sapiē
salz. sens⁹ ymaginatio ratio itelligēcia et itelligēcia.
hīs quibz progressib⁹ rōnalitas exēctur ad sapiēcia.
et quatuor affectib⁹ ad caritatē: quatu^r i nouē istis
progectionib⁹ i semetip̄a p̄ficiēs aīa. sensu et affe
tu q̄ interius quibuscūq; pedib⁹. que spū viuū spū an
dōmē sacēae et regnū caritatis habeat^r aīa p̄ ex
tāū virtutes: quatu^r facultates habet p̄ naturā. et
hos progress⁹ noībz et ordimb⁹ angelorū copanare
p̄vidēt^r locū relinquo. Facile quidē erit ei aptare se

111
sum qui p̄m̄ n̄l̄ā ē aīme. angelis: q̄ vocat̄ n̄l̄ā.
Imaginacione. que plura papit q̄ sens̄ arch̄angel̄
Timore virtutibz Doloze potestatis Qui em̄ metu
supplicioꝝ p̄terit̄. et doloze p̄ccōū cōpuct̄ cōtepm̄
mūdū et seipm̄: cū virtutibz facit mirabilia: atq̄
cū p̄cc̄tibz fugat demoīa Magis nāq̄ ē cōtepm̄ seipm̄
q̄ mūdū: que mlti p̄t̄ vanitate ḡtepsērit. Raonem
assignam̄ p̄ncipatibz. Nā sicut illi p̄sūt et p̄ncipā
subiectis sp̄m̄ibz: sic vaco sensibz atq̄ affectiombz.
Amoze siue gaudiū dn̄acombz. Recte nāq̄ alyz domi
natur qui omēs amat: et de eorū profectu gaudet. In
tellectū thron̄is Thron̄ sedes dicitur q̄ ī eis dn̄s sedet
Intelligere em̄ debem̄ qm̄ in cordibz n̄is habitat deꝝ
habitat p̄ fidē p̄ s̄ficacōne p̄ pacē et dilcōne: qm̄ deꝝ
ē pacis et dilcōnis Antelligēciā aptam̄ cherubim.
Alii nāq̄ sp̄s tāto p̄fectiore s̄cēcia plēn̄ s̄t: q̄to cla
ritate dei viam̄ ḡtemplātur Antelligēcia quoq̄ ca
vis aīe est: que im̄mediate deo supponitur Sc̄nt̄ s̄c̄tē
ip̄m. et que in ip̄o sunt. Sp̄em siue desiderū aptam̄
seraphim Deus em̄ sp̄s om̄m̄ finū terre: cuiꝝ volū
vniūsa terra desiderat. et in que seraphim prospice
desiderat: tota sp̄s n̄r̄ et desiderū n̄r̄ ē Sp̄es de
p̄miss̄ et gaudiū de p̄m̄is: fac̄ amozē dei et p̄m̄i Cap: 11

Arima ad *Quo anima sit similitudo om̄m̄ rerū et ele*
totaꝝ sapiēcie similitudine sc̄a: om̄m̄ rerū in se m̄cōꝝ
similitudine gerit *Vn̄ a p̄ho diffinita ē om̄m̄ similitudo*
Habet siquidē in se vires quibz om̄ia iūestigat. et oī
bus illis existit. cū sit vna *Illis ē terre p̄ sensū: a que*
p̄ imaginacōne: aeri p̄ raonē: etheri siue firmam̄

p̄ intellectū Celo empireo p̄ intelligēciā. **S**olis ē etiā lapi
dib⁹ p̄ cenam. arborib⁹ p̄ vitā. aiālib⁹ p̄ sensū et yma
ginationē. hoīb⁹ p̄ rationē. **A**ngel⁹ p̄ itellctm. deo p̄ itellige
ciā. **Q**uasi sicut deus omib⁹ ē capabil⁹ et p̄cipabilis.
sic etiā om̄ capax ē. **C**apabil⁹ et p̄cipabil⁹ ē de⁹ oib⁹.
q̄ naturali suo munere et vsu ex munē ab omib⁹ p̄cipa
patur ad cenā. qua st. et s̄m illā ad ydoneā spem qua
ab alijs differūt. et s̄m utriq̄ ad cōgruū vsū quo pro
ficiūt. **T**ria hec om̄ existētia insūt q̄ quedā vestigia sū
me cenāe ymaginē et muneris i trinitatis patris et filij et
spūs s̄cī. **S**termitas quippe l' cenāa ē in patre. **S**pes in yma
gine. **V**sus i munere. **S**termitas ē in patre q̄ p̄ nō habet
patrem a quo sit. **F**ili⁹ de patre est ut sit et ut illi coetern⁹
sit. **Y**mago em̄ si p̄fctē implet illud au⁹ ē ymago coe
qualis ē illi. **S**pes ē i ymagine. i pulchritudo ggruētia
equalitas p̄ma et sūma. **S**ilitudo. p̄ma et sūma vita
p̄ma et sūm⁹ intellectus. **V**sus ē i munē. **Q**uasi p̄cipat
filij et spūs s̄cī. **V**sus ergo ē i munē. i dilao delectatio
gaudiū leticia suauitas felicitas. **I**lle em̄ ineffabilis
cōplexus patris et ymagis nō ē sine p̄fectioē sine
karitate sine gaudio. sic i illa trinitate sūma origo
ē om̄ p̄fissima verū pulchritudo et b̄ssia delectatio.
Nob autē cōis diuinitatis vs⁹ ē ex munē. quodamō em̄
q̄ propior nobis videtur eē spūs s̄cī utpote patris et
filij mun⁹. **E**t ipō nimirū ē om̄ vs⁹ gracie cū patre et
filio. **I**pē em̄ regit et erudit. gsolatur et p̄ducit etiā
ad xp̄m. quā ipē fili⁹ sine ruga et macula t̄ndet
regnū deo patris. sicut a patre p̄ filiū et sp̄m s̄cī diuinitas
descendit. s̄mo idē pot⁹ in spū diuino ad nos descēdit.

Pater inq̄ tradidit filiū suū quo redimēt seruos.
 Hic sp̄m sc̄m quo et seruos adoptaret in filios fili
 ū dedit in p̄au redēp̄aōis: sp̄m sc̄m i p̄uilegiū adop
 aōis: se demq̄ seruat totū hereditatē adoptatis. Ne
 mo igitur de dei pietate diffidat: qm̄ maior ē ei m̄ia:
 q̄ n̄ra miseria. Et quisquis ad eū toto corde clamauit
 exaudiet illū q̄ m̄ors est. Tardius siquidē videt ei pec
 catorū veniā dare. q̄ ip̄i peccōū veniā accipē. Sic em̄ sef
 tmat reū absolue a tormento consciēcie sue: q̄ plus
 curat eū opassio miseri: q̄ ip̄m miserū passio sui.
 Capax ē aīma om̄: q̄ p̄ rōnabilitatē ad cognitiōnē
 p̄ rōcupisabilitatē ad dilectōnē vniūsiuersitatis capax iueni
 tur. Sub em̄ i aīma natural̄ sensu et affectu et sc̄ id q̄ aīa
 Natural̄ sensu cognoscēs oīa et diiudicās inter om̄ia
 et natural̄ affectu quo suo ordie et gradu om̄ia diligit
 Verumptamē facultates et q̄ instrumēta cognoscendi
 et diligēdi habet ex natura: cognitiōnē tamē veritatis
 et ordmē dilectōis nequaquā habet nisi ex gr̄a. Facta
 siquidē a deo mēs rōnal̄ sicut ei ymaginē suscipit:
 ita cognitiōnē et amorē. Vasa em̄ q̄ creatur sapiēcia
 format vt sint: aduitre gr̄a replet ne vacua sint: si
 strenuū operariū iuenerit. *Diffinīo aīmē. Cap̄ 2° et 3°*

De ineffabili
 m̄ia dei.

Anīma ē substācia rāonāl̄ itellaiāl̄ a deo sc̄a
 sp̄ritual̄. Non ex dei natura. s̄ poa⁹ creatura ex
 nichilo facta. in bonū malū q̄ cōuertibil̄. et ideo aliq̄
 ten⁹ mortal̄. inq̄tū in deter⁹ mutari. et a volūtate dei
 au⁹ p̄ticipatiōe bt̄a sit alienari p̄t. et aliq̄ten⁹ imor
 talis. qm̄ sensū quo ei post hāc vitā bene vl̄ male sit
 amittē nō potest. Non p̄ actis ante carnē gestis me

tuit ut i carne includeretur ut quidam voluerunt. si nec
ideo potest esse in homine sine sordibus peccati. nisi a christo fuerit libe-
rata. Dei enim nutu anima ad corpus venit. ubi si secundum eius pre-
ceptum agere vellet. mercedem acciperet eterne vite. et so-
cietatis angelorum. si autem contempneret. iustissimas penas et
amantissimas lucret sine doloris continuo sine ignis eterni

Anima ex eo *De dra spūs et mē et duplia vita ei*
dicta est quod ad viuendum animet corpus. hoc est viuificat
Spūs nāq; ē anima p spūali natura. vlt p eo q; spūret
i corpore appellat; est spūs. Anima et spūs idē sūt i cor-
pore. quous aliud notet anima et aliud spūs. Spūs enī ad
substantiā dicitur anima ad viuificatiōē. Eadē ē essentia. s; p-
prietas diuisa. nā idē et vn; spūs. ad seipm dicitur spūs.
et ad corpus anima. Spūs. magis ē rōne pedita substā-
tia rōnalis: anima. iqtū ē vita corporis de qua dicitur
Qui pdidit animā suā saluā faciet eā. v. quisquis hāc
vitā ppter dū. que nūc corporis viuificatiōē ex animā te-
poraliter mortal' constat. libēter desperent. i futuro eā
tētem corporis. nō solū animē. vitā eternā. sed et immortalē
recipiet. Huāna autē anima que i corpore eē habet et
extra corpus. animā pariter et spūs vocari potest. Nō due alie
sensual' et rōnal'. altera qua hō viuat et altera qua
ut quidam putat sapiat. sed vna eademq; animā p semet-
ipam viuunt p intellectū. et corpus sensificat p sensum.
huānū nāq; corpus nec viuē nec nasci sine animā rōnali
potest. Vegetat' tñ et mouet'. crescit et huānā formā re-
cipit in utero priusq; animā rōnalē recipiat sicut etia
virgulta et herbas sine animā moueri et maxime hęc
videm'. Duplex quidē est vita animē. alia qua i carne

vivit. et alia qua vivit i deo Duo etiā sensu i hoīne
 s^t vn⁹ interoz et vn⁹ extenoz. et vterq; bonū suū
 habet quo reficiatur Sens⁹ interoz reficiatur i cōtēpla
 aōē deitatis. extenoz vero in grēplacōē huānitatis p^{re}
 rea em̄ deus hō frūis ē. vt totū hoīem in se beatificaret
 et tota cōuersatio hoīs eēt ad ipm̄. et tota dilao esset
 in illo. cū ass⁹ carnis videre^r p carnē. et ass⁹ mētib⁹ p
 deitatis cōtēplacōnē. hoc erat totū bonū hoīs. vt siue
 ingrederetur siue egrederetur pasua i frōre suo iuenerz
 Pasua foris i carne saluatoris. pasua intō i diuinitate
 creatoris. hoc bonū magnū sequitū ē malū. qm̄ p^{er}ditō
 bono qd̄ intō erat egressa ē aīa ad bona aliena q̄ foris
 erat. et fecit pactū cū delectacōib⁹ scli. requiescēs su
 per illas. nō attendēs absentia boni sui interozis. eo
 q̄ solatioēs suas cerneret in bonis alienis **N**ā cū
 extenoz sensu carnalis bono suo vtitur. interoz sensu
 mētis q̄ obdormit. nō em̄ cognoscat bonū intō
 nouis sensu. qui iocūditate extenoz bonoz **C**apit^r
Nā qui i carne vivit i carne sentit. et dolores
 carnis fugit in q̄tū potest. vlnera autē aīe prof⁹
 ignorat. nec medicinā querit eis **C**ū autē mortu⁹
 fuerit sensu aīe quo vivit i carne. tūc viuificari
 incipiet sensu ille quo sentit semetipām. et tūc facit
 dolores suos et sentire incipiet vlnera sua. tāto grū⁹
 q̄to propius. **M**agis em̄ nocet malū qd̄ magis est
 intimū. et magis prodest bonū **Q** spūs d^r septē mod⁹ **Cap**
Spiritus multas mod⁹ dicitur Diatur nāq; spūs deus. v.
 et angel⁹. et aer iste et flatus aeris. qui a
 corde recept⁹ et inde per totū corp⁹ emiss⁹. mortalium

a sensu carnis

no

no

vita flatu natio gmet. Iste tamen spūs iure aiā di
ci nō potest: qz aeris varietate dissoluitur. Dicitur
spūs aiā siue pecoris siue hoīs. Dicitur spūs mēs rano
nalis: vbi ē quedā vis quedā sanalla tāq̄ ocul⁹ aiē:
ad quē p̄tinet ymago et cogitatio dei. Paul⁹ em̄ aiē
ē mēs. ab om̄i labe corporis p̄m̄. Mentis aspectus est
ratio: intellectus visio. Terra hec om̄i aiē s̄ necessaria:
vt sanos oculos habeat inspiciat et videat. Sanos
oculos habet: cū a mortalium cupiditatibus purgata est
atq; remota. Aspicit: cū in dei luce oculos contemplationis
figit. Videt: cū in illa contemplatione aspiciat. q̄ta sint ḡnu
dia q̄ta leticia: q̄ta serenitas q̄ta iocunditas. Sanat
facit illā sanā: aspectus rectus: visio v̄tam. Cū em̄ ab
om̄i fece fuerit liberata. maculis q; diluta. tūc se de
m̄q; in seip̄a libētissime tenet. et nichil sibi metuit
aut. Vlla culpa sua q̄q; angitur: et tūc ingenti
quādā et incredibili fiducia pergit in deū
id est in ip̄am contemplationē veritatis. Aspi
tū siquidē rectū sequitur ip̄a visio dei:
qui ē finis aspectus. Sic aiā ip̄a prius sanat: sanā
ta introducitur: introducta reficitur. Spūs etiā est
quedā vis aiē mētē inferior: vbi corporalium rerū
similitudines expr̄mūtur. Nec iste spūs corpus ē sed cor
pori similit. Que em̄ spū videntur corporalia nō sūt
s̄ corporibus filia: vt facies hoīs que nobis formose
nota ē et in mēoria n̄ra habet ymaginē suā. incorpo
rale quidē s̄ corpori simile: ad quā reuertit̄ cū dau
sis ocul⁹ eā cogitam⁹. Hūdi quoq; isti mirabilis
pulchritudo et nobis foris presto est. et in mēoria n̄ra

habet ymaginē suā: incorporale quidē s̄ corpori silēm:
 ad quā reauri? cū claus̄ ocul' eā cogitam? Ad em̄
 ē ad corporis sensū aliqd̄ corp' i loco. hoc ē ad aīme
 sensū silitudō corpis i mēōria: et qd' ē intencio volūta
 tis ad corporis visū visionēq; copulāda: hoc ē eadem
 intencio volūtatis ad copulācā ymaginē corporis que
 ē i mēōria et visioē cogitātis Ille spūs d' fact' ad yma
 ginē et silitudinē dei: in quo ē cognicio veritatis et
 amor virtutis ymago ē cognicioē silitudō i dilectioē
 ymago q; racionāl' silitudō q; spūalis heret siquidē
 veritati nulla interposita substācia Ad rōnale nr̄m
 quo racionam' itelligim' et sapiim' spūitū diam'
 Hūc autē spūm aplūs mētē vocat dices Renouamū
 spū mentis vrē: i mente Nichil em̄ aliud est spūs
 mentis q' mēns: sicut nō ē aliud corpus carnis q' caro

Mens dicitur a mēne **Et sic mēns et quō capax vniūsoꝝ**
 Mēne autē grece luna latine d' Et sicut luna Cap' vi
 crescit et decrescit et varia viassitudinē qmutatur in
 id tū qd' fuit quādā pfecta nouitate se restituit: sic
 mēns nūc caput sūmis mferit. nūc decedit i infima:
 nūc sese sibi veris referens. falsa redarguit modo ad
 corporalia regenda reflecti: modo eteris vōmb' mspi
 acendis ul' qfulendis adherescit Racio siquidē ē mēn
 tis aspectus quo bonū malūq; discernit: virtutes eli
 git deū q; diligit Mēns vniūsoꝝ capax ē: et om̄
 rerū silitudinē mfigm̄ta diā dia' ēē naturali quādā
 potēcia et naturali dignitate pedita Parto iūsi
 bilū rerū causas p itelligēciā qprehendit: et visibi
 lū sensualū formas per sensū passioēs colligit.

afini aac

no

et sic siue per sensus ad sensibilia exeat siue p̄ itelli-
genā ad insensibilia ascendat. rerū similitudines ad seip̄as
trahit. p̄ncipia cognoscit. absentia intelligit. ignota ul-
tremo inquit. et in iuuentis versat̄ actu mentis
Racionale autē et itellauāle nr̄m quo racionant̄ itelli-
gi et sapi⁹ mētē dicit⁹. que ita fr̄a ē ad ymaginē dicitur
vt nulla it̄posita natura ab ip̄a veritate formetur
Mens em̄ ab eo dicit̄ q̄ emnet̄ i anima p̄stāoz em̄
vis aīe est a qua procedit itelligētia p̄ ip̄am vtiq; itelli-
genā vtiq; veritatē itelligit p̄ sapienā diligit.
Sapienā em̄ ē amor boni siue sapor boni **A**sapore
em̄ dicit̄ **M**entis visio ē itelligētia **G**ustū sapienā
illa cōtemplat̄. ista delectatur. **C**ū ab inferiorib⁹ ad
superiora ascendere volu⁹ p̄ri⁹ occurrit nob̄ sensus. de
inde ymaginatio postea rāo cogitatiois. dem̄ itellā
postea itelligētia. et i sumo ē sapienā. **S**ūma nāq;
sapienā ē ip̄e deus **S**apiā hoīs ē pietas v̄ cultus dei
Sens⁹ ea vis aīe est que rerū corporearū. corporeas
p̄cipit formas presentes **Y**maginatio ē ea vis aīe
que corporearū rerū corporeas p̄cipit formas s̄ absen-
tes **S**ens⁹ nāq; formas i materia p̄cipit. ymaginā
extra materiā. **E**a vis que exteri⁹ formata. sensus dicit̄
eadē vsq; ad it̄mū trāducta ymaginatio vocatur **Y**ma-
ginatio nāq; de sensu oritur. et scdm̄ ei⁹ diuisitates
ip̄i⁹ quoq; varaciones. **M**ulta videt aīa carnali-
bus oculis. **M**ulta em̄ fantastica ymaginatioē p̄cipit
Et ubiq; distenditur mouetur. erigitur et fluctuare
videtur. nō a se egredies. s̄ in semetip̄a tāq; i magno
p̄curres sp̄acio puagatur. **N**ō exit ad illa. s̄ tractant̄

115
710

suis sibi illa representat. Habet in se anima latitudinē
longitudinē et altitudinē. **R**atio per caritatem deum et omnes
fideles sibi applicatur. **P**er meditationem uniusa que a christi
apio mundi usque ad finem deus propter nostram salutem operatur
meditatur. **P**er contemplationem que sursum est celestium
templatur. **R**atio est ea vis anime que rerum corporearum
formas differentias propria et accidentia percipit omnia
incorporea. sed non extra corpora nisi ratione subsistentia. Abstra-
hit enim a corporibus que fundantur in corporibus; non actione.
sed consideratione. **N**atura enim ipsius corporis secundum quam omne
corpus corpus est nullum utique corpus est. **I**n intellectus est vis anime
que insensibilia percipit. sicut angelos demones animas et omni-
spiritum creatum. **I**ntelligentia est ea vis anime que immediate
supponitur deo. **C**ernit siquidem ipsum summum verum. et vere in-
commutabile. **S**ic anima sensu percipit corporea. **I**magina-
tione corporum similitudines. **R**atione corporum naturas. **I**ntellai-
spiritum creatum. **I**ntelligentia spiritum creatum. **E**t quod sensus per-
cipit ymaginatio representat. cognitio format. ingenium
investigat. ratio iudicat. memoria servat. intelligentia compre-
hendit. et ad meditationem siue contemplationem adducit. **I**n-
genium est ea vis anime siue intellectio qua se extendit anima
et excurret ad incognitorum cognitionem. **I**ngenium ergo exci-
tur ignota. **R**atio discernit iuenta. **M**emoria recordatur in-
dicata. et affectu adhuc indicanda. **S**ic fit ascensus ab infere-
rioribus ad superiora. et ymaginatio a summis dependet. **I**n intellectus
namque quod ymago et similitudo est intelligentie. **R**atio intel-
lectus. **R**ationis spiritus siue ymaginatio fantastici cor-
pus. cui etiam supremum corpus corpus est ignis quadam simi-
litudinem iungitur. et ignis aer. aer aqua. aqua terra. **S**en-

ra ut sapiat
et prudētia

sus informat ymaginatōne et ymaginatio in aone
et facit sapiētia siue prudētia Rursū rōm occurrēs
diuina presentia i format eā: et facit itelligētia fieri
sapiām. Est itaq; i rōne quiddā ad signa et celestia
intendēs et id dicitur sapiētia. et ē qdā ad trāsitoria
et caduca respiciēs. Et id vocat̄ prudētia. Hec duo ex
in aone sūt: et in rōne consistūt. Et diuidit se ratio in duo
in sursum et deorsū. Rursū i sapiām: deorsū in prudētia
q̄ i virū et muliere. Vt vir sit superior et regat: muli
er inferior et regat. Vn dicitur melior ē inq̄tas viri q̄ mu
lier benefaciēs. Melior siquidē ē. qui p̄ celeste desiderii
accens⁹ carnē etiā necessaria ei subtrahēdo affligit.
q̄ qui p̄ carnalē affectū resoluta p̄ omnia que gmodū
sūt ei satisfacē intendit. **Quō iuuant vites ad actū et ad**
Sens⁹ iuuatur exteri⁹. Quō ocul⁹ diuinitatē obiecti
carnis q̄uis ex natura habeat facultatē videndi.
nūq̄ tamē p̄ se gsequitur visū nec auris auditū nisi
beneficio lucis exterioris et som. Ymaginatio iuuat̄ exteri⁹
q̄ ex sensibilib⁹ cōcipitur. Ratio iuuat̄ interi⁹ q̄ spu
rit⁹ in aonalis ex dono creatōis habet ad agnoscendū
verū et ad diligendū bonū. nisi radio lucis interioris
fuerit p̄fusus et calore succēs⁹: nūq̄ gsequitur sapiētiae
cognitiōne siue caritatis affectū. Intellect⁹ et intelli
gentia iuuat̄ superi⁹: q̄ deus et ignis et lux ē. Lux
ergo splendore emittēs ex se quē retinet etiā in se illu
minat itelligētia ad cognitiōne veritatis. Ignis vero
calore ex se emittēs si nō amittēs: inflāmat affectū ad
amore virtutis. Et sicut solē nō videt ocul⁹ nisi i luce
solis: sic verū ac diuinū lumē itelligētia videre non

116
poterat nisi in ipso lūe Dñe m̄q̄ p̄pheta. in lūe tuo
videbim⁹ lumen Cū em̄ mortale hoc induerit imorta
litate et corruptibile hoc induerit incorruptionē: tūc
mēte parit et corpore spūales effecti. scdm̄ modulū
m̄m̄ p̄ mētis illuācionē om̄ia sciem⁹: et p̄ corporis
incorruptibil' leuitatē ubiq̄ eē poteri⁹ Volabim⁹ mē
te p̄ ḡtēplacōnē: volabim⁹ corpore p̄ incorruptionem
Discernem⁹ mēte et corpore. cū sens⁹ nr̄i corporei ver
tentur in racionē: itaō īntellan. itelles in itelligē
ciā: itelligēcia mutabit' in deū. Sensu visibilia pa
pūtur In ymagmaōe ḡtinetur visibilū ymagies
et similitudies Et ad racionē p̄tinet visibilū raciones
et diffinicionē. Et inuisibilū iūestigacōnes ad itellan
Et ad itelligēciā spectat spūalū et diuīorū cōtēpla
cionē et ḡprehensioēs Sens⁹ vero et ymagmaō
ad rōnē nō ascendit s̄ infra remanētēs eā aliquaten⁹
deducere possūt: et q̄i alonge quedā ostendē ad que non
possūt puenire Simili quadā p̄portione itellan et itel
ligēciā itaō iuuare p̄t s̄ ad statū eorū nō valet ascen
dere: qm̄ metas suas et fines p̄rios habet quos tran
scendere nō p̄t Sensū et ymagmaōnē cū ceteris am
malib⁹ cōia habem⁹ Vidēt siquidē visibilia et visoz
recordāt' In quibusdā etiā sensib⁹ nos superāt Quo
mā iustū fuit vt brutis animalib⁹ quib⁹ nichil dandū eāt
īntellan. aliqd̄ ampl⁹ caretur in sensu. et econuerso
Tanto maior necessitas indiat' homi exercere rōm̄:
q̄to maiorē defectū patit' sensualitatis Ratio autē
māe mapit vnde aliqd̄ occurrit. qd̄ nob̄ cū animalib⁹ nō
sit cōe Quedā ergo s̄t in fin racionē. qdā in rōnē

quedā sup^r racionē **I**nfra racionē s^t que sensu pa
pim⁹ sicut dura et mollia calida et frigida candida
et nigra **I**ux^r racionē s^t et puia racionem que rōne
percipit vt gmoda et ingmoda vera et falsa iusta
et iniusta **R**atio siquidē est quidā motus animi visum
mētis acies vera q^z a falsis distingues **D**up^r racionē
s^t que nec sensu docet nec ratio psuadet s^t aut diu
na reuelacōe q^zprehēdit^r. aut scripture auctoritate
credūtur **S**icut deū i vna substācia trimū et in trib^z
psōnis substācialit^r vni **D**e⁹ siquidē ē rerū vni^zsi
tas ita q^z nullū singulorū et ideo motib^z rōnis non
subiacet q^z rācio nō ē nisi de re aliqua **C**ū sit anima
et quō^o diuisis appelletur nomib^z et quō^o duplex s^t actio

Anima ē spēs intellectuā^r racionāl^r semp^r viuēs
semp^r i motu bone male q^z volūtatis capax
que s^m benignitate aratoris atq^z sedm^r opis sui offi^z
vārijs nūciat^r noib^z **D**ia^r nāq^z anima dū vegetat
Spūs dū contēplat^r **S**ens⁹ dū sentit **A**nim⁹ dū sapit
Mens dū intelligit **R**atio dū discernit **M**edra dū re
cordatur **V**olūtas dū consentit **I**sta tñ nō differūt
in sbā quēadmodū in noib^z qm̄ om̄ia ista vna anima ē
Prietates quidē diuise s^t eēnā vna **I**n spū tamē
et aiā p^t eē dīa. qm̄ om̄is anima ē spūs s^t nō oīs spēs
anima **C**ū duplex s^t actioēs **A**lio nāq^z q^zsilio erigit^r
ad deū alio idmat^r ad carnē **I**ndmat^r autē sic **S**ū
sit subtil^r et iuisibil^r videri nō p^t s^t p^z potēcias suas
se extendit et ondit **P** gaurisabilitatē nāq^z appetit^r
P uisibilitatē q^zepit^r **P** racionabilitatē mē^r vni^zsi
discernit **T**ota autē eēnā in hys potēcijs suis cōsistit^r

no^r

117

nec p partes diuidit. cū sit simplex et indiuidua.
 Quod si aliqui ptes hęc dicit rōne potētiā multitudis q̄ ve
 ritate q̄pōmō intelligēdu ē Simplex nāq; s̄bā ē aīma
 nec aliud nec m̄m̄ ē maō i s̄bā q̄ aīa s̄ nec aliud
 nec m̄m̄ ē va ut ḡcipiscētia q̄ aīa s̄ vna eadē s̄bā
 s̄m̄ diuisas potētiās diuisa forit̄ vocabula Has potē
 tiās habet anteq̄ corpori ḡm̄scat. naturales em̄ s̄
 ei nec aliud s̄ q̄ ip̄a Tota nāq; aīe substācia i hys
 tūbz plena et p̄f̄a q̄ s̄f̄at. i m̄ rōnabilitate ḡcipiscētia.
 rōnabilitate q̄ quada sua t̄m̄tate Et tota hec t̄m̄tas
 ē q̄ quada aīe v̄m̄tas in ip̄a aīma Deus ē oīa sua
 et aīa ē quada sua Habet siquidē naturalia et ip̄a oīa ē
 Potētiā nāq; et vires ei⁹ idē s̄ q̄ ip̄a Habz eadē q̄cā
 acta dētalia que ip̄a nō ē. sue vires est. sue virtute nō ē
 Nō em̄ ē sua prudētia nō sua tēpōrācia nō sua fortitudo
 nō sua iustia Potētiā autē aīme s̄ rōnabilitas
 ḡcipiscētiā rōnabilitas Vires s̄ sens⁹ ymagiā
 rōnāciō m̄m̄oria Intellect⁹ Intelligētia Potētiā tamē p̄nt
 dia vires et vires potētiā **De amicitia qua ḡiugit̄ aīa**
Quibus affiaombz et quada amicitia **corpore Cap**
 aīa corpore ḡiugit̄. s̄m̄ quā amicitia nemo i
 vitē suā odio habuit Sociata nāq; illi. licet ei⁹ so
 ciate p̄grauet. ineffabili ḡdiaōē diligit̄ illud amat
 carere suū et ideo libera eē nō potest. idoloribz ei⁹ vehe
 mēter affiat. formidat interitū. q̄ mori nō p̄t T̄m̄z
 defm̄. q̄ p̄ naturā deficiē nō p̄t. Dauidoz speculacōne
 depasat. sonoz delcāt. auditibz. suauissimis iocū
 cat. odoribz. larga epulacōē refiat. et licet hys rebz
 nullaten⁹ v̄tat. ḡraui t̄m̄ meiore affligit̄ si subtrahāt

Huc etiā nō nūq̄ subrepiūt viā q̄traia vōm: dōi
aiā dilecto corpōi idulgēci⁹ remittēdo: locū noscūt
prebere pctō **P** sens⁹ quoq; progredit⁹ aiā ad
pub mouēdū et viuificandū. **S**zouē nāq; sicut forā
nā i corpore huāno: quibz sicut naturale cōreperāi
influit et effluit omē quo idē corp⁹ vegetatū et
regit⁹. **S**ūt etiā vtriusq; qdā filia scz corporis su
p̄mū et spūs ifmū: quibz sine naturā q̄fusioē
p̄sonali tamē v̄mōne faale necti possūt. **F**ilia nā
q; gaudet filibz. **I**taq; aiā q̄ vere spūs ē et caro q̄
vere corp⁹ ē in suis extremitatibz faale et cōueni
entē v̄mūt: i fantasia aiē q; corp⁹ nō ē sicut simile
corpōi et sensualitate carnis q̄ fere spūs ē q; sine
aiā fieri nō p̄t. **S**icut em̄ sup̄mū aiē i mēs ul̄ intel
ligēciā ymaginē gerit et similitudinē sui superioris
i dei v̄n et ei⁹ susceptiuū eē potuit et ad v̄mōne
p̄sonalē etiā q̄ ipē voluit absq; vlla d̄minuāōe
naturē suā. **S**ic sup̄mū carnis salz sensualitas
aiē gerēs similitudinē ad p̄sonalē v̄mōne ei⁹ eēntiam
suscipere p̄t. **N**ec illud mirū ē cū etiā in sensu et
mēōria peccatis qdā ē mutatio rōnabilitatis et i ap
petitū volūtatis et in hys que refugit reprobāōne
Spūs nāq; corporeus q̄ vere ē corpus etiā sensu
naturalis mltā discernit et vi gāpifabilitatē eligit
et vi natura insabilitatē mltā reprobat et fugit.
Habet siquidē corporea vita quosdā grad⁹ iāntū
torū quibz proficit ad ymaginē sūme vite. **P**rim⁹
em̄ grad⁹ corporee vite ē sensificāō. **S**cōs p̄ sensū
ingrediens ymagināō. **T**erz⁹ p̄ ymagināōē cōcep

totū memoria **Quartus** s^m sensuū interiorū passioēs
 quēdā sine disarcade intelligēcie et puidēcia In qua
 quidē ē qī rōnis ymago et nulla rāo ē In hys oibz
 corporea vita vitā spūalē imitat^r p^mū in eo q^d scēt
 scōdō in eo q^d sensū gāpit 3° in eo q^d gcepta retinet
 4° in eo q^d siue i ymaginatis siue in sensibz qī in
 quādā rōis silitudmē siue ad apperēdū siue ad fugiē
 dū se mfectit **Cōuiciētissia** autē media carnis et
 aīme s^t sensualitas carnis q^d maxie ignis ē et fatas
 tū spūs qui igne^o vigor dicit^r Vñ quidā loquēs de
 quābz dicit **Ignis** ē illis vigor et origo celestis **Yma**
 soaetas carnis et aīe **Spūs** vite et limi terre sic em
 scriptū ē fecit de^o hōiēm de limo terre et inspirauit i
 faāe ei^o spūaculū vite **Dans** ei sensū et itellectū. vt
 p^r sensū lutū sibi associatū viuificaret et p^r itellectū
 regeret **Et** ut p^r itellectū mty ingrederet^r et cōtēplaret^r
 dei sapiām: et p^r sensū foras egredere^r et g^rēplaretur
 opa sapiēcie **Intellectū** mty illustrauit. sensū foras deo
 trauit vt in vtroqz refōnē iueniret mty ad felicitatē
 foris ad iocūditatē **Sz** qz bona extēnora diu stare nō
 pūit. iuss^o ē homo ab extēnōribz ad interiora redire.
 et ab interioribz ad superiora ascendē **Tante** em dig
 nitatis ē huāna g^ratio ut nullū bonū preter sūmū
 bonū sibi sufficere possit **Plenū** fuit miraculo q^d tā
 diuisa abinūcē et tā diuersa. adinūcē potunt quūgi
 nec min^o mirabile fuit q^d limo mō deus se cōiūxit
 vt sibi iūcē vniretur deus et lim^o. tanta sublimi
 tas et tanta vilitas **Nichil** em deo sublim^o et n^o
 limo vili^o **Mirabil^o** fuit quāctio p^ma. min^o et scōdā

nec min⁹ mirabil⁹ erit tertia cū hō et angel⁹ et de⁹
erit vnus spūs. Eodē namq; bono bon⁹ est homo.
quo bon⁹ ē angel⁹ et eodēq; bono vtq; est beat⁹.
Si tñ ambo idipm̄ eadē volūtate. eodē spūtu capūt.
Si em̄ tam disparē naturā carnis et aīe ad vnā fe-
derationē atq; amicitia deus cōiungere potuit. nequāq;
erit ipossibile ei rōnale spm̄ qui vsq; ad cōsoriū ter-
renū corporis huiliat⁹ ē. cū eodē corpore ylorificato. vt
sic ei glorie qd̄ fuit sarame. ad cōsoriū btrōnū spūm
qui in sua puritate p̄fiterit exaltare atq; ad sue glo-
rie p̄ticipacōnē sublimare. Ad hoc siquidē sola cari-
tate nulla necessitate eū creauit altiss⁹ vt sue bātē
dimis p̄ticipē faceret. Si ergo tñ gaudiū et tāta lea-
cia ē vita ista temporalis que gstat ex p̄ncīa spūtu
in corpore corruptibili. q̄ta leticia et q̄tū gaudiū
erit vita eterna q̄ gstat ex p̄ncīa deitatis ī spū rōnū
Subinat⁹ ergo corp⁹ aīmo. anim⁹ deo et vn⁹ spūs
erit cū eo. ita tamē si in huilitate p̄māserit et gratia
am sui creatoris p̄ quā gloriificāō ē agnouerit. **De bō**
Ex carne et aīa gstat homo **carnis et aīme. Cap. 2.**
et vtraq; bonū suū habet in quo gaudet et ex-
ultat. Bonū aīme ē deus cū affluēcia dulcedis sue.
Bonū carnis ē mūd⁹ cū habūdancia iocūdinitatis sue.
S; mūd⁹ iste extenor. deus autē intenor. Nichil em̄
deo intenor et nichil eo presenor. Intenor om̄ re qz
omnā in ipō sūt. extenor om̄ re qz omnā sub ipō sūt
et ipē sup̄ omnā. Ab hoc ergo mūdo reuertētes ad deū
et q̄ ab ymo sursū ascendētes p̄ nosmetipōs tñsire
debem⁹. Ascendere em̄ ad deū hoc ē intrare ad semetipōs.

119

et nō solū ad se intrare s; ineffabili quocū modo in
mentis seipm transire. Qui em̄ intrans interi⁹
intrinsecus penetrās. seipm transcendit. ille veniat
ad deū ascendit. Ab hui⁹ ergo mūdi distractioib⁹. cor
nr̄m colligam⁹. et ad eterna gaudia reuocem⁹. Et
si cor nr̄m sp̄ tenere nō possu⁹. salta ab illicitis et va
nis cogitatioib⁹ restringam⁹. Ut aliqn̄ in diuē contē
placōis lūē figere valeam⁹. Hec ē em̄ requies cor
dis nr̄i cū in dei amore p̄ desiderū figitur. Hec ē vi
ta cordis nr̄i cū deū suū gtemplatur. et ip̄a sua con
templacōe m̄ta refiat. Et dulce illi semp̄ ad considerā
dū. qd̄ ad laudādū et amādū semp̄ ē suauē. Nichil
em̄ ad br̄m vitā prestācō videtur q̄ velut clausis
carnalib⁹ sensib⁹ extra carnē mūdi affectū q̄piā me
semetipm̄ cōuert. alienūq; effectū a mortalū cupi
ditatib⁹ sibi soli et deo loqui. *Per que anima corp⁹*

Quoniam autē sit incorporea *animi sunt et quō Exi*
p̄ subaliore naturā corporis sui. v. p̄ ignem
et aerem que in ipō quoq; mūdo p̄cellētia s̄ corpora
et ideo magis sp̄i silia. corp⁹ am̄stant. Ita siquidē
p̄iora erapūo virtutes aīe viuificās eo q̄ i corpore
nr̄o nature sint p̄p̄iora q̄ humor et terra. Ut ad eorū
p̄mū misterū tota moles am̄stret. Null⁹ sine hys
duob⁹ ut i corpore sens⁹ ē. ut ab aīna spontane⁹
corporis mot⁹. Igms et aer qz leuia s̄ mouēt terrā
et aqua q̄ grāua s̄. Quapp̄ corpa p̄ abscessū
aīne moueri nō videm⁹. Quia igms et aer q̄ duo
per aīe p̄nāā tenēt̄ in corpore terreno et hūido. ut om̄
quatuor fiat temperāaa. post eūscē aīne abscessū

no

no

ad supna euadunt ac sese expediunt. Corporis autē
 oppositio fit sic. Corpus constat ex officialibus membris.
 officialia ex organis. organa ex humoribus. humores ex abis
 abis ex elementis. Et nichil horum est anima. sed in istis tanquam
 in organo agit. et per hoc corpori consulit et huic vite so-
 ciatur in qua factus est homo in animam viuam. Que cum tem-
 perata et ordinata fuerit congruit viuificationi. et
 nunquam anima recedit. Si vero distempata et confusa fue-
 rit inuita recedit animam secum trahens omnia. sensum salu-
 bilitatem et imaginacionem rationem intellectum intelligentiam concupis-
 cibilem et uisibilitatem. Et ex his secundum merita affia-
 tur ad deliciae suae sive coloris. Corpus autem quod per me-
 ritum tanquam organum temperatum dispositum fuit ut me-
 los musicali in se contineret et tactu resonaret nunc con-
 fractum et inutile ad electionem iacet. Anima uero reuertit
 ubi vires suas exercereat requiescat ab his terrenis
 motibus quibus corpus per tempus et locum mouebat ipsa
 per tempus et illocaliter mota. Quia et si organum percipit
 si non melos nec quod organum mouebat. Anima inter deum
 et corpus posita mouetur per tempus remissio quod obli-
 ta fuerit et discendo quod ignorabat vel uolendo quod no-
 lebat. Per locum autem non mouetur quia per locorum spatium
 non distenditur. Deus autem corpore non eget ut sit.
 Nec loco ut alicubi. Nec tempore ut aliquando. Nec causa
 ut aliunde. Nec forma ut aliquis. Nec aliquo genere
 sibi in quo subsistat. *Cap. xii De excellenti natura anime et*
Habet autem quanta propria naturam anima quid uult
 omnibus hijs mundane molis elementis excessiua

120

que veritate non possit in aliqua fantasia corpora-
li ymaginacionū quas per sensu carnis papimus co-
gitari. sed mente intelligi vita que sentiri. **I**ntelligi per
videri ut sentiri non potest. **N**on enim est corpus nec deus nec
vita sine sensu qualis est in arboribus nec vita sine ra-
tionali mente qualis est in animalibus sed vita et perpetua vi-
ta. nunc quidem minor quam angelorum sed futura quam angelorum
si ex precepto creatoris hic bene vixerit. **P**receptum enim
est ut in dilectione maneat. **M**anete magis in dilectione
mea. **P** dilectionem namque rationalem creaturam sibi copu-
laui ut deum spiritus haberet. et in eo maneret. de eo spiritus
meo delectans gaudens et exultans. **P** dilectionem creatori
suo et sibi iuncte rationalis creatura copulata est. **S**olusque
est dilectionis vinculum que ligat utrosque in idipsum. **P** amore
dei omnes ei adherent. **P** amore premi omnes adiungunt
vni sum. **U**t bonum omnium fiat singulorum et que quisque in
se non habet in altero possideat. **C**aritas est via dei
ad homines et via hominum ad deum. **P** caritatem namque venit
deus ad homines. venit in homines. factus est homo. **P** car-
itate deum diligunt homines. deum eligunt. ad deum currunt. et
ad deum perveniunt. **S**ic familiaris est deo caritas ut ipse
mansione habere nolit ubi caritas non fuerit. **S**i ergo
caritatem habes deum habes quia deus caritas est. **M**iser
ergo ego gratiam debere diligere deum meum qui me fecit
cum non eram. redemit cum perieram. **N**on eram. et de nichilo
me fecit. **N**on lapide non arborum non alicuius vel aliquid de
animalibus. sed hominem voluit me esse. **D**edit vivere sen-
tire cernere. **P**erieram et ad mortalitatem descendit. mor-
talitatem suscepit. **P**assionem sustinuit. et mortem vitam.

et sic me restaurauit. Pericula et abieci q̄ i p̄c̄is
 meis ueniantia eam. Venit ille post me ut redimeret
 me. et tñ dilexit me ut sanguis sui p̄c̄i appenderet
 pro me. Tali quidē pacto reduxit me de exilio
 et redemit me de seruitio. Non eam suo uocauit
 ut me dicitale suū semp eēt penes me. Dixit me ole
 o leticie quo ip̄e erit unctus. ut ab uncto eom unctus
 et a casto diceret castus. Sic gr̄a ei⁹ et m̄a s̄
 preuenierunt me. De multis nāq̄ periculis liberauit
 me liberator me⁹. Quñ errabā reduxit me. quñ ig
 norabam docuit me. Quñ peccabā corrupuit me.
 Quñ tristabar. consolabatur me. Quñ desperabam
 confortauit me. Quñ cecidi erexit me. Quñ steti tenu
 it me. Quñ ueni suscepit me. Hec et alia multa fe
 cit michi de⁹ me⁹. de quib⁹ dulce erit michi s̄ lo
 qui. semp cogitare. s̄ gr̄as agere. ut p̄ omib⁹ bene
 factis suis possim eū laudare et amare. Cū enī au
 tis sit presides. singulos implens. ubiq̄ presēs cū
 tū cura gerens et in singulis q̄ omib⁹ p̄uidēs. ita
 totū ad custodia meā occupatū uideo si ego sup̄ custo
 dia meā stabo: q̄ om̄ oblit⁹ sit et michi soli memo
 dere uelit. Semp enī se p̄ntē exhibet et s̄ se p̄c̄i
 offert si me p̄c̄i iuenerit. Quocūq̄ me uertero
 non me desert nisi p̄c̄i ego eū deseram. Ubicūq̄
 fuerō nō recedit qm̄ ubiq̄ est. et quocūq̄ iero eū
 iueniā cū quo possim eē. Quicūq̄ fecero parat⁹
 assistit. utpote p̄c̄i inspector om̄ cogitacōnū
 intencōnū affectionū mearū. Cū her diligēter con
 sidero. timeo pariter et ingenti rubore confūdor.

Vqm̄ iui dedit
 it me

124

illū p̄ntē ubiq; m̄ et oīa occulta mea vidētem
intueor. Multa enī s̄t i me de quib; corā ocul̄ ei⁹
caubescō et pro quib; valde illi displicē timeo. Nec
pro hys omib; q̄ illi vīdeam nō habeo nisi tm̄
ut diligā. Nō enī meli⁹ nec decena⁹ q̄ p̄ dilcōnē
rependi potest qd̄ p̄ dilcōnē tantū ē. H̄ preter rem
dixisse videor s; forte nō pret̄ utilitatē michi et
hys qui meā senaūt q̄ ego senao. **De cōpanōe ad**

Hima presencā suā corp⁹ viuificat. **carnem. c. xiiij**
et sic colligata ē ei⁹ ut nec cū velit se mō
separare possit: nec retinē cū iussione creatoris
audierit. In vita siquidē aiē q̄ sistit vita corporis:
et de morte corporis descēdit mors aiē. Sicut enī
aīa vita sua facit carnē viuē. et de fonte nature
sue irrigat aimando: sic caro p̄ corruptelā mate
rie sue. aiām si se cupiditatib; illicitis illigauerit
occidit. Et cū alterā nature videat⁹ alterā. transit
vnaqueq; i victrias naturā: ut aut carnē spūale
aīa virtutib; suis prestet: aut aiām carnalem
caro vitare ei⁹ efficiat. Aīa tñ de morte nichil ha
bere p̄tē nisi ei⁹ p̄ vicia fuerit p̄matū: nec caro ali
qd̄ de vita retinere p̄t. nisi ab aīa fuerit irrigata.
nec alterā in alterā naturā trāsire potest: nisi aut
vicijs infecta. aut virtutib; detecta fuerit. Rōne
insignita ē aīa: qua artib; docetur egregijs. et
disaplmis instruit⁹: eximys: ut diuinā sapiat et hu
mana t̄netet. ac sic cetera aīalia decēter excellat:
utpote rōnat⁹ substācia. Hoc enī p̄p̄ ē aīa: sub
stācia scilz rōnalis. v. spūs rōnal⁹. **Immortalis ē**

Ad de immortē
aīe

anima ne a creatoris sui similitudine dispare videretur
Non enim poterat esse ymago et similitudo dei. si mortuus
terminus clauderet. **S**ed quoniam vero modum vite quem
nullo modo potest amittere immortalis est. **S**ed quoniam vero quam
mutabilitatem qua potest melior et deterior fieri mor-
talis est. **E**t sicut mortalis est cum beate et bene vivere per-
diderit. misere tamen vivere amittere non potest. sic respectu immor-
tali dei corporea est. **N**ihil enim invisibile et incorporea
natura credendum est. praeter solum deum patrem et filium et
spiritum sanctum. qui ex eo incorporeus et invisibilis dicitur. quod
infinitus et immutabilis est et simplex et sibi omnibus
modis sufficiens seipsum et idipsum. et cum ubique sit in se
metipso invisibilis et incorporeus esse demonstratur. **O**mne
vero rationale creatura corporea est. **A**ngeli et omnes virtutes
corporeae sunt. licet non carne subsistant. **E**x eo intellectuales
naturas corporeas esse dicitur. quod loco circumscriptum
tur. sicut anima humana quae carne clauditur. **Q**ue ideo
et esse in loco et localis dicitur potest. **I**n loco quod alibi hic
potest esse. localis. quod quod alibi potest esse totum alibi esse non
potest. **N**on habet tamen corporalem dimensionem nec cor-
poralem circumscriptiōem. quoniam corporalis quantitas expressa
est. **S**ed quod per praesentiam et operationem in loco concluditur.
localis dicitur. **V**erumptamen non sicut corpus aut secundum locum
partem medullam et finem assignatur. si respectu incorporeae
nature que summe immutabilis est ubique est. **C**orporea
est anima. quoniam aliquid tale non est ipsa. **N**on tamen per locum spatium
vni ita movetur ut sistatur ut maiori sui parte. ma-
iorem occupet locum. et breviori breviorē. minorē quod
sit in parte quam in toto. **P**er omnes quidem corporis partes

las adest siml nec minor i moib9 nec maior i maio
 ribz. s; alicubi intena9 et alicubi remissi9. et in omi
 bus tota et in singul' tota est. **Sicut** em' de9 ubiq; e
 tota in toto mudo et in omi creatura. **Sic** anima ubiq;
 est tota. in toto corpore suo taq; in suo quoda mudo
 Intena9 tn in corde et cerebro queadmodu de9 dia
 ee in celo. **Inuisibil'** et incorporea e anima. **Si** em' vi
 sibil' eet corporea eet. **Et** si corporea eet pabil' eet
 et partes hret neq; siml' tota i vno loco ee possit.
Nulla em' corp9 aut fil' totu tangi. aut siml' totu
 tangere pt. **Alma** vero in quibusq; locis motib9 ul'
 acub9 tota siml' adest. tota videt et tota visoru remi
 nisatur. **Tota** odorat. tota odores recolit. **Tota** audit
 et tota sonoz memit. **Tota** p lingua et palatu sa
 porz sentit. et discernit. **Tota** tangit. et dura et mol
 lia tota siml' approbat et repbat. **Calida** vero et fri
 gida sumo tn digito tota discernit. **Tota** e visus.
 tota e auditu. **Tota** memit. et cu tota memit. tota
 e meozia. **Cu** tota vlt tota e volutas. **Cu** tota co
 gitat tota e cogitatio. **Cu** tota diligit tota e dilectio
 Potest tn ex parte cogitare. et ex parte diligere. **Exm**

Habet aiā **De quatuor affectib9 et m^o virtutib9**
 affectiones quibz exercitur ad virtutes **ame r**
 Dolor naq; de pctis. timor de supplicis. **Desideriu**
 de promissis. gaudiu de premiis. quedā exāa a vir
 tutu sūt. **Habet** etiā virtutes quibz instruit et
 armatur gta vicia. **Prudēcia** naq; fac q; debeat fa
 cere. **Temperācia** habz q; prospera. **Fortitudinē** qe
 aduersa. **Iusticiā** qua fac q; debeat auq; reddere.

Prudencia e sate qd possis fortitudo face qd possis
Tempanaa no psume qd no possis Iustaa nolle
plus qd possis Prudaa e m eligedis teperiãa m
vitendis fortitudo i tolerãdis. iustaa i distribuẽdis.
Prudaa e nichil pmedũ appetẽ et nichil pret ius
tũ velle face. Tempanaa e nichil nisi turpia time
et qd qd agm9 aut cogita9 ad vois normã dirgere.
Fortitudinis e terrenas cupiditates no tñi repzme
s pemptu obliuifa Iustaa e oenĩ aim cogitacone
ad solũ deũ dirgere eũq tãq nichil aliud sic tota
mẽas acie mtueni. Habet eadã aia sacramẽtales
virtutes quib9 imãat salz baptisimũ fiaẽ spem vni
tionẽ qfirmacionẽ 2ª quib9 deo cõsecantur. Hãz eadã
virtutes quib9 pfiat et deo cõiugiat vt e huilitas
punitas caritas Iuditas eã deo subiat Puritas
iugit. caritas vnit. **H**ãz quoqz aia vites quib9
quib9 corpori qm̃sctur. quarũ pma e natural. **S**ã
vital Terna aĩmal. Et sicut deus trĩn9 et vn9. vob
et pfcẽ omã tenet. omã iplet. omã sustinet. oĩã
supercedit et am̃pletat. sic aia hys trib9 vrb9
p totũ corpus diffũditur. no locali distenaoẽ. s vi
tali intensione. **N**atural virts operat sanguĩ
m epate. et alios hũdres. quos p venas ad oĩã corpo
ris mẽbra transmittat vt inde augẽatur et nutritur.
Vis ista quadrifana e Diuiditur nãqz i appetitiua
retentiua. expulsua et distributiua. Appetitiua e
necessaria st corpori appetit. Retentiua sup̃ta ten
net donec ex illis valis digestio fiat. Expulsua no
cua et supflua expellit. Distributiua bonos bonos

123

aborū hūores omībz menbris distabuit put. cuiqz ex
pedit. Istas vires habet aūalia et ideo corporis eē vi
centur nō aīme. **V**is vitalis ē in corde que ad obtē
perandū feruore cordis aerē haurendo atqz reddēdo
vitā et salutē toti corpori tribuit. **A**erē nāqz puro sū
gūne purificatū impellitqz venas pulsatiles q̄ arte
ne vocātur p̄ totū corp⁹. ex quarū motu tēperaciā
atqz distemperaciā cordis phisici cognoscit et discer
nit. **V**is aīmal' ē in cerebro. et inde vigere facit
quīqz sensū corporis. **I**ubet eadē voces edere membra
mouere. **T**res nāqz sūt ventriculi cerebri. **V**n⁹ ante
rior a quo omīs sens⁹. **A**lter posterior a quo omīs
motus. **T**erz⁹ inter vtrūqz medi⁹ v. rationalis
Sens⁹ corporis sic fuit. **Q**uod ē in corpore subtilissi
mū et ob hoc aīme silius et viam⁹ q̄ cetera. i. lux
p̄nuū p̄ oculos ipā diffūditur emicatqz in indyis oai
lorū ad visibilia cōtuenā. **D**einde mixtum quadam
primo cū aerē puro. **S**ecū cū aerē caliginoso atqz ne
buloso. **t**erzio cū corpulēiore hūore. **q**uarto cū terre
na consistudiē. quīqz sens⁹ cū ipō sensu odorū p̄ficiat
vbi ipā sola excellit. **I**ta sens⁹ qz in sola faae p̄locat
a sē. ideo scriptū arbitror. qm̄ in faae in spūmū de⁹
hōmī spūnculū vite cū fact⁹ ē in aīam vniere. **A**n
rior quippe pars posteriori merito sp̄ont' qz ista duar
illa sequitur. **A**b ista sens⁹ ab illa motus. sicut cona
lū p̄cedit actionē. **I**ste vires tam aīme q̄ corporis
dia possūt qz ab aīma in corpore fuit nec sine vtroqz
fieri p̄nt. **I**n prima parte cerebri vis aīmal' vocat'
fantasticalis. v. ymaginaria. qz in ea rerū corporalū

similitudines et ymagines gignuntur. Vñ et fantastice
 dicitur. In media parte cerebri vocatur ronalis. qz ibi
 examinat et iudicat ea que p ymaginatione represe
 ntatur. In vltia parte vocatur memorialis qz ibi gmen
 dat memoie a ronalis iudicata. Aliud vtiqz e in nobis
 quo corporea sentim9. qd quicqz corporis sensib9 fia9
 Aliud quo no corpora s corporib9 similia cerim9
 vbi et nos ipos no aliter qz silis corporib9 ituem9.
 Aliud quo nec corpora nec corporu silitudines qspi
 am9 s illas res q no habet ymagines sibi similes
 sicut e deus et ipa mens ronalis vl' intelligencia
 vl' rano. Sicut etia virtutes prudencia iusticia casti
 tas caritas pietas et quecuqz alie st quas itelligit
 vl' cogitaco enumerat9 discern9 et diffin9. **P**rimo
 anima no e corpus vl' corporea. Non em omis silim
 to corporis corp9 e. Dormenti em et in sopnis tibi
 velut corp9 apparebit neqz id corp9 tuu e s aiā tuā
 nec vniu corp9 s silitudō corporis tui. **T**acebit em cor
 pus tuū. ambulabit ipā. **T**acebit lingua corporis tui
 loquet' illa. **C**lausi erūt oculi tui videbit illa. **E**t ita
 in ea tota et integra cernitur silitudō carnis tue. **I**n hō
 silitudine qz p loca cognita vl' incognita disciunt et
 sentit leta vl' trista. **Cap' xv. Quomō anima mortu**
Anima etia mortu sicut dormētis sentit dicit'
 seu mala. Non st tñ corporalia s corporalib9 similia
 quibz aime exite corporibz afficiūt sine bene suena
 le aiqz ipē suis corporibz sibmet silēs appareat. sicut
 tñ vera leticia et vera molestia fca de substācia spū

124

tuali. in spūali substācia. Certū nempe ē quādam
spūale naturā in nob ēē ubi rerū corporalū silitu-
dines aut formātur. aut formate ingeritur. Sive
cū pūcia aliquo sensu corporis tangim⁹. et gēnue
eorū silitudo in spū format⁹ et in mēdūa recondit⁹
sive cū absēnaa iā nota ul' que nō nou⁹ cogitam⁹
vō mēdē reformet⁹ quidā spūalis intellēs. Inimitabilia
eāā pro arbitrio et p' opimione fingim⁹. que v'l nō
sūt v'l ēē nesciūtur. Inimitabiles quoq; et vane for-
me rerū in aīmo nō versant⁹ v'l cū aliqd' facim⁹
v'l facturū sum⁹. Aliquo eāā spū rapiēte tollitur
aīa in spū in h' vidēdo seu bona ul' mala. Omnia
quoq; mtenaōē ul' cogitāōē v'l aliqua vi morbi vō
frenenas p' febrē accidere solet seu gmixtione cuiusq;
alter⁹ spūs sive boni sive mali. ita corpaliū rerū
ymagines in spū iprimū⁹ ul' expmū⁹ tāq; corpa. **Q**
ipīs corporis sensib⁹ presentē. v'l absēnaa videant⁹
adesse tāq; pūcia. Et que nō sūt tamq; pre ocul' assine
d' dormiētib; eāā mltā vident⁹ v'l nichil ul' aliquid
significācia. vñ sepe ymagines rerū corpaliū tāta
expressiōē ill' pūtant⁹ in sōpms q'ta ipā corpora pre-
sentātur vigiliātib; v'l inter visionē dormiētiū et
verā gmixtione vigiliātiū nō discernat⁹. s; cōtinuo
eas caro moueat. et cōtin' ppositū suū v'l cont' lia-
tos mores g'tendē videātur et qd' naturalit' collectāē
p' gēntales vias emittat⁹. Hūc motū et casta vigi-
lantes cohibēt et refrenāt. Dormiētes autē ideo nō
possūt q; in pūate nō habēt corporalis ymaginis
expressiōē qua caro naturalit' mouet⁹ et sequit⁹

quod contra sequi solet et quod sine patet a vigilantibus fieri non potest. Sic in spiritu et corporalium rerum ymagines apparent. et multa per arbitrio finguntur vel preter arbitrium demonstrantur. Ipsa namque anima que motu proprio se in motu est. quod per corpora non sentit. vel si sentiat. plene non sentiat corporalia sentire. vel ad corporalia. vni sue intentionis dirigere. corpore sopito. spiritu corporali um similitudines aut ipsa agit sicut etiam ymagines corporum cogitatio ex se ipsa versare assoleret. aut obiectas intuetur cum in eas videndas aliquo spiritu assuetur.

Anima est substantia spiritualis. *Et sit anima et intellectus simplex et indissolubilis invisibilis et visibilis et incorporea. passibilis atque mutabilis. carens pondere figuram et colore. Non est credenda pars sed creatura dei nec etiam de substantia dei vel de qualibet elementorum materia. sed ex nichilo est creata. Si enim ex seipso eandem deus fecisset. nequaquam vana mutabit aut in seia eest. Si autem ex elementis facta fuisset. corporea eest cum sit incorporea ignota habens originem. In cuius habens finem non habet. Et cum sit spiritualis nature. nichil habet commixtum corporeum terrenum. nil humidum nil acreum nil igneum. nullum habet colore. nullo loco continetur nullis membris circumscriptum. nullo spacio finitur. **S**ed ita est cogitanda et intelligenda: sicut sapientia iustitia et cetera virtutes ab omnipotente create. **M**ateria anime invisibilis est: et ideo invisibiliter in corpore manet. et de corpore invisibiliter egreditur. **P**er corpora videt sicut celum et terram: et que in eis conspicua sunt oculis nostris. **S**piritu corporum similitudines*

125

omnes ituctur. Quintus em corp⁹ nō ē, et tamē ali-
quid ē recte iā spūs dicit. Idcirco occulta quaedā
vi spiritali rapit⁹ aīma, vt vice corporū expressas
quasda verū corporaliū similitudines i spū videat.
Intellectū autē ea q nec corpora nec corporū formas
habēt cōspiciat. Sicut ē iustitia sapiēcia, velut ipā
mens et omīs affectio bona. Ista tria genera vi-
sionū manifesta sūt. Primiū corporale, quo p sens⁹
corporis corpora sentiūtur. Scdm spūale: quo cor-
porū similitudines, spū nō mēte cernūtur. Tertiū intel-
lectuale: quo ille res q nec corpora nec corporū for-
mas habēt cōspiciūt. Intellectuali visione nūq̄ fal-
litur aīma. Aut em intelligit et verū ē: aut si verū
nō ē, nō intelligit. In visioē autē corporali sepe fal-
litur aīma: cū i ipīs corporibz fieri putat qd fit i
corporis sensibz. Sicut videtur nauigātibz, in ter-
ra moueri que stāt: et intuentibz celū, sydēra stare
que mouētur: et diuinitatis radius oculorū res vna
duas formas habere videt, et vn⁹ homo duo capi-
taret in aqua rem⁹ fractus ea mltā hui⁹. In vi-
sione autē spūali aīma fallitur et illudit, qn̄ ea
que videt aliqñ vera aliqñ falsa: aliqñ perturbata
aliqñ tranquilla sūt. Ipā autē verū aliqñ futuris
om̄o similia: ut apte dicta. Aliqñ obscuris cogitac-
ionibz et q̄ figuratis locutionibz p̄nūciata. In ex-
tasi vero qn̄ ab om̄ibz corporis sensibz alienatur
et auertit⁹ aīma, apli⁹ q̄ i sopno solet, s̄ m̄n⁹
q̄ i morte, nō fallit: s̄ ipā mente diuinit⁹ aduata
vt aliquo spū visa ipā exponēt, sicut i apocalypsi

iohāni exponebat^r magna reuelatio ē. **Tū** em̄ boni
spū affūtur aīma falli nō potest qz s̄c̄i angeli multo
modis visa sua faali ac sp̄tenti v̄mione ul' amix
tione et nūā eē faciūt. et visionē suā quodā ineffa
bili modo in spū nr̄o informat. **Ipi** siquidē hys cor
poralibz iudicādis atqz am̄strandis presūt et cor
significatiuas similitudinē in spū ita discernūt et tā
ta potentia quodāmodo tractāt vt eas eadē possint
hōm̄ spiritibz reuelādo inscere. **Inde** ē qd̄ āgelus dñi
apparuit i sōpms ioseph dicens. **Noli** timere acci
pere mariā 2°. **Et** iterū **Tolle** puerū et matrē ei⁹
et fuge in egiptū. **Dñs** eadē p̄ p̄phetā dicit. **Effūda**
de spū meo sup̄ omnē carnē et iuuenes videbūt vi
siones et senes sōpma sōpmabūt. **Sūt** alia visa vs̄
ta et huāna q̄ vlt̄ ex ipō spū nr̄o inl'apliater existūt
vl' ex ipō corpore spū quodāmodo suggerūt^r sicut si fac
im⁹ affecti vl' aīme vl' aīmo. **Non** solū em̄ vigilan
tes hominē aīnas suas cogitādo versāt in similitudin
bus corporū. verū eadē dormientibz hoc sepe sōpmat^r
quo indigēt. **Nā** et negocia sua gerūt ex aīm̄ capi
ditate. et epulis poculis qz inhant̄ instāt si forte
esurientes siacientes qz dormierint. **Vigilātibz** eadē
quodā occulto insticu ingestat eē cogitacōes q̄ diu
nātes noui. **Sicut** cayphas pōt̄fex diuinauit cū e⁹
intencio p̄phetādi volūtate nō haberet. **Multa** vi
det aīā. et eadē ē natura visionū. siue i vigilātibz
siue i dormiētibz siue in egrotātibz siue i cogitātibz
qm̄ nō ex alieno genere sūt que vident^r q̄ ex natura
spūs. de quo ul' in quo fuit similitudinē corporum.

126.
Visa siquidē freneticorū siliā sūt visis sopmānāū.
obcuritas nāq; habet vias sentiendi vt videat qd
sompnātes videt. Visa etiā sopmānāū siliā sūt cogi
taaombz vigilāū. Dormētibz quippe. i. cerebro conso
piatur via sentiendi que intencione ad oculos duat
Ideoq; ipā intencio in aliud versa. ceerit visa sopm
orū tamq; spēs corporales assint vt sibi dormēs vi
gilare videat. et nō siliā corporibz. s; ipā corpora
intueti se putat. Ego autē in lto āpli āmiror et ve
hemēā stupeo q̄ta celeritate ac facultate in se aū
fabricet ymagines corporū que p̄ corpus oculos
nō videt vt freneticorū ul sopmānāū vl etiā i extasi
visiones. q̄cūq; autē illa natura visorū ē pauldubio
corp⁹ nō est. Non em̄ corpa visa istas ymagies i spū
faciūt nec eā vim habēt vt aliqd spūale forment
s; ipē spūs i seipō celeritate mirabili vtpote spūalis
rational atq; itellāialis. **De quibz coibus generibz**

Omnū igit̄ visionū in dormētibz et **Cap xvii**
que sibi vident̄ vidē dormētēs. quibz s; ge
nerū Salū. Oraculū visio sopmū in sopmū fatāssima
Oraculū ē cū in sopmō pares vl aliq̄ scā grauisq;
p̄sona. siue sacerdos siue etiā deus. euēturū q̄ apre
vl nō euēturū. faciēdū ul etiā deūtādū nūnciat.
Visio ē cū aliquis aliqd videt qd' eo mō quo appa
ruerat euēnia. Sopmū ē figuris tectū. et sine in
terp̄tācoe intelligi nō p̄ā. In sopmū ē qn̄ id qd' vi
gilātē fatigauerat. ingerit se tormentū. sicut est
abi cura vl potus vl aliqua studia ul artes. S; cōm
namq; studia que quisq; exercuit sopnat et solita

rā arcū seu solitorū actū simulachra i pñcia mē
 tis impressa. apparent in sopnis Juxta eā infirmit
 tatum diuinitates. diuisa accidunt sopnia Sed in mor
 et humorū diuinitates. variant et sopnia Alia nāq
 videt sanguinea: Alia colera: Alia melancolia: Alia
 fleumatia Isti videt tūbea et vana: Isti alba et m
 gra. **Fantasma** ē. qñ quis dormire vix ceperit et ad
 huc vigilare se estimat: aspiciē videtur irruētes in se
 vl' passim vagantes formas dissepates et varias.
 letas ul' turbulentas De hoc genere fit ephylia des. qui
 publica psuasio. quiescentes. opmatur iuadere. in pō
 dere suo pressos. ac senactes gnuare **Et** nō ē aliud
 nisi quecū fumositas ex stomacho ul' a corde ad cere
 brū ascendēs. et ibi vim animalē exprimēs t' cōpñēs
Dicit eā huāna opmō. q' quādā arte mulierū
 et ptāte demonū hoies querti possit in lupos et in
 iumenta. et qñq' nocūna portare: postq' pacta ope
 ra iterū ad se redire. Nec fieri in eis mētem bestiale
 s' rōnale et huānā seruari Hoc sic intelligēdū est.
 qm' demones naturas nō creant: s' aliq' tale facere
 possūt. vt videātur esse qd' nō sūt **N**ulla enī arte
 vl' ptāte animi. s' nec corp' quidē aliq' maōē i mē
 bra et imāmēta bestialia. veniat querti pē **S**z fan
 tasmai hois q' eā in cogitādo siue in sopniando p
 terū innumerabiliū genera variat **S**z ai corp' non
 sit. mira celeritate corpore silēs formas caput **S**opi
 nis autē oppressis q' corporeis homis sensib'. ad ali
 orū sensū figura corporea pdua potest: ita tñ q' cor
 pora ipā homi alicubi latent: viuēcia quidē. s' mltō

no
 vlgz uoiat de
 nachemur

127
gravius et oppressius. q̄ sopno oppressis suis sensib⁹ et
obscuratis fantastici autē illud tamq̄ corporati in
aliam⁹ animā ymaginē aliens sensib⁹ appareat: ta-
lis q̄ sibi homo videt⁹ q̄s sibi videri posset in sopnis:
et portare onera ista. que onera si vera sint corpora
portantur a demonib⁹ ut illudatur hominib⁹: partim
vera hominū corpora. partim falsa iumentorū temētib⁹

Humanū spm̄ *Quō dicit⁹ est in hoib⁹ cū f⁹ sb⁹ nō intret*
aliqui bon⁹ aliqui malus assumit spiritus *Cxxvii*
nec facile discerni potest a quo spiritui assumatur:
nisi q̄ bon⁹ instruit: malus fallit. Fallit autē sepe
in manifestis bonis: ut cū in eis ei creditū fuerit. ad
sua seducat. Sic plerūq; huānū spm̄ impit. ut qua-
dam occultā mixtura q̄ idē spūs eē videat⁹. et spi-
ritus veritatis et spūs paciētiē: ut in demoniaas vi-
dem⁹. Quā tñ ul' mētē hominīs nulla creatura iux-
ta sb̄am implete p̄t: nisi sola trinitas. Imple autē
sathanas dicit⁹ mētē aliam⁹ et p̄cipale cordis
nō ingrediēs quidē in eū et in sensū ei⁹: s; fraude et
iniquitate atq; omni malicia illū alliacēs atq; sedu-
cens: affectu malicie trahiat p̄ cogitacōēs et ineen-
tia viciōz quib⁹ ip̄e plēn⁹ est: utpote fallax. neg⁹.
fraudulent⁹. etceptor animarū. Non enī p̄cipa-
lione nature ul' substācie ut quidā putāt. quēq; in-
plet diabol⁹ aut ei⁹ habitator efficitur: s; p̄ frau-
dulētā deceptionē atq; maliciā in eo habitare dicit⁹
quē nō implet. Solius enī trinitatis ē implē et in-
tare naturā siue substāciā quā creavit. Demōēs
et animōna sens⁹. et celeritate mot⁹ corpis aerei

terrenorum corporum sensu facile procedunt: et quedam cog-
 nita pronuntiant que homines mirantur, p̄ tarditate sensu
 terrem corporis. Accidit autē de moribus p̄ tā longū tem-
 pus quo eorum vita protenditur: longe verū maior expe-
 ctentia: q̄ hoīb; p̄ euenire p̄ breuitate vite. Idcirco
 quedam futura predicant: et quedam nūa faciūt q̄b; hoīes
 alliaūt et seducūt. Vñ quedam muliercule p̄
 sathanā conuerse demonū illusionib; et fatasmaticis
 seducter credūt se et proficunt nocturnis horis cū
 dyana paganorū dea. ut cū herodiade et innumera ml-
 titudine mulierū equitare: earūq; iussionib; obtem-
 perare. Ipse namq; sathanas qui transfiguratur se in
 angelū lucis. cū mente cuiusq; mliercule cepent et
 hanc sibi p̄ infidelitate subuigauent: illico transfor-
 se in diuisarū p̄sonarū spes ac similitudines: et mētē quā
 captiua tenet in sopnis deludens: modo leta modo tristis.
 modo cognitas modo incognitas p̄sonas ostendens p̄ deum
 queq; deducit: et cū solus spūs hec patitur: infidelis
 nō i animo. s; in corpore euenire opinat. Idcirco m-
 nis stultus et hebes est: qui hec omnia q̄ in spū sunt
 etiā in corpore arbitrat. accidit. Sū ezechiel et alij
 p̄phete. ihoēs etiā euāgelista et apli alij. in spiritu
 nō in corpore visiones viderūt.

Qualit̄ mortui
viuis apparent nō tñ p̄ naturā p̄p̄riā s; angelicā op̄at̄
Qum homines mortui vel viuis hominib; dormientib;
 vel vigilatib; apparent: non in ipis reb; ut se
 vident: s; in quibuscūq; similitudinib; rerū. Apud autem
 fieri angelicas operacionib; credim; p̄ dispensacionē
 p̄uidencie dei: bene vtentis bonis vel malis scdm̄ in

no
 he vulg
 noiat huc &
 moethicay

no

farrabilem altitudinē iudiciorū suorū. **S**ive hīc instrua-
 tur mentes mortalium sive fallant: sive consolentur: sive
 terreat: sicut vinctusq; ul' prebenda ē mīa. ul' irogā-
 da iusticia ab eo cui mīam et iudiciū nō manit' camē
 eēt. **I**bi siquē sūt spūs defūctorū vbi nec vidēt nec au-
 diūt que agant' aut eueniūt in hac vita hoībz: ita
 tamē cum ē eis de vīvis q̄q; qd agat' oīno nesciant:
 queadmodū cum nob' ē de mortuis q̄ius qd agat' oīno
 nesciūt. **D**esunt quidē mortui q' hīc agat': s; possūt
 audire postea ab eis qui hīc moriēdo ad eos p̄gūt.
Rūq; omnia. **S**; q̄tū sūnt' eis iudicari. et eos oportet
 audire. **H**are etiā possūt ab angelis qui hīc presto no-
 bis sūt: et aiās nās ad illos deferūt. **S**pū etiā dei reue-
 lante cognoscē pnt' que hīc agūt: que necessariū ē
 eos cognoscē. **Q**uidā etiā ex mortuis ad viuos impi-
 possūt: nō p' p̄pria naturā s; p' diuīaz potēciā. scām.
 p̄uiciā. **V**trū tū ista fiat p' eorū p̄ciā an p' angelos
 suscipiētes eorū naturas: affirmare nō audeo. **D**e q' em
 omps qui ē vbiq; p̄ns p' angelica mīstera vsqueq;
 diffusa p̄t' homībz prebere ista solacia: quib; i hui'
 vite misera iudicat' eē prebēta. **Cap' x. Et potēcie**
aiē atq; virtutes crescant. Et quare tū vires eētē nō p̄t'

Detenae aīme atq; virtutes lōga exatāciōe
 atq; successu t̄p̄m cresant: ipā vero nō cresat
 nec decresat. **S**; aut iparilitate mēbroz aut hūdrū
 crassitudiē et eorū corrupciōe p̄edita. vires suas
 exēre nō potest. **A**īma cū corpore exuta ē vīuit vi-
 det et audit: et omēs sens; et ingēma veniēter te-
 net: utpote p̄mū subtilis ata et p̄etua. **E**t sicut

deus ubiq; e in semetipso sic anima quodammodo ubiq;
 e in semetipso Ac p hoc ibi e anima post corp⁹. ubi e
 ita agens in corpore Ibi de⁹ e modo ubi erat pri⁹ q⁹
 mud⁹ fieret. ubi etiã. foret simud⁹ esse desineret.
Sicut sepe dñm e. Incorporea e anima. P⁹ tñ habe
 similitudine corporis nō corporale s̄ corpori simile. et
 corporaliū om̄o membrorū cū de corpore egreditur.
Sic em̄ aut ad spiritalia pro mentis fertur. aut ad
 loca penalia filia corporib⁹. qualia sepe demonstrata
 sūt hys qui rapti sūt a corporis sensib⁹. et mortuis
 filēs iacuerūt. cū eo ip̄i in seip̄is gereret quādā si
 militudine corporis sui p̄ quā possēt ad illa referri
 et talia filib⁹ sensib⁹ experiri. Sic siquidē q̄ i corpo
 rib⁹ viuētēs p̄ dilectōne rerū visibilium. corporalib⁹
 ymagib⁹ affiaūt. a corporib⁹ exeūtēs i eisē yma
 gimb⁹ tormēta patiūt. P̄terea em̄ corporalib⁹ pas
 sionib⁹ ubi teneri p̄t. q̄ corruptioē corporalium af
 fectionū huc mūdare nō fuerūt. quā corruptelā a
 carnis dilectioē traxerūt. Quēdā autē anime in eis
 de locis in quib⁹ culpā qm̄iserūt puniūt. Quēdā
 vero abditis receptacul⁹ vsq; ad vltimā resurrectionē
 qm̄ētur. Sicut vnaqueq; est digna reque et miseria.

Multa De incertitudine vite et mortis et. *Co. 13.*
 de anima dixi s̄ nōdū dixi qm̄ facta e vlt⁹ qm̄
 de corpore egrediet⁹. Qd⁹ primū posui postea di
 cā qd⁹ vltimū e dicē nō possū. qm̄ nescio finē me
 um. Hoc plane scio q; omēs mortales su⁹ et q;
 velim⁹ nolim⁹ omēs moriem⁹. Nichil em̄ mor
 te cert⁹ et nil hora mortis incerta. Nā nesci⁹

129
quā aut quomō aut vbi moriemur. quā mors vbiq;
nos expectat. **I**taq; sp̄ debem⁹ eē parati vt cū cor
p⁹ reuertetur ad terram de qua assūptū ē. sp̄ritus
redeat ad eū qui dedit illū. **A**llud siquidē maxime
nos mouere debet q; a veterib⁹ sapiētib⁹. ip̄e homo
ita diffinit⁹ ē. **H**omo ē animal rationale mortale.
Hoc gn̄e p̄posito q; aīal dān est. p̄ duas dīas additas
videm⁹ quib⁹ aīonēd⁹ erit homo. et quo eēt sibi
recedū et vñ fugiendū. **S**ic enī progress⁹ aīme vsq;
ad mortalia laps⁹ ē. sic eius egress⁹ in rōne eē deb⁹
qua ip̄ugnātib⁹ vicijs resistē valeat. vt scdm̄ natū
tā suā viuat et ordinari appetat. sub illo salz a quo
regi debet. et sup̄ illa que regere debet. **V**no verbo
quo rōnale dicit⁹ a bestijs separari. **A**lio quo morta
le a diuīs. **A**llud nisi tenuerit bestia erit hinc nisi
se auerterit ad diuīā nō puenit. **I**taq; ut homo
sibi incogito cognoscat se. magna opus habet con
suetudine recedendi a sensib⁹ vt aīm suū ad se col
ligat et in seipō se retineat. **H**is siquidē sensibus
impedit⁹ aīma ne seipam cernere valeat. et creato
rem suū. quē sola et simplex sine istis ocul⁹ intueri
debet. **A**īma nāq; rōnal⁹ eas res que sūt a deo con
dite om̄ia superat et deo p̄xima ē qn̄ est pura.
Ergo q̄tū i caritate adheserit i tm̄ ab eo lūē intel
ligibili p̄fusa quodāmod⁹ et illustrata nō p̄ corpo
res oculos s; p̄ sui p̄p̄riū p̄cipale et p̄ itelligēciam
deū cernit i quo ē p̄fectissīa plenitudo et beatissima
visio qua visioē fit beata. **R**emoueat ergo a con
sideratiōe om̄es noticiās que p̄ corporis sensus

extrinsecus capiunt. Quaeque namque corporalia eorum
quae similitudines sensu quoque et ymagines in memoria istius
cum recordando inseruntur ad exteriorem hominem pertinent.
Quia igitur ipsis quae consequentibus anima exteriora percipiat.
Mens autem cum seipsum nichil praesens est. quodam inter-
iori non similitata sed vera propria vident se in se. Nichil
enim tam nouit mens quam id quod sibi praesens est nec mem-
magis quicquam praesens est quam ipsa sibi. Nam cognoscit vi-
uere se. meminisse se. se intelligere velle cogitare scire.
Haec omnia nouit in se. nec ymaginat quae extra se illa
aliquo sensu corporis tingerent. sicut corporalia quae
tanguntur. ex quorum cogitationibus si nichil sibi attingat ut
tale aliquis se esse putet. quod ei de se remanet hoc solum
ipsa est. Nil enim tam in mente quam mens est. nec quicquam
mentem sic cognoscit quemadmodum mens. Sicut enim quae
mens quae sit mens perfecto nouit quae seipsum quae. et no-
uit quae ipsa sit mens quae seipsum quae. nec enim aliquid de se
ipsa querit quae seipsum. Cum ergo querit se nouit se vniuersum
nouit et omne quod nouit tota nouit atque ita se totam
nouit et si per se inuenta non se totam querit tamen quae se to-
tam querit tota sibi praesens est nichil enim seipsum propria a se
potest. Quae autem de seipsum quae quae anima fuerit vel quae
futura sit vel qualis modo sit. et quae filius deo quae humilis
quae deuota quae pura et quae sancta. Sed quae in istis corporibus
quae cum amore cogitat cum quibus amore assuescit est
non valet sine ymaginacionibus. vnde seipsum vel esse
in seipsum. Nam tanto glutino amoris adheserunt ei cor-
poralia ut etiam cum absint ista praesens sint ymagi-
nes eorum cogitant. quapropter discernere eos a se non potest

parte

antea

ut se solam inspiciat et vident. **R**edeat ergo ad se et
 stet in se nec sicut absente se querit. sicut presentē
 se curet tenere et discernere. et interioꝝ voluptatē
 qua p̄ alia vagant̄ statuatur se in seip̄a et se cogitet
 ut seip̄am cognoscant et diligant. et ita videbit q̄
 nō nūq̄ se amarent nō nūq̄ nesciant s̄ alia secū
 amādo cū eis se confidit. ita ut nō sine magno la
 bore ab eis separari possit. quibz amore inhesit p̄te
 rea fantasys ymaginē corporealiū deformatur.
 euscinqz sibi alte impressis eadē soluta a corpore nō
 exiunt. **S**i enī a corrupciōe corporealiū affectionū
 hic nō mūdatur. corpore exuta corporelibz tenetur
 passioibz. **S**tudeat ergo in hac vita ab hui⁹ mūdi
 fetilētia se mūdare. quatin⁹ cū exierit nil corporeā
 secū trahat. et a corporeali passione immūis existat.

De conservatiōe corporis p̄ niam et spm et alijs et ab
Unificatiōe seu sensu. **f**ectionibz et ascensu ad deū **cxv**

U nificatiōe descendit anima in corp⁹. **P**hica nāqz
 sua illud vivificat. colligit i vni atqz i vno tenet
 Defluere atqz contabescere nō sinit. **C**ongruētiaam
 modū qz cōservat. nō tm̄ i pulchritudinē. s̄ eadē cre
 tendo atqz gignēdo. **I**ntendit eadē se anima i tactu et
 eo. calida et frigida. aspera grūvia levia. dura mol
 lia sentit atqz discernit. **D**em̄ invidabiles drās sa
 porū odorū sonorū formarū. gustādo olfactādo au
 diendū vidēdo diiudicat. atqz in hys omibz ea que
 scdm̄ naturā sui corporis sū appetit. fugit qz oīa
Remouet se ab hys sensibz p̄ iternalla tpm. et eoz
 motus q̄ p̄ quascū formas reparat̄ ymagines eoz

quas p eas hausit fecit ceteruati et multiplicat versat
Su vero volit intellige ul deu ul diuina ul seipam suas
qz cōsiderare virtutes. abstinet se ab omib9 corpore
is sensib9 quib9 nō adunatur nisi p corporeas foib9
colores qz senaēos. et spū ac maōe conspiciat se ayedi
taoē atqz grēplaoē ad deū ascendit. **D**eus vero reue
laoē atqz diuinā inspūatioē ad eā descendit. **M**editaoē
siquidē ē oculoū veritatis studiosa iuestigao. **C**ōtem
plaoē vero. pspicue veritatis iocūda admirao. **I**llā
vni9 diuinā reuelaoē illuāt vt veritatē cognoscat.
istā diuinā inspūatioē iflāmat vt eā diligat. **C**orp9
autē sensu et ymagināoē ad deum ascendit. **H**uā
nū siquidē corp9 ex quatuor elementis qpositū est.
Si i carne et ossib9 terra maxime apparet ppter
terrenā soliditatē. **A**qua i huōrib9. **A**er i pulmōe
cōtinetur. **I**demqz semp i motu ē. qz ventulabū cor
dis est: ne nimio calore cor cōsumat et dissoluat.
Sedes ignis ē i corde. et ideo infer9 ē latū et supe
ri9 acutū: qz formā ignis retinet. **Q**uedā vis ignea
aere tēpente a corde ad cerebrū ascendit tamqz i celū
corporis nū: ibiqz purificata et colata. per oculos
aures. naves. et alia instrumēta sensuū foris pgre
ditur: et ex contactu exteriorū formata. quib9 sen
s9 corporis facit videlicet visu. auditū. odoratum.
gustū et tactū. **Q**ui tangendi sens9. ab anterio
re parte cerebri ad posteriore transiēs: et inde p
cervicē et medullā spīme descendēs: per totū corp9
diffundit. **P**orro ipā vis ignea. que exteri9 forma
ta sens9 dicit: et eadē formata p ipā sensuū instrū

menta p que egreditur et in quib formatur na
 tura operante introitu vsq ad cellula fantastica
 retulitur et reducat atq ymaginatio efficitur
 Postea eade ymaginatio ab anterior parte capitis
 ad media transies ipam anime rationali substaa
 am contingit et exatit disaratione in tm ut iam
 purificata et subtilis effecta immediate spiritui co
 iugatur. Veraciter tamen natura corporis retinet
 et proprietatem. Que quide ymaginatio i brutis a
 nimalib fantastica cella no transcedit. In animali
 b9 autē purior fit et usq ad ronale et incorpoream
 aie sbam couingentia cofertur et progredit. Est ^{al' gtingentia defecatur}
 naq ymaginatio similitudo corporis p sensu corpore
 os ex corporis tactu concepta extrinsec9: atq p eode
 sensu introitu ad parte puriore corporei sps reduc
 ta atq ei impressa i sumo salu corporali spuis. et i
 ymo rationali corporale informab: et ronale co
 tingens. Spm corporale voco aerē ul' pot9 ignē?
 qui pre sui subtilitate videri no potest: et corpora
 nterius vegetando viuificat. Queda autē aima
 vegetat tm et no sensificat: sicut herbas arbores
 et vniusa terre germiuaa. Queda vegetat et
 sensificat. sicut oia bruta animalia quib9 que
 dam sensu tm habet. et ymaginacione no habet.
 Queda sensu et ymaginacione habet. Cu itaq
 magis fit sensificata q' vegetata tm q' stat pfecto tm
 hac vi ee subtiliore: et vbi magis subtil est. ma
 gis sps est. Magis siquide in corpore appropinquat
 nature. cu ymaginacione fore q' cu sensu prestat.

Richil em in corpore nature aliau⁹ animal⁹ spuali
nature alau⁹ u⁹ uicm⁹ ee potest q^o id ubi post se
su vis ymaginadi coapit: qd quide i tm⁹ sublimi
est ut quicq^o sup illud e aliud no sit q^o uao. **Et**

Anima uocatur tota aia ex diuisis officijs diu
homo interoz. qua uiuificat^r sa fortit^r no⁹ c^o uo⁹
regitur et gmetur. lutea illa massa humectata
mty ne arefacta dissoluatur Du ergo uiuificat
corp⁹ aima e Du uolc am⁹ est Du fat mes est
Du recolit meo⁹ e Du iudicat raco e Du spi
rit ul greplat^r sp⁹ e Du sentit sens⁹ e Na m
sens⁹ dia^r p hys que sentit. vn et sma noime acc
pit Habz ead corp⁹ quiq^o sens⁹ qz p ipos aima
subtilissime totu corp⁹ agitatur uigore senaedi. Ita
autē hec omnia aduicta st aie ut vna res sit p effi
cencijs tm causaz diuisa noia aima sortita e. In
essencia e simplex. in officijs e mltiplex. **Nemo**
na ead mens est. vn et imemores amētes diuin⁹
Om⁹ reru thesaur⁹ et custos e meo⁹ nec enar
ari potest. tam gradis e ei⁹ pplexitas: et aim⁹
ipa est. **Nec** aliud significo q^o aiām: cū mēte di
co. **Sz** p^o aliud aiām p^o aliud mēte dico Nam
totū qd uiuit homis aima e. Cū autē aia in sese
agit^r et ex se. et p se sola mēs dia solet. **Sensus**
vero ad sua misteria iplenda q^o suca⁹ aiā dicitur.
Sp⁹ idē ee q^o aiām euāgelista puūcaat dicens.
p^oatē habeo ponēdi aiāz meā et iter sumēdi eam
De hac quoq^o ipā aiām tpe passiois dñi idē euāge
lista proculit dicit. **Et** idm⁹ capite tradidit sp⁹
Quid e emittere sp⁹ū? nisi aiām ponere? **Et**

al⁹ fucab

al⁹ fucab

T qui ex eo dicit
sup sensib

al⁹ p^o efficiat in
uine causaz

pharao

anima dicta e p eo q vult: spūs autē p spūali na
 tura. vlt pro eo q spūet in corpore **I**te aīn idē dia
 eē q aīam? s; aīa vite ē: aīm⁹ cōsily. **V**n̄ dicit
 plū. eadē sine aīmo vitā manere: et sine mente
 aīam dūire sicut i amentibz videat. **A**d mētē
 em̄ ptinē videat vti sciat: ad aīmū vti velit.
Pucta etiā sine sensu et volūtate. viuūt i vtero
 gentias. **M**ens autē vocata ē. eo q emineat
 in aīa ul memnerit. **Q**uappt. nō aīma. s; quod
 excellit i aīma. mens vocat tamq; caput ul ocul⁹
Vn̄ et ipē homo. scōm mētē ymago dei dicitur mens
 namq; ex eo dicta ē q emineat i aīa **P**restāoz siq;
 dem vis ē aīme a qua pcedit itelligētia. **R**eadē
 quidā aīm motus visu mēns aciens veimq; a fal
 sis distigues. **R**eadat ergo ad se mēs rōnal' et colli
 gat se in se: ut sine ymagibz corporais seipsā et
 om̄ipotēis dei iuisibile naturā cōsiderne valeat.
Terrenarū fūctasmata ymagnū. et q; q; terrenū cogi
 tacōm ei⁹ occurrēt respuat: et talē se intz qnat
 et videat. qual' ē sine ill'. **C**onsideret se talē. qualis
 sub deo sup corp⁹ creata ē. **D**emē sup semetipaz sur
 gat semetipam dēsciat: atq; quodāmo in obliuonē
 sui veniat. et se cōtēplacōm sui creatoris huiliter
 subiaat. **C**ū em̄ cepert mēs p purā itelligēciam
 seipam excedi. et in corporee lucis claritate tota in
 trare et in hys que i intims videt quēdā intime su
 auitatis sapore trahere. et ex eo itelligēciā suā con
 dire et i sapiēciā vertere. in tm̄ in hoc mētis exes
 su par illa q exsuperat oēm sensū iuentur atq; op

no. 132

timeatur. ut fiat silentium in celo quod hora dimidia. ut
contemplantis animam nulla alternantium cogitationum
tumultuacione turbetur. nil omnino inuenies quod per
desiderium petat vel per fastidium arguat vel per odium
accuset. si intra contemplationis tranquillitate totus
colligitur. et immittitur in quietam affectum multum
invisitatum introitum ad quam nescio dulcedinem. que
si sic semper sentiretur profecto magna felicitas esset
Nihil sensualitas. nichil agit ymaginatio. sed
omnis inferior vis anime proprio videtur inter officium
Dunoz autem pars anime in illud intus quietis
secretum. summe tranquillitatis archam felicitatis locum
ditate introducitur. **U**nus siquidem est sermo dei et
efficax et penetrabilior omni gladio anapita. et
pertingens usque ad diuisionem anime ac spiritus. Et ideo
nil in creaturis hac diuisione mirabili cernitur. ubi
id quod essentialiter unum est atque indiuiduum in seipsum
scinditur. **Q**uod simplex in se et sine partibus consistit
quasi quadam partitione diuiditur. **N**on enim in uno homine
alia essentialiter spiritus atque alia eius anima. si profus
vna eademque simplici nature substantia. **N**on enim in
hoc gemino vocabulo gemina substantia intelligitur
sed cum ad distinctionem ponitur gemina vis eiusdem essentialiter
vna superior per spiritum alia inferior per animam designatur
In hac itaque diuisione anima et quod animale est in ymo
remanet. **S**pitus autem et quod spirituale est ad summa euo-
lat. **A**b inferioribus diuiditur. ut ad summa eleuetur. ab
anima scinditur. ut deo uniat. **O**mni qui adheret deo.
vni spiritus est. **F**elix diuisio et mirabilis separatio

ubi qd corpulentū et feulentū ē deorsū remanet;
 qd spūale et subtile est usq; ad speculacōne diuīe
 glorie sublimat^r et i eandē ymaginē transformatur
 Inferior pars opomt^r ad sūmā pacē et tranquillita
 tem: pars autē superior sublimat^r ad gloriam et
 locūditatē. **N**acet em̄ mens hūana nō sit eiusdē na
 ture cui⁹ ē deus. ymago tñ ē illius nature. qua
 nulla ē melior ibi querēda et iuēnēda ē in nobis
 quo etiā natura mā nil habet meli⁹ **S**z prius mēs
 ipā in seipsa considerāda ē. et in ea reperēda ē yma
 go dei. **M**ens ergo qñ osideracōe se conspiciat intelli
 git se et recognoscat. **Q**ñ cōtēplacōne ad deū ascē
 dit ut eū intelligat ymago dei dicēda ē. **C**ogitan
 do eterna vir ē sicut dicit aplūs **V**ir nō debet velare
 caput suū cū sit ymago dei et gloria. v. qñto mag^r
 se extēderit in id qd eternū ē. tāto magis format^r
 ad ymaginē dei. et ideo nō ē cohibēda. ut se cōti
 neat aut temperet. **Q**ñ vero agit ut cogitat ea
 que sūt temporalia mulier appellatur. et tūc nō ē
 dicēda ymago dei. **E**t p̄terea debet velare caput
 suū: ne nimū sit eius progressio ad inferiora. **N**e
 cū liata agat: illicita gaudiscat. **De dignitate**

Quanta dignitas **condiciōis hūane** **C. xxiii**
 hūane condiciōis eē dimosatur: vñ nō so
 lū in iubentis sermone. sicut alia sex dierū opera.
 sed consilio scē trinitatis. et operacōe diuīe ma
 testatis creat^r sit homo. vñ ex p̄me cōdicōis ho
 nore intelligeret. qñ debet suo creatori. dū tācū
 in condiciōe mox dignitatis p̄uilegiū prestat

ei conditor vt tanto amplius conditorē diligeret.
q̄to mirabili⁹ se ab eo conditū intelliget. **R**ec ob
hoc solū siquidē q̄ cōsilio scē trinitatis sic excellē
ter a conditore conditus sit: s̄ eadē q̄ ad ymagi
nē suā conditor et creator om̄i eū creauit. q̄ nul
li alteri ex creaturis dedit. que ymago i interioris
hoīs nobilitate ē cōsiderāda diligēti⁹. **P**rimo quidē
q̄ sicut deus vn⁹ s̄ vbiq; totus ē. om̄ia viuificās
mouēs et gubernans. sicut aplūs ait q̄ i eo viuū⁹
mouem⁹ et sum⁹: sic aīa i suo corpore tota vi
get vbiq; viuificās illud. et gubernās. **N**ō em̄ i
maiorib⁹ sui corporis membris maior et i mino
ribus minor: s̄ i minimis tota et i maximis tota.
Et ita infusa corpori ē: ut nō p̄ mem̄oz partes. par
tibus sit diuisa. **N**ā i quocūq; loco pars corporis
partitur tota dolet. **H**ic autē modo vna eademq;
viuificacōe membris p̄sides: cū ip̄a p̄ naturā nō
sit diuisa: p̄ corp⁹ tñ agit diuisa. **I**p̄a quippe est
que p̄ oculos videt. **P** aures audit. **P** nares odorat.
P os gustat. p̄ om̄a mēbra tangit et tangendo.
lene ab aspero discernit. **E**t cū nō sit diuersa per
sens⁹ opatur diuisa. **E**t qua re intelligit⁹. qz ita est
aīa scdm̄ suū modū i corpore sicut de⁹ ē i suo
mūdo. **A**n̄ten⁹ siquidē ē et exteri⁹: superi⁹ et infe
rius. **R**egendo superi⁹ portādo inferi⁹: replēdo
interi⁹: curādo exteri⁹. **S**ic ē intus vt extus
sic curāat ut penetret. **S**ic p̄sides ut portet: sic
portat ut p̄sides. **E**t sicut de⁹ crescentib⁹ creatu
ris nō crescit et decrescentib⁹ nō decrescit: sic aīa

immutabilis membris non minuitur: nec in aductis
 augetur. **H**ec est ymago siue similitudo omnipotentis
 dei qua anima habet in se. **Q**uarta eadem scilicet trinitatis
 habet ymaginem. **P**rimo in eo quod sicut deus est. uiuit.
 et sapit: sic anima secundum suum modum est. uiuit. et sapit.
Est quoque et alia trinitas in ea: quod ad ymaginem
 personae naturae et summe trinitatis quae est in patre et filio
 et spiritu sancto. condita est. **E**t licet unus sit anima naturae
 condita. habet tamen in se tres vires. id est intellectum vo-
 luntatem et memoriam. **Q**uidam licet alijs verbis in
 euangelio designatur cum dicitur. **D**iliges dominum deum tuum
 ex toto corde tuo. et ex tota anima tua. et ex tota me-
 te tua. id est ex toto intellectu. tota voluntate. tota me-
 moria. **N**am sicut ex patre generatur filius. ex patre et
 filio procedit spiritus sanctus: ita ex intellectu generatur
 voluntas. et ex intellectu et voluntate procedit memoria
 sicut facile a quolibet sapiente potest intelligi. **N**ec
 enim anima perfecta potest esse sine his tribus: nec hominum animam
 aliquid sine alijs duobus integrum constat: quoniam ad suam
 habitudinem. **E**t sicut deus pater. deus filius. deus
 spiritus sanctus. est non tres dii sed unus deus. et tres personae:
 ita anima intellectus. anima voluntas. anima memoria. non
 tres anime in corpore: sed anima una et tres vires. **A**tque
 in his tribus diuisis ymaginem mirabiliter gerit in sua
 naturam in interiori homo: et ex his quae excellencio-
 ribus anime virtutibus iubentur diligere conditorum: ut in
 gratia intelligatur diligatur: et in gratia diligatur: semper
 in memoria habeatur. **N**ec solum sufficit de eo intelligi:
 nisi fiat in amore eius voluntas. **P**rimo nec duo haec

sufficiat. nisi addatur memoria qd sp i mēte dili-
gentis et intelligētis maneat deus. vt sicut nullū
potest esse momētū quo homo nō vitatur ul' fruatur
dei bonitate et miā: ita nullū sit momētū. quo
presente eū nō habeat i mētia. Et ideo iuste vide-
tur michi deū Interiore hoīem ymaginē dei esse.

Nunc vero *Qualit' hō sit ad similitudine dōs*
de similitudine aliqua dicam. Nā sicut deus
creator qui hoīem ad ymaginē suā creauit. ē caritas
bonus et iustus paciens et mitis mūd' et misericors
et cetera scāra virtutū insignia que deo leguntur:
ita homo creatus ē ut caritate haberet: ut bon' eēt
iustus paciens mitis mūd' et misericors. Quas vir-
tutes q'to quisq; plus in seipō habet. tāto p'p'ius
est deo. et maiore sui conditoris genti similitudinē.
Si vero aliquis p' deūa vicia a sui conditoris no-
bilissimā similitudinē degeneret et oberet. tūc fiet de pō
qd scriptū est. Hō aut' in honore eēt nō intellexit. cōpa-
ratus ē iumentis insipientib' 2°. Quis maior honor
potuit eē homī. q' ut ad similitudinē sui conditoris
conderetur: et eisdē virtutū instrumentis vestiret'
quib' conditor. De quib' legit' Dns regnauit
decore indutus ē: id est omī virtutū splendore et to-
tus bonitatis decore ornatus ē. Vt qd' mai' potest
homī eē dedecus. aut infelicioz miseria. q' ut hac
similitudinē sui conditoris amissa: ad informē atq;
irrationabile brutorū et iumentoz similitudinē de-
labatur. Quippe quisq; diligēter attendat.
p'ime conditoris sue excellētiā. et venerētiā facte

trinitatis ymaginē in seipō agnoscat ⁊ honorem q̄
 diuīe similitudinis ad quē creatus ē nobilitate morū. ex
 cerata aone virtutū. dignitate mentorū habere contē
 dat. **Ut** q̄ apparebit qual' sit. tūc filis ei appareat ⁊
 qui eū ad similitudinē suā in primo hoīe mirabiliter
 condidit: mirabili⁹ q̄ in scō. ⁊ in seipō reformauit

Magna etiā **De cōueniētia inter deū et aiām. xxv**

xxv

cōueniētia ē inter deū et aiām Deus namq̄
 vita ē. spūs est. sapiā et amor ē. Vita etiā aiā ē
 spūs ē. in quo spū ē sapiā et amor. Vita de⁹ ē. vi
 ta aiā ē simil' et dispar **S**ilis quidē vita q̄ in seipā
 viuēs. nō tm̄ viuēs. s; et viuificās. sicut et ille h̄ aiā ē
Dispar. q̄ ille creator. et ista creatura **N**isi enī ab
 illo eet creata. nō esset? et nisi ab illo eet viuificata nō
 viuēret **V**iuēt aiā naturali vita. etiā si spūali nō
 viuāt vita? s; tal' vita mors pot⁹ ē dicēda q̄ vita
Qm̄ mors p̄ccōz pessimā **A**iā quidē q̄ scdm̄ carnē
 viuēt viuēs mortua ē. **E**t ideo bonū illi erit nō viuē
 q̄ sic viuē **V**ita aiā ē. viuēs quidē. s; nō aliudē q̄
 seipā ⁊. et hoc nō tam viuēs. q̄ vita ē **I**ndē ē q̄ infu
 sa corpori viuificat illud. vt sic corp⁹ de vite p̄nā
 nō vita s; viuēs **C**reata ē aiā a deo? vita a vita
 simplex a simplia. imortal' ab imortali vt nō sit
 longe a creatore suo cui appropriare videtur in sui si
 p̄litate ecēcie. et p̄tutate vite **L**icet enī spūalis
 nō viuāt imortaliter necesse ē viuāt **C**reata ē aiā
 magna a magno. recta a recto ⁊. eo magna quo ca
 Pax eternoz ⁊. eo recta quo appetēs supnoz. eo be
 nta. quo deo vmita. **A**iā nāq̄ quā dei pietas res

piat. humilitas subiat. penitencia reducat. iustitia deducat.
obediencia conducat. perseuerantia ponat. deuotio in-
troducat. puritas iungat. caritas uniat. **H**abet anima
in se amore quo se potest stare cum deo. aut reducere. si mota
fuerit. sub affectionibus. aut separata a deo. ab eo
fuerit. **S**olus est amor ex omnibus que sensibus atque af-
fectionibus in quo potest anima et si non ex equo suo res
potest auctori. vel de fili mutua rependere vice. **E**t
si minor amat. quam minor. tamen si ex toto se diligit. melius
illic deest ubi totum est. **R**enuciatio ergo cunctis affectionibus
aliis. tota sibi inuoluitur amor. effundens se totam in amo-
rem illi. cui respondere habet in exhibendo amorem.
Amat siquidem deus ut ametur. et cum amat nihil
aliud vult quam amari. faciens ipso amore bonos. qui
se amauerunt. **P**er amorem venit ad homines venit in ho-
mines. factus est homo. et de hac eius esse cum filiis hominum.
Nunc vero de hac erunt cum ad eum veniemus et videbimus
eum sicut est. atque filius eius erunt. **T**unc erit manifesta vi-
sio plena cognitio vera dilectio firma coniunctio societas
indivisa. similitudo perfecta. et beata vita in eternum
et vltima in perpetuas eternitates. **S**icut enim corpus in
resurrectione sua vitam et sensum recipiet. sic anima in
surrectione sua vitam et sensum recipiet. et cognitionem
et amorem. **Q**uia cognitio sua vita ipsa veritas affir-
mat dicens. **H**ec est vita eterna ut cognoscas te verum
deum et quem misisti illum christum. **A**mor eadem sensus est.
Nam sicut exterior homo circa ista temporalia quilibet
per se sensu afficitur. scilicet visu auditu et sic interior
homo in beata vita circa quilibet ineffabilia dei. in

effabili amore afficiatur. **I**n enim deū suū amabit. quā
 tam lucē quēdā odorem quādā vocē quēdā abū. et quē
 dā amplexū interiore amabit. **I**bi enim fulget quācapit
 locus. **I**bi sonat quod nō capit tempus. **I**bi olet quod non
 spargit flatus. **I**bi sapit quod nō minuit eductas. **I**bi
 heret quod nō duellit soetas. **I**bi siquidē de⁹ videt⁹
 sine intermissioe. cognoscat⁹ sine errore. amatur
 sine offensione: laudat⁹ sine fatigatioe. **Denobilis**

Nobil creatura ē aīa **tate aīe et q̄ sit aīas dei. xxvi.**

Civitas nāq; dei ē de qua gloriosa dicta st:
 que ad ymaginē et similitudinē dei facta ē. **H**ec ci-
 vitas merito iherlm̄ appellanda ē: qz ad finēdū vi-
 sione illi⁹ pacis sume que fecit utraq; unū creata
 ē. **H**ens eius paradys⁹ ē. **I**n qua dū celestia medita-
 tur: qm̄ in paradiso voluptatis delectat⁹. **D**omus
 eadē sumi pūssimilias ē aīa. **p̄** vnitatē morū.
Sponsa casta p̄ dilectōnē. **T**emplū spūs sa p̄ s̄sifica-
 tione. **C**ivitas regis eterm. **p̄** civiū cōcordiā. **E**t qz
 nulla ē civitas absq; p̄lō: disposuit i ea cōditor reū
 p̄lm̄ cupias gradus: s̄ sapiētes ad consulēdū: mi-
 lites ad pugnādū: artifices ad m̄strandū. **S**ues h⁹
 civitatis s̄ naturales et ingēta vigores aīe tamq̄
 indigene. quorū distincti s̄ gradus. qz alij s̄ super-
 ores alij inferiores. alij medij. **S**uperiores quidē sūt
 intellectuales sensū: medij rationales: infimi aīales.
Quoz hec ē orā. **A**īalis siue sensual' appetit visibi-
 lia. **R**ōnal' discernit: et discrectōnis oculo aspēnat⁹
 ea. **I**n intellectualis pertahit ad diuīa. **I**n intellectuales
 igit⁹ sensū s̄ tamq̄ consiliarij aīe dicentes ei deū

time et mādura eius obscura hoc est omnis homo.
 Rationales sūt tamq̄ milites qui hostes cōcupiscē
 arū impugnat p̄ arma iusticie. **A**nales sūe sensua
 les sūt tamq̄ rustici et artifices qui corporalib⁹ ru
 dimētis insistant et corpora necessaria ministrat. **H**āc
 triplex aīe vīm s̄ sensuale rōnale. intellectuāle phi
 ytes vocauerūt. nō integrales s̄ virtuales: qz poten
 tiae eius sūt. **S**ensualitas ea vis aīe ē que corp⁹ vege
 tat. et p̄ corporis sensū ista exteriora sentit et discernit.
Omēs em̄ sensū tam interiores q̄ exteriores ad ani
 mā referūt v̄tote ab illa p̄cedēs. **V**t em̄ sentiat
 ab aīna omēs hnt. **R**atio ē vis aīe sup̄ corporalia
 et infra spūalia collocata. **D**iscernit em̄ vera a fal
 sis qz logica. **V**irtutes a vicijs qz ē ethice. **E**t p̄ ex
 perimēta. rerū naturas iūestigat qz ē phisice. **I**n hīs
 vicijs trib⁹ tota phia consistit. **T**ota em̄ philosophiam
 tuā comprehendit. **I**ntellect⁹ sūe itelligēcia ea vis
 aīe est qua de diuis q̄m possibile ē homī cognoscit.
Ad celestia archana penetrantia ratio p̄ se nō sufficit
 nisi a deo adiuta fuerit. **T**ūc sensū ei⁹ si bene vigerit
 cū ad noticiā secretorū que diu iūestigando quesiuit
 p̄uenit. intellect⁹ sūe itelligēcia nūcipat. **V**ocatur
 tñ dicitur **I**ntelligēcia sol⁹ dei eē et admodū paucorū
 homī. **S**z horū alterū pro altero sepe ponit. **N**emo
 nā ē cōsors et cooperatrix rōnis qm̄ sine ea nāo nec
 ad incognita procedere. nec cognitorū scām retinē
 potest. **A**gēria ē vis aīe accepta retinēs. p̄terita re
 petens elapsa recolliges. **D**e appetitu humano et
Human⁹ appetitus inter yma et sūma posit⁹
 eāā plerūqz diuis⁹ in vtrūqz. sibi incepti fit.

Boetius h̄ allegoriz̄ fuit
 p̄ Augustin⁹. de quo vult
 q̄ Augustin⁹ nō sit au. 2.
 h̄m̄ lib. 2.

contrarij in quacumq; parte totus transierit nome eius merito sortatur Si carnis voluptatib; pascat; carnalis siue animalis noiat; Si spualib; desiderijs delectat; spualis nūcupat; Appetitus siquidē ē natural' vis in anima mouēdis sensib; attribut; *De difficul'ib; vniu' aie et*

Quomā de vrb; aīme mēcionē fecim; diffi *C xxvii*

xxvii

mitte eas debem; quatin; ea que de aīma dicta ul' dicenda sūt euident; intelligi possūt Sensualitas sens; ymaginatio tam corporis dia possūt q' aīme Sensualitas corporis ē q'tā vis ignea Sensualitas sens; ē animalitas Sensualitas aīme ē inferior vis eius. que sic ē trahēs sensualitatē carnis velut famulā et obediētē sens; et ymaginatio nes facit easq; in archa medue reponit In sensu instrumētū ē sensualitatis et origo ymaginatio nis Ipā nāq; vis ignea q' extūsecus formata sens; dicitur: eadem formata et usq; ad intmū trāducta ymaginatio vocat; Sens; itaq; parit ymaginatio nē. Ymaginatio cogitatio nē. Cogitatio consideratio nē Consideratio meditatio nē Meditatio acuit ingenium Ingeniū ratio nē Ratio conducat intellectum Intellect; intelligētiā Intelligētiā p' q'tēplatio nē Ipām veritatē amittit; et p' caritatē in ea delectatur Sens; ē passio aīme i corpore. ex qualitatibus extē accidētib; Ymaginatio ē vis aīme que figurā corporearū rerū. absente corpore siue extē ori sensu dmostrat Cogitatio ē cura quelib; animi occupatio Consideratio est intentā cogitatio Meditatio est frequēs cogitatio modū causā et ratio nē

274
vniuersaliq; rei intelligēs Ingeniū ē vis quedā na-
turaliter animis insita p se valens **R**atio ē quedam
vis anime que oīa discernit et iudicat. s; maxime
cū inhiat spūalib; et ymaginē dei in se cōseruat
In intellectū ē rerū nature existētiū pceptio **I**nelligē-
tia ē solū de rerū pūcipis .i. de deo et de ydeis et yle
et de incorporeis substācijs pura certa q; cognitio.
Contēplatio ē pspiciē veritatis iocūda admiratio
Karitas ē cōcordia mētiū et associetas electorum.
vita btāz amariū et angeloz q; nec anime n̄ an-
geli nisi p caritatē viuūt **Quare oīa sit frā ad fili**

xxvii
Anima intellectual et rational frā est ad yma-
ginē et similitudinē dei. ut figurē suā p yma-
ginē cognoscat. et p similitudinē diligat. Ex ymagi-
ne namq; dei habet rationē: et ex similitudine karita-
tem **C**aritas quoq; in seipsa representat trinitatē
Hac ratio sentit et pacata requirit **H**ac caritas
iuuent et videndo beata quiescit **H**ac in pūta fides se-
quitur. spes usq; in celū comitatur **C**aritas p hēnt
amplexatur **N**ons itaq; spiritualis. siue itelligētia
rōnalis creatore suū primo inspiciat: inde creaturā
ipsius videat: et mediante arbitry libertate. ad eū
qui condidit omniā se et cetera referat. **S**ic in hoīe
trinitas appareat. quā caritas manifestat. vt carita-
tem homo semp exhibeat. semp q; conspiciat. quē
trinitatis ymago perornat **S**ic homo seruabit ei
similitudinē. cui in se naturalit; portat ymaginē **A**p-
pareat ergo ymago dei in itelligētia rationali: in
mente spirituali: in hoīe liberi arbitry **A**ppareat

similitudo dei. in moribus pro natura. in operibus pro iusticia. in virtutibus pro gratia. ut moribus natura pornetur. iusticia operibus comprobetur. gratia in virtutibus compleatur. et sic semper deo presentetur. *De anima*

Anima totum corpus hominis totum corpus et tota animat. *xxix.*
tota pariter animat. Est quidem homini inspirata vita a deo. non de preiacenti materia sed de nichilo ab eo facta. De ceteris animatis dicit scriptum. Producat aqua producat terram et animam vero non aqua produxit non terram. sed deus inspiravit. non tamen vivam animam vel viventem sed spiritum vite. Rationale ex dei imagine factum ex dei similitudine. Anima vero pars dei non est. Probat hoc mutabilitas quam mutant. Deus enim immutabilis est. hec sepe mutata. quoniam pro culpa damnata. pro pena quoque fit misera. Nichil tamen ei nocere posset nisi a deo recessisset. Recessit autem quoniam peccavit. Proinde torquetur misera. et a deo refuga. Ab uno disiuncta. dispergitur ad multa. Pro sua immoderata fit molesta fit morbi causa. Quia propter sensus corporei turbata memoria turbata ebetes sunt maridi et stupidi. inde caro patitur languores oriuntur et mors violenta pregrinat. Anima non formatur ex materia informi. sed in sua creatura forma accepit. qua facta est ad imaginem et similitudinem dei. A quo si se auerterit remanet informis quod rea quod dissilis. Nec ideo tamen efficitur irrationalis. quod gestat imaginem dei unde potest reformari. Sed nec eadem si tota peccata concludit. et pro insipientia iumentis comparatur. ideo fit anima pecoris vel alterius corporis. Spiritum enim corpus et nunc et in fine semper est habitura

xxx

ne

910
cū quo facta est vna psona s; nec ideo ē corp⁹ et si
habeatur. Nō enī distribuitur part⁹ nec loco cōcludit.
Nō ē maior ī maiorib⁹ nec minor ī minorib⁹ sui cor-
poris partib⁹ vice ydoneis. Spūs namq; est aīma
rational. q̄ntas licet obruta malis. et vbiq; est.
tota est. Nō traducit⁹ a patre in filiū. nec vna fit
aīma amborū. Sicut inq; aīa patris sic aīa filij
mea ē. nec pars aīe patris in filiū dū generat
se transfudit. Partiri nāq; siue diuidi. augeri ul
minui pro sba sua spūs nescit. Nō enī potest ēē
maior s; melior. Si enī particularit⁹ transfunderetur
corporeus ēē probaret⁹. Et si ut deluit aliq; semē
aīme cū semē carnis generatō habet transfundi.
multa quidē inhonesta et ipossibilia possēt exinde
inferri. que de spū rōnali nec dici debent nec opi-
nari. Indecēs est aīam edificatē et obscena retexē
et malefusa carnis semē denotare. **De aīe conditōe**

422
Diam⁹ autē rōnales aīas **noue sūt et** **Cxxx**
p̄ essentiaā cotidie fieri de nichilo nouas
s; de consimili natura ex institutiōne diuina nō vni⁹
nouas. Quales enī in exordio de⁹ die sexto mas-
culo et femine dedit tales cotidie inspirat singulis.
noua de nichilo creatiōne. nō noua institutiōe. Pa-
ter inquit me⁹ usq; modo operatur et ego operor. Ope-
ratur usq; mō pater et fili⁹. operatiōe noua siquidē.
sed institutiōne nō noua. Pro illa agēs pro ista q̄scēs
Res vero corporee post primā sui creatiōne noue nul-
le auantur. s; a simili exordio condite tempali p̄pa-
gātur formatiōe. Aīme autē nō siml essentialiter

134
facie sue. s; pro natura cōsimili qua ad ymaginē et
silitudinē dei fuit insimul scē reputatur. et nō siml
edite iudicant. Nō siml edite pro essētia. siml scē
pro compar forma ad ymaginē et silitudinē dei
prologata. Caro de carne generando. tradit. s; spu
ritus de spū mīme ppagatur. Pro certo tenem⁹ q
caro cōtracta de carne p legē cōcupiscēcie q̄ cito viui
ficatur culpe vnculo premitur. eiusq; affectionib⁹
āima que carnē viuificat aggruatur. Sub hoc
pccā vnculo puuli demergunt⁹ qui sine xpi reme
dio moriūtur. hoc pccm originale habet nō p aiāz
s; p carnē utiq; contractū āime infusū. Carn enī
ita vnitur āima vt cū carne vna sit psona. sic eā
auctore deo āima et caro vnū indiuiduū et vn⁹ hō
vñ salua vtriusq; nature p̄tate adicitur carnē qd
aiē est et cōiūso pro vnitate psonē nō pro diūsitate
nature. Qd igitur ibidē singul⁹ ē ppriū. cōē fit am
borū ppriū pro natura. Cōē pro psona. Exinde fit
āima originali culpe obnoxia quā caro cōtracta ac
aiē refundit. cū qua vnta ē in psona licet diuersa
sit natura. Expt⁹ necesse ē puulū dū viuūt xpi sa
cramēto renouari. ne obsit ei⁹ āime societās carnis
pccā quo grauatur eā corpore exuta. nisi dū in cor
pore viuūt salutarī fuerit remedio expiata. Currit
igitur adultū. currit pro seipsis. Impendit eā puul⁹
sacramēta fidei. et suscipiāt ipi fidē cū sacramētē. vt
puulos in cristorenatos fides ecclē tueatur. et adultos
cū sacramētis ecclē. opa fidei cōcomitentur. Hys
itaq; per grām renouatōis tandē complebitur in

generali resurrectione ut caro ipa resurgat in gloria
 anime sue restituta vna et eterna felix et bna. **Circa**
Siqueratur deus dat animas quas nungit male
 cur deus dat animas illis quos absqz mou. **xxx**
 remedio salutaris mori contingit Respondem⁹ qd
 diuina institutio qua res et reru nature coduntur.
 nec pctō tollitur nec violencia impeditur Inde ē
 qd lex carnalis copule nec eadē in malis iure suo pu
 uatur Generat adulteri fornicatores ppham. natu
 ral tamen institutio. nec in talib⁹ deperit Natura nāqz
 prout deus instituit qd suū est opentur. Na
 tura siquidē ē quedā vis et potentia diuinit⁹ creā
 tis infusa q̄ vnicuiqz rei suū esse tribuit. qua bona
 quisqz male vatur mal⁹ eē iudicat⁹ Iuste enī pu
 niuntur qui licitis abutiuntur Iuste puniūt⁹ qui rapē
 aliena conātur Sic sathanas celū sic prothoplaust⁹
 pdidit paradisu Abutiuntur licitis qui bona dei maculat
 vsibus in concess⁹ maculat bona dei hy qui cū amore
 libidinis excent opera copule carnalis. ex hys filij ge
 nerantur. quorū corpa seruētē creatura creatori formā
 tur et deo inspinate spūaculū vite aiāntur Spūacu
 lū vite huānā aiām debem⁹ intelligē quā nō produ
 cit terrā ul aqua. s̄ de⁹ inspūat quo sensu corpora
 aiānt⁹. vñ fact⁹ eē homo in aiām viuētē memorat⁹
 An hys et in alijs agit om̄ps deus put instituit quē
 nulli⁹ adiuuat bona. nec ipediūt mala Bonos autē
 preuocent sua grā. malos tenet sua iusticia Nos qdē
 serui dū bonis dñi abutim⁹. rei et miser parte iuem
 mur Ipē vero dñs qui seruozū malis bene vatur.

factus et omnis adoratur Ipse corpori terreno de peccata
 tunc dicitur pagato pro institutione sua in spiritum animam
 bene utens solita puritate ma. que si eet natura
 lis creatori poterat imputari Sz creator ppavit oi
 tempore factieta. et obie pia ppomte edicta. vt qd
 pccm sacrameta sint remediū. et temporalium obser
 uacia mandatorū. eternorum afferat pma donorum Vn
 si aliqui sub pccō geniti obeunt puuli absq remedio
 salutar permissese iusticiā dei qui nichil debet alicui
 sz capnat in singul malū qd nō fecit in eis Si autē
 paruulos renouat sacramētis. admittit miam dei.
 Qm sicut nesciūt culpā cū qua ex carne nascūt sic
 nesciūt grām qua p xpm renouātur Nō excusat p
 uulos a culpa qui eam nō norūt. nec excludit. ab
 eis miam qui eā nesciūt Quers in eis culpā. iue
 nis ex carne tductā. quers in eis graciā. iuenis
 a deo collatā. Illa debite capnat: hec mēbte pro
 gatur Illa iudiciū predicat: hec miam represētat.
 In vtroq deus agnoscat: cui iudiciū et misericordia
 laude ppetua cātat. Sz ab hys intuentis mēs mīa
 mens infirma qz pccō obruta. cia q ad seipām redeat
 sibi qz remediū querat. vt qui in adā cecidit. in xpo

D resurgat. *Cap xxxij cu corp ppit aiam aia ppit*
 Quia veteres de aīme natura. dixisse dū scā ē
 iueniūt: sz nō ita. ut nō aliqd restare videat Ego
 autē ex eorū dictis qto diligentiā potui: breue istud
 et certū colligē. atq in vnu redigere studui: qd me
 morie gmedetur. Ebes nāq valde ē medua hominis
 Breuitate gaudet. Et si in mltā diuidi: fit mior i figur

Ex corpore et anima constat homo. et quod quod corpore
is oculis videtur pro corpus factum est Corpus propter
animam Anima propter deum Vita corporis anima est Vita
anime deus est Immortalis est anima quia carne caret
Non habet quo cadat ut resurrectione egeat post
ruinam. nisi peccata ceciderit Et ideo in morte vita nostra
non perit sed corpus destruitur Dum discedit anima. vita
sua non perdit. sed quod uiuificauerat hoc dimittit.
Et quoniam in se est morte alterius facit. ipsam tamen non
recipit Facit magis non uiuificando quod desert: non amittit
tendo quod uiuit Itaque mors hominis. nichil aliud est quam car
nis occasus. a qua cum vis potentie uiuificantis ab
cesserit in terram de qua assumpta est redit. amissis sensi
bus quos per seipsum non habuit. Anima non aliter quam
sol. luce diei. vitam tribuit carni cum uenerit. cum recedat
morte efficit Mors tamen non consumit uictam sed diuidit:
dum originem sue utriusque reddit Et ne quis putet animam
corporeis morte consumi. audiat quod deus in euange
lio dicit. Nolite magis eos timere qui corpus occidunt
animam autem non possunt occidere Fatigatur corpus cogi
tationibus mentis Afficitur in corpore mens doloribus
corporalis Corpus ex quatuor elementis constat Anima
nec elementum est nec ex elementis. sed de nichilo est creata
et soli creatori suo cognita Et hinc ergo omnibus que
in se hoc est in corpore suo. uisibilia uidet. nichil se esse
uoluisse esse uidet Secernat ergo et diuidat se per se
ab eo toto quod uisibile uidet in se. et inuisibile se omnino
esse uidet in eo quod uidet se Et cum uidet se non posse
uideri. demum eleuet se super se. et in eo quod primum et prius

apale speculū est speculandi dei. illis qz ymagini et
 similitudinē proximū et magis vicinū ac cognitū magis
 faciū invisibile deū representat et aspiciat hoc autē
 est rāo et mens racione vrens. que ad primā dei
 similitudinē factā ē. ut p se possit iuvenire deū a quo ē factā
 et in ei⁹ amore atqz cōtemplatiōe dulciter requiescē
 Ea nāqz pfecti⁹ suū auctore manifestat que illius
 similitudinē vicinū appropinquat hoc autē ē ipā aīa
 vñal creaturā q̄ excellēter et pprie ad illis similitudinē
 factā est. Et tūc aīa⁹ auctore suū que nō videt agnoscat
 et diligit: cū se ad illi⁹ ymaginē factā intelligit

Deus om̄ps *Et de⁹ sola caritate sp̄s rōnales creavit*
 cui⁹ bñtudo nec augeri potest qz p factā ē *c xxxiii*

nec minui qz eterna ē. sola caritate nulla sui neces
 sitate rōnales sp̄s creavit. ut eos sue bñtudinis
 pncipes faceret. Alios vero in sui puritate i celo cōfir
 mant: alios autē in infernū precipitavit. Atqz alios
 ad probāda hūilitatē et obediām in terrena habita
 tione terrenis corporib⁹ sociavit ut ad vite sensū ma
 teriā luteam vegetarent. Habēt namqz in natura
 sua quācū mutabilitatē scdm quā vivificādis corpo
 rib⁹ appropinquāt in qua quidē nichil puritatis sue
 deponūt. Cū em̄ delectatiōe corporis afficiūt quasi
 quācū corpulentiā inde trahūt q̄ puriorē eorū naturā
 corrūpit hoc vicinū q̄to alia⁹ eis in corporib⁹ manē
 ab⁹ in hērent. tāto difficili⁹ eos a corporib⁹ discedētes
 deserūt. qm̄ nō tollit⁹ passio etiā cū tollit⁹ causa pas
 sionis nisi ab huiusmodi feculentia se in hac vita mū
 tare studuerit. Nos ergo qui i medio maloz et bonoz

xxxiii

A p̄r supbia

positi sum⁹ cōsiderare sepe debem⁹ et gaudiū eorū et
istorū supplicā. atq; istā miserā Racional' siquidē ē
aiā nra vt sciat discernere inter bonū et malū. Et
eā gaudisabil' et inasabil' ē. vt bonū possit amare
et malū odire. De gaudisabilitate enī nascitur amor
de amore desiderū et gaudiū Amor ē delectacō cordis
aliciū⁹ ad aliquid pp' aliqd. p desiderū curres. atq;
p gaudiū requiescens P desiderū in appetendo et p
gaudiū in pfruendo Nec aliūde bonū ē si bonū est
cor humanū nisi q; bene amat qd' bonū ē. Nec aliūde
malū si malū est nisi q; male amat qd' bonū est.

Omne enī qd' est bonū est. si in eo q; male amatur tñ
viciū est De inasabilitate oritur odiū Ita enī odiū
generat Et de odio dolor et timor Cū enī qd' peccā nra
inasim⁹ incipit ea odire. dolem⁹ qz peccau⁹ et pe
nas pro peccatis timem⁹

De precellentia rōnal'

Ic creator om̄ deus inter cetera creature. xxxiii
et sup cetera que creauit. rōnalē ampli⁹ illu
minare creaturā dignat⁹ ē. quā in sua similitudinē fecit
in signē et sue beatitudinis voluit eē p̄cipem Cui⁹ enī
rōnalis creature licet filiis eē videat⁹ origo dissimil'
et diuersa facta est conditio. Dū pars eius in eterna se
licitate ē firmata pars rudentib⁹ inferni detincta
et in tartarū condita. in iudiciū cruciāta seruatur.

Pars eius tertia terrens vnta corporib⁹ locū medi
um sortita cognosca' Et pars quidē eadē sumus vici
mor in delicijs erat posita paradisi. nūc autē pp̄ inquit
in firmis pro reatu inobedientiae ē humiliata in loco af
flictionis Sum⁹ ergo horū om̄ locus plenā habet

xxiiii

leticiā Infirm⁹ solam tristitiā Ibi enī sūma simpli-
 citas et plena felicitas: illic sūma et sola miseria ē
 In medio sane sūma speranda st. s. nichilom⁹ infima
 sūt timentia Et ideo nob iam apli⁹ timorū causa q̄
 spei. quo viciniores infimis delecti. in ipā degimus
 umbra mortis Quia tamē et illi⁹ bñtūdis et illi⁹
 nichilom⁹ capnatiois eterne huānā de⁹ aiām p̄ suoꝝ
 qualitate meritorū p̄cipē fieri posse cognouit natu-
 rales ei affect⁹ condidit. ut haberet vñ bona ista op-
 taret et in eis aliqui posset letari Et rursū vñ mala
 illa metuere. ul' in eis etiā dolore p̄petuo cōtristari pos-
 set Interī sane eo grauior ē moderna cōditio q̄ nō
 tñmō exhibet tristitiā et modernā molestiā: s. et ti-
 morū habet penā: et spes ipā que differtur affligit
 aiām Pussi⁹ enī pater et terribil' iudex sic illa vana
 gaudia et p̄petua filijs: dolores eque p̄petuos reus in
 finē pauit: ut nulla tñ expmēta in pñtia nos cape-
 volūt. ul' gaudij ul' doloris vñ nō modo illa certa⁹
 credi: s. affectuosi⁹ optari quoq̄ valeāt et timeri Ce-
 terū vero nec pñtia gaudia i illorū q̄p̄atioē gaudia
 sūt: nec tristitia presēs in illi⁹ q̄p̄atioē tristitia est.
 Nec desipiet. si quis interī oēm operā dare maluerit
 quēadmodū possit illa cupiscē gaudia. illos formi-
 dare timores: q̄ hui⁹ vite vitare molestias. capture
 leticiā Verū tamē iuenire ē etiā in presenti: vñ gau-
 deat vtilit' aliquis ul' salubriter cōtristetur Si letet⁹
 de beneficijs suis grās agens deo: et in deuotioē ei⁹
 exulcet: et p̄p̄ria siue etiā p̄rimoz delicta deploret.
 Vnde etiā diuina dispositioē. media inter eosdē affect⁹

nō

constituta e ratio in corde hominis. p qua nimirum discer-
 nere et diiudicare possit unde gaudeat et doleat im-
 mo etiam qd cupiat aut qd timeat. Sane qui tripli-
 cem vim aie ee docuerunt rationale gaudibile insa-
 bilem asserentes affectu quide diuisos s; quada sibi
 cognatione quictos sub insabili metu et tristitia
 Sub gaudibili desideriu et leticia apprehedissee vide-
 tur. Interi igit mter affectu varios huana fluc-
 tuas anima necesse e vt terra demu ul i ymnis vel
 in sumis accipies statione in solo demceps ul gau-
 dio ul dolore psistat. Deus sp e in sumo quid est
 in ymo Ille i eode statu eternitatis sue semp qssistat
 iste cursu mutabilitatis sue sp instabil fluit. Hu-
 manu aim q i medio collocat quada cordiamis
 sue excellencia hinc mutabilitati q deorsu e superem-
 net. et ad illa q e apd deu veru inmutabilitate per-
 git. Si vero de hys que deorsu transeunt se p cupidi-
 tate immerferit. statim p infinitas distractiones rapit
 et a semetipso quocumq diuisu dissipabit. Si vero
 ab hac infmita distractioe q deorsu est se erexerit
 et hec infima deserens atq paulatim se i vnu collige-
 gens. scru esse didicerit. tanto aplius i vnu collige-
 tur qnto magis cogitacioe et desiderio sursum eleua-
 tur donec tandem omo inmutabil sit. et ad illa ve-
 ram et vnicu que e apud deu inmutabilitate pue-
 niat. et ppetuo sine omni mutabilitatis vicissitudine

Quiquescat. **De solus deus scit creatioe aiaz**
 redm aiaz no ab inicio esse cu angel^{xxv}
 creatas sicut origenes fingit n cu corpob; p coitu

no

xxxv

Aug i lib de
 creatioe wq

seminatut sicut luciferus et cyrillus et alij latino
 ru p̄suptores affirmati: s̄ diam⁹ casu creationē
 solū om̄i creaturā creatore nosse. Corp⁹ tñ per
 coniugij copulā semāri. deo vero iudicio coagulari
 i volua et compingi atq; formari. et formato iā
 corpore aiām creari et infundi. vt uiuati hō i utero
 ex aiāa constas et corpore. et egrediat⁹ uiuus ex
 utero plen⁹ huāna substācia. Nec duas aiāas
 credim⁹ eē in hoīe vno sicut mltā scribit. Vnā am
 malē qua aiāatur corp⁹ et iūmixta sit sanguī
 et alterā spūalē que rōnē misceat. Sed dia⁹ vnā
 eandēq; aiām eē in homīe que et corp⁹ sua soae
 tate uiuificet: et semetipam sua rōne disponat.
Habes in se libertatē arbitrii: vt in sue substācie
 cognoscē eligat qd' vult. Libertati siquidē sui ar
 bitrii qm̄iss⁹ ē homo. Postq; vero seductioē serpētis
 p̄ eūam cecidit: nature bonū perdidit. parit' et vigo
 rem liberi arbitrii: nō tñ electionē: ne nō esset suū
 q; enūciaret p̄cām. Manet itaq; ad q̄rentā salutem.
 arbitrii libertas. i. rōnal' volūtas: s̄ admonēte p̄
 deo et inspūate ad salutē. Vt ergo acquiescamus
 salutari inspūaom. nre ptātis ē: vt adipiscam⁹
 qd' adipsa desideram⁹. diuū ē muneris. Vt nō la
 bamur adepto munere salutis. sollicitudis nre ē.
 et celestis pariter adiutorij: vt vero labam⁹ pra
 uicatis nre et ignaue. **Et sol⁹ hō habz aiāz imozle**

no

Solū hoīem credim⁹ aiām habere substāti
 vam que exuta corpore uiuit: et sens⁹ suos

atq; ingema viuaciter tenet. Neq; cū corpore mortū
 ut arrius affert. neq; postmodū interitū e ut ze
 non dicit. qz substācialit̄ uiuit. **A**nalū vero aīme
 nō s̄ substātiue s̄ cū carne ipā carnis viuacitate
 nascitur et cū carnis morte smūt. **E**t ideo nec
 rāoē regūtur sicut plato et alexāder putāt. s̄
 ad omnia nature rāamēta ducūt. **A**īma huāna
 nō cū carne moritur. qz nec cū carne ut superius
 dixim⁹ semiat̄. s̄ formato i utero matris cor
 pore dei iudicio creati et infūdi eā credim⁹ ut ui
 uat homo int⁹ in utero. et sic procedat hō natiui
 tate i mūdū. **A**īma a creatore p̄cipiū habens
 ex quo ē p̄fecta in genere suo. vñ ex quo est facta
 omnia que ab hoīe possūt fieri nisi grauitas carnis
 obesset. **Q** p̄ p̄mū hoīem qui ante corruptionē
 huānitatis p̄fctē habuit scām huānā p̄bāri potest
Sz modo corrupta huānitato ex quo quūgit⁹ corrup
 tionem corrupit⁹ nec p̄prietates suas poterit exercere
 donec usu et experientia et aliam⁹ doct̄na cōtēt⁹
 et tūc incipit discernē velut cū quis cū subtili
 aae oculoꝝ in tenebrosa detrudat⁹. Videre tamen
 nō potest ibi. nisi prius tenebris assuescat ut lu
 men accendatur. **V**n̄ virgilius **Q**uā nos noxia
 corpora tardant. **E**t licet alie sint actiōes cor
 poris et alie aīme. **A**ctiōes tñ corporis vicia
 et virtutes possūt eē aīme. **C**ū em̄ ad hoc sit
 data ut illicitos mot⁹ carnis corrigat et restrī
 gat. si ignorantia v̄ negligentia illi⁹ contingunt.

Sicut si discipulus et servus. negligētia doctoris l' domi
peccet. magr' ut dñs ex culpa nō est Sic anima ill' cōtin
gentib9 extra culpā nō est: cū ipā debeat impare et
illa obedire

De sensib9 corporis et sensib9 anime s'm
suū modū et

Duab9 substācijs constat homo
Anima tm et carne. **A**nā cū racioē sua: et car
ne cū sensib9 suis: quos tamē sens9: absq; aiē socie
tate nō mouet caro. **A**nima vero et sine carne. suū
rōnale tenet. **N**otādū q' idē ipi sens9 qui i' exteriōri
hōne describūt: sili nō s'm suū modū i' interiōri eē
manifestāt. **Q**uia res spūales nō corporalib9 sensi
b9: s' spūrialib9 vmanē s't. **U**nde de visu: diuina vox
i' deuteronomio dicit **V**idete q' ego sū deus: et nō est
ali9 pter me. **E**t i' apocalypsi **Q**ui habet aures:
audiat qd spūs dicat eccly9. **E**t i' psalmo **G**ustate
et videte qm suauis ē dñs 2°. **E**t ap'ls **B**on9 arsti
odor sum9 i' omi loco 2°. **E**t i' euāgē dñs mulierem
fide se tetigisse. magis q' corpore ondit dices **T**etig'
me aliquis. nā et ego sensi virtutē de me exisse. **S**ic
ergo cū omi cautela obseruādū est. qd ad corporis
sens9 et qd ad aiē ptimeat dignitate: ne forte q'fusi9
ordo et irraōnal' estimatō. alicui videat' repugnāe
veritati. **N**ō ē tm9 i' substācia homis spūs. vt
didim9 ostendit: s' spūty ipā ē animatā pro spūali
naturā ul' pro eo q' spūet i' corpore spūty appellat'
Anā vero ex eo vocat' q' ad viuēdū vl' viuificandū
ai'net corp9. **T**ertū vero sm qui ab aplō cū aiā et
corpore mduat': graciā sc' spūty intelligamus

visus aiē

Auditi9
gusti9
odorati9

Tact9

al' term9

quã orat aplius vt integri p̄seueret in nobis: ne nro
vicio aut minuat̄ aut fugiat a nob̄. **Q** sp̄s s̄s
discipline effugiet ficti: et auferet se a cogitacionib̄
que s̄ sine intellectu. **C**ugit ergo meditacione exerceam
et anim̄ nrm̄ et cōsiderem̄ necessitates nras: la-
bores. et dolores. **I**ugentes em̄ in hac vitã intrauim̄?
cũ labore viui? cũ dolore et timore exituri sumus.
Cogitem̄ q̄ sit breuis vita nra? q̄ lubrica via:
q̄ certa mors. et hora mortis incerta. **C**ogitem̄
q̄tas amaritudinib̄ admixta sit: si q̄ dulces. si q̄ io-
cundũ. in via huius vite occurſu suo nobis alludit.
Q fallax et suspectũ q̄ instabile et transitoriũ est.
q̄ huius mundi amor p̄tuit: quidq̄ sp̄s aut pulchri-
tudo temporalis p̄mittit. **C**onsiderem̄ etiã que sit
patre celestis suauitas atq̄ dulcedo. **A**tendam̄ et
pendam̄ vnde creadm̄. et vbi iacem̄. **Q**uid per-
didim̄ et qd̄ iuam̄: vt ex vtroq̄ intelligam̄ q̄
nobis in hoc exilio lugendũ sit. **H**inc em̄ **Salomẽ**
ait. **Q**ui apponit sciã apponit dolore: qz q̄nto
magis sua mala intelligit homo: tanto magis sus-
pirat et gemit. **M**editacio siquidẽ parit sciã:
sciã op̄uacione: cōp̄uacio deuotione: deuocao p̄fi-
at oracione. **M**editacio ẽ frequẽs cogitacio curiosa
et sagax obscura iuestigare: et occulta ad noticiam
trahere. **S**ciã ẽ. qn̄ homo ad cogitacione sui assi-
dua meditacione illuminatur. **C**ōp̄uacio ẽ. qn̄ ex consi-
deracione maloz suoz cor interno dolore tangitur.
Deuocao ẽ pius et huilis affectus in deũ. **H**uilis ex

no

3

3

meditacio

Sciã
op̄uacio

deuocao

Oratio

sciencia infirmitatis prope pius ex consideratione diuine
 clemencie **O**ratio est mentis deuotio et conuersio in
 deum per piuum affectum et humilem **A**ffectus pius est sponta
 nea quiescens ac dulcis ipsius animi ad deum inclinatio
Nul enim ita deum inclinat ad pietatem et misericordiam quod
 modum pius affectus **S**cientiam celestium atque terrestrium
 solet laudare atque amare homines: sed multo meliores
 sunt qui huic proponunt scientiam noscere semetipsos. **L**au
 tabilior siquidem est animus cui nota est miseria sua: quam
 qui ea non respecta. vias siderum naturas rerum sancta
 tur **Q**ui vero in deum iam euigilauit. spiritus sancti calore
 excitatus. atque in eius amore coram se voluit: ad eum quod
 intrare volens nec valens. eo quod sibi lucere. attendit
 et inuenit se. suam quod egritudinem illius mundicie ceterum
 perari non posse agnoscat: dulce flere habet: eum quod
 precari ut misereatur eius: totamque eius miseriam exuat
 hunc ita lugentem et doletem scientiam non inflat: quod et cari
 tas edificat **P**reponit enim scientiam scientie: et scire se
 metipsum et infirmitatem suam. magis quam scire vires her
 barum et naturas animalium **E**t hac apponendo scientiam
 apponit dolorem. saltem peregrinationis sue ex desiderio
 patrie sue et visionibus dei: que cernere finis.

The first part of the book is a general
 introduction to the subject of the
 history of the world. It begins with
 the creation of the world and the
 fall of man. It then proceeds to
 the history of the world from the
 time of the flood to the present
 time. The second part of the book
 is a history of the world from the
 time of the flood to the present
 time. The third part of the book
 is a history of the world from the
 time of the flood to the present
 time. The fourth part of the book
 is a history of the world from the
 time of the flood to the present
 time. The fifth part of the book
 is a history of the world from the
 time of the flood to the present
 time. The sixth part of the book
 is a history of the world from the
 time of the flood to the present
 time. The seventh part of the book
 is a history of the world from the
 time of the flood to the present
 time. The eighth part of the book
 is a history of the world from the
 time of the flood to the present
 time. The ninth part of the book
 is a history of the world from the
 time of the flood to the present
 time. The tenth part of the book
 is a history of the world from the
 time of the flood to the present
 time.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

Ex libo ueracta om g o

Libru de cura pro mortuis gerenda scriptu cu interrogatq libris fuisse: utru
prosit cuiq p mortē. qd corpus ei apud scā aliuq mediā sepelitur.
• hie lib' sic incipit Dum satati tue coepē veneratē pauline

DAugustinus De cura agenda pro
sanctitati tue coepiscopo mortuus
pauline rescriptoru debitor fui: ex q
michi scripsisti per homines filie nre

Ad paulinu
epm nolenscm
describere

religiosissime flore: querens a me utru pfit cuq
post morte. qd corpus ei apud sa alicuius ecclesia
sepelitur. Hoc ei abs te vidua memorata petue
rat pro defuncto in eis partib filio suo: et rescrip
seras consolans ea. idip eam nuncians de mda uere
fidelis iuuenis q negij. qd materno et pio affectu
desiderauit esse copletu: ut scilicet in beatissimi
felias confessoris basilica poneretur. Quia occasi
one san est: ut per eosdem platores litteraru tua
ru. eam michi scriberes. nigerens huiusmodi qstio
ne: atq ut responderem quid michi inde uideretur. ex
poscens: nec tacens ipse qd sentias. Na dicas ui
deri tibi: non esse inanes motus animoz religi
osoz atq fidelu. pro suis ista curantiu. Ad iugis
eant. vacare no posse: qd vniuersa pro defunctis ec
clesia supplicae consueuit. Ut hic et illud coici pos
sit. hoī pdesse p morte. si fide suoz humanando. eius
corpou talis puidat locus: in quo appareat opi
tulacio eam isto modo. quesita scoz. Sed cu hec
ita sint: quo huic opinioni contrariu no sit. quod
art apls. ones ei stabim an tribunal xpi. ut re
ferat vniqsque scdm ea q per corpus gessit siue
bonu siue malu: no te satis videre significans.

Hec quippe apostolica sententia ammonet ante mor-
tem ammonet fieri, quod possit prodesse post mortem:
non tunc, quando recipiendum est, quod quisque gesserit ante
mortem. Verum hec ita soluitur questio: quoniam quod
da vite genere acquiritur. Si in hoc corpore vivit
ut aliquis adiuvet ista defunctos: ac per hoc secundum
ea que per corpus gesserunt, eis que post mortem
religiose pro illis facta fuerint adiuventur. **V**idetur enim
quos nihil domino adiuventur ista. **S**ive pro eis fi-
ant quorum tanta mala sunt merita ut nec talibus dig-
ni sint adiuvari: sive pro eis quorum tanta bona ut
talibus non indigent adiuventis. **G**enere igitur vite
quod gessit quisque pro corpore efficitur, ut proficiat vel non
proficiat quecumque pro illo pie fuerint, cum reliquit corpus
ista meritum per quod ista proficiat si nullum copatum est
in hac vita: frustra post hanc queritur vitam. **I**ta
fit, ut neque maneat ecclesia vel suorum cura pro defun-
ctis quod poterit religionis impediat, ferat unus
quisque secundum ea que gessit pro corpore sive bonum sive
malum: reddente domino vnicuique secundum opera eius. **U**t
enim hoc quod impenditur possit ei prodesse post corpus:
in ea vita est acquisitum, quam gessit in corpore.
Poterat inquisitioni tue sufficere mea ista bre-
uis responsio: sed quia alia moueant, quibus respon-
dendum est, parum attende. **I**n machabeorum libris
legimus oblatum pro mortuis sacrificium: et si musque
in scripturis veteribus omnino legitur pro patribus sacerdotum

Non parua est vniuersa ecclesia que in hac consuetudine claret auctoritas

|| tns. vbi in

tū que dno deo ad eū altāe fundūt: locū suū habz
 etiā cōmendatio mortuorū **Q** Sed utrū aliqđ psit
 aīe. mortui locus corporis sui: operosius inquire
 dū est **A**t primū utrū intersit aliqđ ad miferēdā
 uel augendā miserā post hāc vitā spiritibz ho
 minū: si eorū corpora sepulta nō fuerūt? nō scā
 dū opmionē utrūq; oblytā: s; potius scđm reli
 gionis nrē. litteras sacras. est videndū **R**eq; enī
 credendū est sicut apud maronē legit: mīsepultos.
 anauigando atq; trāseundo infernali amne p̄hibi:
 .q; saliret. nec ripas datur horrendas. et rauca flu
 entia trāsportat: priusq; sedibus ossa quicuerunt
Qis. cor xpīamū. mdinet. hys poetias fabulosas
 figmentis: cū dñs ihs inter manū inimicorum
 qui eorū corpora in potestate haberēt. ut securi
 occūberēt xpīam. nec capillū capitis asserrat pe
 riturū: exhortās ne timent eos qui cū corpus occi
 derit. amplius non habēt qđ faciāt? **U**nde in p^o
 libro de ciuitate dei. satis q̄tū existimo sū locut9:
 ut eorū dentē retūderē. qui barbaricā vastitate
 quā p̄capue nīper roma p̄pressa est: xpīanis tē
 poribz imputando. etiā id obiciūt. qđ sius illic
 non subuenerit xp̄c? et quibz responsū fuerat
 aīas fidelū pro fidei meritis ab illo fuisse sus
 ceptis. insultāt de cadaueribz mīsepultis **T**o
 tū itaq; istū de sepultura locū. verbis talibus
 p̄plicatū **A**tem in tanta iniquā strage corporū

maronē regitū

ca. xij^o

ut dicitur in iusto
fuerit

cadaverū

nec sepeliri potuerunt. Reges istius pia fides nimium reformidat. tenēs p̄dictū. nec absumentes bestias. resurrecturis corporib; obfuturas. quoz capillus capitis nō peribit. Nullo mō diceret veritas. nolite **nolite** timere eos qui occidūt corpus. aīam aut nō possūt occidē: si q̄d obesset future vite. q̄cqd inimici de corporib; occisorū facē voluissent. **Sed** forte q̄spia sic absurdū est ut contendat eos qui corpus occidūt. nō debē timeri an̄ mortē ne corp; occidūt: et timeri debere post mortē ne corpus occisū sepeliri non sinant. **Falsū** est ergo qd' ait. ^{xxxv} qui corpus occidit et postea non habet qd' faciat. **Ab** sit ut falsū sit qd' veritas **ip̄** dicit. **Dicitū** est eī aliq̄d eos facē cum occidūt. q̄ in corpore. sensus est. occidendo? post ea vō nichil habē qd' faciant: q̄ nullus sensus ē in corpore occiso. **Nulla** itaq; corpora xpianoz terra nō terit: sed nullū eorū q̄sq; a celo et terra separauit: quā totā implet presentia sui. q̄ nouit unde resuscitet qd' creauit. **Dicitur** ap̄pe in psalmo. **Posuerūt** mortalia seruoū tuoz c̄sm̄ volatilib; celi: carnes sanctoz tuozū bestijs terre. **Effudit** sanguinē for̄ eoz māq; aquā in circuitu iherlm̄: et non erat qui sepeliret. **Sed** magis ad exaggerandā crudelitātē eorū qui ista fecerūt. nō ad eorū infelicitātē qui ista p̄pessi sūt. **Quāuis** em̄ hec in conspectu hoīm dura et dura videantur.

si
li habet tāta que
de cadaverib; faci
ant.

sed p̄iosa est in conspectu dñi mors sc̄p̄em̄ pro
 inde ista om̄ia. id est curatio funens: conditio se-
 pulchre: pompa exequiarū: magis s̄ uiuorū
 solatia: q̄ subsidia mortuorū. **S**i aliqd̄ p̄dest ip̄o
 sepultura p̄iosa: oberit pio. uilis. ā nulla p̄da
 uis exequias in conspectu hoīm. purpurato illi
 diuiti turba exhibuit famuloꝝ: s̄ multo clariore
 in conspectu dñi. ulceroso illi pauperi ministe-
 riū p̄buit angelorū: qui eū nō extulerūt in mar-
 moreū tumulū: s̄ sustulerūt in abrahe sinū
Vident hec illi: contra quos defendenda susce-
 p̄im̄ ciuitate dei. Verūtamē sepulture curā etiā eorū
 phylosophi cōtempserūt: Et sepe vniuersi ex̄citus
 dñi pro terrena patria morerētū: vbi postea ia-
 cerēt. licuit ^{q̄ de his} poetis plausibiliter dicere Celo regi
 tur qui nō habet urnā. Quāto min̄ debēt de cor-
 poribus insepultis. infulcē xp̄ians. quibus et
 ip̄ius carnis mēbrorūq; oīm reformatio nō solū
 ex terra verū etiā ex aliorū elementorū secretis
 simo simi. quo delapsa caduera recesserūt: in
 temporis p̄ucto reddenda et redintegrāda pro-
 mittitur. **N**ec ideo tñ contēpnenda et abiciē-
 da s̄ corpora defūtorū: maximeq; iustorū atq; si
 delū. quib; tāq; et uasis. ad om̄ia bona opera ^{organis}
 sc̄is vsus est sp̄us. **S**i ei patna vestis et amulus
 at si qd̄ ē huiusmodi. tanto carius est posteris
 q̄nto erga parentes maior affectū. nullo modo

no

scribz pag 149

Vol quib; bestijs
es fierent nō curan-
tunt?

ipsa spernenda s^t corpora: que utiq; mlto famili
arius atq; cōiūctius q̄ q̄libet indumenta gesta
Hec ē non ad ornamentū, uel aduitorū, qd' adhi
betur extrinsecus: s; ad ip̄am naturā hoīs ptinet
Unde et antiquorū iustoz finera, officiosa piet
te curata s^t: et exequie celebrate, et sepultura, pu
sa ip̄is: ai uiuerēt de sepeliendis uel etiā trāsferē
dis suis corporibus: filijs mandauerūt **E**t robias
sepeliendo mortuos, deū pmeruisse teste angelo cō
mendatur. **I**p̄e q; dñs die tercio resurrecturus
religiose mulieris bonū opus predicat, predicā
dūq; cōmendat, q; uigentū p̄ciosū sup mēbra
ei' effuderit, atq; hoc ad sepeliendū eū fecerit
Et laudabiliter cōmemorant' in euangelio q' corp'
~~et~~ de cruce acceptū: Diligent' atq; honorifice
tegendū sepeliendūq; curarūt **V**erū iste auctori
tates nō hoc amonēt, qd' insit ullus cadueribus
sensus: s; ad dei puidenā, au placēt etiā talia
pietatis officia, corpora q; mortuorū ptinē signi
ficāt: p̄p̄e fidem resurrectōis astruendā **U**bi et il
salubrit' disautit: q̄nta possit eē remuneratio p
elemosinis quas uiuentib; et sentientib; exhibet:
si non hoc apud deū perit, qd' exanimis hominū
membris, officio diligentiāq; p̄soluit' **S**ūt q; dem
et alia que sc̄i patriarche de corporib; suis ul' con
diendis uel trāsferendis, p̄pheticō spū dñi intelli
gi uoluerūt, **N**ō aut' hic locus ē ut ea p̄tractem'

al. 2
no. dicit'

neg.

officiū diligentiā

ul' condendis

cū sufficiāt ista que dixim⁹. **S**ic aq̄ sustenādis
 vuentib⁹ st̄ necessaria. sicut vict⁹ et amict⁹. quib⁹
 cū graui affluctōe desint: nō frangūt in bonis. p̄se
 rendi tolerandiq; virtute nec emādicāt ex aīo pi
 etate. s̄ p̄ccata. sicut fecundiorē? q̄to magis cū
 desūt ea que curandis fimerib⁹. condiciendiq; cor
 porib⁹ defūctorū solent exhiberi. nō efficiūt miserōs.
 in occultis p̄iorū sedib⁹. iā quietos? **A**c p̄ hoc. quib⁹
 ta aduērib⁹ mortuorū xp̄ianorū. in illa magne
 vrbis. uel etiā aliorū op̄idiorū vastatōe defuerunt?
 nec viuorū culpa est qui nō potuerūt p̄ficē. nec mor
 tuorū pena qui nō potuerūt ista sentire. **H**ec est mea
 de sepulture causa atq; ratōe sentētia. quā p̄p̄ea
 ex alio libro meo in istū t̄n̄stuli. qz factus hoc a me
 h̄recenseri potuit. q̄ idip̄m alio mō eloquendum
 fuit. **S**i verū est. p̄fecto etiā p̄uiso sepeliēdis
 corporib⁹ loc⁹. apud memoriā sc̄orū. bone ē affctōis
 humane. eiga funera suorū. quē si nō nulla reli
 gio est ut sepeliātur. nō p̄t nulla eē qm̄ vbi sepe
 liantur attenditur. **B**ed cū talia viuorū solatiā re
 quirūt. quib⁹ eorū p̄uis in suos aīm̄ appareat?
 nō video quō sit aduimēta mortuorū. nisi ad hoc.
 ut dū recolūt vbi sit posita eorū quos diligūt cor
 pora. eisdē s̄as illos tāq̄ patrom̄ susceptos. apud
 d̄m̄ iuuandos orando cōmendēt. **S**i quidē
 facē possent. etiā si talib⁹ locis eos humare non
 possent. **B**ed nō ob aliud memorie ul' moni

ista

menta dicantur ea que insignite sunt sepulchra mor-
tuorum. nisi quod eos qui uiuentium oculis morte subacti
sunt ne obliuione eam cordibus subtrahant. **I**n memo-
ria reuocant: et ammonendo faciunt cogitari. **I**ta et
memorie nomen id apertissime ostendit. **E**t mo-
numentum eo quod moneat mentem id est amoneat
nuncupatur propter quod et greci vocant quod nos
monumentum seu memoriam appellamus. quoniam lingua
eorum memoria ipsa qua meminimus dicitur. **C**um itaque
recolit animus ubi sepultum sit karissimi corporis. et oc-
currit locus nomine martyris venerabilis: eadem
martyri animam dilectam commendat. recordatus et mo-
nentis affectus qui cum defunctis a fidelibus laudis ex-
hibetur. eum prodesse. Subiunctum non est hijs: qui cum in corpore
uicerent. talia sibi post hanc uitam prodesse meruerunt.
Vocant et si aliqua necessitas uel humani corpora. uel in
talibus locis humani nulla data facultate permittat:
non sunt pretermittende supplicationes pro spiritibus mortuo-
rum. quod faciendum pro omnibus in christiana societate defunctis:
etiam tacitis nominibus eorum. sed generali commemoratione
suscepit ecclesia: ut quibus ad ista desunt parentes aut
filij a quibus cognati uel amici: ab una eis exhibeantur
pia matre communi. **S**i autem deessent iste supplicatio-
nes que sunt ratione fide ac pietate pro mortuis: puto
quod nichil prodesset spiritibus eorum: prolibet locis sanctis exa-
mina corpora ponerent. **C**um ergo fidelis mater
fidelis filij defuncti corpus desiderauit in basilica pro-

memoria

memoria memorie

et peritibus

et catholica

martiris ponit: si quidem credidit eius animam meritis
 martiris adiuvant: hoc quodammodo credidit supplicatio
 quedam fuit: et hec proficit: si quod proficit et quod ad idem se-
 pulchrum animo recurrit et filium precibus magis ma-
 gisq; commendat: adiuvat defuncti spiritum, non mortui
 corporis locus: sed ex loci memoria vivit: matris af-
 fectus. **I**mmul ei et cui commendantur sit, non utique infruc-
 tuose religiosam mentem precantis attingit. **N**am et
 orantes, de membris sui corporis faciunt, quod suppli-
 cantibus congruit: cum genua figunt, cum extendunt manus,
 vel etiam prosternuntur solo: et si quod aliud aliud faciunt vi-
 sibiliter: quis eorum invisibilis voluntas et cordis in-
 tencio deo nota sit: nec ille indigeat hijs indicijs ut
 animam ei pandatur humanam: si hijs magis seipsum ex-
 citat homo ad orandum, gementibus humiliter atq; fer-
 uentius. **E**t nescio, quomodo cum hijs motus corporis fieri nisi
 motu animi procedente, non possit: eisdem rursus extrinsecus visi-
 biliter factis, ille interior invisibilis, qui eos fecit
 augetur: ac per hoc cordis affectus, qui ut fieret ista
 precessit: quia facta sunt crescat. **V**eritatem si eo modo quod te-
 neatur vel etiam habetur, ut hec de suis membris fa-
 cere nequeant: non deo non orat interior homo: et
 ante oculos dei in secretissimo cubili, ubi communitur
 sternit. **I**ta etiam cum plurimum mensit ubi ponat
 corpus mortui sui, qui pro spiritu eius deo supplicat:
 quia et procedens affectus locum elegit sanctum, et illic corpore
 posito, recordatus locus sanctus eum qui precesserat re-

et quod

mo

uouat et auget affectū; tamē etiā si nō possit ^{ubi} reli-
giosus animus elegit humare quē diligit, nullo mō
debet a supplicatōib⁹ necessarijs in ei⁹ cōmendacōe
cessare ubi aq⁹ acquirēda est; qui cū inde exiret se-
cū abstulit sensū quo interesse possit, quō q̄sq̄ sit si
ue in bonis siue in malis sicut ab ea carne expectat
adiuuari suā uitā. Quā detrahit excedēs, et rediit
est rediens; qm̄ nō auro spiritū s̄ sp̄e animi etiā ip̄i
resurrectōis meritū cōparat; utriū ad penā an ad glo-
riā reuiuiscat. **¶** Legim⁹ in ecclesiastica historia quā
grece scripsit eusebius, et in latinā linguā vertit rufi-
nus, martirū corpora in gallijs amb⁹ exposita; annis
reliquias atq̄ ossa mortuorū usq̄ ad extremā cōsump-
tionem ignib⁹ cōcremata; eosdēq̄ cineres fluuiū rho-
dano ne qd̄ ad memoriā q̄lētūq̄ relinqueret; inspar-
sos. **¶** Nō ob aliud credendū est diuinit⁹ fuisse p̄-
missū; nisi ut discerēt xp̄iani confitendo xp̄m, di-
cōtēpnūt hāc uitam; imulto magis cōtēpnūt sepultu-
rā. Hoc ei⁹ qd̄ ingenti seueria de corporib⁹ martirū
factū est, si eis qd̄ noceret quomin⁹ b̄tē requiesce-
rēt eorū inuictissimū sp̄e, nō utiq̄ fieri sineretur
de ip̄a ergo declaratū est nō ideo diuinit⁹ domi-
nū, nolite timere eos qui corpus occidūt et postea
nō habēt qd̄ faciāt; q̄ nō eēt p̄missur⁹ aliqd̄ eos
facere de suorū corporib⁹ mortuorū; s̄ qm̄ qd̄ factū
p̄missū eēt, nichil quo minueretur xp̄iana defū-
torū felicitas fieret; nichil inde ad sensū uiuētū

iaccat. ut nō iaccat
iusti cura. sp̄idū requis

u p̄bebat ip̄o uitā

redire

no

me

post mortē pueniret. nichil ad Detrimentū saltē cor
 porū iporū quo min⁹ integra resurgerēt. ptineret
 Et tamē ex illo humani cordis affū. quo nemo uq̄
 carnē suā odio habet. si cognoscat hoīes aliq̄ post
 mortē suā suis corporib⁹ defuturū. qd' in sua cui⁹ p
 gente uel patria posat solepnitas sepulture cōtristā
 tur ut hoīes. et qd' post mortē ad eos nō ptinet ante
 mortē ptimescat. ita ut inueniat in regnorū libris
 Deus p̄ ppham minari alteinp̄he qui ei⁹ t̄ngress⁹ ē
 verbū. q̄ nō inferret cadauer ei⁹ in sepulchrū patrū
 ei⁹ **Quē** s̄ptura sic se habet **Hec** dicit Dñs **Quia** in
 obediens fuisti ori Dñi et non custodisti mandatum
 qd' tibi p̄cepit Dñs Deus tuus. et reuersus es et cōedis
 ti panē et bibisti aquā. in loco quo p̄cepi tibi ne cō
 ederes panē neq; biberes. ^{agua} nō inferetur cadauer tu
 um in sepulchrū patrū tuorū **Quanti** hec pena p̄
 denda sit sc̄dm euangeliū cogitem⁹. ubi post corpus
 occisū nichil metuendū ēē dicitur. ne mēbra exa
 nima paciantur. nec pena ducenda est. **Si** autem
 humanū erga carnē suā cōsiderem⁹ affectū. potu
 it inde terreri uel cōtristari uiu⁹. qd' sensur⁹ non
 erit mortuus. et hec erat pena. qm̄ dolebat aīn⁹
 id de suo corpore futurū. quīs aī fieret nō doleret
Hatten⁹ eī voluit Dñs seruū suū plectē. qui non
 sua cōtumacia spreuerat p̄ceptū ei⁹ implere. s̄ alie
 na decipiente fallacia. obedire se credidit. qm̄ non
 obediuit **Neq; eī** putandū est ita fuisse intēptū

suis corpora

f

morfu bestie. ut ad supplicium martireū. et hanc rapet.
 quāq̄ de ipm eius corp⁹ idem leo qui occiderat custodi
 uit iumento eadē quo vehabatur illeso. et simul ai
 illa imani fera intrepida presentia ad sui dñi fu
 nis astante Quo mirabili signo apparet hominē
 dei. correctū eē potius tpaliter usq; ad mortē. q̄ puni
 tū esse post mortem De qua re apls cū pp̄t q̄sdā of
 fensas. commemorasset infirmitates mortēsq; mul
 torū. si nos nūq̄ ipōs iudicarem⁹. a dño nō iudica
 remur Cū iudicam⁹ aut a dño corripim⁹. ne cum
 mūdo dāpnem⁹. Cū sane ip̄e qui deceperat. i mo
 numento pp̄rio satis honorifice sepeliuit. seq; sepe
 liendū iuxta eius ossa curauit. ita sperans parā pos
 se q̄ ossib⁹ suis. cū veniret tēp⁹ qm̄ scdm̄ illi⁹ hoīo dei. ap̄h
 am. iofias rex iuda in illa terra multoz eruit of
 sa mortuoz. eis dēq; ossib⁹. sacrilega altaria. q̄ sculp
 talibus cōstituta erāt finestauit. Papat q̄ppe illi
 monumento. ubi iacebat pp̄ha qui ante ānos āpli
 us q̄ trecentos. ista p̄dixerat. et pp̄t ip̄m nec illi
 us qui eū seduxerat. sepultura violata est. Affectu
 nāq; illo quo nemo iūq; carnē suā odio habet. pui
 derat aduēni suo. qui occiderat mendacio aiām
 suā. Ex hoc igit⁹ q̄ q̄sq; carnem suā naturalit̄ dili
 git. et illi pena fuit addiscere. non eū futurū in se
 pulchro p̄m suonū. et hinc cura. p̄spice. ut parce
 retur ossib⁹ suis. si iuxta eū iaceret. cui⁹ sepulchri
 nemo violaret Hūc affcōm martyres xp̄i. certantes

hō
 p̄ q̄ dñs v̄t q̄ p̄m̄ sit v̄t
 p̄ p̄hera p̄ p̄tēd̄ coep̄t
 h̄uāq; illi ip̄s m̄m̄ret
 p̄ressa

Stac miz

pro veritate vicerunt: qz cōtēpserūt qd' nō fuerāt per
 acta morte sensuri: qui nō potuerūt. eis quos viuē
 tes seniebāt cruaatib; vna. Poterat utiq; dē qui
 leonē pphe corpus qd' occiderat. ulterius nō pmissit
 attingere. et fecit de pemptōe custodem: poterat in
 q̄ a suoz interfectis corporib; canes quib; fuerāt
 obiecta phibere: poterat et ipōz hōim innumera
 bilibus modis terrere seuuā. ne caduera incen
 dere. ne cineres disfigere auderēt. **Sed** hoc q̄ experi
 mentiū. multiplica varietati tēptatōm deesse non de
 buit. ne fortitudo cōfessionis que immanitati psecuci
 omis pro corporis salute non cederet: pro sepulchri
 honore trepidaret. **Postremo** ne fides resurrectōis:
 cōsūptōem corporū formidaret. **Debuerūt** ḡ et ista
 p̄mitti. vt etiā post hec tanti horros exempla
 martyris in xp̄i confessione feruentes. hui; q̄ tes
 tes fierēt ueritatis: in qua didicerūt eos a quib; su
 a corpora interficerentur postea nichil habē qd' fa
 cerent. qm̄ q̄qd' mortuis corporib; facerēt. qm̄ in ar
 ne oī vita carente. nec aliqd' sentire posset qui inde
 migravit: nec aliqd' inde p̄dere qui creauit. **Sz** in
 ter hec que fiebāt de corporib; occisorū. cū martyres
 nō ea metuentes magna fortitudme paterēt: tam
 apud fr̄es luctus ingens erat. q̄ nulla dabat' p̄tās
 scōz funerib; iusta p̄soluere: nec occulte s̄bitinere
 aliqd'. sicut eadē testatur hystoria. crudeliū custodū vi
 gilię p̄mittebāt. **Ita** cū illos qui fuerāt in dilaceracōe

utiq; nichil face
rent.

om̄se

al. misericordia

illa

al. no potuerunt
transire

membroꝝ suoru. in conflagracōe ossu. in disspione a
neru. misera nulla cōtingeret: istos tñ qui nichil e
oru sepelire poterāt mag' misera cruaabat. q' hys nul
lo modo sentientibꝫ ipi quod modo sentiebāt: et ubi
iā illorū nulla erat passio: erant istorū misera cōpassio
Sed in istā quā dixi miserā cōpassione. laudant' illi
et a rege dauid bñdicūt: qui saulis et ionathe ossibus
audis sepulture misericordiā p̄stiterūt. Que tandē
mīa p̄statu nichil sentientibꝫ. In forte reuocandū
est ad opinionē q' inferni fluiuū insepulta trāsire
non possunt. Absit hoc a fide xp̄iana. Alioq' pessime
actū est cū tanta martyru multitudine. quoz nō potu
erūt corpora sepeliri: et fallac' eis veritas dixit. No
lite timere eos qui occidūt corpꝫ et postea nō habēt qd
faciant: si eis tanta mala facere potuerūt. quibꝫ impe
dientur ad loca exoptata trāsire. Sed q' hoc sine ulla
dubitacōe falsissimū est: nec aliq' obest si delibꝫ nega
ta corpꝫ corporibꝫ sepultura: nec aliq' si exhibent' infi
delibꝫ p̄dest. cur ergo illi qui saulē et eiꝫ filiū sepelie
rūt. non solū mīam fecisse dicūt. s' ex hoc a rege pro
bñdicūt: nisi q' bene afficiūtur cordi miserantiū.
quando ea dolent: mortuoz corporibꝫ alienis: q' il
lo affectu quo nemo ūq' carnē suā odio habet. nolūt
fieri post mortē suā corporibꝫ suis: et qd' sibi exhiberi
volūt qñ sensuri nō sūt. alijs nō sentientibꝫ curāt ex
hibere dum ipsi sentiūt.

¶ **Q**uerant' visa quedā que hūc disputacōi non

157

negligendū videantur in ferre questione. **F**erūt appere
mortuū nō nulli. uel in sōpnis uel alio quocūq;
modo apparuisse uiuentib⁹. atq; ubi eorū corpora
iacerent inhumata nescientib⁹. locisq; monstratis
admonuisse. ut sibi sepultura que defuerat p̄ber²
Nec si falsa eēt responderim⁹. contra quorūdā sc̄pta
fidelū. et contra eorū sensus qui talia sibi accidisse
confirmāt. impudent' uenire uidebim⁹. **S**ed respō
dendū est. nō ideo putandū eēt. mortuos ista sentie.
q; hec. uel in dicitur uel petere uident' in sōpnis. **N**ā
et uiuentes sepe apparēt uiuentib⁹. dormientibus.
Sū se ip̄i. nesciāt apparē. et ab eis hec que sōpniaue
ūt audiūt. dicentib⁹. q; eos in sōpnis uiderūt agētes
aliq̄s uel loquentes. **S**i ergo me p̄t aliq̄s in sōpnis
uidere. sibi aliq̄s qd' firmū est indicantē. uel etiā qd'
futurū est p̄mūciantē. tū id ego p̄orū ignoret. et o
mino nō curē. nō solū qd' ille sōpnet. s; utū dormi
ente me uigilet. an uigilante me dormiat. an u
no eodēq; tpe uigilem⁹ ambo. siue dormiam⁹. qn̄
ille sōpnū uidet in quo me uidet. qd' mirū si nesci
entes mortuū. nec ista sentientes. tamē a uiuenti
bus uideantur in sōpnis. et aliq̄s dicūt qd' euigi
lantes uerū eēt cognoscāt. **A**ngelias igit opacoī
bus fieri crediderūt siue p̄mittat' desup. siue iube
atur. ut aliq̄s dicē de sepeliendis corporib⁹ suis
uideantur in sōpnis. tū id p̄mit' nesciāt quorū
illa sūt corpora. **S**ed autē aliquādo uolūt' fit. siue

ad viuorū qualecūq; solatiū ad quos p̄tinēt illi mor-
tū quorū apparēt ymagines s̄p̄miantib;: siue ut
h̄is āmonitōib; generi humano sepulture cōmē-
detur humanitas: que licet defūctis nō opituletur:
culpanda tamē irreligiositate negligitur. Aliq̄i autē
fallacibus visis. hoīes in magnos mittūt errores:
quos talia p̄peti iustū est. Velut si q̄sq; vident ī s̄p̄-
nis. qd' eneas vidisse apud inferos poetica falsitate
narratur: et ei cuiuspiā nō sepulta appareat
ymago. loq̄turq; talia qualia locut; illi fertur fu-
isse palinurus: et cū euigilaucrit. ibi corp; ei; iue-
niat. vbi iacere inhumatū cū s̄p̄maret audiuit:
āmonit; et rogat; ut sepeliret inuētū. Et q; id ve-
rū eē cōperit. credat. Ideo mortuos sepeliri. ut eo-
rū aīe ad loca t̄nseāt. vnde in sepulchro aīas infer-
na p̄hiberi lege s̄p̄mauit. **N**ōne ita credēs plu-
rimū a lege veritatis exorbitat;. Sic autē infirmi-
tas hūmāse se habet. ut quē mortuū in s̄p̄nis
q̄sq; viderit. ip̄ius aīam se videre arbitratur.
cū autē viuū silit' s̄p̄mauerit: nō ei; aīam neq;
corpus. s; hōis silitudine sibi apparuisse nō dubi-
tet: q̄si nō possint et mortuor; hōm; eodē mō ne-
scentiū. nō aīe s; silitudines apparē dormienti-
bus. **P**ro certo cū mediolani esset; audiui; q;
cū debitū repeteret a quodā. defūcti p̄is auāo-
ne plata: qd' filio nesciente a p̄re iā fuerat p̄solu-
tū: cōtristari homo ḡuissime cepit atq; mirari

inimice

ff

pario

ca 7

scilicet

q' ei p̄ mouens nō dixerit. qd' deberet. cū fecerit e-
 cū testamentū. Tūc nimis auerſo apparuit idem
 p̄ ei in ſōpnis: et ubi eēt reuocātū q' illa cautio
 vacuā fuerat iudicauit. Quo iuuenta iuuenis atq;
 monſtrato non ſolū falſi debiti calūpnia ꝑꝑulſauit:
 ſ; etiā patnū recepit cyrographū. qd' p̄ non recepe-
 rat qn̄ eſt pecunia ꝑſoluta. Hic itaq; putatur aīa
 hōis. curā geſſiſſe pro filio: et ad eū veniſſe dormi-
 entem: ut docens qd' ignorabat magna moleſtia
 liberaret. **¶** Sed eodē ferme ipſo tpe. quo hec audiui-
 mus. nobis apud mediolanū conſtans: carthagi-
 nis rethor: eulogius qui meus in eadē arte diſapu-
 lus fuit: ſicut michi ipſe poſtea q' in africa remeau-
 mus retulit: cū rethoricos cyceronis libros diſapulis
 ſuis traderet. recensens locū quā poſt tridui fue-
 rat traditur: quemdā locū offendit obſcurū. Quo n̄
 intellō. vix potuit dormire ſollicit. Quia nocte ſōp-
 nanti. illi. ego que nō intelligebat expoſui. ymo
 non ego ſ; ymago mea neſciente me: et tñs ma-
 re tam longe aliqd' aliud ſiue agente. ſiue ſōpniate
 et nichil de illis auris dñino aurante. Quo ſiant
 iſta neſcio: ſ; quōlibet ^{ſiat} aut non eodē modo credimꝫ
 fieri. ut in ſōpnis q'sq; videat mortuū. quo modo ſit
 ut videat et viuū: ambobꝫ utiq; neſcientibꝫ neq;
 aurantibꝫ q's ul' ubi ul' qn̄ eozꝫ ymagnes ſōpmi-
 et: **¶** ſalia ſ; aut ſōpnis nō nulla etiā viſa vigi-
 lantū. qui turbatos habent ſenſꝫ. ſicut frenetici ul'

reuerſi quo
illa cautio

duo

414

quocūq; fluentes modo. **R**ā et ipi loquūt^r secum
 q̄i vere p̄ntib; loquātur. et t̄m cū absentib; q̄i cum
 p̄ntib; quorū ymagines cernūt siue uiuoz siue
 mortuoz. **S**ed quēadmodū h̄i qui uiuūt ab eis
 se videri et cū eis se loqui nesciūt. neq; eī re veni
 ipi assūt. a' ipi sermoanantur. s̄ turbatē sensib;
 hoīes talia visa ymaginaria patiūtur. eo mō
 et h̄i qui ex hac vita migrāt. sic affectis hoī
 bus videntur q̄i p̄ntes cū sine absentes. et ut
 eos aliq; ymaginariē vident. omnino nesciētēs
Huic rei sile est etiā illud. cū hoīes altius q̄ si dō
 m̄rēt subtrahūt^r corporis sensib; et h̄is eī appa
 rēt ymagines uiuoz atq; mortuoz. sed cū fue
 rūt sensib; reddita. quosq; mortuos vidisse se
 dixerūt vere cū eis fuisse credūt. nec attendūt q̄
 hec auduit. silitē ab eis absentū atq; factū
 quorūsdā etiā ymagines visa eē uiuoz. **H**omo
 quidā de turina/curma noīe m̄micipij tulhen
 sis qd' yppom̄ p̄m est curialis paup. uix illius
 loci. diuini. viralicus. et simpliciater rusticus
 cū egrotaret ablati sensib; pene iacuit mortu;
 aliq; diebus tenuissim; flatus in narib; qui
 manu admota utiq; sentiebat. et erat exigu
 ū uiuentis indicū. sepeliri ut exanimem nō
 s̄mebat. **N**ullos artus mouebat. nulla sume
 bat alimenta. nichil oculis. nichil ullo alio sen.
 su corporis qualibet impacta molestia sentiebt

et occupātur
 talib; visis?

In factu

Ex

primus

Aut h̄i dicitur sub se

duobus

fuit de vi-

que h̄i dicitur uiuoz

sub se

Videbat tñ multa velut in sōpnis. que tandē aliquñ
 post dies plurimos qñ evigilans uisa narrauit.
 Et primū mox ut aperuit oculos. eam migt aliquis
 ad domū curie fabri ferrarij. et videat qđ ibi agnē
 Quo cū itū esset. iuuentus est mortus. eo momēto qđ
 iste fuerat sensib⁹ rēditus. et pene a morte rēuēat
 Tūc nitentis qui aderāt. illū exhiberi iussū esse qñ
 ipse dimissus est indicabat. sep̄ illuc unde redierat
 Dixit audisse qđ nō curia curialis sed curia fabri
 ferrarij. ad loca illa mortuorū p̄ceptus fuisset ad
 sua In illis ergo visis tāq̄ in sōpnis suis int̄ eos
 defūctos. quos videbat pro meritorū diuersitate tr̄
 tari. agnouit eadē nō nullos quos nouerat uiuos
 Ip̄os autē vere forsitā credidissim⁹. si nō int̄ illa qñ
 sōpna sua uidisset eadē quosdā qui nūc usq̄ adhuc
 uiuūt clericos uidelicet aliquos regionis sue. quorū
 ibi a p̄bitero audiuit ut apud rypone baptisaret
 a me. qđ et s̄m eē dicebat Uiderat itaq̄ in illa vi
 sione. p̄biterū clericos incipm̄. nondū saluz mor
 tuos. in qua postea uidit et mortuos. Cur nō eadē
 illos sicut et nos uidisse credat. utrosq̄ salz absentes
 et nescientes. ac p̄ hoc nō ip̄os s̄ similitudines eorū sicut
 ut eadē locorū. Na et fundū uidit ubi erat ille cū
 clericis p̄biter. et rypone ubi a me qñ baptisatus
 est. in quib⁹ locis non erat p̄fecto qñ illic sibi esse
 uidebatur Na qđ ibi ageretur eo tpe nesciebat. qđ
 pauldubio sciret. si uere ibi esset Uisa s̄ igitur ista

que nō p̄ferat̄ in ip̄is rebus ut st̄: s̄ in quibusd̄
rerū ymaginib⁹ adūbriantur. Deniq; post multa
que vidit: etiā in paradisi se introductū eē narra
uit: dicitq; sibi eē cū inde mittētur reditur⁹ ad
suos. Vade? baptizare: si vis eē in illo loco b̄dū
Deinde ut a me baptizaret̄ amonit⁹: nā fictū
eē respondit. Cui rursus ille qui cū eo loq̄batur
vade inq̄t: rebaptizare: nā illud in uisione vidis
ti. Post ista cōualuit: p̄ierit r̄ponē: pascha r̄
p̄m̄q̄bat? dedit nomē m̄t̄ alios cōpetentes: pa
riter cū multis incognit⁹ nobis. Nec illō michi
visionē: nec auq; cōseruoz̄ indicē curauit. Bap
tizatus est: p̄actis dieb⁹ sc̄is remeauit ad pp̄a.
Biennio ul' plus expleto: ego hec cūctā agnou
p̄mo p̄ quēsd̄ ei⁹ annū in cōuiuio meo cum
quēsd̄ talia loquēmur? Deinde in statū ac feci ut
ut hec michi p̄ns ip̄e narraret. attestantib⁹ ho
nestis auib⁹ suis. et de mirabili ei⁹ egritudine
ut iacuerit pene mortu⁹ p̄ dies plurimos. et de
illo alio cuiusd̄ fabio ferrario qd' cōmemorau
sup̄ius. et de hys oib⁹ que cū michi dicit̄: etiā et
tūc ab illo audisse recolebāt atq; firmabant.
Quāob̄re sicut vidit baptisimū suū et incip̄m
et r̄ponē et basilicā et baptisteriū nō in reb⁹
ip̄is s̄ in quibusd̄ similitudinib⁹ rerū. ita et ali
os quosd̄ viuos esse nescientib⁹ viuis. cur n̄
ergo ita et illos mortuos esse nescientib⁹ mortu⁹?

.. Vere bap?

m̄dy

ap̄leg

m̄dy

157

Cur non istas opacoēs angelicis credim⁹ p̄ dispensationē
P̄uidē dei bñ v̄tentis et bonis et malis. sc̄dm̄ in
sacrambilē altitudinē iudiciorū suorū. siue instruat⁹
hinc mētēs mortalium siue fallant⁹: siue cōsolentur
siue terreat⁹. sicut vnicuiq; p̄benda est imā. ul' re
toga v̄dicta ab illo cui nō simiam et iudiciū
nō imāme cōtat ecclesia. **Ut** volet accipiat vni⁹
q̄sq; qd' dicit. **Si** reb⁹ v̄uentū. mē esset aīe mor
tuorū. et ip̄e nos qm̄ eas vident. halloq̄rent⁹. ut de ali
is taceat. incipim̄ pia mat' nulla nocte desereret
quē terra mariq; secuta est ut meam̄ viueret
Absit eī ut facta sit vita felicioze crudelis usque
ā deo ut qm̄ ad aliq̄d agitur cor meū nec tristam
filii cōsolentur quē dilexit v̄mice. quē nūq; vo
luit mestū videre. **De** p̄fecto qd' sacer psalm⁹
p̄sonat verū est. qm̄ p̄i me⁹ et m̄i mea dēh̄rēt
me. dñs autē assūpsit. **Si** ergo dēre h̄rēt nos pa
tres n̄rī. quō nostris auris et reb⁹ mēst⁹. **Si** autē
parentes nō mēst⁹. qui s̄t alij mortui qui nouerūt
qd' agam⁹ qd' sic paciamur. **Ps**alms p̄ph̄a dicit
Tu es eī p̄i n̄rī q̄ abrahā nesciuit nos et isrl' nō
ognouit nos. **Si** tanti patriarche qd' erga pplim̄
ex eis parentū agētur ignorauerūt. q̄b⁹ deo credē
tib⁹ p̄p̄s. ex illoꝝ st̄upe p̄reat⁹ est. quō mortui
v̄uorū reb⁹ atq; actib⁹ ognoscendis ad iuuādis
miscentur. **Quō** dicit⁹ eis fuisse cōsultū q̄ obice
rūt anteq; veniret mala q̄ illoꝝ obitū cōsecuta s̄t.

al' tranquilla vita

si et post mortē sentiūt q̄cūq; in vite humane cala-
mitate cōtingūt. **A**n forte nos errando ista dicim⁹
et hos putam⁹ quietos quos inq̄tatio viuorū sol-
licitat. **Q**uē ergo q̄ p̄ssimo regi ioseph pro magno
b̄nficio p̄misit deus q̄ eēt an̄ mortur⁹. ne vidēt
mala q̄ ventura illi loco et pp̄lo minabatur. **Q**ue
dei v̄ba s̄t. **H**ec dicit d̄ns deus isrl'. Verba mea que
audisti. et verities a facie mea. cū audisti q̄ locut⁹
sū de loco isto et q̄ cōmorant⁹ in eo. ut deserat⁹ et n̄
maledō sit: et cōsiderasti vestimenta tua et fleuisti
in cōsp̄u meo: et ego audiui. **D**ixit d̄ns sabaoth
Non sic. **E**cce ego apponā te ad pr̄es tuos. et appone-
ris cū pace: et nō videbūt oculi tui oīa mala que
ego inducā in locū hūc: et q̄ cōmorant⁹ in eo. **T**erri-
tus iste de cōminacōib⁹ fleuerat et sua vestimen-
ta cōsiderat⁹. et fit oīm malorū futuroꝝ de p̄pera-
tura morte secur⁹: q̄ ita regetur⁹ eēt in pace vt il-
la oīa nō videret. **I**bi ḡo s̄t sp̄s defūtorū. vbi nō vi-
dent q̄cūq; agūtur: a' eueniūt in ista vita hoībz.
Quō ergo vidēt tumultos suos a' corpora sua. tot⁹
abiecta iaceāt an̄ sepulta. **Q**uō interst̄ misere
viuorū. cū ul' sua ip̄i mala patiāt⁹. si tanta merita
cōtraxerūt. ul' cū in pace requiescāt. sicut huic ip̄i. **p**oli-
p̄missū est. vbi mala vlla nec paciēdo sustineāt.
liberati ab oībz malis que paciēdo et cōpatiēdo
cū hic viuerēt sustinebāt. **D**ixerit aliq; **S**i nulla
est mortuis cura de viuis: quō ille diues q̄ apud

n' cōpaciēdo

inferos torquebat: rogat^{tu} abrahā p̄c̄m ut mīt-
 tēt lazariū ad quōs fr̄es suos nōdū mortuos: et
 agēt cū eis. ne veniēt et ip̄i in eūdē tormētōrū
 locū? Sed mūq̄ q̄ hoc diues ille dixit? Deo quid
 fr̄es agerēt ul' q̄d paterent̄ in illo tpe scuit? Ita
 illi fuit cura de viuis. quū q̄d agerēt d̄m̄o nesci-
 rit. quēadmodū est nobis cura de mortuis quū q̄d
 agant vtiq̄ nesciam? Nā si nichil de mortuis cura
 veni? nō vtiq̄ pro illis deo supplicarem? Deniq̄ ~~et~~
 abrahā nec lazariū misit. et moysen et p̄phas. hic eos quymmo
 habē respondit. quos audire deberēt ut ad illa suppli-
 cia nō veni rēt. Vbi rursus occurrit. quō q̄d hic agētur
 abrahā p̄c̄ nesciebat. vbi sciebat moysen et p̄phas id
 est libros eorū quib⁹ hoīes obediendo tormētū inferni
 euitārēt? vbi deniq̄ nouerat diuitē illū in delicijs:
 pauperē vō lazariū in laborib⁹ et dolorib⁹ vixisse.
 Nam et hoc ait illi. Vemento fili qm̄ percepisti bo-
 na in vita tua: et lazarus filit̄ mala. Sciebat ḡ h̄?
 Quā apud viuos nō apud mortuos gesta fuerant
 Verū nō cū agerēt̄ in viuis? s̄ eis mortuis potuit
 lazaro indicante agnosce. ne falsū sit qd̄ ait p̄pha
 Abraham nescuit nos. promde fatendū est. nesciē
 quidē mortuos qd̄ hic agatur. s̄ dū hic agatur: poste-
 a vero audire ab eis. qui hīc ad eos moriendo p̄gūt
 Non quidē ōm̄ia: s̄ que sinūtur indicare qui sinūt̄ etiā
 ista meminisse. et que illos quib⁹ het indicāt. oportet
 audire. Possūt et ab angelis qui reb⁹ q̄ agūtur

no

hic p̄sto se, audire aliq̄s mortuū. q̄d' quēq; illorū
audire debere iudicat; cui cūta s̄biecta s̄t. **N**isi
enī essent angeli qui possēt mirē esse et uiuorū
et mortuorū locis; nō dixisset, ihs **C**ontigit autē
mori in opē illū. et ferri ab angelis in sinū abrahe
Nūc ergo hic nūc ibi eē potuerūt. qui hinc illū
quē deus voluit abstulerūt. possūt etiā spiritus
mortuorū aliqua que hic agūtur que necessa
riū est eos nosse. et que necessariū nō est eos
nosse. nō solū p̄ntia ul' p̄terita. verū et futura
Deo reuelante cognoscere: sicut nō d̄nes hoīes
s̄ p̄phie dū hic uiuerēt cognoscebāt. sicut ip̄i oīa
s̄ que illis eē reuelanda. Dei p̄uidencia iudicabat
Anni q̄ ad uiuos aliq̄s ex mortuis: sicut cōtinuō
q̄ paulus ex uiuis in paradysū raptus est. diuina
scriptura testatur. **N**ā samuel p̄ph̄a defunctus
uiuo regi saul; etiā futura p̄dixit. q̄uis nō mil
li. nō ip̄m fuisse. qui potuisset magicis artibus
euocari: sed aliquē sp̄s cōp̄ malis op̄ib; cōgruē
tem. illius existimāt similitudinē figurasse: cum
liber ecclesiasticus quē ihes̄s s̄rach s̄p̄sisse tradit.
et p̄p̄t eloquiū nō nullā similitudinē salomonis p̄
miciat. cōtineat in laude p̄m q̄ samuel et mor
tuus p̄ph̄auerit. **S**ed si huic libro ex hebreorū
q̄ in eo nō est canone. cōtradicit. q̄d' de moysē
dicturi sumus. qui certe et in deuteronomio
mortuus. et in euangelio cū helia q̄ mortuus

non est legitime apparuisse viventibus? **H**ic et illa
 soluitur q̄stio quo martires ip̄is beneficijs que
 dantur orantibus indicant se interesse rebus hu
 manis? si nesciunt mortui: q̄d agat vivū? **N**on
 enī solis beneficiorū effectibus. verū etiā ip̄is. **asp**
 ctibus confessorē apparuisse felicem. cuius v̄l in qui
 bus pie a se dilectis aīa barbaris nola oppugna
 retur. audiuimus. nō incertis timoribus. sed te
 stibus certis. **V**erū ista diuinitz exhibentur?
 longe aliter q̄ se habet vsitatus ordo. singulis
 creaturarū generibus attribuitur. **N**on etiā q̄ in
 vinū. aqua cū voluit dñs repente cōuersa ē:
Ideo nō debemus q̄d aq̄ valeat in elemento
 rū ordīne pp̄a. ab istius diuini opis raritate l' po
 nē singularitate discernere. **R**ec qm̄ lazarus
 resurrexit: ideo mortuus om̄is qm̄ est resurgit.
 aut eo modo exanimis a uiuente. quō a vigi
 lante dormiens exarcat. **A**lii s̄ humanarū
 limites rerū. alia diuinarū signa virtutū.
 alia s̄ que naturaliter. alia que mirabiliter
 sūt. q̄uis et nature deus assit ut sit. et mi
 raculis natura non desit. **N**on igit̄ ideo pu
 tan dū est. viuorū rebus quoslibet int̄ esse pos
 se defūctos. qm̄ quibusdā sanandis ul' adiu
 uandis martires assūt. s̄ ideo potius intel
 ligendū est q̄ p̄ diuinā potentia martires
 viuorū rebus interst. qm̄ defūcti p̄ natura

na ms d

hony

ppriā. uiuorū rebus interesse nō possūt. Cūq̄ ista
q̄stio vnes intelligencie mee vnicatē. quē admodū
opitulentur martyres hys. quos p̄ eos certū est
adiuuari. In ip̄i per seip̄os assēt vno tpe tam di
uersis locis. et tanta inter se longinquitate dis
cretis. siue ubi s̄t corū memorie. siue p̄ter suas
memorias ubiq̄q̄ adesse sentiuntur. an ip̄is
in loco suis meritis congruo. ab oīn mortalū
cōuersatōe remotis. et tamen gn̄alit̄ orantib⁹
pro indigentia supplicantiū sicut nos oram⁹
pro mortuis. quib⁹ utiq̄ non p̄sentam⁹. nec v
bi s̄nt ul' agant scimus. Deus om̄ipotēs q̄ est
ubiq̄ p̄ns nec conactus nobis nec remotus a
nobis. exaudiens martirū p̄ces per angelica mi
nisteria usq̄q̄ diffusa. prebēt hoīb⁹ ista solacia. q̄
bus in hui⁹ vite misera iudicat eē p̄benda et su
orū meritū martirū ubi vlt. qm̄ vlt. quō vlt. nar
imeq̄ per corū memorias qm̄ hoc nouit expedi
re nobis. ad edificandā fidē xp̄i. pro cui⁹ illi con
fessione s̄t passi. mirabili atq̄ ineffabili potesta
te ac bonitate cōmendat. hęc hęc altior. q̄ā me
possit attingi. et abstrusior q̄ vt a me valeat per
scitari. Et ideo qd̄ horū verū sit. an vero fortiss
utrūq̄ sic. vt aliq̄n ista fiant p̄ ip̄am p̄ntiam
martirū. aliq̄n per angelos suscipientes p̄sonā
martirū. definire non audeo. Vallem a scien
tibus ista p̄quirere. Neq̄ eī nemo est. qui h̄t sciat

vtp

vtrq̄

qd̄

quidqd̄ horū
dum sit

nisi qui sibi scire videntur et nesciant Dona enim
 dei sunt. hys alia et illis alia largientis: sedm a
 postolum qui dicit. vnaqueq; dari manifestatoem
 spūs ad utilitatem Alij quide inqt datur p spi
 ritū. sermo sapiē. alij sermo sciēcie sedm eundē
 spū. alteri aut fides in eodē spū. alij operatoēs
 virtutū. alij pphēcia. alij iudicatio spiritū. alij
 genera linguarū. alij interpretatio sermonū Oia
 aut hec operatur vnus atq; idē spūs. diuidēs
 pua vnaqueq; put vlt horū oīm spūalū dono
 rū que cōmemorauit apls. cuiusq; data est diu
 ditatio spiritū. ipē scit ista sicut sciēda sunt
 Talem fuisse credendū est illū iohāne monachū:
 que de belli ciuilibus euentu maior theodosius cō
 sultuit imperator Habebat q̄ppe etiā pphēciam
 Neq; eī singulos singula munerū istoz. s; etiā
 plura. vnā habere posse. nō ambigo Iohānes
 ergo iste ausū mulieri religiosissime impacien
 ter eū vidē cupienti. atq; vt hoc impetraret per
 maritū suū vehementer instanti: cū ille nollet.
 qm id nūq; pmisserat feminis. vade inqt dic
 vxori tue. videbit me pxima nocte. s; in sōpnis
 Et factū est Nonuitaq; illa. q̄qd̄ fidelē coniugatam
 moneri oportebat Que cū euigilasset talem
 se vidisse hominē dei viro suo. qualem ille eū
 nouerat. et qd̄ ab eo audierit indicauit. Et
 hoc ab eis cōperit. retulit michi. vir grauis et

alteri donato cum
 in vno spū?

nobilis et dignissim⁹ credi. **S**ed si illū monachū sū
vidissem ipē. qz sicut fertur. pacentissime interrogabatur et sapientissime respondebat. qz ssem ab eo. qd' ad istā p̄tinet q̄stione. vtrū ipē ad illā feminā venisset in sōpnis. id est sp̄t ei⁹ in effigie corporis sui. sicut nos ipōs in effigie corporis n̄ri sōpniam⁹. an ipd' aliud agente. uel si dormiebat. aliud sōpnante. siue p̄ angelū siue quocūqz alio modo in muliere sōpno. talis frā sit visiō. atqz id futurū ut ipē p̄mitteret. p̄phete spū reuelante. p̄sacrit. **S**i ei ipē in effigie sōpnanti. mirabiligrā id vtiqz nō natura. et dei mūnere. nō p̄pria facultate. **S**i autē ipd' aliud agente. siue dormiente. et visis alijs occupato. cū mulier vidit in sōpnis. p̄frō tale aliqd' frā est. q̄le i e qd' i actib⁹ apostolorū legim⁹. vbi Sns. anania loquitur de saulo. et n̄dicat. qz saulus vidit ad se venientē anania. cū hoc ananias ipē nescit. **S**i libet horū michi responderet ille homo dei. et de martirib⁹ pergere querē. vtrū ipi assint in sōpnis. uel quocūqz alio mō vidētib⁹ eos in qua figura voluerit. et maxime qm̄ ab eis se torqueri demones. in hōib⁹ vidētib⁹. et rogāt eos ut parāt sibi. an ista dei mūnificiant p̄ angelicas potestates in honorē. commendacōemqz scōrū ad utilitatē hōm̄. illis i sūma quiete positio. et alia longe meliora vi

potuit

ut

ab illo

161
sa vacantibus. scorsim a nobis. orantibus pro nobis
Nam mediolani apud scos geruasium et pithasi
um martyres. expulso nocte. sicut defectorum quos
eodem modo commemorabant. adhuc vivum demo-
nes. confitebantur ambrosium. atque ut sibi parceret
obsecrabat illo alius agente. atque hoc cum ageret
oio nesciente. An forte aliqui per ipsam preciam
martirum fiant ista. aliqui per angelorum. et utrum
possint. vel quibus signis possint a nobis. duo
ista discerni. An ea sentire ac iudicare non va-
leant. nisi qui habeat illud Dei donum. per Dei spiritum.
Dividente appia. putat vult unicuique differeret in ille iohes
ut arbitrator. hec omnia sicut vellem. aut eo docere
te discere. et ea que audirem vera et certa. et
cognoscere. ego credere que nescire. illo do-
cente que sciret. **Q**uod si michi forsitan de sancta
scriptura responderet. altiora te ne quesieris. et for-
tiora te ne scrutatus fueris. sed que precepit tibi dominus
illa cogita semper. id etiam gratanter acciperem.
Non enim parvum fructus est. si aliquid obscura et incerta
que comprehendere non valeamus. clarum saltem cer-
tius sit nobis non esse querendum. et quod unus
quisque vult discere putans. potest si sciat. discat
non obesse si nesciat. Que cum ita sint. non existimemus
ad mortuos pro quibus curam gerimus
pervenire. nisi quod pro eis. siue altaris. siue ora-
tionum. siue elemosinarum sacrificijs solempiter

supplicam^{us} quibus non omnibus pro quibus fuit presertim:
sed hijs tantum a quibus dum viuunt comparantur ut presertim
Et quod non discernimus qui sint: oportet ea pro rege
neratis omnibus facere: ut nullus eorum pretermittatur.
ad quos hec beneficia possint et debeant puenire
Dicitur enim superius ista. eis quibus nec obsunt nec
presunt: quod eis decerunt quibus presunt Diligentem tamen facit
hec quod pro necessarijs suis: quo pro illo fiat sicut
a suis Corpori autem humano. quod impenditur:
non est presertim salutis. sed humanitatis officium: sed
affectionem quo nemo unquam carnem suam odio habet. Unde
oportet ut quod potest pro carne christi curam gerat:
cum ille mundum recesserit qui gerat Et si hec faciunt qui
carnis resurrectionem non credunt: quanto magis debet
facere qui credunt: ut corpori mortuo sed tamen re
surrecturo et in eternitate mansuro: impensum
cuiusmodi officium. sic etiam quodammodo eiusdem est. si
dei testimonium. Et uobis quod apud memoria mar
tyrum sepelitur. hoc tantum uidetur prodesse defuncto:
ut commendans eum. martyrum patrocinio. affectus
pro illo supplicatiois augetur. Habes ad ea que
a me putasti. querenda: quale potui reddere respo
sionem meam. Que si ultra quam satis est. plura est: Da
ueneriam. Id est enim factum est. amore diuinitus loquendi
tecum. Huc ergo librum quemadmodum acceperit uene
rabilis dilectio tua. rescriptis tuis nouerit. quem et
plator eius faciet sine subio gratiore. frater salu

non

3
6

non

non

mihi

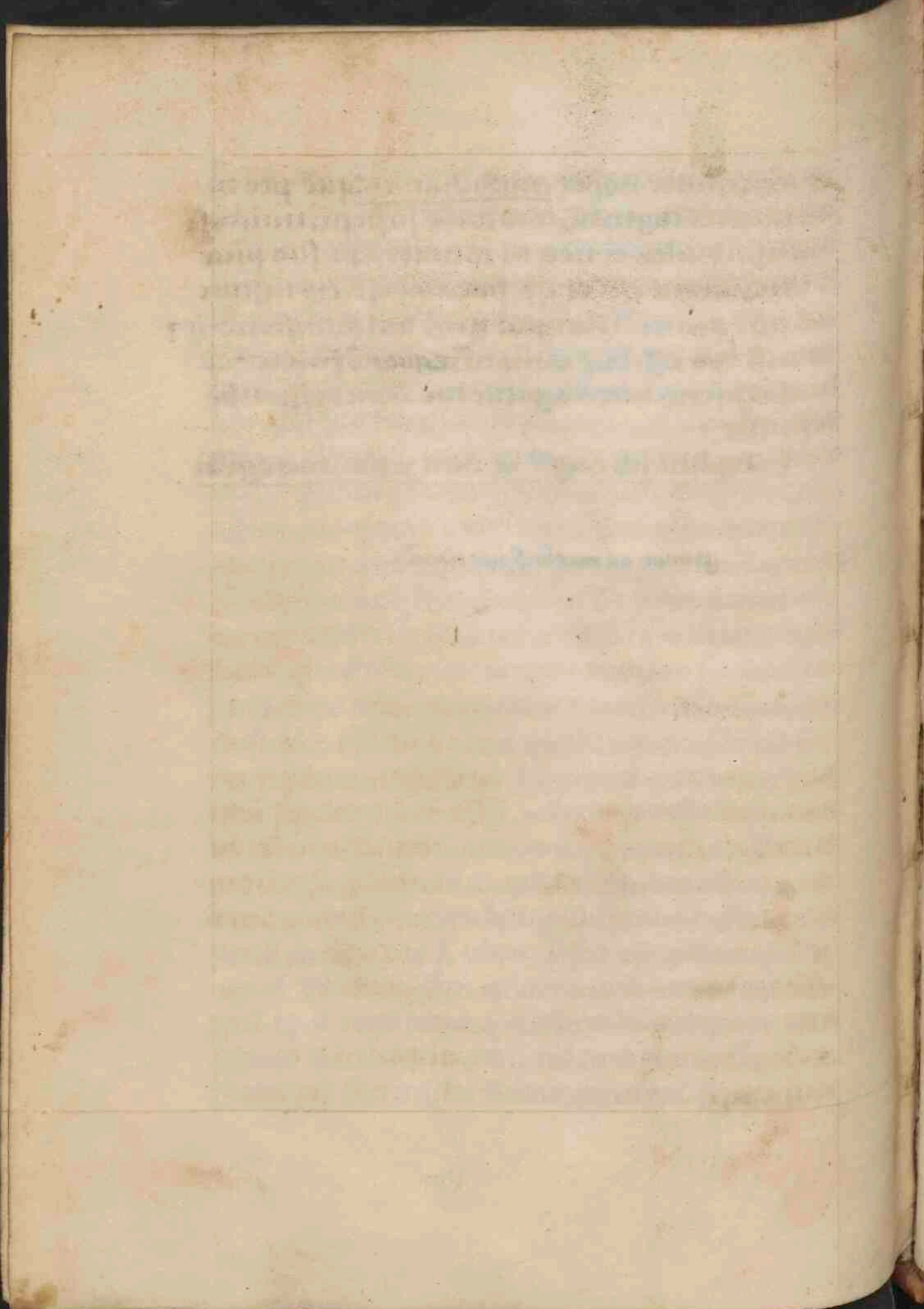
etiam

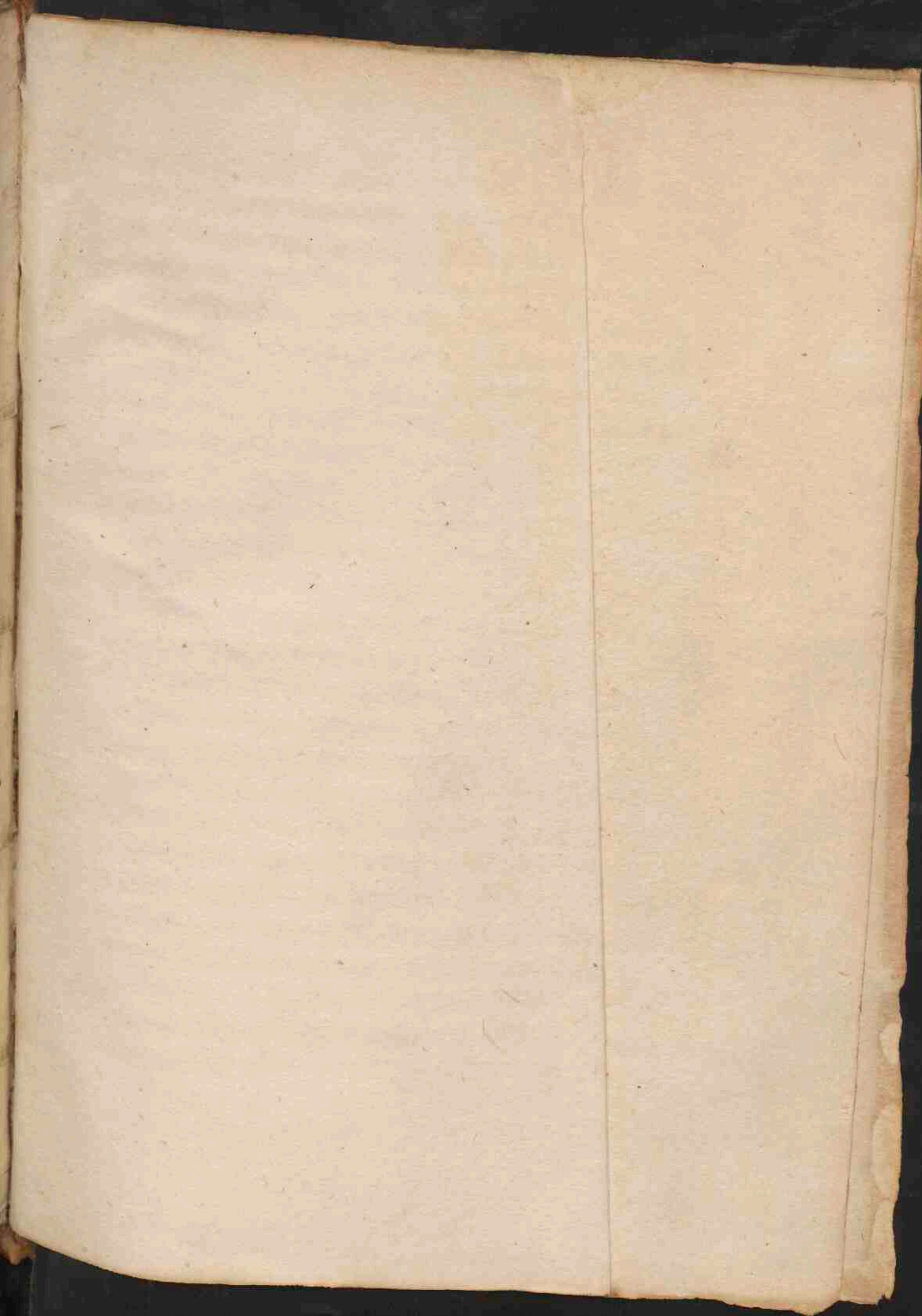
peto

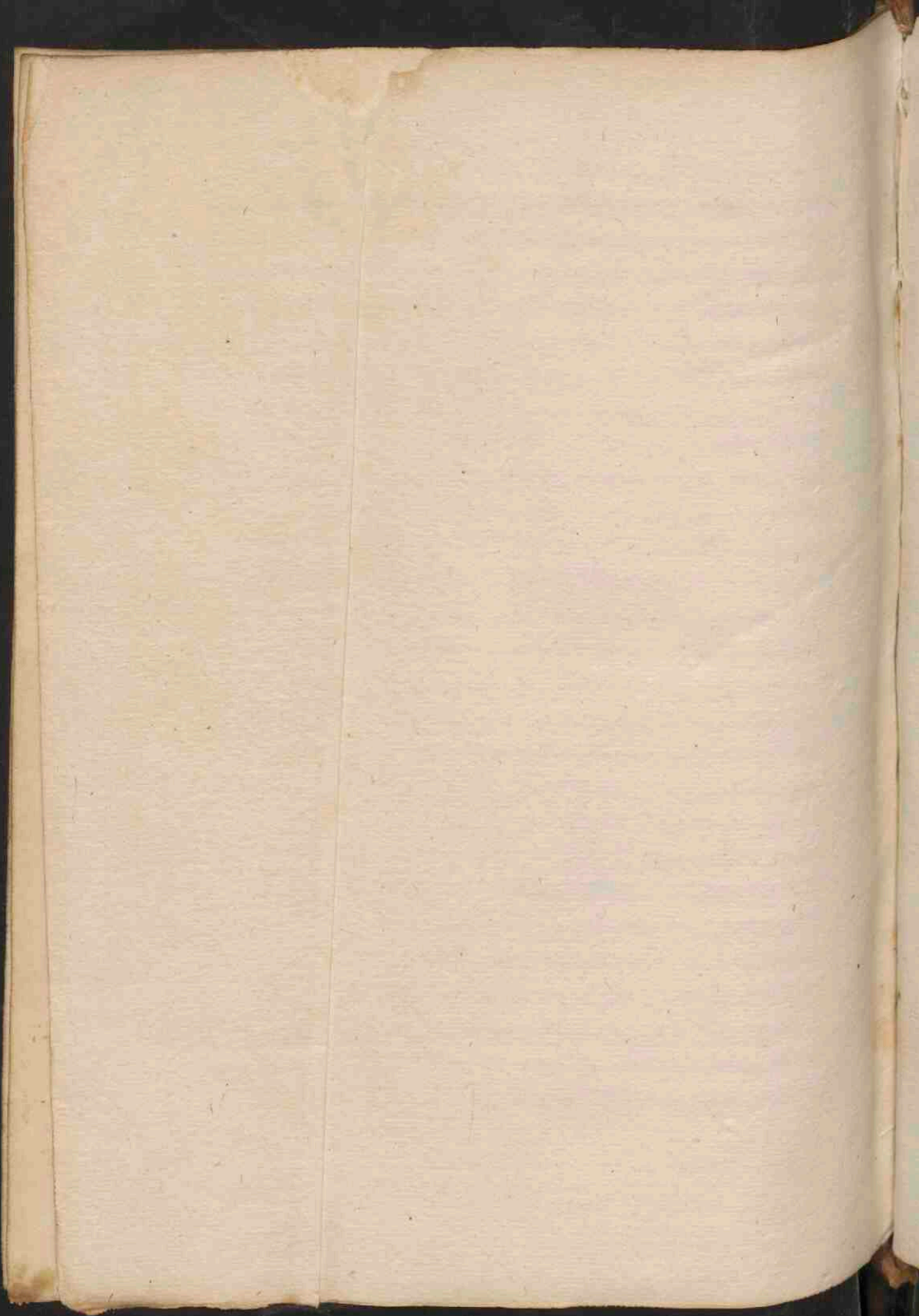
et cōpresbiter noster causidiamus: quē per tu-
 as litteras cognitū. toto corde suscepi. inuītusq;
 70- dimisi. Multū eī nos in caritate xpī sua p̄na
 a consolatus est. et qd' fatendū est. eī in stan-
 na tibi parui. Rancor meū tanta distendūt?
 ut nisi ipō assidue cōmonēte. quō nō fineret ob-
 liuiscā. p̄fecto interrogatōi tue mea responsio
 defuisset.

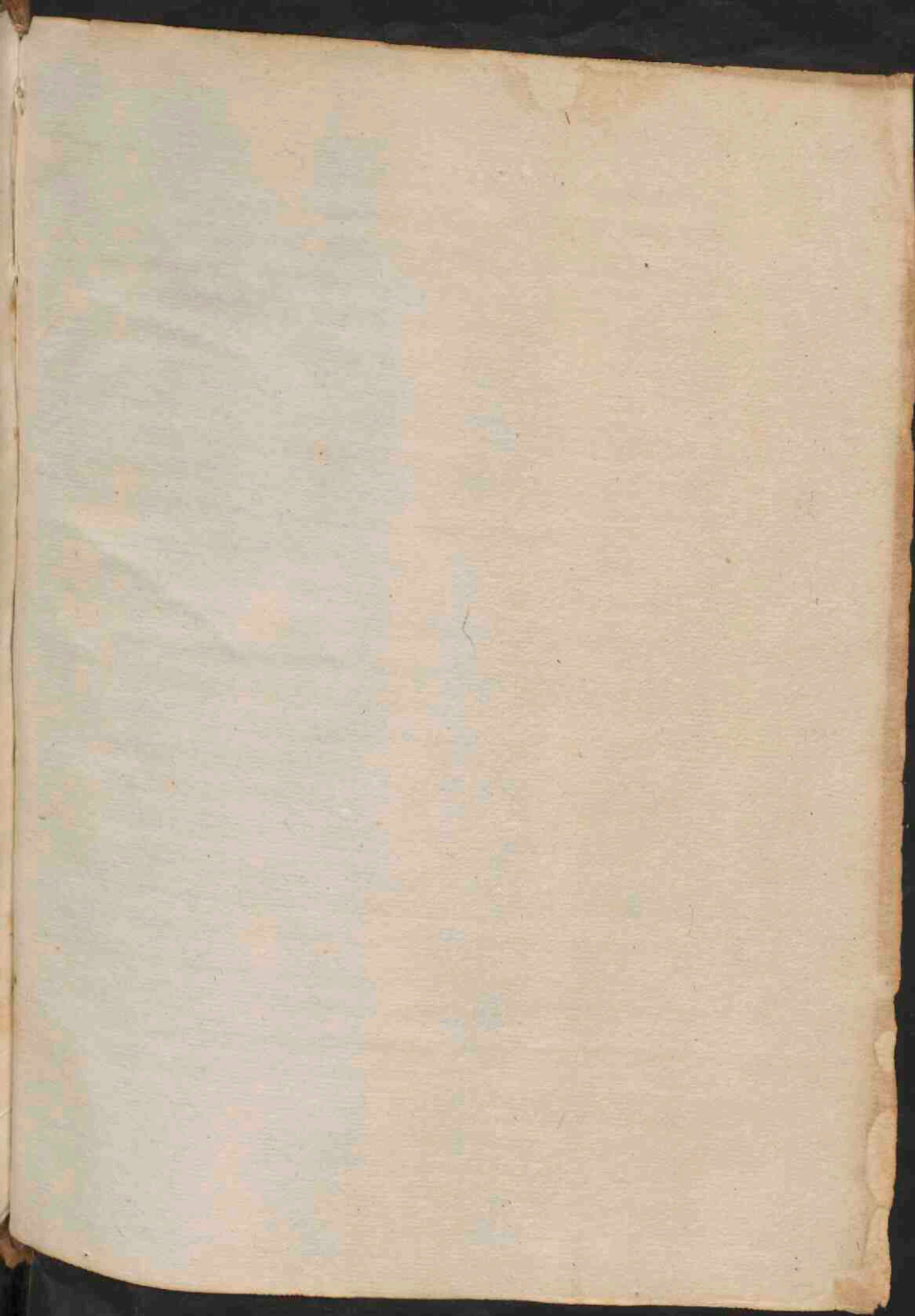
Explicit lib' aug' de cura p̄ mortuis agēda

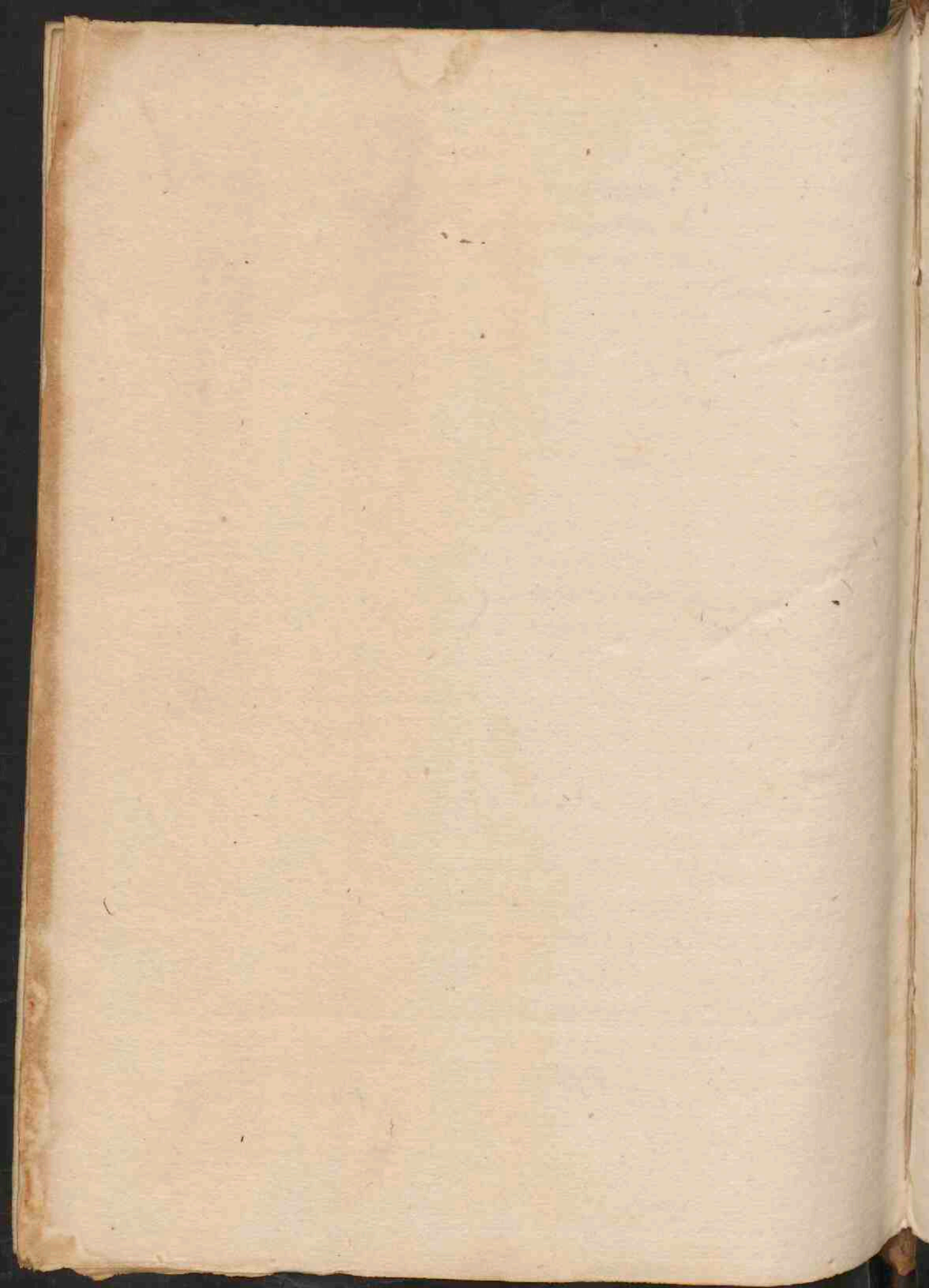
p̄met ad carthuf. p̄c̄ n̄c̄tū

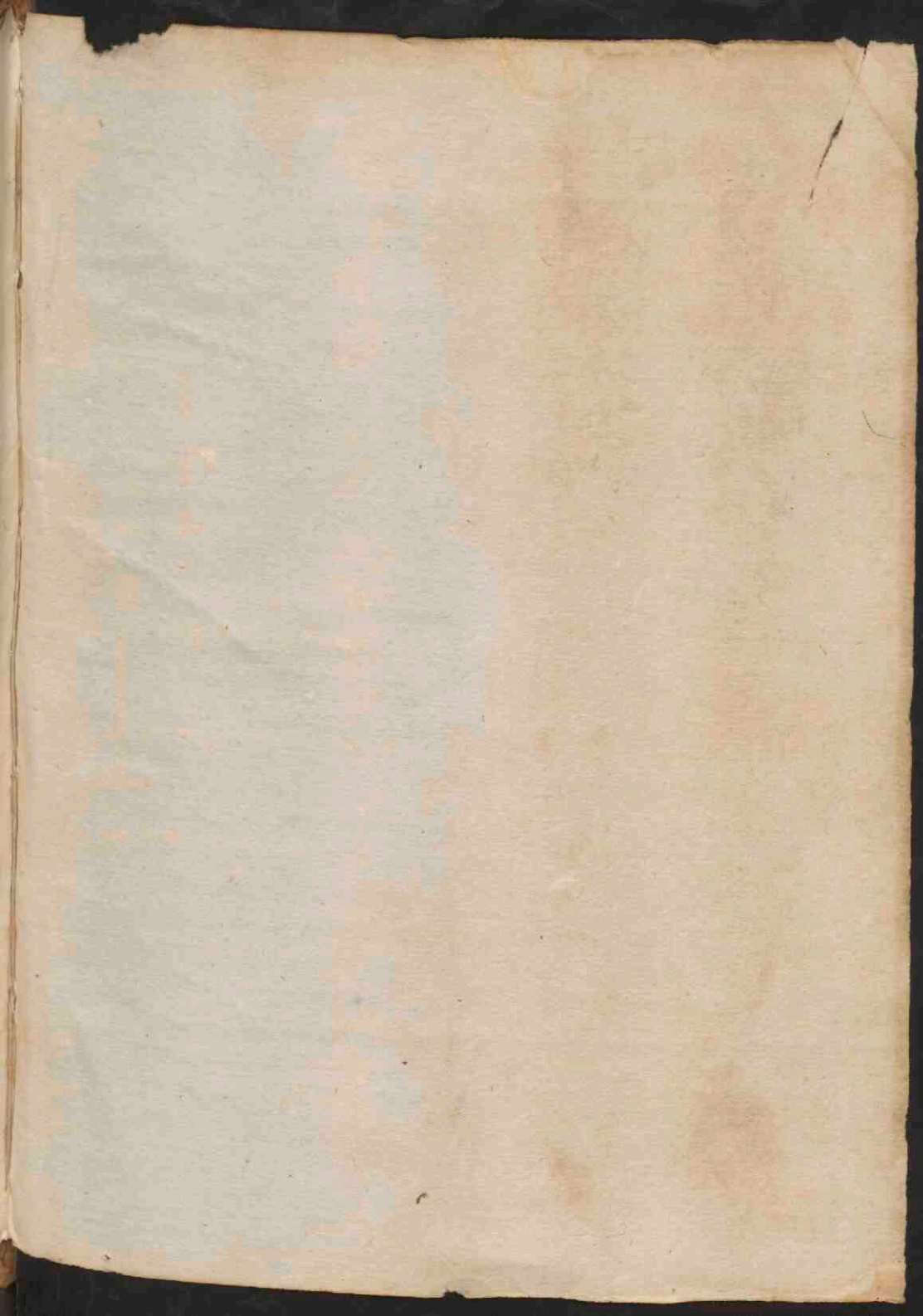

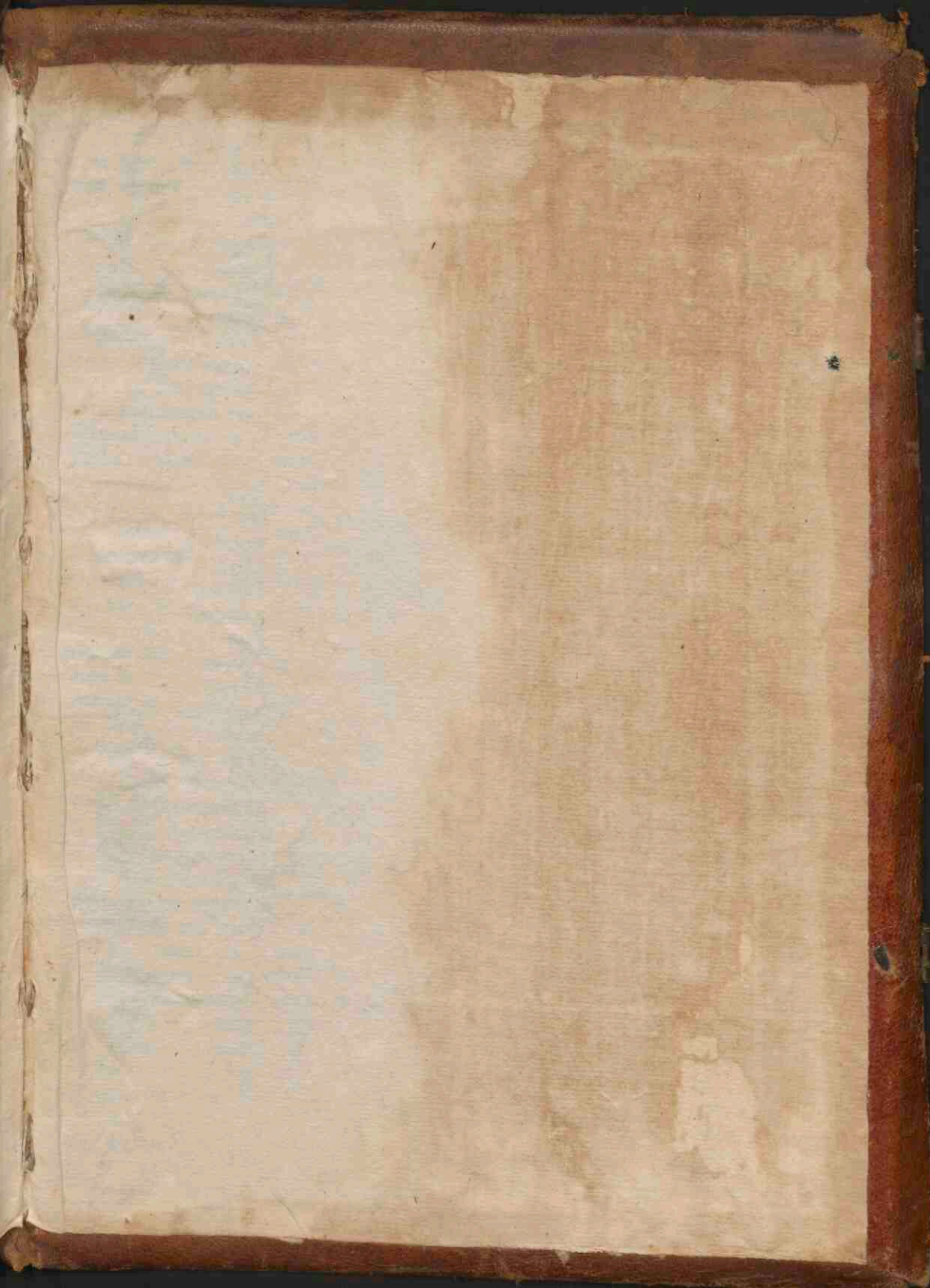

ASSONER